Notitie ter voorbereiding van de Politieke Woensdag van **13 oktober 2021**

BEGROTING 2022

Graag bied ik het Raadsvoorstel van het College van B&W van Nijmegen inzake het vaststellen van de gemeentebegroting van de stad Nijmegen aan. Tijdens mijn inbreng zal ik ingaan op de Arnhemse Stadsbegroting 2022, maar ik zal vanuit de regionale gedachte spreken en dus crossovers maken.

Ik beveel u van harte aan om te kennis te nemen van het Raadsvoorstel en de Stadsbegroting Nijmegen 2022 zelve.

Ramon Barends
Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen

Nijmegen

Stadsbegroting 2022 -2025

Stadsbegroting 2022 - 2025

Leeswijzer

Deze Stadsbegroting is qua opzet en vorm gelijk aan de Stadsbegroting van vorig jaar.

Ambities en doelen centraal, koppeling inhoud met geld
Net als vorig jaar is in deze begroting binnen elk programma de speerpunten opgenomen (‘wat willen we komend jaar bereiken?’) verrijkt met een (volledig) overzicht van ambities, doelen en activiteiten. Online kunt u per programma via het menu (rechts) navigeren naar de complete doelenboom. Financieel is een koppeling gelegd naar de doelen, waardoor (bij ‘wat kost het?’) zichtbaar wordt welke kosten gepaard gaan met bepaalde doelen en bovenliggende ambities.
We denken dat dit helpt bij het maken van afwegingen vanuit een totaalbeeld en de basisvragen: ‘‘waarom doen we eigenlijk wat we doen, vanuit welke doelen en ambities en hoeveel geld hebben we daarvoor over?”
In de digitale versie is de volledige doelenboom te vinden, in het fysieke boekwerk een verkorte versie.

Aanvullende informatie in de digitale versie van de Stadsbegroting
De digitale versie van de Stadsbegroting 2022 - 2025 is te vinden via pcportal.nijmegen.nl. Via dit portaal zijn ook de andere planning & control producten te vinden.
In de digitale versie is dezelfde informatie te vinden als in het analoge boekwerk en biedt daarnaast de mogelijkheid om op onderdelen in te zoomen. Zo is onder de programma's meer informatie over de taakvelden opgenomen. Ook kan vanuit de programma's gelinkt worden naar de programma's in de Stads en Wijkmonitor en zijn links opgenomen naar relevante beleidsdocumenten. En in de digitale versie is de volledige doelenboom (ambities, doelen en activiteiten, inclusief een toelichting) te vinden.

Inhoud

Leeswijzer 2
Inleiding 5
Voorstel 7
Financieel beeld 9
Programma's 13

- Bestuur en organisatie 13
- Veiligheid 19
- Economie en toerisme 23
- Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg 27
- Werk en Inkomen 41
- Onderwijs 48
- Bereikbaarheid 53
- Wonen en stedelijke ontwikkeling 60
- Openbare ruimte 67
- Cultuur en Cultureel Erfgoed 74
- Sport 80
- Financiën 84
- Indicatoren Duurzaamheid 88
- Indicatoren Wijkontwikkeling 90

Paragrafen 93

- Investeringen 93
- Lokale heffingen 103
- Bedrijfsvoering 111
- Verbonden partijen 115
- Onderhoud kapitaalgoederen 127
- Grondbeleid 132
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing 134
- Financiering 144

Financiële begroting 149

- Baten en lasten 150
- Algemene dekkingsmiddelen 156
- Reserves en voorzieningen 164
- Subsidies 167
- Balans en EMU saldo 171
- Benchmark taakvelden 173
- Financiële spelregels 175
- Grondslagen en uitgangspunten 177

Inleiding

Gezond groeien

Nijmegen is een groeibriljant. Er staan steigers in de stad, het aantal banen blijft toenemen en veel mensen wonen graag in Nijmegen vanwege de sociale en culturele veelzijdigheid. Uit onderzoek blijkt dat het aantal huishoudens tot 2035 nog met 10.000 tot 15.000 toeneemt. Dit maakt de druk op de Nijmeegse woningmarkt groot. Investeren in wonen heeft daarom prioriteit de komende jaren. Deze groei biedt een heleboel voordelen en kansen, maar dit betekent ook dat we moeten investeren om groeistuipen te voorkomen.

Om de druk op de woningmarkt te verlagen moeten we bouwen. **De focus van deze groei komt steeds meer te liggen op de bestaande stad. Dit vraagt van ons dat we slimmer omgaan met de bestaande ruimte**. Een mooi voorbeeld daarvan is Winkelsteeg. Dit bedrijventerrein is ingericht alsof het aan de rand van de stad ligt, terwijl het juist middenin Nijmegen is. We maken plannen om Winkelsteeg te transformeren de komende jaren, waarbij we de beschikbare ruimte efficiënter gaan gebruiken voor werken en wonen. We hebben de ambitie om daar ongeveer 3.900 woningen en 3.000 nieuwe arbeidsplaatsen te realiseren voor diverse opleidingsniveaus. Deze plannen worden later dit jaar aan uw raad aangeboden. Een andere belangrijke ontwikkeling is het Stationsgebied, waar we de aankomende jaren aan de slag gaan. Zo vernieuwen we de Westentree en fietsenstalling in 2022. Deze ontwikkelingen vragen om flinke investeringen in de stad. In deze begroting is daar financiële ruimte voor gemaakt.

Groei gaat niet alleen over meer woningen, meer banen en meer inwoners. **Groei betekent ook dat we extra inspanningen moeten leveren op andere terreinen. Brede welvaart is het uitgangspunt**, zoals ook beschreven in het Koersdocument. De fysieke groei biedt juist ook kansen om hieraan te werken. Denk aan extra voorzieningen zoals de multifunctionele sporthal in Nijmegen-Noord en uitbreiding van het fietsnetwerk, duurzame nieuwe woningen en klimaatadaptieve maatregelen bij nieuwbouwprojecten.

Maar deze fysieke groei kan ook groeistuipen met zich meebrengen. Niet voor elke Nijmegenaar is fijn wonen en leven vanzelfsprekend. De coronacrisis heeft helaas dit versterkt. Landelijk zien we een toename van eenzaamheid en sociale problemen. Daar moeten we extra aandacht voor hebben in de komende periode. Dit doen we bijvoorbeeld met de ‘brede basisteams’ voor Jeugd & Gezin en voor Volwassenen. We verwachten met deze nieuwe inrichting een impuls te geven aan een betere kostenbeheersing in de ambulante vormen van hulp, meer normaliserende oplossingen en samenwerking tussen professionals op stadsdeelniveau. Ook hebben we extra aandacht voor de Jeugdzorg, door de zorg beter te laten aansluiten op het onderwijs en de Buurtteams verder te verbeteren. We zijn goed op weg om met het Rijk structurele afspraken voor het tekort in de Jeugdzorg te maken. Voor 2022 heeft het Rijk hiervoor aanvullend 15 miljoen euro toegezegd.

We hebben, ondanks de coronacrisis, de financiën op orde. Dat komt door coronasteun vanuit het Rijk, maar ook doordat we de afgelopen tijd verstandige keuzes hebben gemaakt. Doordat we er financieel goed voor staan, kunnen we investeren in onze stad. Dat doen we om op de korte termijn de effecten van corona te dempen, maar ook om op de lange termijn te blijven werken aan ons doel: een duurzaam, sociaal, veerkrachtig en aantrekkelijk Nijmegen. De financiële positie is op dit moment goed, maar de toekomst is op veel punten nog onzeker. Wat zijn de langetermijneffecten van de coronacrisis? Welke bijdrages komen er de aankomende jaren vanuit het nieuwe kabinet, en welke taken vragen zij daarvoor terug? Investeren kan dus, maar wel met gezond verstand.

Een groeibriljant groeit alleen in waarde als je er goed voor zorgt. **We kiezen voor groei, waarbij fysiek en sociaal in balans zijn**. **Een gezonde groei biedt namelijk veel kansen**. Hoe we dit willen doen in 2022 en welk financieel beeld daarbij hoort, leest u in deze Stadsbegroting.

Voorstel

Onderwerp
Stadsbegroting 2022 - 2025

Opsteller	Albert Foekens	**Collegebesluit**	14 september 2021
Programma	Financiën	**Behandeldatum Raad**	20 oktober 2021
Portefeuillehouder	M. Esselbrugge	**Status**	Openbaar

Samenvatting
Jaarlijks leggen we een stadsbegroting aan uw raad voor. Door het vaststellen van deze begroting autoriseert uw raad de baten en lasten per programma en geeft uw raad ons college opdracht tot uitvoering van de begroting.
Voor het zomerreces heeft uw raad een debat gevoerd aan de hand van het Koersdocument over de koers voor de komende begrotingsperiode.
Met de richting van uw raad is ons college verder gegaan met de begrotingsvoorbereiding.
Deze voorbereiding heeft ook geresulteerd in een aantal voorstellen om de begroting te wijzigen. Deze wijzigingen zijn alvast in de cijfers verwerkt zodat uw raad een goed beeld heeft van de uitwerking op de begroting van al deze wijzigingen.

Voorstel

- De stadsbegroting 2022 – 2025 vast te stellen
- De veranderingen in de begroting vast te stellen zoals opgenomen in het deel Begroting -> Financieel beeld -> Programmabegroting.
- Het investeringsplan 2022 – 2025 vast te stellen dat is opgenomen in de paragraaf investeringen; inclusief de nieuwe investeringen die voorgesteld worden in het deel Begroting -> Financieel beeld -> Investeringen.
- Rekening te houden met de onttrekkingen en storting in de saldireserve zoals opgenomen in het Begroting -> Financieel beeld -> Programmabegroting en toegelicht in het programma Financiën -> Veranderingen in de begroting
- De subsidieplafonds voor de betreffende programma's vast te stellen volgens het overzicht in het deel Financiële begroting > subsidies > subsidieplafonds
- De grondslagen en uitgangspunten vast te stellen voor de grondexploitaties zoals opgenomen in het deel Financiële begroting -> Grondslagen en uitgangspunten.

Financieel beeld

Inleiding

In dit deel wordt ingegaan op het financieel beeld voor de komende jaren. Als eerste wordt ingegaan op de veranderingen in de programmabegroting. Daarna wordt stil gestaan bij de wijzigingen in het investeringsplan. Als laatste zijn de ontwikkelingen in het weerstandsvermogen aan bod.

Programmabegroting

In deze Stadsbegroting wordt voorstellen gedaan om de begroting aan te passen. De voorgestelde veranderingen zijn in de begrotingscijfers verwerkt. Hiermee heeft uw raad direct een volledig beeld van de financiële doorwerking op de programmabegroting.
De veranderingen worden bij de programma's toegelicht onder het kopje 'Wat kost het? - Veranderingen in de begroting'.

bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025
Programma:				
Bestuur en organisatie	-1.787	-1.705	-1.520	-1.388
Veiligheid	-919	-1.043	-970	-866
Economie en toerisme	-110	-110	-110	-110
Welzijn, Wijkontwikkeling. en Zorg	-6.209	-10.716	-9.626	-8.587
Werk en Inkomen	817	820	1.134	1.185
Onderwijs	0	0	0	0
Bereikbaarheid	-725	-725	-725	-725
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	-8.380	-319	218	-782
Openbare ruimte	-1.380	-1.160	-1.040	-1.040
Cultuur en Cult. erfgoed	-450	-250	-200	-200
Sport	0	-150	-150	-150
Financiën	20.015	16.211	13.750	13.800
Totaal	**872**	**853**	**761**	**1.137**

De programmabegroting sluit alle jaren positief. Deels komt dit door het evenwichtig verdelen van de jaarsaldi 2022 - 2024, dit wordt toegelicht in 'Veranderingen in de begroting' onder het programma Financiën. Het saldo van deze begroting, alle jaren opgeteld, is 3,6 miljoen euro.

Investeringen

In deze Stadsbegroting stellen wij nieuwe investeringen voor, deze zijn opgenomen in onderstaande tabel. De individuele investeringen worden toegelicht in de paragraaf investeringen.

Nieuwe investeringen	bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025	Totaal
Basisschool Hidaya	Onderwijs	1.800				1.800
Kristallis	Onderwijs			3.350		3.350
Busbaan HOV	Bereikbaarheid	150				150
Laadinfra	Bereikbaarheid	200				200
Verlengde Waalbrug fietspad oostzijde	Bereikbaarheid	450				450
Verkeersmanagementcentrale (VMC)	Bereikbaarheid	450				450
Vervanging VRI's (verkeersregelinstallaties)	Bereikbaarheid	1.137				4.548
Vrijval gedragsaanpassingen verkeer	Bereikbaarheid	-300				-300
Mercuriuspark Park en Bike	Wonen en SO	3.500				3.500
Winkelsteeg (*)	Wonen en SO			15.000	12.800	27.800

Nieuwe investeringen	bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025	Totaal
Archeologisch depot	Wonen en SO	450				450
Valkhofkwartier	Wonen en SO	1.700	1.800			3.500
Cultuurhistorie Waalkwartier	Wonen en SO	795				795
Verduurzamen vastgoedportefeuille	Wonen en SO	1.100	1.100	1.100	1.100	4.400
Aanplant bomen	Openbare Ruimte	1.000	1.000	1.000	1.000	4.000
Speelvoorzieningen stedelijke speeltuinen	Openbare Ruimte	75				75
Beweegvriendelijke omgeving	Openbare Ruimte	500	500			1.000
Bibliotheek Nijmegen-Noord	Cult. en Cult. Erfg.		2.200			2.200
Sporthal Hof van Holland	Sport	2.100				2.100
Sportpark Vossenpels (kunstgrasveld DVOL)	Sport	550				550
Sportzaal Marie Curiestraat	Sport	100	3.700	3.700		7.500
Multifunctionaliteit sportaccommodaties	Sport	240	240	240	240	960
Verbeteren akoestiek sportaccommodaties	Sport	150	150			300
Bulkkredieten						
Bedrijfsinvesteringen	Bestuur en Org	pm				pm
Ophog. verv. toplagen kunstgrasvelden	Sport	150	150	150	150	600
Eigen dekking (**)						
Vervangen parkeerapparatuur KKG	Bereikbaarheid	380				380
Totaal		**16.677**	**10.840**	**24.540**	**15.290**	**67.347**

Ad (*): totale investering is 75 miljoen euro, waarvan circa 47 miljoen euro na deze begrotingsperiode (2026 en later)
Ad (**): gedekt uit inkomsten, gaat niet ten laste van de benodigde investeringsruimte.

Ontwikkeling weerstandsvermogen

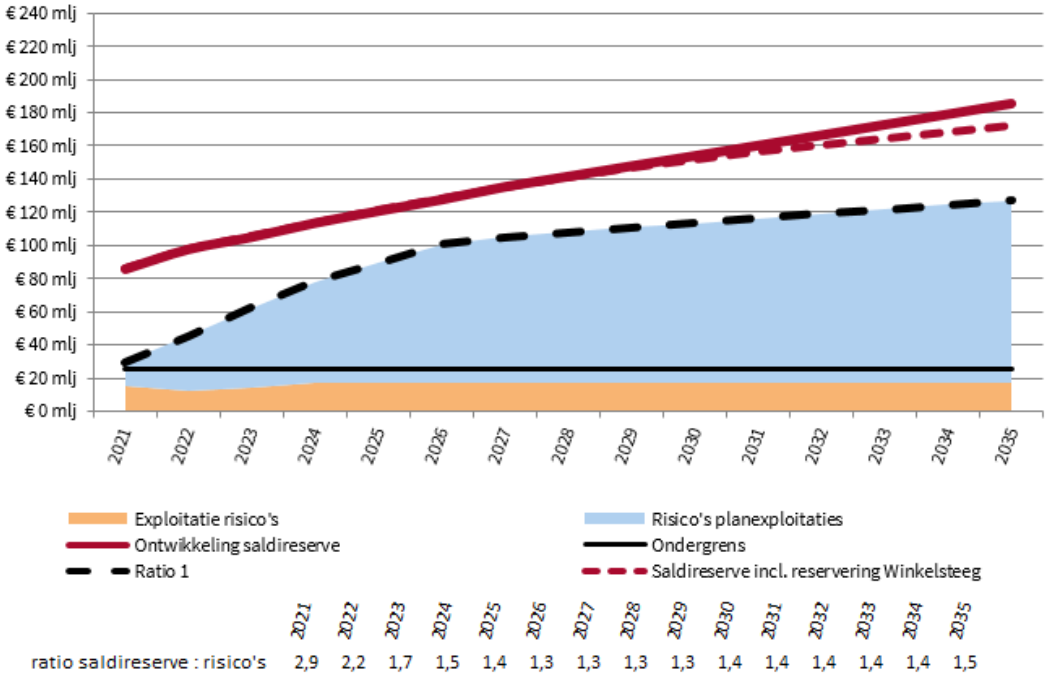
Met de besluiten die voorliggen in deze Stadsbegroting wordt de langere termijn ontwikkeling van de saldireserve niet aangetast. Wel wordt de saldireserve (in financieel-technische zin) gebruikt om het financieel beeld voor de komende 4 jaar te egaliseren.

Het risicoprofiel neemt toe. Dit heeft vooral te maken met de opwaartse bijstelling van de risico's van de Stationsomgeving (van 15 euro miljoen bij de Stadsrekening naar 30 miljoen euro nu) en Winkelsteeg (van 30 miljoen naar 55 miljoen euro).

Hieronder is de grafiek opgenomen van de ontwikkeling van de risico's ten opzichte van de saldireserve. De grafiek van het weerstandsvermogen laat zien dat de ratio van de saldireserves ook in de komende jaren boven de norm van 1 ligt.

In de grafiek is een tweede lijn, een stippellijn toegevoegd. Om straks te kunnen beslissen over investeringen in Winkelsteeg is financiële ruimte in deze en toekomstige Stadsbegrotingen noodzakelijk. De geplande investeringen in 2024 en 2025 zijn in deze Stadsbegroting onderdeel van het meerjarig investeringsplan. De geplande investeringen in Winkelsteeg in de jaren daarna zullen echter een grote druk leggen op dat investeringsplan.
Hoe met die druk om te gaan is aan toekomstige stadsbesturen. Een mogelijkheid is om de saldireserves te gebruiken voor deze kapitaallasten. Die tweede lijn in de grafiek, de stippellijn, laat de ontwikkeling van de saldireserves zien, wanneer de kapitaallasten voor de investeringen in Winkelsteeg na 2025 ten laste worden gebracht van de saldireserves. Hiermee wordt inzichtelijk dat er financiële ruimte is om te investeren in Winkelsteeg. De voorgenomen investeringen in Winkelsteeg lichten we verder toe in de paragraaf investeringen.

Hieronder is de grafiek opgenomen van de ontwikkeling van de risico's ten opzichte van de saldireserve

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
ratio saldireserve : risico's	2,9	2,2	1,7	1,5	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5

De ratio saldireserve : risico's is de ratio van de 'ontwikkeling saldireserve' ten opzichte van het totaal aan risico's.

Meer over de ontwikkeling van de saldireserve en risico's is te vinden in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Programma's

Bestuur en organisatie

Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	We zijn een transparant en slagvaardig stadsbestuur dat in samenspraak met de stad en haar omgeving aan de afgesproken doelstellingen werkt.
Doelen	

* De raad treedt op als vertegenwoordiging van de Nijmegenaar. De raad stelt beleid vast. De raad controleert op de uitvoering van beleid.
* Het college stuurt als dagelijks bestuur van de stad integraal op de belangrijke opgaven.

Ambitie	We zetten de Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening.
Doelen	

* We zorgen dat de Nijmegenaar gebruik kan maken van zijn of haar democratische rechten.
* We verbeteren onze dienstverlening continu.

Ambitie	We hebben een betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie.
Doelen	

* We zijn een goede werkgever.
* We zijn een moderne en betrouwbare overheidsorganisatie.

Wat willen we komend jaar bereiken?

Als programma Bestuur en Organisatie richten we ons de komende jaren op een transparant en slagvaardig stadsbestuur, en zetten we de Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening. Ook zorgen we voor een betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie.

Transparant en slagvaardig stadsbestuur
We bereiden de implementatie van de Wet open overheid (Woo) voor
De wet is bedoeld om overheden transparanter te maken en moet er voor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. We zorgen er voor dat de gemeente voldoet aan de vereisten die aan de wet worden gesteld.

Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening
We organiseren de Gemeenteraadsverkiezingen 2022
Om te zorgen dat de Nijmegenaar gebruik kan maken van zijn of haar democratisch recht, organiseren wij de verkiezingen en eventuele referenda. Hierbij ligt de focus op het thema Vermaatschappelijking van de verkiezingen.

We verbeteren onze aan te vragen digitale producten en diensten

In 2022 wordt de digitale balie vernieuwd en verbeteren we bijvoorbeeld diensten rond evenementen. Dit doen wij vanuit de visie op dienstverlening. We gaan interactief online communiceren met de Nijmegenaar, waarbij de juiste kanalen en begrijpelijke content gekozen worden en waar we extra inzetten op online het gesprek voeren. Daarvoor ontwikkelen we digitale identiteitsvoorzieningen. Dit doen wij samen met landelijke partijen als VNG en BZK via het project ID-contact.
Daarnaast gaan we door met het digitaliseren van onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers. De kans en urgentie hiervoor wordt gestimuleerd door de coronacrisis. We gaan daarbij steeds meer samenwerken met andere gemeentes, vooral op het terrein van zorg en dienstverlening. Bijvoorbeeld via de projecten Huishoudboekje in het kader van armoedebestrijding en de Gemeentelijke Basisprocessen Inkomen (GBI). We werken hiervoor aan een gemeenschappelijke architectuur die gericht is op hergebruik. Dat betekent dat we vergelijkbare processen en IT componenten van het ene dienstverleningsproces (bijvoorbeeld betalen of autoriseren), hergebruiken in processen die ook van die componenten gebruik maken.
Naast digitale dienstverlening, blijft het voor de Nijmegenaar mogelijk aan de balie of via de telefoon alle diensten te regelen.

We verbeteren de toegankelijkheid van onze (online) middelen
Om professioneel, persoonlijk en passende dienstverlening aan te bieden, focussen we ons op de toegankelijkheid voor onder andere slechtzienden, motorisch beperkten, laaggeletterden, ouderen en migranten met een taalachterstand. We voldoen aan de Europese regelgeving voor online kanalen en zetten schrijfcoaches in die de organisatie helpen bij het opnieuw formuleren van informatiemateriaal. Daarnaast leggen we het accent op digitale vernieuwing en het implementeren van een nieuwe applicatie bij Burgerzaken.
Onze dienstverlening is passend, waardoor zowel online als offline contact mogelijk is. We zorgen ervoor dat de Nijmegenaar in de Stadswinkel, bij het Steunpunt, maar ook via het gemeentelijk telefoonnummer 14024 en de gemeentelijke website wordt geholpen. Daarbij willen we een sleutelrol spelen tijdens belangrijke levensgebeurtenissen en de Nijmegenaar hierin optimaal ondersteunen.

We gaan klantgerichter denken en handelen
De Nijmegenaar staat centraal in onze dienstverlening. Ons uitgangspunt hierbij is de informatie uit klantreizen, vraagpatronen, online metingen, big data, spiegelgesprekken en klanttevredenheidsonderzoeken. We hebben hierbij continu aandacht voor de privacy en regie op eigen gegevens van de Nijmegenaar.
Een belangrijke pijler onder het klantgericht denken en handelen is het wijkgericht werken. Komend jaar wordt het wijkgericht werken binnen alle afdelingen steeds meer gemeenschappelijk goed zodat we ons handelingsperspectief verder kunnen kantelen naar onze inwoners.

We bouwen een duurzame relatie op met de Nijmegenaar
Onze dienstverlening is dichtbij als dat nodig is. Bovendien zijn we duurzaam aanwezig in de wijken en de netwerken om te zorgen dat de leefbaarheid en leefomgeving op peil blijven.

We handelen minimaal 80% van de bezwaren en 90% van de klachten af
Dit doen we binnen de wettelijke termijn. Daarbij kiezen we voor een informele aanpak indien dat mogelijk is. Voor het horen van de indieners maken we gebruik van fysiek uitnodigen, bellen of videobellen, zodat we flexibel kunnen werken. Verder vertegenwoordigen we de gemeente bij gerechtelijke procedures.

Betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie
We verbeteren de interne bedrijfsvoering
We werken opgavegericht en zetten daarvoor al onze beschikbare bedrijfsmiddelen in zoals kennis, ervaring, data, geld en tijd/capaciteit. We zetten dashboards in, waarin de behaalde resultaten in kerncijfers zichtbaar worden. Hiermee maken we zichtbaar hoe aan de opgaven gewerkt wordt en waarmee de doelen worden behaald. In 2022 ligt het accent in de opbouw van deze werkwijze vanuit en met data in de opgaven voor de openbare ruimte en in de keten zorg, werk en inkomen.

We doen onderzoek naar een veilig en mensgericht gebruik van moderne technologieën
Naast de techniek die we al in diverse vormen inzetten voor onze dienstverlening, zijn er veel nieuwe technologieën beschikbaar. Voordat we kiezen voor het gebruik van een nieuwe technologie, doen we bewust onderzoek naar hoe de inzet waardevol en ethisch verantwoord kan. Denk aan sensoren (bv druktemeter), algoritmes, 5G (pilot evenementen), waarbij we risico's en gevaren onderzoeken en maatregelen nemen. Daarbij zijn we ons bewust dat de niet digitaal vaardige Nijmegenaar deze als bedreigend kunnen ervaren. Door het gebruik toe te lichten, proberen we de Nijmegenaar voldoende te informeren over verantwoord gebruik en streven we naar transparantie in waarom we de kansen en mogelijkheden willen benutten. We zijn bezig met de inrichting van een ethische adviescommissie op verzoek van de Raad, die vanuit expertise en ervaringsdeskundigheid daarin gaan adviseren.

We zijn een open en weerbaar Nijmegen
Vanuit het programma 'Open en Weerbaar' investeren we in het verhogen van het bewustzijn van de informatieveiligheid onder onze inwoners, bedrijven en instellingen. In 2022 bieden we inzicht in sensoren in de openbare ruimte en richten we een systeem in voor de ondersteuning van het recht van inzage.

We verbeteren de digitale werkomgeving
De kantoorautomatisering wordt in 2022 meer plaats- en tijdonafhankelijk beschikbaar gemaakt door de stapsgewijze invoering van MS365.

We verbeteren de fysieke werkomgeving
We passen de werkomgeving aan naar de nieuwe wensen en eisen die het post-corona tijdperk van ons vragen. We zijn hierin wendbaar en opgavegericht en zorgen voor de bijbehorende faciliteiten voor onder andere hybride werken.

We bieden digitale ondersteuning bij nieuwe wet- en regelgeving
We voeren onder andere de Omgevingswet, de Wet open overheid en Wet elektronisch bestuurlijk verkeer in. De bestaande digitale ondersteuning wordt steeds actueel gehouden aan veranderende wet- en regelgeving.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Burgerzaken

- Wij werken met andere afdelingen binnen onze gemeente samen op het gebied van de Basisregistratie Personen (zij zijn afnemers) en wij verrichten de gemeentelijke telefonische dienstverlening via het algemeen telefoonnummer 14024.
- We werken samen met de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid bij calamiteiten. Het KlantenContactCentrum van de gemeente Nijmegen is, indien nodig, het eerste aanspreekpunt voor bewoners en bedrijven.
- We werken samen met de IND, woningbouwcorporaties en maatschappelijke instellingen en nemen deel aan de landelijke aanpak Adreskwaliteit. In samenspraak met het ministerie van BZK kent Nederland 19 gemeenten waar EU-burgers een Burgerservicenummer (BSN) kunnen aanvragen aan het RNI-loket (Registratie Niet-ingezetenen). Nijmegen is één van de gemeenten die deze taak uitvoert. Er worden geen taken door verbonden partijen uitgevoerd.

Wat kost het?

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten						
0.1 Bestuur	5,0	5,5	5,9	5,9	5,9	5,9
0.2 Burgerzaken	5,5	6,5	6,1	6,1	6,0	6,0
0.4 Overhead	55,8	54,9	55,0	55,4	56,0	55,2
	66,2	**66,9**	**67,0**	**67,4**	**67,8**	**67,0**
Baten						
0.1 Bestuur	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
0.2 Burgerzaken	2,4	2,6	2,5	2,5	2,5	2,5
0.4 Overhead	7,0	6,2	6,3	6,3	6,3	6,3
	9,6	**8,8**	**8,8**	**8,8**	**8,8**	**8,8**
Saldo van lasten en baten	**56,7 N**	**58,1 N**	**58,2 N**	**58,6 N**	**59,0 N**	**58,2 N**

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Ambities/doelen; bedragen * € 1.000	baten	lasten	saldo
Transparant en slagvaardig stadsbestuur			
In control op beleid en uitvoering	0,0	0,2	**0,2 n**
Sturen op belangrijke opgaven	0,2	1,6	**1,5 n**
Uitvoeringskosten	0,0	4,4	**4,4 n**
Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening			
Democratische rechten	2,5	1,3	**1,1 v**
Continue verbetering dienstverlening			
Uitvoeringskosten	0,0	4,7	**4,7 n**
Betrouwbare en omgevingsbewuste uitvoeringsorganisatie			
Goede werkgever			
Uitvoeringskosten	6,2	54,8	**48,6 n**
Totaal	**8,8**	**67,0**	**58,2 n**

Veranderingen in de begroting

bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025
AVG proof	-214	-45		
Bestuursadviseurs	-315	-315	-315	-315
Bijdrage Fonds Gemeenschappelijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)	-275	-275	-275	-275
Duurzame borging privacy	-46	-46	-46	-46
Informatieveiligheid	-93	-93	-93	-93
Opstalverzekering	-149	-149	-149	-149
Regeling samenhangende objectenregistratie	-82	-82	-82	-82
Satellietwebsites	-350	-400	-225	-50
<u>Taakmutaties, DU's en IU's</u>				
Wet open overheid incidenteel	-142	-146	-147	-153
Wet open Overheid structureel;	-121	-154	-188	-225
Totaal	**-1.787**	**-1.705**	**-1.520**	**-1.388**

AVG-proof maken van applicaties
Vanuit wetgeving komen er nieuwe taken naar ons toe. Dat betekent dat de processen en applicaties die ons bij de uitvoering ondersteunen anders moeten worden ingericht en aangepast om aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) te voldoen. De Autoriteit Persoonsgegevens kan organisaties die niet aan de AVG voldoen een boete opleggen.

Bestuursadviseurs
Op dit moment wordt de ondersteuning van het bestuur wisselend verleend. In de dagelijkse praktijk wordt dit in enkele gevallen opgepakt door strategische communicatieadviseurs, maar ook door andere medewerkers. Deze ondersteuning behoort niet tot het takenpakket van de betreffende medewerkers waardoor dit ten koste gaat van de kwaliteit van de ondersteuning van het college en de werkdruk fors toeneemt. De ondersteuning van het bestuur zal daarom gaan plaats vinden door 3 fte bestuursadviseurs, de kosten bedragen € 315.000.

Bijdrage Fonds Gemeenschappelijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)
De factuur van de VNG voor het Fonds Gemeenschappelijke Gemeentelijke Uitvoering is € 275.000 hoger dan eerder begroot. Deze vaste bijdrage (3 euro per inwoner) is al jaren gelijk. Nu GGU een vast VNG programma is in kader Samen Organiseren, wordt deze zichtbaar gemaakt als onderdeel van programma Bestuur en Organisatie. Zo kunnen de ontwikkeling als onderdeel digitale transitie en resultaten voor de dienstverlening transparant gevolgd worden.

Duurzame borging privacy
Door veranderende wetgeving zien we een noodzakelijke structurele toename voor de juridische capaciteit op het thema privacy.

Informatieveiligheid
Landelijk is de informatieveiligheid steeds vaker in het nieuws; hackers, die systemen platleggen en losgeld eisen om weer bij de systemen te kunnen. Om de risico's te minimaliseren, zetten we extra in op informatieveiligheid. Zo stellen we een security officer aan. Dat is een functionaris die de afdelingen ondersteunt bij het vertalen van het informatiebeveiligingsbeleid naar in de praktijk toepasbare richtlijnen en procedures.

Opstalverzekering
De diversiteit aan panden die onze gemeente bezit zorgt ervoor dat er steeds minder aanbieders in de markt beschikbaar zijn die onze panden willen verzekeren. De aanbesteding opstalverzekering is vanwege deze marktwerking nadelig uitgevallen waardoor de kosten € 149.000 per jaar hoger zijn dan begroot.

Regeling Samenhangende ObjectenRegistratie (SOR)
Vanuit nieuwe wetgeving is er een taakuitbreiding op de SOR-regeling. De samenhangende objectenregistratie (SOR) is een te ontwikkelen uniforme registratie met basisgegevens van objecten in de fysieke werkelijkheid. Daaronder worden verstaan objecten die in het terrein zichtbaar zijn, zoals spoorlijnen, wegen, water, gebouwen en bomen, aangevuld met objecten als woonplaatsen en openbare ruimten. Vanuit nieuwe wetgeving is er een taakuitbreiding op de SOR-regeling.

Satellietwebsites
In Nijmegen wonen ruim 60.000 mensen die behoefte hebben aan websites die digitaal toegankelijk zijn. Denk aan slechtzienden, kleurenblinden en laaggeletterden, maar ook mensen die motorisch beperkt zijn of zwakbegaafd. En deze groep groeit. In Nederland willen we dat openbare voorzieningen toegankelijk zijn voor alle inwoners. Ook digitale voorzieningen. Daarom is digitale toegankelijkheid belangrijk en verplicht voor alle overheidsinstanties. De eisen voor digitale toegankelijkheid komen voort uit de Web Content Accessibility Guidelines. Sinds 2018 moeten alle overheidswebsites aan die eisen voldoen. In Nijmegen voldoen geen van de websites 100% aan de standaard uit de wet, dat hoeft ook nog niet. Wat wel verplicht is: een toegankelijkheidsverklaring en een plan van aanpak om te komen tot toegankelijke websites. Meer hierover vindt u op www.digitoegankelijk.nl

In totaal hebben we als gemeente 103 satellietsites (naast Nijmegen.nl). Inmiddels liggen er reparatievoorstellen per site. Dat voorstel kan zijn: stoppen met de website (de informatie is niet meer nodig of elders verkrijgbaar) en archiveren, stoppen met de website en de informatie opnemen op Nijmegen.nl, en de website in stand houden en verbeteren of opnieuw bouwen. Om deze inhaalslag te maken schatten we in dat we voor 2022 € 350.000, 2023 € 400.000 en voor 2024 € 175.000 nodig hebben. De toegankelijkheidsverklaringen moeten jaarlijks geüpdatet worden. Daarvoor is een structureel budget van € 50.000 per jaar nodig.

Wet open Overheid structureel en incidenteel
Op 26 januari 2021 heeft de Tweede Kamer de Wet open overheid (WOO) aangenomen. Deze initiatiefwet beoogt de gehele overheid transparanter en toegankelijker te maken. Vooruitlopend op de besluitvorming in de Eerste Kamer heeft het kabinet bij de kabinetsreactie op het rapport ´Ongekend onrecht´ van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag middelen vrijgemaakt. Met de beschikbaarstelling van deze financiële middelen voor 2022 tot en met 2026, in de meicirculaire 2021, ondersteunt het rijk gemeenten bij de implementatie en uitvoering van de WOO. De financiële middelen bestaan uit zowel incidentele als structurele middelen. Deze middelen moeten terecht komen in het programma Bestuur & Organisatie, zodat deze nieuwe wetgeving geïmplementeerd kan worden (o.a. aanschaf applicatie en werkzaamheden voor openbaarmaking van informatie).

Indicatoren

Hieronder zijn de indicatoren opgenomen van het programma Bestuur en Organisatie. Meer onderzoeksresultaten en statistieken over dit programma kunt u vinden in de Stads- en Wijkmonitor.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	9,7	9,3	9,2	8,8	8,3	8,2	8,2	8,1
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	8,9	8,8	8,8	8,4	8,1	8,2	8,0	8,1
Apparaatskosten (kosten per inwoner in €)	801	778	751	711	688	610	674	747
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom plus kosten inhuur externen)	8,3%	8,1%	6,5%	5,7%	11,3%	10,2%	11,2%	9,0%
Overhead (% van totale lasten)					6,3%	7,1%	7,6%	5,8%
Percentage bewoners dat tevreden is over de dienstverlening door de gemeente					74%		74%	

Toelichting

- *Formatie (fte per 1.000 inwoners)*
  Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van de ambtelijke organisatie, ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling of een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature.
- *Bezetting (fte per 1.000 inwoners)*
  Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is.
- *Apparaatskosten (kosten per inwoner)*
  Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
- *Overhead (% van totale lasten)*
  Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Veiligheid

Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	We willen een actieve burger die verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen veiligheid en die van zijn omgeving
Doelen	

* We respecteren de autonomie van de burger en treden op als wet- en regelgeving ons daartoe verplicht of als de vrijheid en zelfbeschikking van anderen in het gedrang komt.
* We sturen op een integrale programmering van Omgevingsdienst (ODRN) en regionale brandweer (VRGZ) in relatie tot fysieke veiligheid, waarbij de eigen verantwoordelijkheid van de burgers en ondernemers expliciet tot uitdrukking komt.

Ambitie	We zijn een lokaal bestuur dat binnen het veiligheidsdomein regie neemt, kaders stelt en partijen bij elkaar brengt
Doelen	

* We spannen ons in om georganiseerde criminaliteit zoveel als mogelijk uit Nijmegen te weren, waarmee we ondermijning van de rechtsorde tegengaan en voorkomen dat kwetsbare burgers misbruikt worden.
* We nemen regie bij de persoonsgerichte aanpak door de samenwerking en afstemming tussen zorg- en strafrechtinterventies in het Veiligheidshuis te organiseren.
* We nemen regie bij veiligheidsvraagstukken op straat-, buurt- en wijkniveau door de inzet van de Veiliger Wijkteams.
* Wij kijken bij interventies en maatregelen altijd of ze te verantwoorden zijn zowel met het oog op de kosten voor de burger als gelet op de opbrengst in termen van daadwerkelijke veiligheidswinst.

Ambitie	We zorgen voor een sterke informatiepositie en voor de samenwerking die hierbij nodig is, zodat tijdig en gericht optreden mogelijk is alvorens een veiligheidsprobleem ontstaat of escaleert.
Doelen	

* We versterken de strategische en tactische informatiepositie van de gemeente en zijn partners om zo fenomenen en achtergronden in beeld te brengen.

Wat willen we komend jaar bereiken?

We gaan in 2022 concreet aan de slag met de volgende nieuwe activiteit:

- *We gaan experimenteren met gereguleerde wietteelt*
  Nijmegen neemt deel aan het landelijke experiment gesloten coffeeshopketen.

In onze jaarlijkse veiligheidsbrief rapporteren wij over deze en andere ontwikkelingen in het veiligheidsdomein.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Bij de aanpak van ondermijningscriminaliteit zijn de belangrijkste samenwerkingspartners het Openbaar Ministerie, de politie en de Belastingdienst. Op het terrein van fysieke veiligheid werken we samen met de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) en de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ). De aanpak van sociale veiligheid wordt voornamelijk vormgegeven in het Zorg- en veiligheidshuis, waarin we met een groot aantal partijen samenwerken: naast de partners in de strafrechtketen Openbaar Ministerie, politie en (jeugd)reclassering, onderhouden we werkrelaties met GGD Gelderland-Zuid, ggz en Veilig Thuis.

Op het veiligheidsdomein werken we samen met drie verbonden partijen: de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ), Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) en GGD Gelderland-Zuid. De VRGZ verricht voor ons vooral taken op het terrein van brandweerzorg en crisisbeheersing. De ODRN voert toezichthoudende en handhavende taken uit voor een veilige leefomgeving. Met de GGD Gelderland-Zuid werken we samen waar het taakveld maatschappelijke zorg de sociale veiligheid raakt. De GGD is daarmee een belangrijke partner in de verbinding tussen zorg en veiligheid.

Wat kost het?

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	14,4	14,6	15,6	15,6	15,5	15,4
1.2 Openbare orde en veiligheid	4,4	5,1	5,1	5,1	5,1	5,0
	18,7	**19,7**	**20,7**	**20,7**	**20,6**	**20,4**
Baten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2 Openbare orde en veiligheid	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5
	0,6	**0,6**	**0,7**	**0,7**	**0,7**	**0,5**
Saldo van lasten en baten	**18,1 N**	**19,1 N**	**20,1 N**	**20,0 N**	**20,0 N**	**19,9 N**

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Ambities/doelen; bedragen * € 1 miljoen	baten	lasten	saldo
Actieve burger met verantwoordelijkheid voor veiligheid			
Zorgplicht o.b.v wet- en regelgeving	0,1	14,9	**14,8 n**
Integrale Regionale Programmering			
Uitvoeringskosten	0,0	0,8	**0,8 n**
Lokaal bestuur dat regie neemt, kaders stelt en verbindt			
Bestrijding ondermijning	0,1	0,3	**0,1 n**
Max.veiligheid tegen min. kosten	0,3	0,0	**0,3 v**
Optimale pers.gerichte aanpak VHH	0,0	0,2	**0,1 n**
Integrale aanpak wijkveiligheid	0,0	0,2	**0,2 n**
Uitvoeringskosten	0,2	4,4	**4,2 n**
Informatie- en netwerksturing			
Versterking informatiepositie	0,0	0,0	**0,0 n**
Totaal	**0,7**	**20,7**	**20,1 n**

Veranderingen in de begroting

bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025
Bijdrage VRGZ	-865	-896	-896	-896
Structureel maken BIBOB	-225	-225	-225	-225
Bijstelling FLO	196	103	176	280
Taakmutaties, DU's en IU's				
Versterking gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen;	-25	-25	-25	-25
Totaal	**-919**	**-1.043**	**-970**	**-866**

Bijdrage VRGZ
De door de VRGZ voorgestelde bijdrage aan deze Verbonden Partij bedraagt voor Nijmegen vanaf 2022 14,7 miljoen euro (inclusief indexering VRGZ). In onze stadsbegroting ramen we voor de VRGZ bijdrage na 1,83% indexering 13,8 miljoen euro. Dat betekent een tekort van afgerond 0,9 miljoen euro. Dit tekort is ontstaan door het niet doorvoeren van de 1%-2%-3%-taakstelling (0,3 miljoen euro), diverse taakuitbreiding (0,4 miljoen euro) en het nadelig verschil in indexeringspercentages (0,2 miljoen euro).

Structureel maken Bibob
Op basis van de ervaringen met Bibob in het Veiligheidsdomein heeft het bestuur besloten om Bibob ook uit te breiden naar het Sociaal Domein. Deze uitbreiding betekent voor het Veiligheidsdomein dat we bestaande Bibob-activiteiten, waarvoor de middelen in eerste instantie voor de periode 2020 - 2021 beschikbaar zijn, vanaf 2022 structureel willen uitvoeren. Dit vereist een structureel bedrag van € 225.000 op jaarbasis.

Versterking gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen
Het kabinet heeft aangekondigd structurele middelen vrij te maken voor de aanpak van discriminatie, waaronder de versterking van de antidiscriminatievoorzieningen (ADV). De gemeente is verplicht te voorzien in een ADV. In de meicirculaire 2021 zijn hiervoor voor 2021 tot en met 2025 middelen toegekend.

Bijstelling FLO
Door wettelijke voorschriften wijzigen de bedragen die we ramen voor de FLO (Functioneel Leeftijdsontslag) van het personeel van de Brandweer. Dit leidt voor de komende jaren tot een voordeel dat oploopt van € 0,2 miljoen in 2022 tot € 0,3 miljoen in 2025, waar we in 2021 juist een hoger bedrag moesten opnemen.

Indicatoren

Hieronder zijn de indicatoren opgenomen van het programma Veiligheid. Meer onderzoeksresultaten en statistieken over dit programma kunt u vinden in de Stads- en Wijkmonitor.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	8,4	8,1	7,2	7,1	6,3	6,3	5,5	5,6
gemiddelde benchmark	8,6	8,1	7,5	7,3	6,9	6,8	6,6	6,1
Aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	8,1	5,0	4,0	3,9	3,3	2,5	2,8	1,9
gemiddelde benchmark	6,9	5,8	4,8	3,9	3,1	2,8	2,6	2,0
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	4,5	5,3	4,2	4,1	3,7	3,8	3,6	3,4
gemiddelde benchmark	4,6	4,5	4,1	3,8	3,7	4,0	4,0	3,4
Aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners	9,9	8,8	8,0	8,1	7,0	6,3	6,7	6,9
gemiddelde benchmark	10,2	9,7	9,1	8,7	7,7	7,1	8,0	8,1
Aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar	16	15	12	11	10	8	10	9
gemiddelde benchmark	16	18	17	18	17	15	17	16
Percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) met een delict voor de rechter	3%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	
gemiddelde benchmark	3%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	
Rapportcijfer voor veiligheid in buurt	6,9	7,1	7,1	7,2	7,2		7,2	
gemiddelde benchmark	6,8	6,9	6,9	7,1	7,1		7,2	
Score voor functioneren politie in buurt	5,2	5,6	5,4	5,6	5,8		6,2	
gemiddelde benchmark	5,2	5,4	5,3	5,6	5,6		5,9	
Aantal casussen regieteams							384	401
Aantal Nijmeegse casussen veiligheidshuis			140	158	173	187	284	268

Toelichting

- *Rapportcijfer voor veiligheid in buurt en score voor functioneren politie in buurt*
  De bron is de landelijke Veiligheidsmonitor, die vanaf 2017 met tweejaarlijkse in plaats van jaarlijkse metingen werkt.
- *Aantal casussen regieteams*
  Het gaat om de casussen die in het betreffende jaar opgestart zijn plus de casussen die in eerdere jaren opgestart zijn en nog lopen.
- *Aantal casussen veiligheidshuis*
  Het gaat om de Nijmeegse casussen die in het betreffende jaar opgestart zijn plus de casussen die in eerdere jaren opgestart zijn en nog lopen. Het gaat om de casussen Top X aanpak, Top X plus aanpak (gestart in april 2019), Jeugdbeschermingstafel (gestart in januari 2019) en MDA++ (aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling; gestart in 2019).
- *Gemiddelde benchmark*
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Economie en toerisme

Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	We dragen bij aan het creëren van 10.000 extra banen in 10 jaar tijd en zijn als stad aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers
Doelen	

* We stimuleren de start en groei van bedrijven in een sterk economisch ecosysteem, met name in de kansrijke Nijmeegse sectoren.
* We versterken de bedrijvigheid en innovatiekracht van de clusters health & high tech.
* We dragen bij aan de kwalitatieve match tussen de Nijmeegse beroepsbevolking en banen.
* We ondersteunen ondernemers en bedrijven, waarbij we kansen benutten om ondernemerschap en innovatie te stimuleren.
* We zorgen voor goede en duurzame werklocaties, inclusief onze aantrekkelijke binnenstad.

Ambitie	We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel
Doelen	

* We profileren de unieke kracht van health & high tech.
* We profileren Nijmegen als oudste stad van Nederland met een jong en bruisend karakter.
* We versterken ons evenementenklimaat en stimuleren evenementen die bijdragen aan het profiel van onze stad.

Wat willen we komend jaar bereiken?

Nijmegen kent een groot economisch potentieel en een bloeiende economie. Als gevolg van de coronacrisis staan de lokale economie en de banenontwikkeling echter onder druk. Om deze crisis het hoofd te bieden blijven we investeren in de versterking van de economische veerkracht van onze stad. Dit doen we door uitvoering te geven aan de actielijnen uit de Economische Visie en het Actieplan voor de Binnenstad. We richten ons op de kansrijke sectoren, te weten health & high tech, MKB/zakelijke dienstverlening en logistiek. Ook kiezen we voor een extra impuls in de lokale economie en in de binnenstad. We kunnen dit uiteraard niet alleen en werken daarom intensief samen met ondernemers en organisaties in stad en regio.

We gaan in 2022 concreet aan de slag met het volgende:

Extra impuls lokale economie
Ook 2022 blijft in het teken staan van het ondersteunen van de lokale economie. We blijven met partijen in de stad in gesprek over de kansen van een nog sterkere lokale economie. We willen flexibel kunnen meebewegen met de behoeften van ondernemers om ervoor te zorgen dat de werkgelegenheid op peil blijft en om bedrijven voor de stad te behouden. Naast de actielijnen uit de Economische Visie #KansvoorNijmegen zetten we hiervoor opnieuw extra middelen in. We halen bij onze belangrijkste partners uit ons netwerk nieuwe acties op. Het accountmanagement heeft hierin een belangrijke rol. Ook gaan we actief aan de slag met het ontwikkelen en uitvoeren van een visie op onze haven en watergebonden kavels.

Nieuwe initiatieven op het gebied van human capital
Een economisch veerkrachtige stad vraagt om een goede match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. In 2022 realiseren we op lokaal en regionaal niveau nieuwe initiatieven op het gebied van human capital. Dat doen we om ondernemers te helpen bij het invullen van vacatures. Willen wij als stad en regio talent voor de

ondernemingen kunnen behouden, dan zullen we hier gericht/expliciet aandacht aan moeten geven. Dat doen we bijvoorbeeld door het Kenniscentrum circulaire bouw en het project Via-T te ondersteunen als een hotspot voor bouw en techniek in de NYMA, waarin ondernemers samenwerken met het onderwijs om de transitie naar circulariteit en duurzaamheid in de bouw mogelijk én betaalbaar te maken.

Versterken ondernemerschap en bedrijfsontwikkeling health & high tech
De clusters health & high tech zijn belangrijke dragers van de Nijmeegse economie. We blijven daarom samen met The Economic Board en andere partners inzetten op de ontwikkeling van beide clusters. Door uitvoering te geven aan de Ontwikkelvisie Winkelsteeg bieden we ruimte aan een verdere groei van bedrijvigheid in health & high tech. Naast het realiseren van voldoende fysieke ruimte voor groei, ondersteunen we ondernemers, werken we aan het aantrekken van nieuwe bedrijven (acquisitie) en het verder brengen van initiatieven (projectontwikkeling). Dit doen we in samenwerking met een groot aantal partijen, onder andere binnen het tijdelijk samenwerkingsverband Briskr. Als lokale overheid hebben we goede banden met de provinciale en rijksoverheid ter versterking van de domeinen. Daarnaast kan de gemeente projecten versterken en (ondersteunen) in de route naar onder meer een subsidieaanvraag.

Uitvoeren van het Actieplan voor de Binnenstad
De coronacrisis heeft een grote impact op de binnenstad gehad. Ondernemers in de retail, horeca, cultuur en evenementen staan onder zware druk. In 2022 geven we, samen met ondernemers, bewoners en bezoekers, uitvoering aan het Actieplan Binnenstad met als doel dat de binnenstad het kloppend hart blijft van onze stad als belangrijke werklocatie en vestigingsplaatsfactor. We denken onder andere aan een extra investering in de vergroening van de openbare ruimte, meer ruimte voor ontmoeten, duidelijke routering en de ontwikkeling van het Valkhofkwartier.

Extra campagnes en projecten citymarketing
Juist nu is het van belang om de activiteiten uit onze Uitvoeringsagenda citymarketing 2030 met extra elan uit te voeren. Zo dragen we bij aan de profilering van Nijmegen als health & high tech stad en trekken en behouden we talent en bedrijven. Ook leggen we voor deze doelgroepen de koppeling met het aantrekkelijke vestigingsklimaat. Het aantrekkelijke vestigingsklimaat promoten we met het speerpunt Oudste & Bruisende stad. Daarnaast bouwen we verder aan de bekendheid en zichtbaarheid van het overkoepelende merk Old City, Young Vibe.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Om bovenstaande ambities waar te maken werken we samen met ondernemers, ondernemersverenigingen, kennisinstellingen, het onderwijsveld, uitvoerende organisaties zoals Werkbedrijf Rijk van Nijmegen en Oost NL, andere overheden en maatschappelijke organisaties. Er zijn twee verbonden partijen actief in het economisch domein: RvN@ en The Economic Board.

De *Stichting RvN@*
De Stichting RvN@ is een bottom-up beweging die innovatie, sociale en economische groei in het Rijk van Nijmegen actief stimuleert. Ondernemers, overheid, organisaties, investeerders en kennisinstellingen/studenten werken over gemeentelijke en sectorale grenzen heen samen om nieuwe en bestaande initiatieven met elkaar te verbinden en door te ontwikkelen. De focus hierbij ligt bij het MKB. Het meerjarenplan RvN@ 2020-2022 wordt uitgewerkt naar een Groeistrategie 2022-2026 . Hierin worden de mogelijkheden voor een lange termijn financiering van RvN@ als een triple helix organisatie (overheid, onderwijs, ondernemers) op een rij gezet. We ondersteunen RvN@ ook in 2022 financieel en doen volop mee.

The Economic Board
The Economic Board is een triplehelix-samenwerking tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, met Wageningen. The Economic Board zet zich op diverse manieren in voor de economische groei van de regio en de profilering van de regionale sterkten in onder andere Den Haag, Düsseldorf en Brussel. De

focus ligt daarbij op de speersectoren Food, Health, High Tech en Energy en de cross-overs daartussen. Binnen deze sectoren liggen de beste kansen voor innovatie, meer bedrijvigheid en werkgelegenheid. Daarnaast werkt The Economic Board ook aan een aantal randvoorwaardelijke clusters die essentieel zijn voor het versterken en laten bloeien van de speerpuntsectoren. Op dit moment gaat het hier om de clusters Slimme Duurzaamheid en Arbeidsmarkt.

Stichting Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN)
TVAN verzorgt de toeristische promotie, marketing en gastheerschap voor het Rijk van Nijmegen. Op dit moment vindt opdrachtverlening aan TVAN plaatst op de basis van een gemeenschappelijke regeling, samen met de andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen. We hebben afgelopen jaar gewerkt met een nieuwe duidelijkere opdracht aan TVAN in 2021, in nauw overleg met de regiogemeenten. Dit gaan we ook doen in 2022.

Wat kost het?

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	2,8	4,2	4,4	3,6	3,3	3,3
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0,0	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
3.3 Bedrijfsloket	0,8	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
3.4 Economische promotie	1,7	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
	5,4	**7,2**	**7,3**	**6,5**	**6,3**	**6,3**
Baten						
3.1 Economische ontwikkeling	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3 Bedrijfsloket	0,2	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
3.4 Economische promotie	0,7	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
	1,4	**1,6**	**1,7**	**1,7**	**1,7**	**1,7**
Saldo van lasten en baten	**4,0 N**	**5,6 N**	**5,7 N**	**4,9 N**	**4,6 N**	**4,6 N**

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Ambities/doelen; bedragen * € 1 miljoen	baten	lasten	saldo
We dragen bij aan 10.000 extra banen			
Versterking kansrijke sectoren	0,0	0,8	**0,8 n**
Clusterontwikk. health & high tech	0,0	1,0	**1,0 n**
Human capital	0,0	0,2	**0,2 n**
Ondersteunen ondernemers & bedrijven	0,0	0,2	**0,2 n**
Kwaliteit werklocaties	0,4	1,6	**1,2 n**
Uitvoeringskosten	0,0	1,6	**1,6 n**
We dragen de stad met trots uit			
Profileren health & high tech	0,0	0,2	**0,2 n**
Profileren Old city, young vibe	0,8	0,6	**0,2 v**
Versterken evenementenklimaat	0,5	1,1	**0,7 n**
Uitvoeringskosten	0,0	0,3	**0,3 n**
Totaal	**1,7**	**7,3**	**5,7 n**

Veranderingen in de begroting

bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025
Groene metropoolregio - programma economie en toerisme	-110	-110	-110	-110
Totaal	**-110**	**-110**	**-110**	**-110**

Bijdrage Groene metropoolregio

Sinds 1 januari 2021 is de nieuwe versterkte regionale samenwerking in de Groene Metropoolregio een feit en werken 18 gemeenten samen aan vijf grote opgaven. Om de regionale ambities en acties voor deze vijf opgaven te realiseren is een Regionale Agenda en begroting 2022 opgesteld. Ons college heeft ingestemd met deze stukken en het voornemen uitgesproken om in te tekenen op alle vijf de opgaven. De basisfinanciering voor de Groene Metropool Regio is gedekt. Dat geldt echter nog niet voor de opgavenfinanciering. Voor elke opgave worden aanvullende middelen gevraagd van de deelnemende gemeenten, variërend van € 0,57 tot € 1,30 per inwoner. Een deel van deze middelen hadden wij al meerjarig begroot. Voor een bedrag van ca. € 345.000 is dat nog niet het geval. Deze budgetten zullen verdeeld worden over de programma's Economie en Toerisme (€ 110.000 voor de opgave 'productieve regio en ontspannen regio'), Openbare Ruimte (€ 110.000 voor de opgave 'circulaire regio') en Wonen en Stedelijke ontwikkeling (€ 125.000 voor de opgave 'groene groei en ontspannen regio').

Indicatoren

Hieronder zijn de indicatoren opgenomen van het programma Economie en Toerisme. Meer onderzoeksresultaten en statistieken over dit programma kunt u vinden in de Stads- en Wijkmonitor.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal banen per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	826,6	812,5	802,5	792,2	796,7	811,6	829,7	837,2
gemiddelde benchmark	851,7	842,6	843,5	850,9	864,7	879,6	893,5	890,1
Aantal banen in de volgende sectoren:								
life sciences	9.988	9.974	10.144	10.259	10.465	10.624	10.671	10.987
high tech	6.439	6.243	5.959	5.997	6.259	6.623	6.562	6.451
vrijetijdseconomie (toerisme en recreatie)	5.870	6.030	6.370	6.720	7.020	7.250	7.390	6.580
logistiek	2.312	2.595	2.404	2.341	2.146	2.387	2.493	2.682
environmental goods and services (duurzaamheid)	1.326	1.231	1.240	1.088	1.007	1.037	1.069	1.096
Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	106,5	108,9	111,8	115,6	118,0	124,0	130,4	138,3
gemiddelde benchmark	109,6	111,1	114,0	118,8	121,6	127,1	132,1	139,1
Functiemenging	56,2	55,8	55,4	54,9	55,6	56,0	56,2	56,1
gemiddelde benchmark	56,0	55,6	55,6	55,6	56,0	56,4	56,6	56,3
Leegstandspercentage winkels, voor winkelgebieden stadsbreed	7,4%	8,0%	8,9%	7,3%	6,4%	8,7%	6,1%	8,0%
Leegstandspercentage kantoren			17,4%	11,4%	11,4%	9,9%	7,2%	
Aantal toeristische overnachtingen (hotels en B&B's)	151.684	161.510	176.518	200.510	275.083	302.697	297.500	
Rapportcijfers ondernemers voor ondernemersklimaat		6,5		6,7		6,6		

Toelichting

- *Functiemenging*
  De functiemengingsindex weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
- *Leegstandspercentage winkels, voor winkelgebieden stadsbreed*
  Het percentage geldt voor januari en geeft weer welk aandeel van het totale winkelvloeroppervlak leegstaat.
- *Gemiddelde benchmark*
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	We hebben wijken met een vitaal & gezond leefklimaat waar inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen.
Doelen	

* Wij stimuleren positieve en samenhangende ontwikkeling in iedere wijk/buurt.
* Wij versterken de mogelijkheden in een wijk/buurt voor bewoners om mee te doen en verantwoordelijkheid te nemen als zij dit willen.
* We dragen bij aan een gezonde leefomgeving, zowel in fysiek als sociaal opzicht.

Ambitie	We zorgen dat inwoners eigen regie kunnen voeren over hun leven, gezin en gezondheid en actief deel kunnen nemen aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar.
Doelen	

* We ondersteunen ontmoeting, participatie en vrijwilligerswerk.
* We stimuleren activiteiten die inclusie bevorderen.
* We stimuleren zelfstandigheid en zelfredzaamheid van onze (wijk)bewoners.
* We stimuleren informele hulp en mantelzorg.
* We versterken het opvoedklimaat rond gezinnen, in wijken en scholen.
* We beschermen inwoners tegen infectieziekten, ongunstige milieufactoren en seksuele gezondheidsrisico's.
* We realiseren een preventieve basisinfrastructuur ter bevordering van de volksgezondheid via een integrale aanpak.
* We verkleinen de gezondheidsverschillen door inwoners met verhoogde gezondheidsrisico's extra te ondersteunen.
* We dragen bij aan dierenwelzijn en stimuleren een diervriendelijke (leef)omgeving.
* We zorgen dat volwassenen/kinderen/gezinnen tijdig passende hulp ontvangen op grond van de Wmo en de Jeugdwet.
* We zorgen dat kinderen en hun ouders dichtbij en deskundig worden ondersteund als zij problemen ervaren met opvoeding, ontwikkeling, zelfredzaamheid en participatie in de samenleving.
* We zorgen dat volwassenen dichtbij en deskundig worden ondersteund als zij problemen ervaren met zelfredzaamheid en participatie in de samenleving.
* We ondersteunen kinderen en gezinnen bij gezond en veilig opvoeden en opgroeien met (specialistische) ambulante jeugdhulp indien nodig.
* We ondersteunen volwassen inwoners (en hun mantelzorgers) bij het zelfstandig kunnen blijven wonen en participeren met aanvullende ondersteuning en specialistische hulp indien nodig.
* We ondersteunen inwoners bij het oplossen van mobiliteitsproblemen in en buiten het huis waardoor ze zo lang mogelijk in staat zijn zelfstandig te blijven wonen en mee te doen.
* We voorkomen dat er (problematische) schulden ontstaan en/of dat schulden onnodig hoger worden door het bieden van preventieve ondersteuning, vroeg signalering en nazorg.
* We bieden dienstverlening aan huishoudens met financiële problemen en begeleiden huishoudens met problematische schulden en kleine ondernemers (MKB-ers/ZZP-ers) om duurzaam uit de schulden te komen.

Ambitie	We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een (veilige) thuissituatie kunnen leven. We versterken inwoners en gezinnen die de basis van het bestaan niet (meer) op orde hebben of deze dreigen te verliezen.
Doelen	

* We versterken jeugdigen en gezinnen zodat er minder kinderen in verblijf opgroeien en als dit moet dan in gezinsvormen en zo kort mogelijk.
* We verbeteren de veiligheidsketen voor jeugdigen door een systeemgerichte aanpak, meer preventieve jeugdbescherming en duurverkorting van ondertoezichtstellingen.
* We voorkomen huisuitzettingen, leiden toe naar zorg, werken aan het perspectief van multi-probleemhuishoudens en beperken de overlast als gevolg van dakloosheid en psychiatrische en/of psychosociale problematiek.
* We bieden opvang aan inwoners (uit Nijmegen en regio) die dakloos zijn geworden en werken aan herstel richting zo zelfstandig mogelijk wonen en participeren.
* We bieden een beschermende woonomgeving aan inwoners (uit Nijmegen en regio) die vanwege hun ernstige psychiatrische of psychosociale problemen (nog) niet in staat zijn zelfstandig te wonen en werken aan herstel richting zo zelfstandig mogelijk wonen en participeren.
* We bieden slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling een veilige omgeving en er wordt ingezet op het voorkomen, vroegsignaleren, stoppen en duurzaam doorbreken van geweld.

Wat willen we komend jaar bereiken?

De ontwikkelingen die we in gang hebben gezet in 2021 zetten we door in 2022. De komende jaren werken we samen met onze uitvoeringspartners aan de hand van onze visie op de sterke sociale basis, die naar verwachting in het najaar van 2021 door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Daarmee beogen we een overzichtelijk geheel aan activiteiten en algemeen toegankelijke voorzieningen, dat bijdraagt aan het welzijn, de participatie en de gezondheid van al onze inwoners en aan een sociale, veerkrachtige en inclusieve stad. Een sterke sociale basis geeft houvast, zingeving en bevordert weerbaarheid en veerkracht. Daarmee heeft het een preventieve werking. Wij verwachten dat dit tot een vermindering van individuele zorgtrajecten leidt en daarmee tot minder zorgkosten.

We zetten in op verdere verbetering van ondersteuning in de wijk. Dit doen we onder andere met de Buurtteams Jeugd & Gezin en vanaf 1 januari 2022 ook met de Buurtteams Volwassenen. We houden net als in de afgelopen periode nadrukkelijk de vinger aan de pols als het gaat om de impact en nasleep van corona voor onze inwoners, vrijwilligers- en uitvoeringsorganisaties. Als het nodig is, zetten we extra in om de zorgcontinuïteit te waarborgen.

We versterken de gemeentelijke regie op het sociaal domein. Het sociaal domein is zeer complex en dynamisch. De sturing op het sociaal domein en een stevige verbinding tussen beleid en uitvoering zijn daarom van cruciaal belang. De focus in de uitvoering richt zich in dit kader op 3 belangrijke onderwerpen:

1. Informatiegestuurd werken: we zijn de pioniersfase voorbij en maken de personele inzet (ongeveer 2 fte) nu structureel, zodat de doorontwikkeling van de dashboards sociaal domein is geborgd en we goed kunnen monitoren en bijsturen.
2. Aanpak sociale fraude: het probleem van fraude en ondermijning in de zorgsector wordt landelijk geconstateerd. Het is noodzakelijk om de keten van toezicht en handhaving te versterken (ongeveer 3 fte), zodat we de signalen die binnenkomen goed kunnen oppakken en waar nodig kunnen handhaven.
3. Sturing op de sociale basis: we organiseren de sturing op de sociale basis anders. Gecontracteerde organisaties dragen bij aan het oppakken van de vraagstukken die spelen in de stadsdelen. De gemeente krijgt hierdoor meer een regierol. Om dit samenspel tussen professionals en de gemeente op stadsdeelniveau goed te laten verlopen, zijn ongeveer 4 fte's extra nodig.

Naar aanleiding van de uitspraak van de arbitragecommissie heeft het Rijk besloten om voor 2022 extra middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de Jeugdwet, voornamelijk bedoeld ter compensatie van de tekorten. Voor Nijmegen betekent dit dat we €15 miljoen extra ontvangen. We lossen hiermee het tekort Jeugd structureel op. In 2022 wegen we af of we aan de hand van de landelijke ontwikkelagenda Jeugd die 1 januari 2022 gereed moet zijn, aanvullende interventies op het jeugdbeleid willen inzetten met eventuele bijbehorende nieuwe taakstellingen.

Versterking sociale basis
Naast de reguliere activiteiten kenmerkt 2022 zich door de uitvoering van de volgende activiteiten:

We werken gericht aan een Sterke Sociale Basis
We zijn in 2020 gestart met het visietraject op de sociale basis, in afstemming met (vertegenwoordigers van) inwoners en onze uitvoeringspartners. In *Samen werken, samen sterk* staat stadsdeelprogrammering onder procesregie van de gemeente centraal. Het bijbehorende subsidieafwegingskader wordt in 2021 en 2022 verder uitgewerkt en definitief gemaakt. In 'Samen werken, samen sterk' gaan we gericht werken aan een inclusieve en veerkrachtige stad en een sterke sociale basis. In de uitvoering en samenwerking staat stadsdeelprogrammering centraal. Het bijbehorende subsidieafwegingskader wordt in 2021 en 2022 verder uitgewerkt en definitief gemaakt.

We zetten de transformatie van wijkaccommodaties verder door
Wij gaan in 2022 verder met het transformeren van onze wijkaccommodaties. Wijkcentra waar vrijwel geen wijkactiviteiten meer plaatsvinden, krijgen een andere functie. Daarbij zorgen we ervoor dat we alle nog bestaande activiteiten voor en door de wijkbewoners in goed overleg naar andere locaties verplaatsen.

We dragen bij aan een gezonde leefomgeving
We zijn gestart met de uitvoering van de gezondheidsagenda 2021-2024 die in afstemming met onze interne en externe partners is opgesteld en in april 2021 is vastgesteld door de raad. Daarbij vormt een Gezonde leefomgeving een van de speerpunten voor 2022 en verder. Zo gaan we verder met het stimuleren van actief bewegen door de omgeving aantrekkelijk te maken om te wandelen of fietsen. Met onze partners in Groen, gezond en in beweging richten we ons bijvoorbeeld op een gezond en duurzaam voedselaanbod dichtbij onze inwoners. We peilen of er draagvlak is voor initiatieven als buurtmoestuinen, voedselbossen en stadslandbouw.

We zetten in op gezondheidswinst voor iedereen
Bij de uitvoering van de Gezondheidsagenda 2021-2024 richten we ons vanaf 2022 naast een gezonde leefomgeving op het continueren van diverse activiteiten op het gebied van: gezond en veilig opgroeien, gezond gedrag, mentale gezondheid, gezond ouder worden, gezond met een beperkt budget en gezond werkgeverschap. Per speerpunt geven we met onze partners tevens nieuwe activiteiten vorm, met het doel gezondheidspreventie en gezondheidswinst voor iedereen.

We starten met de uitvoering inclusieagenda's
In 2021 zijn twee inhoudelijke inclusieagenda's vastgesteld, die we in 2022 gaan uitvoeren:

1. Het Actieprogramma Inclusie in het kader van het VN-verdrag handicap. We werken met onze partners en ervaringsdeskundigen aan de uitvoeringspunten van dit Actieprogramma, gericht op mensen met een beperking. In 2022 starten we onder meer met het versterken van de inzet van ervaringsdeskundigen in het sociaal domein. Dat doen we aan de hand van onze visie die we 2021 in samenwerking met regiogemeenten hebben opgesteld.
2. De Regenboogagenda 2021-2024. In 2022 werken we samen met het Regenboognetwerk aan 8 thema's, waarbij we vooral inzetten op de speerpunten als: zorg & welzijn, bi-culturele LHBTIQ+-mensen (LHBTIQ+ staat hierbij voor lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender, intersekse, queer en andere (non-binaire) seksuele en genderidentiteiten) en veiligheid.

We zijn gaststad voor de EuroGames 2022
Ook vindt in 2022 het meerdaagse internationale regenboog- sportevenement EuroGames plaats, waarmee we uitstralen dat Nijmegen zowel een Sport- als een Regenboogstad is! Voorafgaand aan het evenement, is voor 2021 en 2022 een side-eventprogramma opgezet voor de gehele provincie Gelderland.

We zorgen voor een betere aansluiting tussen jeugdhulp en onderwijs
In 2021 zijn er werkgroepen gevormd waarin gemeenten, scholen en het samenwerkingsverband samen kijken naar de (verbetering van) aansluiting jeugdhulp en onderwijs. In 2022 starten we met pilots om deze verbinding te verbeteren.

We verfijnen op basis van praktijkervaring de werkwijze van het Buurteam Jeugd & Gezin
Per 1 januari 2022 is het Buurtteam Jeugd &Gezin een halfjaar operationeel. 2022 en verder benutten we om de werkwijze van de Buurtteams verder door te ontwikkelen, mede op basis van een actief leerproces gericht op praktijkervaringen, samen met onze partners.

We hebben nieuwe (regionale) contracten voor ambulante jeugd-GGZ
In 2021 hebben we de jeugd-GGZ (Geestelijke Gezondheidszorg) samen met de regiogemeenten opnieuw aanbesteed. Deze contracten gaan per 1 januari 2022 in. Het zijn langdurige contracten en kunnen maximaal 9 jaar gelden. Samen met de gecontracteerde partijen blijven we werken aan de transformatie binnen de jeugd-GGZ.

We voeren de Wet verplichte GGZ in nauwe samenwerking met ketenpartners en regiogemeenten in Gelderland-Zuid uit
In 2021 heeft een evaluatie van de uitvoering van de Wvggz plaats gevonden, waaruit bleek dat de uitvoering op hoofdlijnen goed verloopt en er geen aanleiding was voor grote aanpassingen in de wijze waarop de Wvggz-taken zijn georganiseerd. Deze werkwijze zetten we in 2022 door.

Er komt een multidisciplinair WijkGGZ-team
We realiseren in 2022 samen met zorgverzekeraars en ketenpartners in alle stadsdelen in aansluiting op de Buurtteams een multidisciplinair wijkGGZ-team om te zorgen voor een sluitend netwerk in wijken voor mensen met psychische kwetsbaarheid die zelfstandig wonen. De wijkGGZ-teams zullen in eerste instantie beperkt van opzet zijn; de teams zullen vooral meerwaarde hebben vanwege de multidisciplinaire (combinatie van ggz, verslaving en verstandelijke beperking) expertise, consultatie & advies en kortdurende interventies die op wijkniveau beschikbaar komen.

We besteden de nieuwe contracten voor de dyslexiebehandeling van jeugdigen met ernstige enkelvoudige dyslexie regionaal aan
Samen met de regio Rijk van Nijmegen voeren we deze aanbesteding uit. De contracten kunnen niet meer verlengd worden na 31 december 2022, de nieuwe contracten gaan per 1 januari 2023 in. De input van externe partners als het onderwijs worden hierin meegenomen.

We starten met de uitvoering van de Nieuwe wet inburgering (nWi)
Op 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet inburgering in werking. Voor statushouders die onder deze nieuwe wet vallen, organiseren we een brede intake en een inburgeringstraject gericht op zowel taal als participatie. Hiervoor hebben we met de regiogemeenten in het rijk van Nijmegen taaltrajecten ingekocht en afspraken gemaakt met onder meer het WerkBedrijf en onderwijsinstellingen. Daarnaast continueren we onze aanpak voor de groep, waarvoor de oude wet nog geldt.

We zorgen voor goede en herkenbare dienstverlening welzijn aan ouderen

Per 2022 organiseren we de ouderenadviseurs separaat van de Buurtteams, waardoor ze voor zowel onze oudere inwoners als de ketenpartners makkelijker te vinden zijn. Ook zorgen we voor toegankelijke dagbesteding voor ouderen, verspreid over de stad. Hiervoor sluiten we nieuwe subsidiecontracten af met de zorgaanbieders.

We pakken de uitvoeringsagenda Dierenwelzijn op
In 2021 hebben we de uitgangspunten van ons dierenwelzijnsbeleid vastgesteld, met daaraan gekoppeld een uitvoeringsagenda voor 2021 en 2022. We richten ons onder meer op het realiseren van een Nijmeegs platform Dierenwelzijn en het informeren van alle Nijmegenaren over deze agenda.

Verdere ondersteuning en hulp voor jeugd en gezin
Naast de reguliere activiteiten kenmerkt 2022 zich door de uitvoering van de volgende activiteiten:

We ontwikkelen een lokale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling
In 2021 hebben we een regionale aanpak 'Samen voor een thuis zonder geweld 2021-2025' ontwikkeld. In 2022 bouwen we hierop verder om ook een lokale aanpak te ontwikkelen.

We zetten de wervingscampagne voor pleegzorg voort
We doen dit zodat er meer aandacht, kennis en bekendheid rondom pleegouderschap komt. We hopen dat hierdoor meer mensen zich aanmelden als pleegouder, zodat er meer pleeggezinnen komen voor kinderen op de wachtlijst.

We evalueren de inzet en de werkwijze van de Verwijsindex Risicojongeren (VIR)
De VIR is een landelijk hulpmiddel om onderlinge afstemming tussen professionals te versterken. Het is een wettelijk verplicht instrument. In 2022 evalueren we de werking van dit instrument in onze regio, samen met onze samenwerkingspartners.

We werken vanaf 1 januari 2022 volgens de nieuwe Wet wijziging woonplaatsbeginsel
Dit houdt in dat wij als gemeente vanaf 1 januari 2022 verantwoordelijk zijn voor jeugdigen die ten tijde van de hulpvraag ingeschreven zijn in Nijmegen, óf direct voorafgaand aan een indicatie voor verblijf ingeschreven stonden in Nijmegen. Voorheen werd de verantwoordelijke gemeente bepaald aan de hand van de woonplaats van de gezaghebbende ouder(s)of voogd.

We dragen regionaal en bovenregionaal bij aan passende hulp in complexe situaties
Dit doen wij onder andere in het regionaal expertiseteam, het Overleg Passende Hulp, zodat regionaal samengewerkt wordt tussen zorgaanbieders, verwijzers en uiteindelijk kinderen en hun gezinnen. Dit met het doel om regionaal passende hulp te realiseren en te leren van deze complexe casussen. We zijn daarnaast opdrachtgever en medeontwikkelaar van een bovenregionaal expertisecentrum/netwerk in Gelderland. Dit expertisecentrum/netwerk biedt consultatie en advies en helpt bij het organiseren van passende hulp en kennisdeling voor een zeer kleine groep kinderen en jongeren bij wie het in de regio Rijk van Nijmegen niet lukt om passende hulp te organiseren.

We werken vanaf 2022 in heel Gelderland met uniforme contracten, tarieven en heldere samenwerkingsafspraken met de Gecertificeerde Instellingen (GI) voor jeugdbescherming
Voorheen waren er bovenregionaal grote verschillen in tarieven, contracten en de samenwerking in de praktijk. In de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming zijn er op bovenregionaal niveau uniforme afspraken gemaakt over en met de Gecertificeerde Instellingen.

We verbeteren aandacht en zorg voor kwetsbare gezinnen
In 2022 werken we intensiever samen met Gecertificeerde Instellingen, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en lokale teams in zogenaamde toekomsttuinen. Met deze afspraken kunnen

jeugdbeschermingsorganisaties investeren in hun personeel en de caseload van jeugdbeschermers verlagen. We kunnen sneller ingrijpen op signalen van onveiligheid en daarmee het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen omlaag brengen. Ook kunnen we de inzet van (hoog)specialistische jeugdzorg efficiënter organiseren en daarmee de administratieve lasten verlagen. Al deze elementen zorgen voor het hogere doel: het verbeteren van aandacht en zorg voor kwetsbare gezinnen.

We verzorgen voor Gelderland de coördinatie voor de uitvoering van de uitkering uitbreiding acute jeugd-GGZ
De uitkering loopt van 1 juli 2021 tot en met 31 december 2022. Met deze specifieke uitkering wordt enerzijds beoogd dat de ambulante én klinische crisiscapaciteit in de acute jeugd-ggz wordt uitgebreid, en anderzijds dat de druk op de acute jeugd-GGZ wordt verlicht door uitbreiding van reguliere behandelcapaciteit. In Gelderland wordt uitvoering gegeven aan deze uitkering door zorgaanbieders GGNet en Karakter.

We evalueren netwerk Tussen Wal en Schip
Bij de overgang van de jeugdhulp voor de leeftijd 18-/18+ zien we nog knelpunten. Hiervoor hebben we nieuw leven geblazen in het netwerk Tussen Wal En Schip (TWES) en het bijbehorende casusoverleg. In dit netwerk en casusoverleg benaderen we problemen in overgang naar zelfstandigheid bij jongeren richting volwassenheid. Dit doen we vanuit de zogenaamde big 5 (support, wonen, werk & inkomen, onderwijs en zorg & welzijn). We gaan dit netwerk en bijbehorend casusoverleg in 2022 evalueren en doorontwikkelen, met als doel de ondersteuning van deze jongeren te verbeteren.

Verdere ondersteuning en hulp aan volwassenen/wonen met zorg
Naast de reguliere activiteiten kenmerkt 2022 zich door de uitvoering van de volgende activiteiten:

We creëren een solide basis voor de regionale samenwerking beschermd wonen en maatschappelijke opvang per 2023
We werken de gemaakte afspraken over regionale samenwerking inzake beschermd wonen en maatschappelijke opvang verder uit en zorgen voor een regionale begroting, zodat we per 2023 de rol van centrumgemeente kunnen blijven vervullen en de zorg aan de inwoners van Nijmegen (en regio) wordt gecontinueerd.

We wijzigen de toegang tot 'klassieke' Wmo voorzieningen (hulpmiddelen, hulp bij huishouden e.d.)
Met het afschaffen van de sociale wijkteams en het oprichten van de Buurtteams is ook besloten dat wij als gemeente de toegang tot 'klassieke' Wmo voorzieningen met ingang van 1 januari 2022 weer zelf gaan verzorgen. We blijven dit wijkgericht doen en sluiten nauw aan bij de Buurtteams, maar de medewerkers zijn weer in dienst van de gemeente zelf. Uitgangspunt hierbij is adequate dienstverlening aan onze inwoners.

We realiseren en continueren wonen met zorg en ondersteuning
Bij woon-zorgopgaven op de woningmarkt spelen landelijke, regionale en lokale, alsmede kwantitatieve als kwalitatieve vraagstukken. Om hier resultaten te bereiken werken we nauw samen met inwoners(organisaties), gemeenten in onze regio, woningcorporaties, ontwikkelaars en een breed scala aan andere (zorg)instellingen en organisaties. We blijven ons in 2022 gericht inzetten voor huisvesting van doelgroepen met een hulpvraag en de (groeiende groep) ouderen. We maken ruimte om de woonmogelijkheden van deze doelgroepen in de bestaande voorraad en bij nieuwbouw te vergroten. In 2022 continueren we in dit kader Binder (wonen in oude belastingkantoor) en starten we met Droombankje, een tussenvoorziening voor economisch daklozen. Aandachtgroepen voor 2022 zijn verder statushouders, die ook zijn aangewezen op betaalbare woonruimte.

Op basis van de ontwikkelvisie Winkelsteeg werken we aan de voorbereiding van de transformatie van dit gebied om zo ruimte te bieden aan werken, wonen en (maatschappelijke) voorzieningen. Vooruitlopend daarop werken we in 2022 samen met de woningbouwcorporatie aan de afronding van de realisatie van circa 500 flexibele woningen, NDW21. Dit wordt een gemengde, leefbare wijk in het hart van Winkelsteeg.

We zijn gestart met de bouw van de zorgwoningen voor dak- en thuislozen met zware psychische/psychosociale problematiek in Nijmegen-Noord en in de Weezenhof. We organiseren passende ondersteuning bij het wonen voor deze doelgroep. Ook in de regio kijken we naar mogelijkheden om deze bijzondere woonvorm te realiseren en sluiten we aan bij lokale initiatieven.

We breiden het aantal trajecten Housing First verder uit in Nijmegen en in de regio. Housing First is een vorm van wonen met ambulante, intensieve begeleiding en bedoeld voor dakloze mensen met meervoudige problemen, waarbij de toewijzing van een woning de start is van een traject waarbij zelfstandig wonen het doel is.

We gaan door met de ambulantisering: van beschermd wonen naar beschermd thuis
We willen zorg dichtbij de inwoners organiseren. Noodgedwongen (tijdelijke) verhuizingen naar instellingen willen we indien mogelijk voorkomen. We breiden daarom het aantal beschermd thuis plekken verder uit en brengen waar mogelijk het aantal beschermd wonen plekken verder terug.

We verminderen de druk op de opvang en borgen de winteropvang voor daklozen
De maatschappelijke opvang staat onder druk omdat er meer daklozen zijn. We verminderen deze druk door enerzijds meer aandacht te vragen en projecten op te starten om het wonen (al dan niet met begeleiding) te faciliteren zoals Droombankje en Binder. Anderzijds doen wij dit door (tijdelijk) te zorgen voor extra opvangplekken. Tegelijkertijd zorgen wij voor een adequate winteropvang waarbij we rekening houden met eventuele coronamaatregelen.

We verbeteren hulp aan straatsekswerkers
De tippelzone blijft open en wij blijven zorg en ondersteuning bieden aan straatsekswerkers. Wel zetten wij hierbij de komende periode in op het ontwikkelen van een hulpmethodiek die meer aansluit bij deze doelgroep om hun meer en beter te motiveren om uit het straatsekswerk te stappen.

Schuldhulpverlening
Naast de reguliere activiteiten kenmerkt 2022 zich door de uitvoering van de volgende activiteiten:

We investeren in laagdrempelige en effectieve ondersteuning bij (dreigende) financiële problemen: vroeger, sneller en beter
Het huidige beleidsplan financiële dienstverlening en schuldhulpverlening loopt af in 2022. Samen met relevante partners werken we in 2022 aan een nieuw beleidsplan voor de periode 2023 – 2026. Hierin staat hoe gemeente Nijmegen het beleid voor integrale schuldhulpverlening vorm geeft. Het geeft uitvoering aan de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en onze ambities voor de komende jaren. Het uitgangspunt is laagdrempelige en effectieve ondersteuning voor onze inwoners, waaronder ook de inzet van de financieel experts in de wijk (FEW) bij (dreigende) financiële problemen: vroeger, sneller en beter.

We implementeren de Wet adviesrecht gemeenten bij schuldbewind
Op basis van deze wet kunnen gemeenten de rechtbank adviseren of iemand met problematische schulden hulp moet krijgen van een beschermingsbewindvoerder. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan het convenant met de bewindvoerders. Hierin maken we eenduidige afspraken met de bewindvoerders over in-, door- en uitstroom van inwoners voor een zo goed mogelijke dienstverlening en het sneller regelen van schulden.

We optimaliseren de keten van schulphulpverlening aan ondernemers
De coronacrisis had een groot effect op ondernemers. In 2020 en 2021 moesten veel zelfstandigen een beroep doen op steunmaatregelen vanuit het Rijk. In 2022 wordt duidelijk welk effect het wegvallen van deze steunmaatregelen heeft. Om te voorkomen dat problematische schulden ontstaan en om te zorgen dat ondernemers met geldzorgen en/of schulden zo goed mogelijk worden geholpen werken we proactief aan het verbeteren van de keten.

Samenwerkingen en verbonden partijen

We kunnen onze doelstellingen niet alleen bereiken. We werken samen met netwerkpartners en andere programma's binnen de gemeente. We zijn aanwezig in de wijk en betrekken inwoners bij ontwikkelingen in de stad. Zo hebben we de laatste jaren geïnvesteerd in de samenwerking met inwoners, inwonersorganisaties en met maatschappelijke bewonersbedrijven, zoals BUUR, Wijkatelier en de Broerderij. Ook geven we subsidies aan inwonersmagazines en wijkwebsites.

We werken samen met een groot aantal maatschappelijke instellingen, stichtingen en verenigingen. We hebben subsidierelaties met een aantal grote welzijnsinstellingen zoals Bindkracht10 en Sterker sociaal werk voor onder meer de uitvoering van welzijnswerk in de wijk. Ook geven wij opdracht aan Stichting Oidos en Stichting Buurtteamorganisatie Volwassenen voor de uitvoering van de Buurtteams. We werken samen met de GGD voor onder andere de inzet van jeugdartsen, het bestrijden van infectieziekten en de toegang tot beschermd wonen en maatschappelijke opvang. We werken samen met Straatdokters, die zich in zetten voor de gezondheid van daklozen. We subsidiëren grote zorginstellingen voor maatschappelijke opvang. Op grond van de Wmo en de Jeugdwet kopen we regionaal zorg in bij een groot aantal aanbieders die zorg leveren op het gebied van beschermd wonen, ambulante Wmo, huishoudelijke hulp, ambulante jeugdhulp en jeugdzorg met verblijf. We werken nauw samen met onderwijsinstellingen, woningcorporaties, verzekeraars en het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen.
Voor de uitvoering van het Wmo- en Jeugdwet-vervoer werken we samen met de bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN).

In 2021 hebben we de samenwerking met huisartsen geïntensiveerd door een stadsbrede inzet van de praktijkondersteuners huisartsenzorg jeugd te realiseren. Huisartsen zijn onder andere verantwoordelijk voor verwijzing naar de Jeugdwet en naar de volwassen GGZ. Om de veiligheid van onze inwoners te kunnen waarborgen werken we intensief samen met Veilig Thuis waar kindermishandeling en huiselijk geweld gemeld kan worden. We subsidiëren verschillende gecertificeerde instellingen voor de uitvoering van (preventieve) jeugdbescherming en jeugdreclassering. Ook werken we samen met politie en justitie.

In 2021 hebben we grote stappen gezet in het vormgeven van de regionale samenwerking rondom beschermd wonen en maatschappelijke opvang met de regio Nijmegen en Rivierenland. Nijmegen blijft acteren als centrumgemeente, maar de samenwerking met de regio intensiveert omdat gemeenten per 2023 een grotere (budget)verantwoordelijkheid krijgen dan voorheen.

Wat kost het?

Bedragen * €1 mln	Rekening		Begroot			
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipati	37,9	40,5	40,1	39,2	38,5	38,7
6.2 Wijkteams	9,3	10,3	15,9	19,3	22,2	22,3
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	7,5	6,5	6,9	7,2	7,3	7,2
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	40,0	41,3	38,9	35,4	31,9	32,2
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	34,6	28,0	34,4	30,3	29,0	27,8
6.81 Geëscaleerde zorg18+	77,8	79,7	69,0	76,7	77,5	77,5
6.82 Geëscaleerde zorg18-	23,6	21,9	24,3	24,4	24,3	24,3
7.1 Volksgezondheid	8,3	8,9	8,8	8,7	8,7	8,7
	239,0	**237,2**	**238,2**	**241,1**	**239,6**	**238,7**
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipati	4,4	5,6	5,5	5,3	5,3	5,3
6.2 Wijkteams	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	2,0	1,6	1,3	1,3	1,3	1,3
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
6.81 Geëscaleerde zorg18+	4,1	3,1	2,8	2,6	2,6	2,6
6.82 Geëscaleerde zorg18-	1,3	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0
7.1 Volksgezondheid	0,2	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1
	12,6	**13,0**	**10,1**	**9,6**	**9,6**	**9,6**
Saldo van lasten en baten	**226,4 N**	**224,2 N**	**228,2 N**	**231,5 N**	**229,9 N**	**229,1 N**

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Ambities/doelen; bedragen * € 1 miljoen	baten	lasten	saldo
Vitaal woon & leefklimaat in wijken			
Positieve ontwikkeling in wijk	0,0	0,2	**0,2 n**
Versterkte mogelijkheden in de wijk	5,1	10,4	**5,3 n**
Gezonde fysieke leefomgeving			
Eigen regie, respect en onderlinge steun			
Ontmoeting en participatie	0,0	2,7	**2,7 n**
Participatie en acceptatie	0,1	3,0	**2,9 n**
Zelfstandigheid en zelfredzaamheid	0,0	5,4	**5,4 n**
Informele hulp en mantelzorg	0,0	5,1	**5,1 n**
Sterk opvoedklimaat	0,3	7,2	**6,9 n**
Bescherming gezondheid inwoners	0,1	1,1	**1,0 n**
Basisinfrastructuur volksgezondheid	0,0	6,5	**6,5 n**
Verkleinen gezondheidsverschillen	0,0	0,2	**0,2 n**
Uitvoeringskosten	0,2	12,7	**12,4 n**
Bijdragen aan dierenwelzijn	0,0	0,2	**0,2 n**
Zelfstandig wonen en participeren	1,1	34,3	**33,2 n**
Voorkomen van schulden	0,0	0,4	**0,4 n**
Ambulante jeugdhulp en dagbesteding	0,0	33,2	**33,2 n**
Passende hulp vanuit WMO en Jeugdwet	0,0	0,4	**0,4 n**
Ondersteuning mobiliteitsproblemen	0,3	5,4	**5,1 n**
Ondersteuning kinderen en ouders	0,0	8,0	**8,0 n**
Hulp bij schulden	0,0	1,2	**1,2 n**
Ondersteuning volwassenen	0,0	6,7	**6,7 n**
Ondersteuning volwassenen, gezinnen en kinderen			

Ambities/doelen; bedragen * € 1 miljoen	baten	lasten	saldo
Minder kinderen in verblijf	0,0	17,6	**17,6 n**
Verbeterde veiligheidkseten	0,0	6,4	**6,4 n**
Voorkomen van uithuiszettingen	0,6	5,2	**4,6 n**
Opvang voor daklozen	0,2	12,0	**11,7 n**
Beschermende woonomgeving	1,8	45,1	**43,3 n**
Doorbreken huiselijk geweld	0,0	6,1	**6,1 n**
Uitvoeringskosten	0,2	1,5	**1,3 n**
Totaal	**10,1**	**238,2**	**228,2 n**

Veranderingen in de begroting

bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025
6.1 Tekort op voorzieningen sociale basis: STIPS	-288	-288	-288	-288
6.1 Tekort op voorzieningen sociale basis: overig	-343	-343	-343	-343
6.1 Verhoging mantelzorgcompliment	-61	-61	-61	-61
6.1 Voortzetting extra welzijnsinzet in alle stadsdelen	-450	-450	-450	-450
6.4 Meer focus op beleidsrealisatie sociale basis	-411	-411	-205	-205
6.6 Maatwerkvoorzieningen	-300	-596	-770	-624
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ (Wmo AB en HH	-1.200	-200	800	500
7.1 GGD Bedrijfsvoeringseff. 2022 (2022 voordeel)	15	-16	-16	-16
7.1 Tekort indexering GGD 2020-2021-2022	-294	-294	-294	-294
7.1. GGD Uitzetting /extra activiteiten 2022	-82	-82	-82	-82
Inboeken beperken reikwijdte jeugdwet en regionalisering		200	1.000	1.700
Knelpunten jeugd	-8.900	-8.400	-8.700	-8.700
Maatregelen inboeken Nijmeegse inschatting *		2.200	2.300	2.800
Voordelen beschermd wonen	12.000	4.300	3.800	3.800
Taakmutaties, DU's en IU's				
6.1 Perspectief Jeugd en Jongeren	-2	2	5	-9
6.72 Aanpak problematiek jeugdzorg: POH jeugd GGZ	2	3	-1	
6.81 IU WMO beschermd wonen centrumgemeenten	-1.779	-2.161	-2.191	-2.189
6.82 IU Voogdij/18+	-3.826	-3.826	-3.826	-3.826
6.82 Ketensysteem jeugd	3	4		
7.1 Prenataal huisbezoek door JGZ	-54	-58	-64	-58
7.1 Rijksvaccinatieprogramma meningokokken	-34	-34	-35	-37
DU Maatschappelijke opvang	-150	-150	-150	-150
DU Vrouwenopvang	-55	-55	-55	-55
Totaal	**-6.209**	**-10.716**	**-9.626**	**-8.587**

Taakveld 6.1. Samenkracht en Burgerparticipatie: sociale basis Stips

Met de noodzakelijke investeringen bij de Stips naar aanleiding van de bevindingen van de Rekenkamer (uitbreiding werkbegeleiding en investeringen in de huisvesting) is een tekort van € 288.000 ontstaan. Hiervoor is geen structurele dekking.

Taakveld 6.1 Samenkracht en Burgerparticipatie: voorzieningen sociale basis overig

Op tal van plekken in de stad is geïnvesteerd in laagdrempelige vormen van ontmoeten en dagbesteding: dichtbij, laagdrempelig en inclusief (mix van mensen met en zonder beperking). Hiermee is de instroom in duurdere maatwerkvoorzieningen voorkomen of uitgesteld en hebben we de ondersteuning genormaliseerd. Over het versterken van al deze voorzieningen heeft in de afgelopen 2 jaar besluitvorming plaatsgevonden, waarbij telkens incidenteel dekking is gevonden binnen het programma. Vanaf 2022 voegen we hiervoor structureel middelen toe aan het programma.

Taakveld 6.1 Samenkracht en Burgerparticipatie: mantelzorgcompliment
Het stimuleren van mantelzorg, is een mooi voorbeeld van het verleggen van zorg naar een lager niveau in de zorgketen. Investeren in mantelzorg is het voorkomen van andere, kostbaardere vormen van zorg. Van het budget voor een waarderingsbijdrage van € 200 voor iedere mantelzorger, 'het mantelzorgcompliment', is de afgelopen jaren steeds meer gebruik gemaakt, waardoor het budget niet meer toereikend is. We voeren hiermee de raadsmotie 'Zorg voor mantelzorgers' uit.

Taakveld 6.1 Samenkracht en Burgerparticipatie: extra welzijnsinzet in alle stadsdelen
In 2 pilotwijken (Lindenholt en Nijmegen Zuid) is extra welzijnsinzet gedaan in het kader van de proef met de brede basisteams. De uitrol van deze extra inzet met de start van de buurteams volwassenen over alle stadsdelen, brengt € 450.000 aan kosten met zich mee vanaf 2022.

Versterking gemeentelijke regie op het sociaal domein (informatie gestuurd werken, aanpak sociale fraude, meer focus op beleidsrealisatie sociale basis)
De afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling moet naast beleidsontwikkeling, meer focus gaan leggen op beleidsrealisatie. Tevens bleek uit een benchmark dat de formatie van de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling zo'n 15 FTE onder het landelijk gemiddelde voor gemeenten van vergelijkbare omvang ligt. We willen de sturende rol vanuit de gemeente versterken op de volgende punten:
De ontwikkeling naar informatiegestuurd werken in het algemeen en die van de dashboards in het bijzonder, hebben inmiddels geleid tot een niet weg te denken sturingsinstrumentarium, om aan kostenbeheersing op het complexe en dynamische terrein van zorg en welzijn. Doorontwikkeling van de dashboards is noodzakelijk om de ontwikkelingen in Nijmegen goed te kunnen monitoren en bij te sturen waar nodig. Deze ontwikkeling moet uit de pioniersfase komen en structureel worden georganiseerd. Daarvoor is minimaal 2 FTE extra nodig (€183.000).
Met de nieuwe verantwoordelijkheden die de gemeenten in 2015 hebben gekregen, is de focus gelegd op het maken van afspraken met zorgaanbieders. Onvoldoende aandacht is daarbij geweest voor het toezien op deze afspraken en het bijsturen (handhaven) indien nodig. Daardoor is zorgfraude een noemenswaardig probleem geworden. Dit probleem wordt overal in het land gesignaleerd. De afgelopen jaren komen dan ook veel signalen bij het daarvoor ingerichte regionaal meldpunt binnen. Onze toezicht en handhavingsketen is echter onvoldoende toegerust om deze signalen adequaat op te pakken en over te gaan op handhaving waar nodig. Daarvoor zijn 3 FTE's extra nodig (€274.000).
We gaan de sturing op de sociale basis anders organiseren. Gecontracteerde instellingen zijn niet meer zelfstandig verantwoordelijk voor een taak, maar leveren een bijdrage (veelal in de vorm van gekwalificeerd personeel met een helder mandaat) aan het oppakken van de vraagstukken die in een stadsdeel spelen. De gemeente krijgt daarmee meer een regierol om het samenspel tussen professionals op stadsdeelniveau goed te laten verlopen. Daarvoor zijn 4 FTE's extra nodig (€366.000).

De bovengenoemde punten hebben allemaal betrekking op de (bij)sturing van het sociaal domein. De relatie tussen de beleidsbepaling door het bestuur en de uitvoering daarvan in de stad moet versterkt worden.

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen
Op dit taakveld ontstaat vanaf 2022 een structureel tekort op Wmo hulpmiddelen. Het tekort wordt veroorzaakt door sterk gestegen tarieven voor hulpmiddelen. Dit is via een aanbesteding verlopen en kent een prijsstijging van 30%. Daarnaast is binnen dit taakveld sprake van een sterk toenemende vraag naar vraagafhankelijk vervoer en valt de provinciale subsidie weg op dit onderdeel.

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
Maatwerkdienstverlening 18+ is te splitsen in twee delen: ambulante begeleiding en huishoudelijke hulp. Voor het onderdeel ambulante begeleiding worden tekorten verwacht voor 2022 en 2023. Dit als gevolg van een sterke tariefstijging voor specialistische begeleiding en het wegvallen van extra middelen. Vanaf 2024 verwachten we een kostenbesparing door de invoering van de buurtteams. Tegelijkertijd zien we voor het onderdeel huishoudelijke

hulp een duidelijke stijging van de kosten. Dit door gestegen tarieven en een toenemende vraag. Vanaf 2024 verwachten we deze vooralsnog op te kunnen vangen binnen de begroting.

Taakveld 7.1 Volksgezondheid tekort indexering GGD
In de gemeentebegroting en in de GGD-begroting worden verschillende indexeringspercentages gehanteerd. De GGD begroting 2022 is conform de BRN richtlijnen geïndexeerd, de begroting van Nijmegen volgens de gemeentelijke richtlijnen. In de jaren 2020 t/m 2022 zijn deze indexeringspercentages niet aan elkaar gelijk: de BRN-percentages waren in deze jaren hoger; in 2020 0,64% , in 2021 2,63% en in 2022 1,83%. . Dit zorgt voor tekorten van resp. € 48.000 en € 207.000 en € 41.000 in de gemeentebegroting, in totaal € 296.000 vanaf 2022.

Taakveld 7.1 Volksgezondheid tekort bedrijfsvoering GGD
Uit de vastgestelde begroting 2022 van de GGD is gebleken dat verbouwing van het consultatiebureau Thermion leidt tot hogere huurkosten van € 31.000. Daarnaast is ook de huisvesting van de overige consultatiebureaus € 15.000 duurder geworden. Beide zaken zijn nog niet in de gemeentebegroting opgenomen en zijn structureel. Daarnaast krijgt Nijmegen in 2022 op basis van de inwoneraantallen € 30.000 minder doorbelast voor het uniforme deel van de GGD. En wordt het geraamde/beschikbare budget voor de nieuwe huisvesting GGD met 1 jaar doorgeschoven, wat een a-structureel voordeel in 2022 oplevert van € 32.000. Dit resulteert voor 2022 in een plus van € 15.000 en vanaf 2023 een tekort van € 16.000

Taakveld 7.1. Nieuwe activiteiten GGD, onderdeel van het uniforme deel
In de vastgestelde begroting 2022 van de GGD is voor informatieveiligheid € 27.000 extra opgenomen. Dit is voor het uitvoeren van en toezien op het informatieveiligheidsbeleid en om de wettelijke verplichte Chief Information Security Officer (CISO) aan te stellen. Daarnaast is er een bedrag van € 55.000 opgenomen voor data- en informatie gestuurd werken. Dit omdat er vanuit gemeenten een groeiende vraag is aan informatie en duiding van data om bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke opgaven en voor het op te stellen van het lokale gezondheidsbeleid. Beide bedragen zijn structureel.

Knelpunten jeugd
Er is sprake van een prognose van een structureel tekort op jeugdhulp van circa 8,9 miljoen euro (gebaseerd op realisatie 2020) aflopend naar 8,7 miljoen euro. Het betreft hier een realistische prognose op basis van de huidige realisatie in de praktijk, met inbegrip van de corona-effecten en de interventies waarop gestuurd wordt. Wel is er nog sprake van onzekerheden door rijksmaatregelen zoals bijv. de effecten van de invoering van het woonplaatsbeginsel Jeugd. Dit nemen wij mee in ons risicoprofiel.
Inboeken beperken reikwijdte jeugdwet en regionalisering
Landelijk wordt uitgegaan van een mogelijke besparing die gekoppeld wordt aan het begrenzen van de jeugdhulpplicht en het van rijkswege opleggen van bijvoorbeeld centrumgemeenteconstructie aan gemeenten. Het is echter nog onduidelijk of het rijk een dergelijke wetswijziging gaat doorvoeren. Vooruitlopend op de besluitvorming door het rijk houden we al wel rekening met een financieel effect hiervan. Het realiseren van deze maatregel is alleen mogelijk indien het rijk tijdig de wetgeving aanpast. Met de invoering van de buurtteams zetten we al wel een belangrijke stap op weg naar normalisering van de toegang naar jeugdhulp.

Maatregelen inboeken Nijmeegse inschatting alle jaren
Vanaf 2022 ontvangen we een aanvullende uitkering jeugdhulp van het rijk, verminderd met een aantal maatregelen. Het is nog onzeker hoe de hieraan gekoppelde ontwikkelagenda eruit gaat zien en wat de structurele impact hiervan gaat zijn op de structurele omvang van de middelen. Vooralsnog vertalen we de maatregelen van het rijk naar de Nijmeegse situatie vanaf 2023. Bij de begrotingsvoorbereiding 2023 beoordelen we op basis van de dan geldende inzichten of het inboeken van de kostenbesparing voor 2023 en 2024 als gevolg van de landelijk voorgestelde maatregelen in Nijmegen realistisch is.

Voordelen beschermd wonen
Over de financiering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang hebben we met de regiogemeenten afspraken gemaakt. Per 2023 zal de integratie-uitkering in zijn geheel ter beschikking worden gesteld aan regionale taken en het eventuele overschot (regionale kosten minus de IU) zal naar rato over de regio worden verdeeld. Hetzelfde geldt voor een eventueel tekort. Tegelijkertijd gaat Nijmegen per 2023 ook 'eigen' middelen (niet zijnde de IU) voor beschermd wonen ontvangen. Ook deze staan in principe ter beschikking voor de regionale taken.

We voorzien evengoed – voor 2022 en daarna – een overschot op beschermd wonen doordat we de kosten fors hebben weten terug te dringen en de inkomsten de afgelopen jaren (licht) zijn gestegen. Dit overschot is echter omgeven door grote onzekerheden zoals (per 2021 en verder) de uitname voor de Wet langdurige zorg (Wlz), de overgang van een grote groep cliënten naar de Wlz, de effecten van de invoering van het objectieve verdeelmodel (per 2023) en de gelijktijdige decentralisatie van de middelen voor beschermd wonen, van centrumgemeenten naar alle gemeenten. Concreet betekent dit dat de geprognosticeerde voordelen op beschermd wonen heel anders kunnen uitpakken.

<u>Taakmutaties, DU en IU Gemeentefonds (alleen de nieuwe onderdelen zijn toegelicht):</u>

7.1. Rijksvaccinatieprogramma meningokokken
Met ingang van 1 januari 2021 is de uitvoering van de vaccinatie tegen meningokokken (MenACWY) overgedragen aan de gemeenten. De daarmee gemoeide middelen worden toegevoegd aan de reeds eerder overgehevelde middelen voor de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma (RVP). De uitvoering gebeurt door de GGD en deze kosten maken onderdeel uit van de begroting van de GGD 2022 die in juli 2021 vastgesteld wordt.

7.1. Prenataal huisbezoek door JGZ
Vanaf 2022 zijn middelen aan de algemene uitkering toegevoegd voor de uitvoering van het wetsvoorstel 'Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB JGZ). Naar verwachting treedt het wetsvoorstel op 1 januari 2022 in werking. Met dit wetsvoorstel krijgen gemeenten de taak een prenataal huisbezoek aan te bieden aan zwangere vrouwen en/of hun gezinnen in een kwetsbare situatie. De gemeente moet deze taak op grond van de wet opdragen aan dezelfde organisatie die voor de gemeente de JGZ uitvoert. In ons geval is dat de GGD. Deze taak maakt op dit moment nog geen onderdeel uit van de begroting 2022, maar de GGD zal hiervoor met een begrotingswijziging komen.

6.1 Perspectief jeugd en jongeren
In 2021 ontvangt de gemeente middelen om samen met jongeren en lokale organisaties kleinschalige activiteiten te programmeren op het gebied van cultuur, sport en andere zinvolle tijdsbesteding. Over de jaren 2022-204 vindt echter een minimale correctie in het cluster jeugd plaats.

6.72 Aanpak problematiek jeugdzorg: POH jeugd GGZ
In 2021 ontvangt de gemeente eenmalig extra middelen voor problematiek in de jeugdzorg. Over de jaren 2022-204 vindt echter een minimale correctie in het cluster jeugd plaats.

6.82 Ketensysteem jeugd
De verdeelsleutel voor de kosten van het operationeel, tactisch en strategisch beheer van de ketensystemen (jeugd, justitie en veiligheid) is herijkt en leidt tot een extra bijdrage van gemeenten vanaf 2021 voor drie jaar (2021-2022-2023).

Indicatoren

Hieronder zijn de indicatoren opgenomen van het programma Welzijn en Zorg. Meer onderzoeksresultaten en statistieken over dit programma kunt u vinden in de Stads- en Wijkmonitor.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Percentage kinderen (0 t/m 17 jaar) in uitkeringsgezin	10%	10%	10%	11%	10%	10%	10%	
gemiddelde benchmark	10%	10%	10%	11%	10%	10%	10%	
Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdhulp			10,5%	10,9%	11,0%	11,0%	11,6%	11,8%
gemiddelde benchmark			10,7%	11,6%	12,2%	12,9%	13,4%	13,1%
Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdbescherming			1,6%	1,4%	1,3%	1,3%	1,3%	1,3%
gemiddelde benchmark			1,6%	1,4%	1,4%	1,4%	1,5%	1,5%
Percentage jongeren (12 t/m 22 jaar) met jeugdreclassering			0,6%	0,6%	0,6%	0,5%	0,5%	0,5%
gemiddelde benchmark					0,6%		0,5%	0,4%
Verhouding jeugdhulp met en zonder verblijf:								
aantal cliënten jeugdhulp zonder verblijf					4.135	4.262	4.487	4.398
aantal cliënten jeugdhulp met verblijf					496	539	505	502
Aantal WMO-cliënten met een maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners)				710	720	720	750	770
gemiddelde benchmark							785	834
Aantal aanmeldingen sociale wijkteams			4.000	7.800	9.900	10.200	10.400	10.000
Aantal bezoeken Stips				13.500	15.000	18.000	23.100	14.052
Percentage huishoudens dat gebruik maakt van 5 of meer gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein					3,5%		3,7%	4,7%
Percentage volwassenen dat zich ernstig eenzaam voelt				12%				
gemiddelde benchmark				12%				
Percentage volwassenen dat vindt dat men te weinig contact met anderen heeft	6%		10%		9%		12%	
Percentage volwassenen dat zich goed gezond voelt	80%		76%		78%		78%	
Percentage volwassenen dat zich in vrije tijd inzet voor samenleving (organisaties, de woonbuurt, mantelzorg, hulp aan anderen)	53%		52%		55%		54%	

Toelichting

- *Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdhulp*
  Onze eigen gemeentelijke statistieken laten zien een hoger percentage zien (circa 15%). Verklaring daarvoor zijn de volgende: Het CBS telt alleen de gedeclareerde zorg in natura mee (wanneer de gemeente de zorg direct aan de zorgverlener vergoedt). Het is ook mogelijk dat de jeugdhulp wordt ingekocht met een persoonsgebonden budget. Het CBS telt jeugdbescherming en jeugdreclassering niet mee. Het CBS is afhankelijk van de aanlevering van cijfers door jeugdhulpaanbieders. Het kan zijn dat niet alle aanbieders cijfers aanleveren. Als geen actuele cijfers zijn aangeleverd, wordt een inschatting gedaan aan de hand van cijfers voor eerdere periodes.
- *Percentage volwassenen dat zich ernstig eenzaam voelt*
  De uitkomsten van de meting in 2020 zullen in de loop van 2021 verschijnen.
- *Gemiddelde benchmark*
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Werk en Inkomen

Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	We willen dat alle Nijmegenaren kunnen participeren, bij voorkeur door werk.
Doelen	

* We willen uitkeringsgerechtigden met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt meer kans geven op duurzaam betaald werk.
* We bieden mensen perspectief op zinvol werk en leggen verbinding tussen werk, inkomen, onderwijs, welzijn en zorg.
* We bestrijden de financiële risico's die samenhangen met een slechte gezondheid voor huishoudens onder de Nijmeegse armoedegrens.
* We willen intergenerationele werkloosheid doorbreken.
* We bieden aanvullende gemeentelijke regelingen die participatie bevorderen aan inwoners vanaf 18 jaar.

Ambitie	We willen dat alle Nijmegenaren kunnen voorzien in hun levensonderhoud
Doelen	

* We verstrekken uitkeringen en individuele toeslagen op basis van wettelijke regelgeving.
* We bieden aanvullende gemeentelijke regelingen voor inwoners die daarvoor in aanmerking komen.

Wat willen we komend jaar bereiken?

We willen dat alle Nijmegenaren kunnen participeren, bij voorkeur door werk
Wanneer er sprake is van werkloosheid, bieden we ook in 2022 samen met WerkBedrijf intensieve begeleiding en zetten we instrumenten in zoals loonkostensubsidies, jobcoaching, proefplaatsingen en/of (om)scholingen. Professionals van de gemeentelijke afdeling Zorg & Inkomen, de buurtteams en WerkBedrijf werken steeds meer en nauwer met elkaar samen. Zo ontwikkelen we een voor de inwoner effectieve en integrale aanpak die leidt naar werk of een andere passende vorm van participatie. We stellen de inwoner centraal, hebben aandacht voor de persoonlijke situatie en leveren maatwerk waar mogelijk en nodig.

De impact van corona op Werk & Inkomen is groot
Tijdens de coronacrisis is het aantal werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden gestegen. Bovendien verwachten we een toename in het aantal inwoners met geldzorgen. Het aantal uitkeringsgerechtigden in 2021 lijkt weer te dalen. Toch blijven we ons, samen met onze partners in de regio, inzetten voor een zo goed mogelijke dienstverlening aan zowel nieuwe werkzoekenden als inwoners die al langere tijd een bijstandsuitkering hebben.

Van werk naar werk trajecten en om- en bijscholing worden steeds belangrijker
De huidige arbeidsmarkt laat zien dat het noodzakelijk is dat mensen zich blijven ontwikkelen om aan werk te komen en te blijven. We trekken samen op met partners uit het onderwijs en het bedrijfsleven om voor onze inwoners de goede stappen te zetten. We hebben een gezamenlijke uitvoeringsagenda waarin alle regionale projecten samenkomen om deze zo goed mogelijk op elkaar aan te laten sluiten.

We proberen armoede- en schuldensituaties zoveel mogelijk te voorkomen
Dat doen we door beginnende problematiek zo vroeg mogelijk te signaleren en op te pakken. Hiervoor leggen we verbinding met het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg waar schuldhulpverlening onderdeel van uitmaakt. We continueren in dit kader de inzet van de financieel experts in de wijk (FEW). Via het project

‘vroegsignalering’ sporen we zo mensen met betalingsachterstanden op en bieden hen laagdrempelige hulp. In 2022 hebben wij bovendien extra aandacht voor ondernemers met geldzorgen en schulden.

We gaan in 2022 concreet aan de slag met het volgende:

We zorgen voor een goede uitvoering van het regionaal arbeidsmarktbeleidsplan ‘Werk Voorop!’
We laten deze aansluiten op de huidige economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Naar aanleiding van wensen van de gemeenteraad zetten wij meer in op dienstverlening voor specifieke groepen, zoals het Jongerenpact, koppelwerk en banenarrangementen. Dit alles staat in de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met WerkBedrijf. Wij houden driegesprekken met de werkzoekende en WerkBedrijf. Daarnaast krijgen uitkeringsgerechtigden (zoals zorgjongeren) die gebaat zijn bij een vaste contactpersoon een eigen klantmanager.

Wij zetten een regionaal mobiliteitsteam Rijk van Nijmegen op
Dit doen we samen met de partners van de Regionale Tafel Arbeidsmarkt, aangevuld met de vakbonden en Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Met het regionaal mobiliteitsteam (RMT) begeleiden we werkzoekenden naar duurzaam werk zodat werkloosheid wordt voorkomen of zo kort mogelijk duurt. Hierbij staat wat iemand nodig heeft om (weer) aan het werk te gaan centraal. We doen dit door het beschikbaar stellen van ontschot budget. Daarnaast ondersteunen we met het RMT bedrijven bij de ‘van werk naar werk’ begeleiding en het zoeken naar personeel. De ondersteuning die het RMT biedt is aanvullend op reguliere dienstverlening van sociale partners, UWV en gemeenten.

We zetten in op een leven lang ontwikkelen
Dit doen we onder andere door het beschikbaar stellen van transisitievouchers voor om- en bijscholing vanuit de aanvullende middelen van de provincie Gelderland en door het inzetten op kansberoepen met behulp van de middelen van Perspectief op Werk.

We coördineren de regionale aanpak jeugdwerkgelegenheid
We hebben hierbij de rol van centrumgemeente voor de regio Rijk van Nijmegen. Bij deze aanpak werken onderwijs, UWV, WerkBedrijf en gemeenten samen. Het doel daarvan is om kwetsbare met werkloosheid bedreigde jongeren en jongeren die werkloos zijn weer snel aan het werk te krijgen.

We creëren basisbanen
Dit doen we voor inwoners die niet in aanmerking komen voor voorzieningen voor mensen met een (lichte) arbeidsbeperking (zoals beschut werk), maar ook op zo’n afstand van de arbeidsmarkt staan dat ze niet via de reguliere route een reële kans op uitstroom uit de bijstand hebben. De basisbaan zorgt onder andere voor een vast inkomen, stabiliteit, geeft vertrouwen en levert sociale contacten op. Mensen kunnen meedoen in de samenleving én ervaren een positief effect op hun (mentale) gezondheid en welbevinden. Ons doel voor 2022 is dat we starten met ongeveer 15 basisbanen.

We implementeren de nieuwe Wet inburgering 2022
Dit doen we in samenwerking met het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg. Met ingang van deze wet zijn we verantwoordelijk voor het financieel ontzorgen van de inburgeringsplichtigen gedurende ten minste 6 maanden. Daarnaast zijn we ook verantwoordelijk voor de onderdelen participatie en werk. Voor deze onderdelen werken we samen met WerkBedrijf Rijk van Nijmegen om invulling te geven aan de arbeidsmarkttoeleiding van de inburgeringsplichtige.

We geven meer aandacht en begeleiding aan inwoners die langdurig afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering
Dit doen we samen met WerkBedrijf. Deze uitkeringsgerechtigden zijn niet meer in een regulier traject met WerkBedrijf. Om hen toch in beeld te houden en in beweging te helpen, bij voorkeur naar betaald werk, nodigen wij hen gezamenlijk uit voor een gesprek. Ook andere leefgebieden worden hierin meegenomen, zoals

participatie, welzijn en de financiële situatie. Het werk van de participatiecoaches is hierin belangrijk. Zij helpen mensen die langdurig afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering om een stap verder op de participatieladder te zetten.

We optimaliseren de keten van schuldhulpverlening aan ondernemers
De coronacrisis had een groot effect op ondernemers. Tijdens de coronacrisis moesten veel zelfstandigen een beroep doen op steunmaatregelen vanuit het Rijk. In 2022 wordt duidelijk welk effect het wegvallen van deze steunmaatregelen heeft. Om te voorkomen dat problematische schulden ontstaan en om te zorgen dat ondernemers met geldzorgen en/of schulden zo goed mogelijk worden geholpen werken we proactief aan het verbeteren van de keten. Dit is een samenwerking tussen bureau Schuldhulpverlening en het Ondernemerspunt. Daarnaast verstevigen we de uitvoering van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen.

We gaan in 2022 verder met de uitvoering van de Armoede Agenda 2020-2024
Gedurende vier jaar richten we ons op de volgende vier speerpunten:
1. Optimaliseren bereik en organisatie minimaregelingen
2. Aanpak kinderarmoede
3. Gezondheid en armoede
4. Werkende armen

We vereenvoudigen de toegang tot de inkomensondersteunende regelingen en ontwikkelen de digitale Meedoen-pas verder door
We zorgen voor één digitale poort waar inwoners gemakkelijk en direct kunnen zien op welke regelingen zij recht hebben. Daar kunnen ze deze ook meteen aanvragen. De Meedoenregeling en het busabonnement zijn hier al op aangesloten. Het platform dat de digitale poort vormt, ontwikkelen we verder door zodat het ook mogelijk wordt andere regelingen aan te sluiten. In de loop van het eerste half jaar van 2022 verwachten we de nieuwe techniek in gebruik te nemen.

We maken een plan van aanpak voor meer maatwerk en klantcontact in de uitvoering
Met het aansluiten van alle minimaregelingen op het platform van de digitale Meedoen-pas verandert er veel voor de uitvoering. Een groot deel van het aanvraagproces en van de administratieve afhandeling wordt geautomatiseerd. De rol van de uitvoering verandert daardoor. De ruimte die ontstaat willen we gebruiken voor meer klantcontact en het meer leveren van maatwerk. In een plan van aanpak werken we uit wat de gevolgen van de automatisering zijn voor de uitvoering en op welke wijze we de ruimte die ontstaat willen invullen.

We onderzoeken of er een keuzebudget kan komen voor volwassenen
We onderzoeken of het mogelijk is budgetten van bepaalde regelingen samen te voegen tot één keuzebudget, bijvoorbeeld door het samenvoegen van de budgetten voor de Meedoenregeling en het busvoordeelabonnement. Vervolgens kunnen inwoners zelf besluiten hoeveel budget ze waaraan besteden.

We vergroten het bereik van onze inkomensondersteunende regelingen, zowel voor volwassenen als kinderen
De meeste huishoudens in Nijmegen met een laag inkomen die geen schulden hebben kunnen rondkomen, mits zij gebruikmaken van zowel landelijke toeslagen als de lokale inkomensondersteunende regelingen. Dit blijkt uit de Minima-Effect-Rapportage die het Nibud in 2019 uitvoerde. We weten al veel inwoners te bereiken, maar toch is er een groep die hier nog geen gebruik van maakt. Ook in 2022 hebben we extra aandacht voor het vergroten van het bereik. Dit doen we door de toegang tot de regelingen te vereenvoudigen en via communicatie de bekendheid van de regelingen te vergroten.

We onderzoeken de mogelijkheden en consequenties van het aanpassen van de productenlijst bijzondere bijstand
Voor mensen met een laag inkomen bieden we de mogelijkheid om bijzondere bijstand aan te vragen als zich bijzondere en noodzakelijke kosten voordoen die iemand zelf niet kan betalen. Dit doen we op grond van de

Participatiewet. Voor het vergoeden van duurzame gebruiksgoederen hanteren we een lijst met noodzakelijke goederen die in beginsel in aanmerking komen voor vergoeding uit bijzondere bijstand. We zien dat deze lijst niet goed meer aansluit op het beleid dat we voeren en de tijd waarin we leven. Zo is een computer of laptop hier nog geen onderdeel van. We onderzoeken daarom of we de lijst en eventueel de systematiek kunnen aanpassen en werken hier de (financiële) consequenties van uit.

We doen onderzoek naar het toevoegen van een budgetpolis aan de Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering (CAZ)
Door een budgetpolis toe te voegen aan de keuzemogelijkheden van de CAZ zou deze aantrekkelijker kunnen worden voor groepen voor wie dit eerder niet zo was, zoals de jongeren. We verwachten dat dit bijdraagt aan het terugdringen van schuldenproblematiek onder jongeren.

We vergroten het bewustzijn bij werkgevers en werkende armen zelf
Mensen die werken maar toch een laag inkomen hebben, weten vaak niet dat zij gebruik kunnen maken van de inkomensondersteunende regelingen die de gemeente biedt. We gaan daarom in samenwerking met WerkBedrijf met enkele grote werkgevers in gesprek over de mogelijkheden die er binnen de gemeente zijn om deze mensen te ondersteunen. We roepen de werkgevers op om hier richting hun werknemers aandacht voor te hebben. Verder hebben we binnen onze communicatiemix specifiek aandacht voor de werkende armen.

Samenwerkingen en verbonden partijen

De belangrijkste verbonden partij is de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR). Een van de modules van de MGR is WerkBedrijf Regio Nijmegen, waarin alle professionaliteit op het gebied van arbeidstoeleiding (inclusief SW en arbeidsmatige dagbesteding) is gebundeld. Dit biedt efficiëntie en slagkracht en is daarnaast vooral bedoeld om een betere dienstverlening te kunnen bieden aan werkzoekenden en ondernemers in de regio Rijk van Nijmegen. Het verstrekken van de uitkeringen, de handhaving en een deel van de taken op het gebied van schuldhulpverlening en armoedebestrijding worden daarnaast uitgevoerd door de gemeentelijke afdeling Zorg en Inkomen. In verschillende projecten werken we intensief samen met de Radboud Universiteit Nijmegen en Hogeschool Arnhem Nijmegen. Op het gebied van armoedebestrijding en schuldhulpverlening wordt verder intensief samengewerkt met verschillende kleine en grote professionele en particuliere initiatieven in de stad.

Andere samenwerkingspartners in de regio zijn het Regionaal Opleidingencentrum (ROC) Nijmegen, Leerwerkloket, de gemeentelijke afdeling Economische Zaken en het UWV. Samen met hen en WerkBedrijf geven wij invulling aan de uitvoering aan het regionale arbeidsmarktbeleidsplan Werk Voorop! Deze partijen komen onder andere samen in de Regionale Tafel Arbeidsmarkt (RTA) om uitdagingen en kansen op de arbeidsmarkt te bespreken én aan te pakken. We hebben een gezamenlijke uitvoeringsagenda waarin alle regionale projecten samenkomen om deze zo goed mogelijk op elkaar aan te laten sluiten. Voor het opzetten van een regionaal mobiliteitsteam worden hier de vakbonden en Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) aan toegevoegd.

Wat kost het?

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten						
6.3 Inkomens regelingen	161,6	143,7	144,1	144,2	144,2	144,2
6.4 Begeleide participatie	24,5	24,5	24,8	23,5	22,8	22,7
6.5 Arbeidsparticipatie	14,9	21,7	15,9	16,3	16,6	16,6
	201,0	**189,9**	**184,8**	**184,0**	**183,5**	**183,5**
Baten						
6.3 Inkomens regelingen	135,4	105,8	108,3	108,3	108,3	108,3
6.5 Arbeidsparticipatie	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
	135,4	**106,3**	**108,3**	**108,3**	**108,3**	**108,3**
Saldo van lasten en baten	**65,7 N**	**83,5 N**	**76,6 N**	**75,8 N**	**75,2 N**	**75,2 N**

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Ambities/doelen; bedragen * € 1 miljoen	baten	lasten	saldo
Alle Nijmegenaren participeren bij voorkeur door werk			
Meer kans op duurzaam betaald werk		42,2	**42,2**
Mensen perspectief bieden op werk		0,5	**0,5**
Bestrijden financiële risico's		4,4	**4,4**
Stop intergenerationele werkloosheid		1,0	**1,0**
Participatie bevorderen > 18 jaar	0,1	1,4	**1,3**
Uitvoeringskosten		1,3	**1,3**
Alle Nijmegenaren kunnen in hun levensonderhoud voorzien			
Verstrekken uitkeringen en toeslagen	107,4	113,2	**5,8**
Aanbieden gemeentelijke regelingen	0,8	7,9	**7,1**
Uitvoeringskosten		13,0	**13,0**
Totaal	**108,3**	**184,8**	**76,6**

Veranderingen in de begroting

bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025
Bijstelling structureel tekort BUIG	2.500	2.500	2.500	2.500
Taakveld Inkomensregelingen Armoedebestrijding	-500	-500	-500	-500
6.2informatiegestuurd werken	-228	-228	-114	-114
6.3 aanpak sociale fraude	-319	-319	-160	-160
Taakmutaties, DU's en IU's				
IU participatie	-636	-633	-592	-541
Totaal	**817**	**820**	**1.134**	**1.185**

Bijstelling structureel tekort BUIG

In 2018 is berekend dat het BUIG-verdeelmodel voor Nijmegen zodanig negatief uitpakt dat het niet mogelijk is om structureel 'uit het vangnet' te komen. In de begroting is daarom structureel het maximaal tekort op BUIG opgenomen. Dit was in eerste instantie 8,3 miljoen euro. In 2019 is dit tekort naar 7,6 miljoen euro bijgesteld om middelen vrij te maken voor de Collectief Aanvullende Verzekering (CAZ). Inmiddels zijn er aanpassingen geweest in het BUIG-verdeelmodel waardoor het aannemelijk is dat het structureel tekort lager geraamd kan worden. Dit levert een voordeel op in de begroting.

Taakveld Inkomensregelingen Armoedebestrijding
Vanaf 2021 ontstaat er een structureel tekort op Armoedebestrijding. Dit tekort wordt veroorzaakt doordat het beroep op armoederegelingen stijgende is omdat we steeds meer mensen weten te bereiken die hierop recht hebben.

Indicatoren

Hieronder zijn de indicatoren opgenomen van het programma Werk en Inkomen. Meer onderzoeksresultaten en statistieken over dit programma kunt u vinden in de Stads- en Wijkmonitor.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Netto arbeidsparticipatie	65,3	64,4	64,6	64,4	66,6	66,9	67,7	68,2
gemiddelde benchmark	64,0	63,1	63,6	63,9	64,8	65,8	66,8	66,4
percentage werkloze jongeren (16 t/m 22 jaar)	2%	2%	2%	2%	2%	2%	3%	
gemiddelde benchmark	2%	2%	2%	3%	3%	3%	2%	
Aantal personen met een bijstandsuitkeringen per 10.000 inwoners			646,0	665,1	676,6	639,8	617,4	720,9
gemiddelde benchmark			595,5	607,5	611,8	585,5	561,2	638,2
Aantal mensen dat uit de bijstand uitstroomt naar werk		761	755	668	868	933	732	610
Percentage mensen dat zes maanden na uitstroom uit de bijstand door werk niet opnieuw ingestroomd is						95%	96%	96%
Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar			139,7	107,8	105,6	120,4	78,2	69,7
gemiddelde benchmark			248,4	196,2	209,4	222,2	154,0	127,3
Percentage huishoudens dat minimaal 4 jaar onder de lage-inkomensgrens zit		4,5%	5,2%	5,5%	5,6%	5,7%	5,7%	
gemiddelde benchmark		4,4%	5,0%	5,3%	5,2%	5,4%	5,4%	
Aantal Nijmegenaren dat gebruik maakt van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen			15.994	17.125	18.345	18.544	19.126	
Aantal Nijmegenaren met inkomen tot 110% sociaal minimum	18.500	18.600	18.100	18.200	18.300	18.100	18.100	
Aantal Nijmegenaren met inkomen tot 130% sociaal minimum	27.300	27.300	26.500	26.500	26.500	26.400	26.100	

Toelichting

- *Netto arbeidsparticipatie*
  Het gaat om het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking.
- *Percentage werkloze jongeren (16 t/m 22 jaar)*
  Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij e UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie (waarin UWV informatie verzamelt over loon, uitkeringen en arbeidscontracten). Het werkloosheidspercentage volgens deze definitie is lager dan het werkloosheidspercentage voor de 15- t/m 24-jarigen op basis van de Enquête Beroepsbevolking van het CBS. In 2020 lag het werkloosheidspercentage voor de 15- t/m 24-jarigen op 10,3% (versus 4,6% voor de totale Nijmeegse beroepsbevolking).
- *Aantal mensen dat uit de bijstand uitstroomt naar werk*
  Hierbij zijn de IOAW en IOAZ wel meegerekend en de BBZ niet. Bij uitstroom naar werk kan het gaan om werken bij een werknemer of werken als zelfstandige.
- *Percentage mensen dat zes maanden na uitstroom uit de bijstand door werk niet opnieuw ingestroomd is*
  Het percentage heeft betrekking op de mensen die in het betreffende jaar uitgestroomd zijn. Dus van de personen die in 2020 uitstroomden uit de bijstand was 96% na een half jaar niet opnieuw ingestroomd.

- *Aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar*
  De sterk uiteenlopende aantallen per stad wekken de indruk dat administratieve factoren de benchmark voor deze verplichte indicator vertekenen.
- *Percentage huishoudens dat minimaal 4 jaar onder de lage-inkomensgrens zit*
  Het CBS berekent bij hoeveel huishoudens er risico op armoede is: het percentage huishoudens onder de lage-inkomensgrens. In 2019 lag de lage-inkomensgrens voor een alleenstaande op netto 1.090 euro per maand. Voor een paar was dat 1.530 euro, en met twee minderjarige kinderen 2.080 euro.
- *Gemiddelde benchmark*
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Onderwijs

Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	We willen dat alle inwoners gelijke participatiekansen en optimale ontwikkelingsmogelijkheden hebben.
Doelen	

* We bevorderen samen met de schoolbesturen en kinderopvanginstellingen kansengelijkheid, taal- en talentontwikkeling en welbevinden van kinderen en jongeren met een rijke en passende ontwikkelomgeving.
* We streven ernaar dat zoveel mogelijk jongeren de school verlaten met een passend vervolgtraject, binnen (vervolg)onderwijs of arbeidsmarkt, met diploma en/of startkwalificatie.
* We zorgen voor goed en betaalbaar leerlingenvervoer voor leerlingen van primair, speciaal en voortgezet onderwijs.
* We zetten in op het verbeteren van (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen.
* We profileren Nijmegen als kennisstad en benutten de samenwerking met kennisinstellingen voor maatschappelijke opgaven optimaal.

Ambitie	We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen.
Doelen	

* We bevorderen dat kinderen zo veel mogelijk in de eigen wijk naar de basisschool gaan, waarbij we streven naar gebouwen met een menselijke maat en vernieuwing van alle basisschoollocaties in de periode 2008-2048.
* We streven naar een goede verdeling van de scholen voor speciaal (voortgezet) onderwijs over de stad rekening houdend met de regiofunctie en vernieuwing van alle (v)so-schoollocaties in de periode 2008-2048.
* We streven naar een school voor voortgezet onderwijs in ieder stadsdeel en vernieuwing van alle vo-schoollocaties in de periode 2008-2048.

Wat willen we komend jaar bereiken?

Het jaar 2022 kent een volle onderwijsagenda, met aandacht voor belangrijke thema's als kansengelijkheid, inclusie, digitale vaardigheid, laaggeletterdheid en de versteviging van de samenwerking bij hulp en ondersteuning van kinderen/jongeren. In 2022 gaan we concreet aan de slag met het volgende:

We wijzigen de subsidies om kansengelijkheid en optimale ontwikkelingskansen te stimuleren
Met ingang van 2022 worden hbo-coaches ingezet op de VVE-peuteropvanglocaties (VVE is voor- en vroegschoolse educatie). Dit zijn pedagogische beleidsmedewerkers die de educatie kwaliteit verhogen. Hiermee geven we uitvoering aan de landelijke regelgeving over de basiskwaliteit van de voorschoolse educatie als onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid.

Op basis van de evaluatie van het oude SMI-beleid (kinderopvang op basis van sociaal medische indicatie) en naar aanleiding van landelijk onderzoek zijn nieuwe beleidsregels vastgesteld. Het zwaartepunt van de inzet is veranderd: eerder was de inzet voornamelijk gericht op de ontwikkeling van het kind, nu is er ook uitdrukkelijk aandacht voor moeilijke omstandigheden van het gezin. We ondersteunen gezinnen, die geen recht op kinderopvangtoeslag hebben en vanwege een sociale of medische indicatie (deels) niet in staat zijn om voor hun kinderen te zorgen waardoor kinderopvang nodig is.

Samen met het primair onderwijs zijn nieuwe afspraken gemaakt over het onderwijsachterstandenbeleid. Vanaf schooljaar 2022-2023 passen we de subsidies aan. De subsidies zijn gericht op taalontwikkeling en ouderparticipatie in het basisonderwijs. Op basis van de motie 'Meer kansengelijkheid in het Nijmeegse onderwijs' geven we subsidie aan de Bibliotheek Gelderland Zuid voor huiswerkbegeleiding op haar locaties in Zwanenveld, Hatert en in het wijkcentrum Lindenholt. Stichting Leergeld vergoedt de ouderbijdrage voor jongeren uit gezinnen met een laag inkomen. In 2022 nemen we een besluit over een mogelijk vervolg hierop.

We voeren het Nationaal Programma Onderwijs uit
Dit zijn extra rijksmiddelen die deels naar het onderwijs en deels naar gemeenten gaan voor de periode halverwege 2021 tot en met 2023. Deze middelen zijn bedoeld om problemen en/of achterstanden die (een deel van de) leerlingen opgelopen hebben in de coronaperiode weg te werken.

We zetten in op verbetering van de kansengelijkheid door deelname aan de Gelijke Kansen Alliantie
We maken onderdeel uit van de Gelijke Kansen Alliantie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Deelnemers aan deze Alliantie delen met name kennis en goede voorbeelden gedeeld ter verbetering van de kansengelijkheid in het onderwijs met aandacht voor thuis, school en de leefomgeving.

We stimuleren de acceptatie van diversiteit door middel van een positief schoolklimaat
We subsidiëren het project SchoolsOUT op grond van het convenant met de schoolbesturen, GGD, Dito young LGTB+ en COC Nijmegen. Dit project biedt scholen ondersteuning op maat bij aandacht voor seksuele en genderdiversiteit. De kennis en ervaring van SchoolsOUT zetten we ook in om uitvoering te geven aan de motie 'Niet discrimineren kun je leren', waarbij we met de scholen samenwerken aan een veilige schoolomgeving, waar we naast de acceptatie van seksuele en gender diversiteit ook het bewustzijn over (institutioneel) racisme en discriminatie bespreekbaar maken. We gaan met het onderwijs in gesprek over de Inclusieagenda.

We voorkomen dat jongeren voortijdig schoolverlaten
We gaan verder met de uitvoering van het regionaal programma voortijdig schoolverlaten 2021-2024. In 2022 willen we de eerste resultaten zien van onze inzet; doorstroom tussen scholen gaat soepeler, onderwijs en zorg werkt gemakkelijker met elkaar samen en we onderhouden contact met jongeren na onderwijs. Dit alles moet ertoe leiden dat er minder jongeren voortijdig het onderwijs verlaten. We streven naar maximaal 420 voortijdige schoolverlaters in kalenderjaar 2024. Overigens waren er door de coronamaatregelen het afgelopen jaar minder voortijdig schoolverlaters. Dit geeft een vertekend beeld van het effect van de maatregelen. Voor de aanpak van jeugdwerkloosheid zijn extra rijksmiddelen naar de regio gekomen. We werken aan een regionale aanpak 'jongeren aan het werk'.

Samen met kennisinstellingen werken we aan maatschappelijke vraagstukken
Door gebruik te maken van de meest recente kennis en kunde van onze kennisinstellingen blijven wij onze eigen aanpak vernieuwen op thema's zoals gezonde stad, integrale wijkaanpak en huisvesting. Onder andere in Nijmegen Nieuw-West, Nijmegen-Noord en Lindenholt verbinden we het mbo, hbo en wo aan maatschappelijke vraagstukken, zodat onderzoek in de wijk door verschillende disciplines en op verschillende niveaus mogelijk wordt. In 2022 vragen we wederom studenten van de Radboud Universiteit om actief mee te denken over een aanpak die de ervaren overlast in de nabijheid van studentenhuizen vermindert. We gaan structureel in overleg met de jongerenraad, met studentenraden en studentenkoepelverenigingen, gekoppeld aan thema's die spelen bij jongeren.

We bereiken meer volwassenen die moeite hebben met taal, rekenen of de computer
We willen vooral mensen bereiken die Nederlands als moedertaal hebben. Deze groep is vanwege de schaamte die zij voelen, niet of lastig te bereiken. Dit doen we door gebruik te maken van ervaringsdeskundigen, gerichte werving en snelle doorverwijzing naar aanbod zonder wachttijden. De deelname aan educatietrajecten stijgt nu

jaarlijks met 5%. We meten het maatschappelijk effect van de taaltrajecten, zodat we niet alleen weten hoeveel mensen we bereiken, maar ook of hun zelfredzaamheid en deelname is vergroot (sociale inclusiemeter).

We gaan nog meer samenwerken met scholen, werkgevers, bibliotheken, de zorg en maatschappelijke organisaties om mensen te helpen die moeite hebben met basisvaardigheden. We ondersteunen bedrijven in de schoonmaaksector, de industrie en logistiek bij het signaleren van laaggeletterdheid en het scholen van medewerkers. We breiden het aantal deelnemers aan het bondgenootschap uit. Dit is een samenwerkingsnetwerk tussen gemeenten, bibliotheken, maatschappelijke organisaties, scholen en bedrijven om laaggeletterdheid in de regio Nijmegen terug te dringen. We benaderen hiervoor onder andere UWV, DAR, scholen, Buurtteams.

We maken nieuwe afspraken over onderwijshuisvesting
Door de doordecentralisatie onderwijshuisvesting zijn de gemeentelijke huisvestingstaken met bijbehorende middelen overdraagt aan de schoolbesturen. Dit is in 2021 geëvalueerd. Op basis hiervan maken we nieuwe afspraken met de Nijmeegse schoolbesturen. Hierdoor is de onderwijshuisvesting voor de komende 5 jaar weer toekomstbestendig. In 2022 besluiten we over huisvestingaanvragen van 2 niet-doorgedecentraliseerde scholen (Kristallis en Hidaya) en een uitbreidingsvraag van een doorgedecentraliseerde school.

Daarnaast worden de voorbereidingen voor het stichten én het realiseren van de nieuwe school in Hof van Holland gestart. De locatiestudie met betrekking tot vmbo/mbo Helicon wordt afgerond. Vanaf schooljaar 2021-2022 is Yuverta de nieuwe naam voor Helicon opleidingen.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Binnen het programma Onderwijs werken we samen met schoolbesturen, kinderopvangaanbieders, samenwerkingsverbanden, zorg-, welzijn- en gezondheidsinstellingen en ouders aan goede opvang- en onderwijsvoorzieningen in de stad. Voor de uitvoering van het leerlingenvervoer werken we samen met de bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN).

Wat kost het?

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten						
4.2 Onderwijshuisvesting	16,3	20,6	17,6	18,1	17,8	17,7
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.	16,3	15,1	15,0	14,9	14,9	14,5
	32,5	**35,7**	**32,5**	**32,9**	**32,6**	**32,2**
Baten						
4.2 Onderwijshuisvesting	0,0	2,2	0,6	0,6	0,6	0,6
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.	9,8	7,0	6,8	6,8	6,8	6,5
	9,8	**9,2**	**7,4**	**7,4**	**7,4**	**7,0**
Saldo van lasten en baten	**22,8 N**	**26,5 N**	**25,1 N**	**25,5 N**	**25,2 N**	**25,2 N**

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Ambities/doelen; bedragen * € 1 miljoen	baten	lasten	saldo
Optimale participatiekansen en ontwikkelingsmogelijkheden			
OAB en peuterwerk	4,7	9,1	**4,4 n**
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	1,0	0,8	**0,2 v**
Leerlingenvervoer	0,0	1,5	**1,5 n**
Bestrijden laaggeletterdheid	1,1	1,2	**0,1 n**
Uitvoeringskosten	0,0	2,3	**2,3 n**
Goede en toegankelijke onderwijsvoorzieningen PO, (V)SO, VO			
Onderwijshuisvesting PO	0,3	5,3	**5,0 n**
Onderwijshuisvesting (V)SO	0,2	2,6	**2,3 n**
Onderwijshuisvesting VO	0,0	9,5	**9,5 n**
Uitvoeringskosten	0,0	0,1	**0,1 n**
Totaal	**7,4**	**32,5**	**25,1 n**

Veranderingen in de begroting

bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025
geen veranderingen in de begroting				
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**

Indicatoren

Hieronder zijn de indicatoren opgenomen van het programma Onderwijs. Meer onderzoeksresultaten en statistieken over dit programma kunt u vinden in de Stads- en Wijkmonitor.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen		8,9	8,6	11,4	11,9	10,1	9,4	
gemiddelde benchmark		2,5	2,7	3,6	2,8	3,4	4,1	
Relatief verzuim per 1.000 leerplichtigen		37	39	36	27	21	19	
gemiddelde benchmark		34	31	31	25	22	24	
Percentage voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers) onder 12- t/m 22-jarigen	3,9%	3,1%	2,2%	1,9%	2,4%	2,8%	2,4%	2,1%
gemiddelde benchmark	4,2%	2,9%	2,5%	2,3%	2,7%	2,8%	2,6%	
Percentage leerlingen dat naar basisschool dichtbij gaat (maximaal 300 meter verder van het woonadres dan de dichtstbijzijnde school)		66%	65%	64%	63%	63%	62%	61%
Aandeel leerlingen in speciaal onderwijs		6,2%	6,1%	5,8%	5,9%	5,7%	5,9%	5,9%
Percentage van peuters met ontwikkelingsrisico dat gemeente bereikt met een toegespitst aanbod						95%	92%	83%
Aantal scholen dat behoort tot de 15% van de Nederlandse scholen met een populatie die de meeste kans op onderwijsachterstand heeft					12	12	11	11

Toelichting

- *Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen*
  Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht. Administratieve factoren vertekenen de benchmark voor deze verplichte indicator. Vaak is bij scholen de administratie pas op 1 oktober rond. De meldingen van DUO komen echter al in augustus en september binnen. De meeste gemeenten wachten tot oktober met het

importeren van DUO-gegevens, om onnodige meldingen van absoluut verzuim te voorkomen. In Nijmegen is de keuze daar juist snel mee te zijn, om er eventueel vroeg op af te kunnen. De afdeling Leerplicht van de gemeente Nijmegen hanteert een strikte registratie van alle absoluut verzuimmelding, dus ook voor de gevallen die snel worden opgelost. Administratieve redenen verklaren dus dat Nijmegen hoger dan het gemiddelde voor de benchmark scoort.

- *Relatief verzuim per 1.000 leerplichtigen*
  Van relatief verzuim is sprake als een op een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige jongere ongeoorloofd afwezig is. De verzuimcijfers kunnen beïnvloed worden door beleid gericht op het sneller melden van verzuim. De benchmark voor deze verplichte indicator kan dus vertekend zijn.
- *Aandeel leerlingen in speciaal onderwijs*
  Het gaat om het percentage leerlingen in het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs, waarbij gepercenteerd is op alle leerlingen in het primair onderwijs (dus exclusief voortgezet onderwijs, conform landelijke cijfers).
- *Percentage van peuters met ontwikkelingsrisico dat gemeente bereikt met een toegespitst aanbod*
  De opgenomen percentages betreffen het vierde kwartaal.
- *Aantal scholen dat behoort tot de 15% van de Nederlandse scholen met een populatie die de meeste kans op onderwijsachterstand heeft*
  Deze indicator vervangt de indicator “aantal scholen met meer dan 30% leerlingen met een lage startkans”, die door de in 2019 doorgevoerde verandering van de definitie van onderwijsachterstand niet meer te leveren is.
- *Gemiddelde benchmark*
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Bereikbaarheid

Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	We zijn en blijven een stad die veilig bereikbaar is voor bewoners, bedrijven en bezoekers.
Doelen	

* We hebben een optimale bereikbare stad door een goede balans tussen de vervoersmodaliteiten (vracht)-auto, OV, fiets, vaartuig en voetganger.
* We hebben goed bereikbare (economische) kerngebieden, zowel op lokaal, regionaal als landelijk niveau.
* We hebben een toekomstbestendige binnenhaven die toegankelijk is en optimaal wordt gebruikt.
* We bieden een passend aanbod van parkeer- en stallingsfaciliteiten aan, zowel voor de auto als de fiets.
* We brengen en houden de kwaliteit van de infrastructuur, weginrichting en civiele kunstwerken op orde.
* We hebben zo min mogelijk vuil en rommel op straat om Nijmegen bereikbaar te houden.
* We maken het verkeer veiliger.

Ambitie	We hebben een stad die duurzaam bereikbaar is.
Doelen	

* We stimuleren duurzame vervoerswijzen (lopen, fietsen en openbaar vervoer).
* We stimuleren verdere verschoning van het gemotoriseerd verkeer.
* We stimuleren slimmer en schoner goederenvervoer.

Wat willen we komend jaar bereiken?

We gaan in 2022 concreet aan de slag met het volgende:

We werken de parkeernota Parkeren in Nijmegen 2020-2030 uit
De parkeernota is in november 2020 vastgesteld. In 2021 hebben we deze nota verder uitgewerkt, waarna daadwerkelijke uitvoering van een aantal beleidsuitgangspunten plaats zal vinden in 2022. De vastgestelde parkeernota (met de amendementen van de raad daarin verwerkt) vormt de basis voor onze keuzes.

We houden de auto bereikbaarheid op peil
We richten ons op het hoofdnetwerk voor de auto met een verkeersmanagementvisie, een visie voor mobiliteitshubs en transferia, een strategische agenda A50 en een bereikbaarheidsstudie voor de zuidwestflank van Nijmegen. Zodat de stad goed bereikbaar blijft, maar er alternatieven worden aangeboden aan de rand van de stad voor de 'last mile' van bezoekers en forenzen, zoals hubs, transferia en goede openbaarvervoerverbindingen.

We brengen de wegen met een mogelijke verlaging naar 30 km in beeld
We werken aan een nieuwe wegencategoriseringskaart met daarop de wegen die in de toekomst mogelijk kunnen worden afgewaardeerd van 50 km/uur naar 30 km/uur. Bij onderhoud wordt overwogen deze wegen af te waarderen om de verkeersveiligheid en leefbaarheid te vergroten. In 2021 hebben we een uitvoeringsagenda verkeersveiligheid vastgesteld. Als we keuzes moeten maken voor de verkeersveiligheid, gebruiken we deze agenda voor onze afwegingen.

We geven vorm aan het programma laadinfrastructuur en plaatsingsbeleid
De mobiliteit in de stad zien we graag zo duurzaam mogelijk en liefst emissie vrij. Daarom hebben we het programma laadinfrastructuur vastgesteld. De criteria en aanpak werken we uit in Plaatsingsbeleid.

We implementeren de beleidskaders deelmobiliteit
Daarnaast willen we de beleidskaders deelmobiliteit implementeren. Hiermee wordt ruimte gegeven aan aanbieders van deelmobiliteit om, binnen de kaders, hun (elektrische) voertuigen in Nijmegen te exploiteren.

We verbeteren het fietsnetwerk en breiden deze verder uit
Onze inzet van de afgelopen jaren op het gebied van de fiets heeft geleid tot een grote toename in het aantal fietsers. Voor de bereikbaarheid en leefbaarheid van de stad is het belangrijk dat we de beschikbare ruimte zo efficiënt mogelijk benutten. Fietsen neemt relatief weinig ruimte in, is duurzaam en gezond. We zetten daarom ons succesvolle fietsbeleid door. Dit betekent onder andere dat er nieuwe (snelle) fietsroutes bijkomen en we gaan onderzoeken of en waar fietsers vaker groen kunnen krijgen bij verkeerslichten.

We voeren verder de programmering van fietsprojecten uit
Uit de fietstellingen blijkt dat het aantal fietsers sterk toeneemt. Daarnaast verwachten we dat het aantal fietsers zowel door het ingezette mobiliteitsbeleid als door de groei van de stad, de komende jaren zal blijven toenemen. Ook de diversiteit aan typen fietsen neemt toe. Om de fietskwaliteit te verbeteren casu quo ten minste op peil te houden met de verwachte toename van het aantal fietsers, is in 2020 besloten tot het uitvoeren van de Programmering Fiets 2021-2025. In 2022 zullen de volgende projecten geheel of gedeeltelijk worden opgeleverd:
- Ubbergseweg, laatste deel tussen de gemeenten Nijmegen en Berg en Dal
- Verbeteren fietsdoorstroming en comfort op geregelde kruispunten
- Integrale aanpak en voorbereidingen Groesbeekseweg
- Onderzoek naar haalbaarheid fietsopgang Hezelpoort
- Onderzoek en aanpak gevaarlijke oversteken St. Annastraat.

We werken verder aan de mogelijkheden om de fiets te parkeren
Toename van het aantal fietsers betekent ook een toename van de fietsparkeer behoefte. De parkeernota 2020 geeft hier onder meer over aan dat uitgezocht moet worden waar er meer stallingen gerealiseerd moeten worden en dat de overlast van verkeerd geparkeerde fietsen moet worden aangepakt. In 2021-2022 worden de onderzoeken gemeld in de parkeernota uitgevoerd en is de focus vooral gericht op de problematiek in en rondom het centrum van Nijmegen. Na vaststelling van de maatregelen in 2022 zal er een eerste start worden gemaakt met de uitvoering hiervan.

We bereiden de Snelle Fietsroute Westflank voor
In 2020 en 2021 is onderzoek gedaan naar een tweede snelle fietsroute verbinding tussen Arnhem en Nijmegen, ditmaal aan de westzijde van de A325. Dit heeft geresulteerd in een tracéverkenning en bijbehorende kostenramingen. In 2022 zal de bestuurlijke samenwerking zijn beslag moeten krijgen zodat overgegaan kan worden tot de participatie, gevolgd door de voorbereidingswerkzaamheden.

We stimuleren en faciliteren het elektrisch rijden
Het college heeft het programma Laadinfra vastgesteld. Daarin staat concreet beschreven wat wij als stad de komende jaren te doen hebben als we elektrisch rijden willen stimuleren en faciliteren.
We gaan het aantal laadpalen uitbreiden om elektrisch rijden te stimuleren, te faciliteren en aan de laadbehoefte te voldoen. We stellen hiervoor een strategische kaart op met de potentiële locaties voor de komende jaren. Op basis van deze kaart communiceren we met inwoners over de locatie keuze en maken inspraak mogelijk. Door te werken met deze kaart versnellen we het realisatieproces. Voor het plaatsen van laadpalen zijn we voornemens deel te nemen aan de concessie van de GO-RAL. Voor andere vormen van laadinfra en andere doelgroepen

worden maatregelen uitgewerkt. Denk daarbij aan kaders voor snellaadstations in en rond de stad, laadstations voor OV-bussen en maatregelen voor een efficiënter gebruik van laadpalen.

We stellen een uitvoeringsprogramma Bus op
Hierin nemen we maatregelen op die de doorstroming voor de bus verbeteren en (mede daarmee) de aantrekkelijkheid van de bus vergroten. Uit onze regionale analyses van het (H)OV-netwerk, blijkt een aantal pijnpunten. Onder andere voor het Industrieplein. Een nieuw stukje busbaan tussen de halte Sluis Weurt en de huidige busbaan is daarom gewenst en het streven is om dit al in 2022 uit te voeren. Deels krijgen we naar verwachting hiervoor subsidie van de provincie Gelderland. Gesprekken hiervoor gaan nog.

We realiseren het fietspad Verlengde Waalbrug Oostzijde
Afgelopen jaar heeft Rijkswaterstaat (RWS) op verzoek van gemeente Nijmegen een tweerichtingsfietspad gerealiseerd op de voormalige busbaan op de westelijke parallelbaan van de Waalbrug. Ook is de oostelijke parallelbaan geschikt gemaakt als tweerichtingsfietspad. Aan de zuidwest-, zuidoost- en noordwestzijde heeft gemeente Nijmegen de aansluitende fietspaden aangepast. In 2022 wordt alsnog de beoogde aanpassing aan het fietspad aan de noordoostzijde van de Waalbrug (Verlengde Waalbrug tot bunker bij hoek Turennesingel) gerealiseerd.

We vervangen de verkeersmanagementcentrale (VMC)
De functie van regionale toezicht ruimte (RTR) wordt in het nieuwe systeem geïntegreerd. De RTR functie wordt momenteel uitgevoerd door de stichting RTR in opdracht van de Politie. De technieken, netwerken en software in de VMC kunnen dit binnen de middelen voor de vervangingsinvestering uitvoerbaar maken.

We starten met de vervanging van de parkeerapparatuur Keizer Karel garage
De vervanging zal in 2022 worden voorafgaan door een Europese aanbesteding.

We vervangen verkeersregelinstallaties (VRI's)
We gaan in 2022 een aantal verouderde VRI's vervangen omdat hierbij de veiligheid in het geding is.

Samenwerkingen en verbonden partijen

DAR
Een schone stad is een aantrekkelijke stad. Daarom werken we met verschillende partijen samen om zwerfafval zo veel mogelijk te voorkomen. Een grote partij hierin is DAR. In het contract met DAR hebben we de afspraken gecombineerd met de inzameling en verwerking van afval die bij het programma Openbare Ruimte horen.
Voor het programma Bereikbaarheid verzorgt de DAR het reinigen van de openbare ruimte en de gladheidsbestrijding, beide onderdeel van het taakveld Verkeer en vervoer.

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
We werken intensief met de regio Arnhem Nijmegen samen om de regionale bereikbaarheidsaanpak uit te voeren. Onderdeel hiervan vormt het programma Slim en Schoon waarbinnen projecten als de e-HUBS en de werkgeversaanpak vallen. De provincie Gelderland en het Rijk zijn binnen dit programma ook belangrijke partners.

De Verstedelijkingsstrategie richt zich op de langetermijnplanning van toekomstige woon- en werklocaties tot 2040. Deze strategie laat zien hoe de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen de groei van landschap, wonen, economie en mobiliteit goed vorm geeft. Ook helpt de strategie de daarvoor benodigde investeringen te vinden. Partners die hierbij betrokken zijn, zijn de Rijksoverheid (ministeries van BZK en IW, LNV en EZK), de provincie Gelderland, Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, de regio Foodvalley en de 26 gemeenten in de beide regio’s.

Externe partijen: bewoners, ondernemers, Fietsersbond en BRENG
Samen met de stad werken we aan een verdere verduurzaming van het vervoer. We praten met bewoners over nieuw beleid, in het kader van projecten en op uitvoeringsniveau. Ook worden ondernemers betrokken om te bepalen hoe bijvoorbeeld een verdere verschoning tot stand kan worden gebracht of hoe we om kunnen gaan met parkeervraagstukken. Daarnaast werken we actief met een werkgeversaanpak waarbij bedrijven handreikingen krijgen om hun werknemers duurzamer te laten reizen, buiten de spits of minder te laten reizen (vaker thuis werken).

Me de Fietsersbond hebben we veel contact om de kwaliteit van ons fietsnetwerk te verbeteren. We zijn actief in gesprek en nemen suggesties mee in planvorming. Hetzelfde geldt voor BRENG. We proberen BRENG zo vroeg mogelijk in trajecten mee te nemen zodat het belang van de bus in onze afwegingen ook meegewogen wordt. Omdat we een stad zijn die compacter wordt, is het vaak een uitdaging om een goede balans te vinden in de integrale keuze. Ruimte voor het één gaat per definitie ten koste van ruimte voor het ander.

Provincie Gelderland
De provincie Gelderland is als concessieverlener verantwoordelijk voor het openbaar vervoer in de regio. Daarnaast werken we nauw met de provincie samen waar het de regionale bereikbaarheid betreft zoals onderhoud aan de hoofdwegen, bereikbaarheid per trein en bus, snelle fietsroutenetwerk en onderzoek naar Hub-locaties.

Werken op regie
Eén van de pijlers in de beleidsnota “Geef (ze) de openbare ruimte” is integraal werken, waarbij we ons willen concentreren op een regiefunctie en ons zo ver mogelijk willen terugtrekken uit de uitvoering. We willen de uitvoerende partijen de ruimte geven om meer delen van het gemeentelijke takenpakket over te nemen. Hiervoor zijn grotere, integrale opdrachten aan enkele uitvoerende partijen noodzakelijk.
We zoeken vooral partners die naast de uitvoering ook meer beheerstaken kunnen overnemen. Denk hierbij aan het uitvoeren van inspecties, het oppakken en herstellen van meldingen, voorstellen doen voor verbetering en de jaaropdracht en de kwaliteit controleren. Met OSN (onderhoud nieuwe stadsbrug) en I-Lent (onderhoud Verlengde Waalbrug) hebben we al twee partijen die én integraal onderhoud plegen én beheerstaken op zich nemen.

Daarnaast zijn er enkele partners die, naast de uitvoering, ook meerdere beheerstaken van ons overnemen. Denk hierbij aan het asfaltbestek met Van Gelder, de raamovereenkomst Onderhoud en herstel civiele kunstwerken met Hegeman en de overeenkomst onderhoud en installatiewerk van de openbare verlichting met Spie Infratechniek (voormalig Ziut). We zijn nu aan het kijken welke huidige (aflopende) contracten geschikt zijn om meer delen van het gemeentelijk takenpakket in op te nemen.
Naast onderhoudscontracten voeren we ook projecten uit waarin we samen met marktpartijen werken aan onze doelstellingen. Een mooi voorbeeld is de reconstructie van de Malderburchstraat, waar we door Rapid Circular Contracting (nieuwe manier van inkopen die de markt maximaal uitdaagt om met noodzakelijke, slimme en innovatieve oplossingen te komen, waarbij circulariteit, duurzaamheid en social return centraal staan) samen met Van Gelder onze circulaire ambities hebben vormgegeven.

Wat kost het?

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten						
0.63 Parkeerbelasting	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1 Verkeer en vervoer	35,2	36,6	37,2	37,6	38,1	38,5
2.2 Parkeren	11,4	12,7	13,0	13,4	13,2	13,2
2.4 Economische Havens en waterwegen	1,0	1,2	1,0	1,0	1,0	1,0
2.5 Openbaar vervoer	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
	48,4	**51,4**	**52,3**	**53,1**	**53,3**	**53,8**
Baten						
0.63 Parkeerbelasting	13,8	18,0	18,3	18,3	18,3	18,3
2.1 Verkeer en vervoer	5,3	4,4	2,4	2,0	2,0	2,0
2.2 Parkeren	0,4	3,5	1,5	0,5	0,5	0,5
2.4 Economische Havens en waterwegen	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
2.5 Openbaar vervoer	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
	20,8	**27,2**	**23,5**	**22,1**	**22,1**	**22,1**
Saldo van lasten en baten	**27,6 N**	**24,2 N**	**28,7 N**	**30,9 N**	**31,1 N**	**31,6 N**

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Ambities/doelen; bedragen * € 1 miljoen	baten	lasten	saldo
Veilig bereikbare stad			
Bereikbaarheid stad	0,6	1,0	**0,5 n**
Bereikbaarheid (econ)kerngebieden	0,0	3,1	**3,1 n**
Bereikbaarheid binnenhaven	0,8	0,9	**0,1 n**
(Fiets)parkeerfaciliteiten	19,7	9,5	**10,2 v**
Kwaliteit wegen, civiele kunstwerken	2,1	17,2	**15,1 n**
Schoonmaak straten	0,2	10,2	**10,0 n**
Uitvoeringskosten	0,2	10,2	**10,0 n**
Duurzaam verkeerssysteem			
Stimulering bewuste vervoerskeuze	0,0	0,2	**0,2 n**
Uitvoeringskosten			
Totaal	**23,5**	**52,3**	**28,7 n**

Veranderingen in de begroting

bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025
Onderhoudsbudget (2022 tbv openbare verlichting)	-575	-575	-575	-575
Stimulering laadinfra	-125	-125	-125	-125
Uitvoering Deelmobiliteit	-25	-25	-25	-25
Totaal	**-725**	**-725**	**-725**	**-725**

Onderhoudsbudget (2022 tbv openbare verlichting)

De gemeente Nijmegen heeft in 2018 een tienjarig onderhoudscontract voor de Openbare verlichting (OVL) afgesloten met een marktpartij. Deze heeft daarmee de opdracht gekregen om voor een vast bedrag van in totaal € 15 miljoen het OVL areaal zo maximaal mogelijk te verduurzamen, in een zo goed mogelijke conditie te brengen en tien jaar te onderhouden. Het onderhoud richt zich met name op (on)veiligheid, onderhoudbaarheid en functionaliteit van de installatie. In het eerste jaar zal het budget worden ingezet voor de openbare verlichting. In de latere jaren zullen de budgetten worden betrokken bij de opgave voor onderhoud kapitaalgoederen.

Inrichting laadinfra
Nijmegen is de afgelopen jaren volgend geweest aan de ontwikkelingen; als mensen een laadpaal in hun straat wilden, gingen we dit overwegen. Nijmegen loopt nu met het aantal laadpalen achter op vergelijkbare steden en ook het aantal elektrische voertuigen blijft duidelijk achter bij vergelijkbare steden. Het gemiddelde ligt op ruim 10 elektrische voertuigen per 1.000 inwoners; in Nijmegen is dit ruim 5. We willen hierin daarom pro-actiever optreden. We hebben medio 2022 een programma hiervoor gereed. Hiervoor zijn structureel financiële middelen nodig van € 125.000.

Uitvoering Deelmobiliteit
In 2021 stellen we ons deelprogramma deelmobiliteit vast, zorgen we voor uitvoeringsregels en passen we onze APV aan. Dat betekent dat we vanaf dat moment dit programma uitvoeren. Hiervoor is 0,5 fte noodzakelijk (uitrol van eHUBS / deelmobiliteit, niet alleen in vergunningverlening, maar ook inrichting openbare ruimte, laadinfra, parkeerplekken e.d). We gaan ook investeren in slimme en schone logistiek, zoals het bevorderen van logistieke hubs en het laten bezorgen van onze eigen facilitaire stromen via een hub.
Zonder ambtelijke ondersteuning zullen we deze ambitie moeten aanpassen of uitstellen. Het is randvoorwaardelijk vanuit het vastgestelde ambitiedocument mobiliteit en de omgevingsvisie en hangt direct samen met het verdichten en toevoegen van woningen en bedrijven in de stad.

Indicatoren

Hieronder zijn de indicatoren opgenomen van het programma Bereikbaarheid. Meer onderzoeksresultaten en statistieken over dit programma kunt u vinden in de Stads- en Wijkmonitor.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rapportcijfers voor bereikbaarheid en parkeermogelijkheden:								
Rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid gehele stad		6,9		6,7		6,1		
AUTO								
Rapportcijfer bewoners voor bereikbaarheid van stad per auto	6,4		6,9		6,9		6,5	
Rapportcijfer bewoners voor bereikbaarheid binnen stad per auto	5,9		6,2		6,2		6,0	
Rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid bedrijfslocatie per auto		7,1		7,2		6,7		
rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid bedrijfslocatie voor vrachtverkeer		6,5		6,1		6,2		
Rapportcijfers bezoekers stadscentrum voor bereikbaarheid van binnenstad per auto		6,9		6,9		6,9		6,9
Rapportcijfer bezoekers stadscentrum voor autoparkeergelegenheid		6,7		6,8		6,8		7,0
FIETS								
Rapportcijfer bewoners voor bereikbaarheid binnen stad per fiets	7,8		8,0		8,1		8,1	
Rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid bedrijfslocatie per fiets		7,9		8,1		8,2		
Rapportcijfers bezoekers stadscentrum voor bereikbaarheid van binnenstad per fiets		7,8		7,7		8,2		8,0
Rapportcijfer bezoekers stadscentrum voor fietsenstallingsmogelijkheden		7,3		7,2		7,5		7,3
BUS								
Rapportcijfer bewoners voor bereikbaarheid binnen stad per bus	7,1		7,5		7,4		7,2	

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid bedrijfslocatie per OV		7,0		7,0		7,4		
Rapportcijfers bezoekers stadscentrum voor bereikbaarheid van binnenstad per OV		7,6		7,6		7,9		7,7
Aantal letselslachtoffers per jaar:			119	120	82	87	61	70
voetganger			1	7	4	10	5	5
fiets			31	18	30	21	21	21
e-bike/bromfiets			24	34	21	26	18	24
auto/motor			13	24	19	27	14	12
overig			50	37	8	3	3	8
aantal geregistreerde verkeersongevallen per 1.000 inwoners	5,7	6,2	7,2	8,3	7,3	6,6	6,0	5,1
gemiddelde benchmark	6,9	6,5	8,0	8,8	8,7	8,8	8,7	6,5

Toelichting

- *Aantal letselslachtoffers per jaar*
  De ongevallenregistratie is de afgelopen jaren verbeterd. Zo is voor steeds meer ongevallen de vervoerswijze opgenomen. Daardoor zien we in de tijdreeksen een afname van het aantal “overig”.
- *Gemiddelde benchmark*
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Wonen en stedelijke ontwikkeling

Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen
Doelen	

* We behouden en versterken de ruimtelijke kwaliteit van onze stad, door zorg te dragen voor een goede ruimtelijke ordening.
* We verbeteren de ruimtelijke kwaliteit van onze stad door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen dan wel zelf te initiëren en te (laten) realiseren om zo de ambities uit de Omgevingsvisie te kunnen realiseren.

Ambitie	We zijn een stad met een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners
Doelen	

* We realiseren onze woningbouwopgave uit de Omgevingsvisie en uitvoeringsagenda wonen.
* We hebben voldoende beschikbaar en betaalbaar aanbod van sociale woonruimte.
* We hebben voldoende goede woningen voor studenten en starters, waarbij overlast wordt tegengegaan.
* We hebben een rechtvaardige en evenwichtige verdeling van de vrijkomende schaarse sociale woonruimte.

Wat willen we komend jaar bereiken?

We realiseren onze woningbouwopgave uit de Omgevingsvisie en uitvoeringsagenda wonen
Nijmegen blijft de komende jaren groeien. Wij groeien in inwonertal sneller dan vergelijkbare steden. Dit biedt kansen en uitdagingen. We hebben een forse woningbouwopgave, voornamelijk te realiseren in Nijmegen-Noord en het Waalfront. Meer huurwoningen in het sociale en middeldure segment zijn daarbij nodig om huishoudens uit alle inkomensgroepen goed te kunnen blijven bedienen.

In 2022 gaan we de Omgevingsvisie actualiseren.

In 2022 gaan we verder met de realisatie van structuurbepalende, stedelijke ontwikkelingsprojecten, zoals de Waalsprong, het Waalfront, het Valkhofkwartier en de transformatie van het Stationsgebied en Winkelsteeg. Daarnaast gaan we in 2022 door met het scheppen van fysieke ruimte voor de realisatie van culturele en maatschappelijke voorzieningen en de verdere uitvoering van het project Nijmegen Aardgasvrij.

Nijmegen-Noord
In 2022 blijven we hard doorbouwen aan dit stadsdeel, we verkopen grond voor honderden woningen, zijn druk bezig met bouw van het winkelcentrum en vervolgen het participatieproces voor de plannen op het eiland Veur-Lent en Hoge Bongerd. Daarnaast ronden we Woenderskamp en Zuiderveld af en starten we de realisatie van Zuiderveld-Oost en Vossenpels. Ook werken we aan verbetering van de bereikbaarheid met de Dorpensingel en de afrit van de A15.

Waalfront

In 2022 blijven we doorwerken aan de realisatie van Waalfront, de afronding van de 3 paviljoens met appartementen in het Park Fort Kraijenhoff (42 woningen) en de bouw van Dijkkwartier Oost (320 woningen). De ontwikkeling van de eerste blokken Waalkwartier en de herontwikkeling van de Honig zijn in 2022 belangrijk.

Valkhofkwartier
In 2021-2022 wordt de herinrichting van de Hoogstraat en Lindenberg gerealiseerd. Met dit project leggen we de verbinding tussen het kern winkelgebied en het park richting de Waalkade. In 2022 is de start gepland van een grootscheepse renovatie van het monumentale Valkhofpark met de rijksmonumentale gebouwen erin. In 2022 willen we ook de voorbereiding van het Kelfkensbos starten, zodat deze in 2023 uitgevoerd kan worden.

Winkelsteeg
In 2022 werken we samen met de woningbouwcorporatie aan de afronding van de realisatie van circa 500 tijdelijke woningen op de “compaq-locatie”. Op basis van de ontwikkelvisie en grondexploitatie Winkelsteeg werken we aan de voorbereiding van de transformatie van Winkelsteeg.

Novio Tech Campus
In 2022 verkennen we de doorontwikkelingsmogelijkheden voor Novio Tech Campus in relatie tot de ontwikkeling van Winkelsteeg. Met de relevante partners komen we tot een aanpak om de cluster Health en High Tech kansen te bieden voor verdere ontwikkeling.

Binnenstad
In 2022 werken we verder aan de ontwikkelingen in Vlaams Kwartier (Vlaamse gas/Tweede Walstraat, Molenpoortpassage en Elckerlyc) en het voormalige V&D-pand. Daarnaast zijn er enkele andere locaties waar eigenaren graag tot herontwikkeling over willen gaan. Wanneer dit past binnen de ontwikkeling van de Binnenstad en de vraag naar woningen, zullen we hiervoor ambitiedocumenten opstellen om zo de ontwikkeling te starten.

Stationsgebied
In 2022 werken we verder aan de ontwikkeling van de nieuwe Westentree en fietsenstalling. Wordt het ontwerptracee besluit voor het onderdeel Programma Hoogfrequent Spoor vastgesteld en wordt het bestemmingsplan voor de Westentree en fietsenstalling definitief. Verder zal de reactie van de markt op de tender Hezelpoort worden verwerkt en de gebiedsvisie voor het Westerkwartier in de Raad worden vastgesteld. Ook het bestemmingsplan voor de UWV locatie en de gemeentelijke kavel aan de Fresiastraat wordt in procedure gebracht. Voor de uitvoering van het BO MIRT besluit en de verdere ontwikkeling van een nieuw stationsgebouw, fietsenstalling, busstation en fietsinfrastructuur ondertekenen we de Bestuursovereenkomst. Voor diverse vastgoed ontwikkelingen worden ambitiedocumenten opgesteld.

Omgevingswet
In 2022 gaan we verder met de voorbereidingen voor de implementatie van de Omgevingswet. Vooralsnog is de bedoeling dat de Wet kwaliteitsborging (Wkb) gelijktijdig met de Omgevingswet in werking treedt, op 1 juli 2022. Door de Wkb gaat de Bouwbesluittoets voor een groot deel van de omgevingsvergunningaanvragen van de gemeente naar de private markt.

Kamerverhuur
Op 23 juni 2021 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan over de Huisvestingsverordening. Het blijft mogelijk om voor woningen tot de NHG-kostengrens een omzettingsvergunning te eisen. Op basis van leefbaarheid mag geen vergunningsplicht gehanteerd worden. Begin 2022 wordt het kamerverhuurbeleid juridisch steviger onderbouwd als het facetbestemmingsplan voor kamerverhuur van kracht zal worden. De inhoud van het beleid blijft hetzelfde: goede kamerverhuur blijft mogelijk maar overlast gaan we tegen. Maar het instrumentarium dat we daarvoor inzetten zal juridisch sterker

zijn en beter bestand tegen beroep en bezwaar. We verwachten daarmee weer actief en effectief in te kunnen zetten op handhaving van het kamerverhuurbeleid.

Verkoop panden
We gaan ook in 2022 met de verkoopopdracht panden aan de slag. Door de voorgenomen verkoop van gemeentelijk vastgoed, niet zijnde maatschappelijk vastgoed of strategische aankopen, willen over de jaren 2019 t/m 2022 in totaal € 10 miljoen realiseren. Dit is grotendeels gelukt. Het resterende deel van € 1 miljoen verwachten we in 2022 te bereiken.
Voor 2023 en 2024 verwachten we aanvullend op de oorspronkelijke opdracht nog eens € 1 miljoen per jaar aan verkoopwinst in te kunnen boeken.
In 2022 gaan we ook verder met het verduurzamen van ons gemeentelijk vastgoed.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Bewoners(organisatie), woningcorporaties, ontwikkelaars
Voor het bereiken van resultaten werken we lokaal samen met bewoners(organisatie), woningcorporaties, ontwikkelaars en een heel scala aan andere instellingen en organisaties.

Provincie, de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen
We werken verder samen met onze partners zoals de provincie, de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen in verschillende projecten.

Groene Metropoolregio
In 2022 werken we vanuit de versterkte regionale samenwerking in de Groene Metropoolregio samen met het Rijk en andere partners aan (verdere) invulling van het Verstedelijkingsakkoord en de afspraken in de Woondeal
De opgaven op de woningmarkt spelen landelijk, regionaal en lokaal, zowel kwantitatief als kwalitatief.
Aanpak van deze opgaven vereist samenwerking tussen het Rijk, provincie en gemeenten en in het verlengde daarvan tussen overheden en woningcorporaties, marktpartijen en maatschappelijke instellingen. Door samenwerking op diverse terreinen (expertise, regelgeving, financiële middelen) ontstaat een nieuw perspectief om de woonopgaven in stad, dorp en regio op te pakken. Hieraan wordt in de Groene Metropoolregio vorm en inhoud gegeven middels de Tempotafels waarin uitvoerings- en actiegericht wordt gewerkt op basis van concrete casuïstiek, aan versnelling in de woningbouw en zaken als groen, circulair en betaalbaar bouwen.

Verbonden partijen: Ontwikkelingsbedrijf Waalfront en Indigo BV
Om de geformuleerde ambitie te kunnen realiseren hebben wij een aantal samenwerkingsverbanden opgericht. Voor de gebiedsontwikkeling Waalfront is dat het ontwikkelingsbedrijf Waalfront en voor het huidige warmtenet in onze stad Indigo BV.

Wat kost het?

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten						
8.1 Ruimtelijke ordening	3,0	2,8	3,6	2,8	2,8	2,8
8.2 Grondexploitatie	98,5	110,3	82,5	77,1	68,1	70,2
8.3 Wonen en bouwen	19,2	13,1	12,0	11,5	11,0	11,3
	120,7	**126,2**	**98,1**	**91,3**	**81,9**	**84,2**
Baten						
8.1 Ruimtelijke ordening	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
8.2 Grondexploitatie	94,3	107,1	75,8	74,3	65,2	65,2
8.3 Wonen en bouwen	14,5	8,2	7,7	8,7	8,7	7,7
	109,2	**115,8**	**84,0**	**83,5**	**74,3**	**73,3**
Saldo van lasten en baten	**11,5 N**	**10,4 N**	**14,0 N**	**7,9 N**	**7,5 N**	**10,9 N**

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Ambities/doelen; bedragen * € 1 miljoen	baten	lasten	saldo
Goede werklocaties en voorzieningen			
Behoud goede ruimtelijke ordening	0,4	0,9	**0,5 n**
Verbeteren ruimtelijke kwaliteit	76,0	82,9	**6,9 n**
Uitvoeringskosten	0,1	2,7	**2,5 n**
Gevarieerd woningaanbod			
Realiseren woningbouwopgave	7,5	6,8	**0,8 v**
Woningen studenten en starters	0,0	0,1	**0,1 n**
Uitvoeringskosten	0,0	4,7	**4,7 n**
Totaal	**84,0**	**98,1**	**14,0 n**

Veranderingen in de begroting

bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025
Aanpak illegale kamerverhuur	-300	-300		
Bijdrage aan Stationsomgeving	-6.200			
Groene metropoolregio - programma wonen en stedelijke ontwikkeling	-125	-125	-125	-125
Korting ivm plan- en regelsoftware Omgevingswet	-169	pm	pm	pm
Kosten invoering Omgevingswet	-634	pm	pm	pm
ODRN (aanpassing uurtarieven en aanvulling ontwikkelagenda)	-532	-474	-237	-237
Ruimtelijke ontwikkeling	-420	-420	-420	-420
Verkoop panden		1.000	1.000	
Totaal	**-8.380**	**-319**	**218**	**-782**

Aanpak illegale kamerverhuur

In 2018 is gestart met een strenger kamerverhuurbeleid in reactie op toenemende overlast en het beschermen van schaarse woningen. Al snel zijn juridische procedures gestart. In 2020 heeft ons College besloten over de tijdelijke beleidslijn handhaving. In september 2020 heeft de raad ingestemd om een facet bestemmingsplan voor kamerverhuur in procedure te brengen, als instrument naast of in plaats van de huisvestingsverordening. 2022 is daarom extra geld nodig voor de uitvoering van het kamerverhuurbeleid. De recente uitspraak betekent niet dat aanpak illegale kamerverhuur geheel stopgezet moet of kan worden. We kunnen niet meer optreden tegen verkamering van panden boven de grens van de NHG. Duidelijk is ook na de uitspraak van de RvS dat we onderbouwing van ons beleid en de handhaving zorgvuldiger moeten doen, dit veroorzaakt extra kosten.

Bijdrage aan stationsomgeving
Het tekort aan (betaalbare) woningen is groot. Om de bouw van woningen te stimuleren, stellen Rijk en Provincie middelen ter beschikking. Nijmegen wil in het Stationsgebied in totaal ca 6.000 woningen realiseren en ruimte bieden voor ca. 3.000 nieuwe arbeidsplaatsen. Deze projecten bieden ook kansen voor verbeteringen op het gebied van bereikbaarheid. Daarnaast ook voor klimaatadaptieve maatregelen die nadelige effecten van droogte, hitte en wateroverlast tegengaan. Van de totaal benodigde middelen ontbreekt nog € 6,2 miljoen. Deze bijdrage aan het Stationsgebied brengen we ten laste van het programmaresultaat 2022.

Bijdrage Groene metropoolregio
Sinds 1 januari 2021 is de nieuwe versterkte regionale samenwerking in de Groene Metropoolregio een feit en werken 18 gemeenten samen aan vijf grote opgaven. Om de regionale ambities en acties voor deze vijf opgaven te realiseren is een Regionale Agenda en begroting 2022 opgesteld. Ons college heeft ingestemd met deze stukken en het voornemen uitgesproken om in te tekenen op alle vijf de opgaven. De basisfinanciering voor de Groene Metropool Regio is gedekt. Dat geldt echter nog niet voor de opgavenfinanciering. Voor elke opgave worden aanvullende middelen gevraagd van de deelnemende gemeenten, variërend van € 0,57 tot € 1,30 per inwoner. Een deel van deze middelen hadden wij al meerjarig begroot. Voor een bedrag van ca. € 345.000 is dat nog niet het geval. Deze budgetten zullen verdeeld worden over de programma's Economie en Toerisme (€ 110.000 voor de opgave ‘productieve regio en ontspannen regio’), Openbare Ruimte (€ 110.000 voor de opgave ‘circulaire regio’) en Wonen en Stedelijke ontwikkeling (€ 125.000 voor de opgave ‘groene groei en ontspannen regio’).

Korting i.v.m. plan- en regelsoftware Omgevingswet
In het kader van het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet is in 2018 de beheerovereenkomst landelijke voorziening digitaal stelsel (DSO-LV) ondertekend. Gemeenten moeten aan deze landelijke voorziening financieel naar rato bijdragen. Hiervoor wordt vanaf 2020 een structurele uitname gedaan uit het gemeentefonds. Deze korting op het gemeentefonds is bij de jaarrekening 2020 verwerkt ten laste van het taakveld Ruimtelijke Ordening. Wij voorzien zeker op dit moment geen besparing op de uitvoeringskosten door de komst van deze landelijke voorziening. Landelijk is de voorziene besparing door de komst van de Omgevingswet nog volop onderwerp van discussie en lijkt de haalbaarheid hiervan in de opgenomen omvang klein. Toch willen we onderzoeken of dit (gedeeltelijk) haalbaar is op langere termijn. Dat is reden waarom we dit voor de jaren na 2022 als pm hebben opgenomen. Dit betekent dat we hier elk jaar bij de rekening en de begroting op terug zullen komen.

Kosten invoering Omgevingswet
In het najaar van 2021 verwachten we meer inzicht in de kosten die de invoering Omgevingswet en de Wkb (Wet kwaliteitsborging) met zich mee gaat brengen. De bouwtechnische toets als gevolg van de WKB heeft consequenties voor de werkzaamheden van de ODRN en voor de kostentoerekening en kostendekkendheid van onze bouwleges.
Het structurele effect is nu nog niet in te schatten.

ODRN (aanpassing structurele uurtarieven en aanvulling ontwikkelagenda)
De Raad heeft op 1 april 2020 ingestemd met de voorstellen van de ODRN om de tarieven te verhogen en om budget in te zetten voor een ontwikkelprogramma.
De tariefsverhoging is destijds in afwachting van een onderzoek niet structureel verwerkt. Naar aanleiding van een door TwynstraGudde uitgevoerd benchmarkonderzoek heeft het AB ODRN besloten dat een verhoging van het uurtarief realistisch is. Met de extra middelen worden de uurtarieven structureel aangepast. Daarnaast is er voor de ontwikkelagenda in 2022 eenmalig een extra bedrag nodig van € 58.000.

Ruimtelijke ontwikkeling
Voor de grote gebiedsontwikkelingen Stationsomgeving en Winkelsteeg/Kanaalzone zijn veel extra medewerkers nodig. We schatten de behoefte op 15-20 fte. Deze formatie is voor 80% rendabel, dat wil zeggen dat de loonkosten gedekt worden door de projecten. 20% van de loonkosten is niet rendabel. Dit betekent dus een uitzetting.

Daarnaast is 1,55 fte behoefte aan formatie waarvoor de dekking binnen de uitvoeringskosten is opgenomen

Verkooplijst uitbreiden met extra panden
Op dit moment wordt er gewerkt aan de bestaande opdracht voor verkoop van panden. Hierbij moeten er over vier jaren (2019 t/m 2021) in totaliteit 10 miljoen euro verdiend worden. We schatten in dat additioneel in 2023 en 2024 boekwinsten van 2 keer € 1 miljoen uit de verkoop van panden te behalen zijn.

Indicatoren

Hieronder zijn de indicatoren opgenomen van het programma Wonen en stedelijke ontwikkeling. Meer onderzoeksresultaten en statistieken over dit programma kunt u vinden in de Stads- en Wijkmonitor.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gemiddelde WOZ-waarde woningen (x 1.000 euro)	201	191	184	188	194	205	233	252
gemiddelde benchmark	194	184	179	181	186	198		234
Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	8,6	14,3	8,7	17,7	17,5	13,7	10,7	5,8
gemiddelde benchmark	9,5	6,7	7,8	8,2	9,3	9,5	10,5	10,3
Ontwikkeling aantal woningen	76.518	77.248	78.678	79.593	78.200	79.473	80.710	81.717
Ontwikkeling aantal sociale huurwoningen	28.655	29.026	29.050	29.669	29.602	29.608	29.829	30.053
Ontwikkeling aantal middeldure huurwoningen (huurprijs tussen aftoppingsgrens en €900)			12.811			15.557		
Ontwikkeling aantal middeldure huurwoningen (huurprijs tussen liberalisatiegrens en €900)			3.740			4.570		
Ontwikkeling aantal goedkope koopwoningen			15.806	15.262	14.182	12.757	12.118	7.515
Ontwikkeling aantal aangepaste corporatiewoningen				3.609	3.541	3.483	3.477	3.633
Ontwikkeling totaal aantal aangepaste woningen			7.740			7.300		
Ontwikkeling aantal wooneenheden SSH&	5.551	5.703	6.186	6.291	6.280	6.343	6.470	7.515
Aantal corporatiewoningen toegewezen aan huishoudens < €36.000	1.356	1.618	1.322	1.419	1.531	1.440	1.541	1.122
Aantal corporatiewoningen toegewezen aan starters	913	1.076	884	1.012	745	602	749	532
Aantal koopwoningen naar starters in de voorgaande twee jaar			790			1.700		
Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning, voor (her)starters (in %)	9,3%	9,6%	7,5%	8,0%	7,1%	5,3%	5,4%	3,9%
Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning, voor doorstromers (in %)	13,2%	16,0%	11,1%	11,7%	10,7%	8,7%	9,2%	5,7%
Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning, totaal (in %)	10,8%	12,0%	8,9%	9,5%	9,4%	7,6%	7,7%	5,0%
Ontwikkeling aantal afgegeven omzettingsvergunningen (voor verkamerde panden)	1.138	1.171	1.215	1.240	1.272	1.813	1.866	1.882
Demografische druk	53,3%	53,9%	54,0%	53,6%	53,4%	53,8%	54,0%	54,5%
gemiddelde benchmark	55,7%	56,1%	56,6%	56,7%	56,8%	57,1%	57,1%	57,1%

Toelichting

- *Ontwikkeling aantal woningen*
  Per 1 januari 2017 mogen gemeenten in de BAG alleen nog zelfstandige woonruimte registreren (en geen onzelfstandige woningen zoals (studenten)kamers of kamers in verzorgingshuizen of woongroepen). Dit zorgt in de cijferreeks voor een trendbreuk.
- *Ontwikkeling aantal sociale huurwoningen*
  Het gaat om het aantal corporatiewoningen onder de liberalisatiegrens (in 2020: € 737,14).

- *Ontwikkeling aantal middeldure huurwoningen (twee varianten: tussen aftoppingsgrens en €900 en tussen liberalisatiegrens en €900)*
  Het gaat om een driejaarlijkse raming op basis van het WoonOnderzoek Nederland. De 'aftoppingsgrens' is een begrip uit de huurtoeslag. Als de huurprijs hoger is dan deze grens wordt de huurtoeslag 'afgetopt' ofwel verlaagd (de lage aftoppingsgrens lag in 2020 lag op €619,01). De huurliberalisatiegrens bepaalt of een huishouden een sociale-huurwoning bewoont of een woning in de vrije sector (de liberalisatiesgrens lag in 2020 op €737,14).
- *Ontwikkeling aantal goedkope koopwoningen*
  Het gaat om het aantal woningen met een WOZ-waarde onder de €200.000.
- *Aantal aangepaste corporatiewoningen*
  Het gaat om woningen die rollatorgeschikt zijn en woningen die rolstoelgeschikt zijn. De daling in de laatste jaren kan veroorzaakt worden door striktere toepassing van de criteria.
- *Ontwikkeling totaal aantal aangepaste woningen*
  Het gaat om een driejaarlijkse raming op basis van het WoonOnderzoek Nederland.
- *Aantal koopwoningen naar starters in de voorgaande twee jaar*
  Het gaat om een driejaarlijkse raming op basis van het WoonOnderzoek Nederland.
- *Ontwikkeling aantal afgegeven omzettingsvergunningen (voor verkamerde panden)*
  De flinke groei in 2018 heeft te maken met de coulanceregeling omzettingsvergunningen.
- *Demografische druk*
  De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
- *Gemiddelde benchmark*
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Openbare ruimte

Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt
Doelen	

* We onderzoeken, voorkomen en nemen maatregelen om de negatieve effecten van klimaatverandering op de stad op te vangen.
* We verbeteren de water- en groenstructuur zodat die technisch functioneert, beleving en gebruik biedt aan bewoners en klimaatbestendig is.
* We verbeteren het ecologisch beheer van het groen, de bossen en de natuurgebieden.

Ambitie	We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren.
Doelen	

* We voeren de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater) duurzaam en doelmatig uit.
* We hebben een groene omgeving die bijdraagt aan de gezondheid van onze inwoners en bezoekers en uitnodigt tot spelen, bewegen en ontmoeten.
* We stimuleren natuur-inclusieve stadslandbouw door het ondersteunen van initiatieven.
* We beheersen, voorkomen en verminderen omgevingslawaai, luchtverontreiniging en bodemverontreiniging conform vastgestelde norm.
* We dragen mede zorg voor een goede rustplaats voor onze overleden bewoners.
* We beheersen, voorkomen en verminderen van schadelijke effecten door bedrijven en industrie conform vastgestelde norm.

Ambitie	We zijn een circulaire stad waar we verantwoord omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruiken.
Doelen	

* We zorgen voor inzameling van huishoudelijke afvalstromen.
* We zorgen voor afvalpreventie en verdergaande afvalscheiding bij huishoudens.
* We stimuleren een betere afvalscheiding bij bedrijven.
* We willen een circulaire economie in onze regio.

Ambitie	We zijn een energie neutrale stad waar evenveel energie wordt opgewekt als verbruikt.
Doelen	

* We realiseren samen met bewoners en organisaties een energietransitie en verduurzaming in de wijken.
* We realiseren samen met ondernemers en organisaties een energietransitie en verduurzaming bij bedrijven.
* We benutten kansen voor het opwekken en gebruiken van duurzame energie.

Wat willen we komend jaar bereiken?

We dragen zorg voor het gebruik, beheer en onderhoud van de stad van vandaag én morgen. Zo leveren we een bijdrage aan de grote opgaven van Nijmegen zoals deze zijn beschreven in het coalitieakkoord. We werken samen met bewoners aan een aantrekkelijke en toekomstbestendige openbare ruimte voor iedereen. Een leefomgeving die gezond en klimaatadaptief is. En waar mensen elkaar ontmoeten, zich thuis voelen en met plezier gebruik van maken. We geven hierbij ruimte aan initiatieven en participatie, zonder daarbij de techniek en de veiligheid uit het oog te verliezen. Vier belangrijke thema's binnen het programma openbare ruimte zijn klimaatadaptatie, onze groene en gezonde omgeving, het stimuleren van circulairiteit en het zij van een duurzame en energieneutrale stad. Samen met partners in stad en regio werken we samen aan deze thema's.

We gaan in 2022 concreet aan de slag met het volgende:

We starten met de uitvoering van het klimaatadaptatieplan
Het klimaat verandert en dat merken we in de stad: er zijn plekken waar het in de zomer erg heet wordt en er zijn straten met wateroverlast na een stortbui. We willen de effecten van klimaatverandering beter op kunnen vangen in de stad. We benutten daarom de kansen die de Woondealgebieden (Winkelsteeg en Stationsomgeving) bieden en implementeren het in 2021 uitgewerkte klimaatadaptatieplan. In 2022 werken we de toolbox klimaatadaptatie verder uit en brengen we de financiële opgave voor de komende jaren verder in beeld, zodat klimaatadaptatie nog meer onderdeel wordt van de nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en herinrichtingen in de stad.

We voeren het Bomenplan en het Biodiversiteitsplan uit
Deze twee in 2021 vastgestelde uitwerkingen van de Omgevingsvisie geven een kader voor het groenbeleid. Maar er moeten nog tal van zaken uitgewerkt worden. Jaarlijks wordt er onder andere een plan gemaakt voor het aanplanten van 625 bomen. Ook zal de compensatieregeling voor bomen worden uitgewerkt. Voor de hoofdgroenstructuur worden de ecologische verbindingen nader uitgewerkt. Er komt een plan om de aanleg van de belangrijkste ontbrekende faunapassages op haalbaarheid te toetsen. En er worden nieuwe beheerplannen opgesteld voor de stadsbosjes en de poelen. Het groenbeheer en maaibeleid voeren we zoveel mogelijk ecologisch verantwoord uit.

We optimaliseren ons beleid en uitvoering op het gebied van riolering en water
In 2021 zijn we gestart met het evalueren van het Gemeentelijk Rioleringsplan Nijmegen 2017-2023, waarbij beoordeeld is of de doelen/ambities op 'schema' liggen en of eventuele bijsturing nodig is. In 2022 gebruiken we deze inzichten voor het verder optimaliseren van rioleringsbeleid en bijbehorende uitvoering. In 2022 gaan we verder met het opstellen van de ontwikkelingsperspectieven voor de Nijmeegse watertaken. Zo creëren we kansen voor doelmatige verduurzaming van de watersystemen en een klimaatbestendige en waterrobuuste stad. Voor Neerbosch Oost, Winkelsteeg, Hatert en de Noord-Oostkanaalhavens hebben we samen met het Waterschap Rivierenland de waterbergingsopgaven bepaald volgend uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) voor een watersysteem dat klimaatbestendig is. De maatregelen die daaruit voortvloeien pakken we zoveel mogelijk op samen met gebiedsontwikkelingen zoals Winkelsteeg/Kanaalzone.

We werken aan een energieneutraal en aardgasvrij Nijmegen
We blijven ook in 2022 werken aan onze ambitie om in 2045 een energieneutrale en aardgasvrije stad te zijn. De focus ligt op projecten om woningen aardgasvrij te maken in Zwanenveld, Stationsgebied en Hengstdal en het stimuleren van de ontwikkeling van nieuwe duurzame warmtebronnen. Daarnaast richten we ons op het verminderen van de warmtevraag door het stimuleren van isolatiemaatregelen. Daarnaast willen we duurzame initiatieven in de wijken stimuleren. Bovendien is er een aanpak voor bedrijven in ontwikkeling, waarmee we onder andere bedrijfsdaken beter willen benutten voor zonne-energie en ons netwerk Power 2 Nijmegen gericht inzetten voor initiatieven van ondernemers. Samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen gaan we onderzoeken of we een Regionaal Expertisecentrum voor energietransitie voor bedrijven op kunnen zetten. Ook geven we zelf het goede voorbeeld met het verduurzamen van de eigen organisatie.

We nemen maatregelen om de luchtkwaliteit in Nijmegen te verbeteren
In de tweede helft van 2020 is het uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit vastgesteld. Met zo'n 30 maatregelen willen we zorgen voor minder uitstoot van roet, fijnstof en stikstof in de stad. In 2021 zijn we gestart met de uitvoering en dit zetten we ook in 2022 onverminderd voort. We nemen deel aan het Schone Lucht Akkoord en zorgen onder andere voor subsidieregelingen om vervuilende bestelbusjes, brommers en scooters te laten vervangen en sluiten een convenant af met een aantal bedrijventerreinen om het wagenpark te verschonen. Ook houtstook is een thema dat om onze aandacht vraagt, onder andere door uitvoering te geven aan een pilot om overlast te verminderen.
Daarnaast blijven we inzetten op onze lobby voor schone scheepvaart en een gezonde leefomgeving aan de rivier. Ook starten we met de voorbereidingen voor het invoeren van drie zero-emissiezones en het weren van brom- en snorfietsen in bepaalde delen van de stad. We geven tenslotte uitvoering aan het in 2021 vastgestelde meetplan voor Nijmegen West.

We gaan aan de slag met circulaire projecten
We willen een voorbeeldregio zijn op het gebied van circulariteit. Daarom gaan we in 2022 aan de slag met een aantal projecten die bijdragen aan de circulaire doelstellingen. Dit doen we bijvoorbeeld via de Woondeal, met vijf voorbeeldstraten op het gebied van duurzame Grond-, Weg en Waterbouw (GWW) en in samenwerking met The Economic Board. In 2022 bouwen we de inzamelstructuur voor de gescheiden inzameling en verwerken van luiers en incontinentiemateriaal verder uit. We gaan bedrijfsafval in de Binnenstad op een andere manier inzamelen, Met deze maatregelen maken we een verdere stap naar 75% afvalscheiding en minder restafval. We zetten in op betere afvalscheiding voornamelijk via communicatie en educatie, maar waar nodig ook via handhaving. Ook stellen we nieuw afvalbeleid vast, waardoor nog meer huishoudelijk afval opnieuw kan worden gebruikt.

Start vervangingsgolf kapitaalgoederen
Eén van onze ambities is om een groene, gezonde en vitale omgeving te bdieden waarin mensen prettig en veilig kunnen wonen, werken en recreeren. Uit financiële overwegingen is de afgelopen decennia echter terughoudend geïnvesteerd in de openbare ruimte. Hierdoor konden de kapitaalgoederen (zoals wegen, openbare verlichting etc.) niet overal en tijdig goed worden onderhouden, waardoor zowel de technische kwaliteit als de beeldkwaliteit van voorzieningen terug is gelopen. In 2022 willen we starten met een vervangingsgolf voor de kapitaalgoederen. We presenteren hiervoor een nota kapitaalgoederen, waarin verantwoording wordt afgelegd over de staat van het onderhoud van onze kapitaalgoederen. Ook geven we hiermee inzage in de benodigde investeringen en reserveringen om te kunnen voldoen aan de vastgestelde kwaliteitseisen, beleidsdoelen en ambities. De kapitaalgoederen zijn ondergebracht in de programma's Openbare Ruimte en Bereikbaarheid.

We blijven groen, gezond en in beweging
We realiseren op 2 à 3 locaties groene sociale knooppunten in de wijk waar jong en oud met en zonder beperking kunnen spelen, bewegen en ontmoeten. Dit gaat samen met aanpassing en afbouw van kleinere speelplekjes rond die knooppunten. Vanuit de Beweegagenda gaan we verder met het vormgeven van sportieve initiatieven in de openbare ruimte, zoals beweegroutes en bv. een pumptrack. Hoe dit er precies uit gaat zien, hangt afvan de initiatieven van bewoners en organisaties in de stad.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Dar NV
Dar verzorgt voor de gemeente Nijmegen de afvalinzameling. Ook uitvoerende taken op het gebied van integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR) zijn ondergebracht bij Dar. In het contract met de DAR hebben we deze afspraken gecombineerd met die over het reinigen van de openbare ruimte en gladheidsbestrijding, die bij het programma Bereikbaarheid horen. In samenwerking met Werkbedrijf Nijmegen heeft de Dar ook een belangrijke rol voor onze gemeente op het gebied van 'social return' (werkervaring en de toeleiding van inwoners naar de arbeidsmarkt).

MARN
Via de MARN is de continuïteit van de verwerking van brandbaar restafval en GFT bij ARN BV gewaarborgd. Daarbij ontstaan nuttige bijproducten zoals warmte voor het warmtenet, duurzame energie, biogas en compost. Daarmee draagt MARN bij aan een duurzaam afvalbeheer. Tevens kan de gemeente Nijmegen via het aandeelhouderschap van MARN sturen op de verdere strategische ontwikkeling van ARN.

ODRN
Het doel van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is om hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken tegen lagere kosten: sneller, beter, goedkoper. Om dit te bereiken zijn verschillende VTH-taken van de 6 gemeenten in de regio Nijmegen en de Provincie Gelderland gebundeld in de ODRN.
De ODRN voert een gemêleerd takenpakket uit dat onder andere bestaat uit vergunningverlening en handhaving op milieugebied. Daarmee bevorderen wij de kwaliteit van de leefomgeving.

Werken op regie
We concentreren ons op een regiefunctie bij de uitvoering van het beleid uit de nota “Geef (ze) de openbare ruimte”. We geven de uitvoerende partijen de ruimte om meer delen van het gemeentelijke takenpakket over te nemen waarbij ze naast de uitvoering ook meer beheerstaken overnemen. Een voorbeeld hiervan is het bomenbestek met Van Esch. De overeenkomst voor het onderhoud en de aanleg van speeltoestellen zal op korte termijn worden aanbesteed.

Wat kost het?

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten						
5.7 Openbaar groen en recreatie	12,5	14,5	14,6	14,7	14,4	14,4
7.2 Riolering	11,5	11,9	12,2	12,4	12,5	12,6
7.3 Afval	12,5	11,1	11,9	11,8	11,7	11,7
7.4 Milieubeheer	10,3	8,0	6,5	6,3	6,2	6,2
7.5 Begraafplaatsen	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1
	46,8	**45,5**	**45,2**	**45,2**	**44,8**	**45,0**
Baten						
5.7 Openbaar groen en recreatie	0,4	1,0	0,6	0,6	0,6	0,6
7.2 Riolering	16,5	16,5	17,0	17,1	17,3	17,4
7.3 Afval	5,7	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3
7.4 Milieubeheer	1,1	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5
	23,7	**23,3**	**23,4**	**23,6**	**23,7**	**23,9**
Saldo van lasten en baten	**23,1 N**	**22,2 N**	**21,7 N**	**21,6 N**	**21,1 N**	**21,2 N**

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Ambities/doelen; bedragen * € 1 miljoen	baten	lasten	saldo
Klimaat-bestendige stad			
Opvangen klimaatverandering	0,0	0,6	**0,6 n**
Verbeteren water- en groenstructuur	0,0	9,7	**9,7 n**
Ecologisch beheer	0,0	0,8	**0,8 n**
Uitvoeringskosten	0,0	1,4	**1,4 n**
Groene, gezonde en vitale omgeving			
Duurzame uitvoering watertaken	17,0	11,2	**5,7 v**
Spelen, bewegen, ontmoeten in groen	0,6	2,2	**1,6 n**

Ambities/doelen; bedragen * € 1 miljoen	baten	lasten	saldo
Stim. natuurinclusieve stadslandbouw	0,0	0,1	**0,1 n**
Omg.lawaai,lucht&bodemverontr.	0,5	1,1	**0,6 n**
Zorgdragen rustplaats overledenen	0,0	0,1	**0,1 n**
Beheersen schadelijke effecten	0,0	1,9	**1,9 n**
Uitvoeringskosten	0,0	2,7	**2,7 n**
Circulaire stad			
Inzameling huishoudelijk afval	4,6	11,3	**6,7 n**
Minder (rest)afval huishoudens	0,0	0,4	**0,4 n**
Stimuleren scheiding bedrijfsafval	0,8	0,0	**0,8 v**
Circulaire economie in onze regio	0,0	0,2	**0,2 n**
Uitvoeringskosten	0,0	0,2	**0,2 n**
Energie- en klimaatneutrale stad			
Energietransitie in de wijken	0,0	0,7	**0,7 n**
Energietransitie bij bedrijven	0,0	0,4	**0,4 n**
Opwekken van duurzame energie	0,0	0,3	**0,3 n**
Totaal	**23,4**	**45,2**	**21,7 n**

Veranderingen in de begroting

bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025
Groene metropoolregio - programma openbare ruimte	-110	-110	-110	-110
Inpandige afvalinzameling Waalkwartier	-185	-120		
Luchtkwaliteit Nijmegen West	-305	-150	-150	-150
Onderhoudsbudget - 2022 tbv bomen	-350	-350	-350	-350
Verdere scheiding inzameling afval	-300	-300	-300	-300
Bezuiniging beeldkwaliteit centrum herzien	-130	-130	-130	-130
Totaal	**-1.380**	**-1.160**	**-1.040**	**-1.040**

Bijdrage Groene metropoolregio

Sinds 1 januari 2021 is de nieuwe versterkte regionale samenwerking in de Groene Metropoolregio een feit en werken 18 gemeenten samen aan vijf grote opgaven. Om de regionale ambities en acties voor deze vijf opgaven te realiseren is een Regionale Agenda en begroting 2022 opgesteld. Ons college heeft ingestemd met deze stukken en het voornemen uitgesproken om in te tekenen op alle vijf de opgaven. De basisfinanciering voor de Groene Metropool Regio is gedekt. Dat geldt echter nog niet voor de opgavenfinanciering. Voor elke opgave worden aanvullende middelen gevraagd van de deelnemende gemeenten, variërend van € 0,57 tot € 1,30 per inwoner. Een deel van deze middelen hadden wij al meerjarig begroot. Voor een bedrag van ca. € 345.000 is dat nog niet het geval. Deze budgetten zullen verdeeld worden over de programma's Economie en Toerisme (€ 110.000 voor de opgave ‘productieve regio en ontspannen regio’), Openbare Ruimte (€ 110.000 voor de opgave ‘circulaire regio’) en Wonen en Stedelijke ontwikkeling (€ 125.000 voor de opgave ‘groene groei en ontspannen regio’).

Inpandige afvalinzameling Waalkwartier

In het afvalbeleid is de voorkeur opgenomen om bij nieuwe hoogbouw een deel van de afvalstromen inpandig in te zamelen. Bij de planvorming en planexploitatie van de eerste twee blokken van het Waalkwartier is hiermee geen rekening gehouden. Deze claim is een eenmalige tegemoetkoming hiervoor. Voor 2022 is nog € 185.000 nodig en voor 2023 nog eenmalig € 120.000 voor de bekostiging van paaltjes die het gebied afsluiten.
Bij nieuwe hoogbouwontwikkelingen wordt voortaan – conform beleid en HIOR - het inpandig inzamelen als uitgangspunt meegenomen.

Luchtkwaliteit in Nijmegen west
Luchtkwaliteit in Nijmegen west is een terugkerend thema in Nijmegen west, een binnenstedelijk gebied waar wonen – industrie - verkeer – scheepvaart op korte afstand van elkaar plaatsvinden. We werken op dit moment aan een raadsvoorstel om structureel extra te meten, rekenen en communiceren over de luchtkwaliteit in Nijmegen-west. Hiervoor is een extra budget nodig van € 150.000 per jaar en een eenmalig budget van € 155.000 in 2022 voor de aanschaf en installatie van extra meetapparatuur.

Onderhoudsbudget - 2022 tbv bomen
Naast het benodigde krediet voor aanplant bomen is een onderhoudsbudget nodig van € 350.000. Hiermee kunnen de bomen in stand worden gehouden. Daarnaast heeft de klimaatverandering een groot nadelig effect op het huidige bomenbestand. Vooral de lange droge periodes zorgen er voor dat er veel bomen per jaar doodgaan en verwijderd en herplant moeten worden. Voor het eerste jaar zal het extra budget worden ingezet voor het onderhoud van de bomen. In de latere jaren zullen de budgetten worden betrokken bij de opgave voor onderhoud kapitaalgoederen.

Verdere scheiding inzameling afval
Het stimuleren van een betere afvalscheiding leidt tot hogere kosten. De inzet van afvalcoaches kost jaarlijks € 45.000. Daarnaast leidt inpandige afvalinzameling tot hogere inzamelkosten (€ 155.000).
We starten dit jaar met de inzameling van luiers. Dit zal leiden tot structureel hogere inzamelingskosten en lagere verkoop van groene of rode zakken van in totaal rond € 100.000.

Bezuiniging 'Bijstellen beeldkwaliteit centrum' herzien
In de stadsbegroting 2020-2024 is de bezuiniging op de beeldkwaliteit in het centrum verwerkt. Het bijstellen van de beeldkwaliteit leverde een besparing op van € 130.000.
In de Stadsbegroting 2022-2025 draaien we deze bezuiniging terug. Dit extra budget zetten we in voor een schoner centrum.

Indicatoren

Hieronder zijn de indicatoren opgenomen van het programma Openbare ruimte. Meer onderzoeksresultaten en statistieken over dit programma kunt u vinden in de Stads- en Wijkmonitor.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Waardering bewoners openbare ruimte (samenvattende schaalscore)	6,8		6,8		7,0		7,0	
Percentage tijdig afgehandelde meldingen Meld & Herstel					86%	84%	80%	85%
Percentage bewoners dat in de buurt veel overlast van één of meer vormen van fysieke verloedering ervaart	22%	23%	23%	26%	21%		23%	
gemiddelde benchmark	28%	27%	27%	26%	26%		26%	
Percentage van het gemeentelijk oppervlak dat bestaat uit:								
openbaar groen						32%	32%	
water						10%	10%	
particulier erf (tuin)						25%	25%	
bebouwd / verhard						33%	33%	
Aantal bewonersideeën ingediend op ‘mijn wijkplan’						150	130	86
Aantal uitgevoerde bewonersideeën						68	40	24

Toelichting

- *Waardering bewoners openbare ruimte*
  De waarderingsscore is berekend op basis van zeven vragen in de Burgerpeiling. Het gaat om vragen over hoe schoon men de stad en buurt vindt, de tevredenheid over het onderhoud van groenvoorzieningen in de buurt, de tevredenheid over het onderhoud van a. wegen in de buurt, b. wegen voor autoverkeer in de stad en c. fietspaden in de stad en de tevredenheid over de verlichting in de buurt. Hoe hoger de score hoe gunstiger.
- *Percentage bewoners dat in de buurt veel overlast van één of meer vormen van fysieke verloedering ervaart*
  De bron is de landelijke Veiligheidsmonitor, die vanaf 2017 met tweejaarlijkse in plaats van jaarlijkse metingen werkt.
- *Aantal door bewoners ingediende ideeën op 'mijn wijkplan' en aantal uitgevoerde bewonersideeën 'mijn wijkplan'*
  Niet meegerekend zijn ideeën die namens bewoners door een medewerker van de gemeente geplaatst zijn. Een deel van de uitgevoerde bewonersideeën is in het jaar ervoor ingediend. Naast de 24 uitgevoerde bewonersideeën in 2020 (afgeronde projecten), waren er eind 2020 ook nog 27 ideeën in uitvoering.
- *Gemiddelde benchmark*
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Cultuur en Cultureel Erfgoed

Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie
Doelen	

* We maken kunst en cultuur toegankelijk voor en door iedereen.
* We vergroten de aantrekkingskracht van Nijmegen.
* We geven ruimte aan innovatie en creativiteit.

Ambitie	We zijn de oudste stad van Nederland, met een rijke historie en eigen karakter. We benutten dit unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te vergroten en hen nog sterker te verbinden aan de stad.
Doelen	

* We zorgen voor bescherming en instandhouding van ons erfgoed.
* We maken het verleden zichtbaar en beleefbaar.

Wat willen we komend jaar bereiken?

In 2022 werken we voor het tweede jaar aan uitvoering van de cultuurvisie Groei. en de Erfgoedstrategie 2020. Onderstaand een overzicht van belangrijkste zaken voor 2022:

We voeren het 2e jaar van het Actieplan Cultuur Nijmegen uit
De coronamaatregelen hebben een zware impact op de culturele sector. In 2021 en 2022 is Cultuur benoemd als 1 van de 3 speerpunten waarin we willen investeren. Hiervoor ontvangen we ook extra middelen vanuit het Rijk. Om hier uitvoering aan te geven hebben we voor deze jaren het Actieplan Cultuur Nijmegen vastgesteld. Dit plan is gericht op het overbruggen, herstellen en weerbaar en wendbaar maken van de culturele infrastructuur. Via diverse subsidieregelingen steunen en stimuleren we de sector. We hebben daarbij aandacht voor ZZP'ers, kleinere stichtingen en grote instellingen.

We maken een 2e masterplan voor de renovatie van de Stadsschouwburg
Bij de vaststelling van de begroting 2021 hebben we € 50.000 gereserveerd voor het maken van een Masterplan Schouwburg en € 4,5 miljoen voor de noodzakelijke vervanging van de theatertechniek en de ARBO- en veiligheids-technische aanpassingen in de zaal. In 2021 is het eerste masterplan Toekomstvisie Schouwburg gemaakt. Alle knelpunten zijn in dit 60-jarige rijksmonument geanalyseerd en voorzien van een integrale oplossing, inclusief financiële vertaling. Het plan combineert noodzakelijke renovaties en vervangingen met ingrepen die de schouwburg duurzaam en toekomstbestendig maken. Er wordt een relatie gelegd tot andere maatschappelijke functies en de omgeving. Bureau Toornend heeft dit masterplan geraamd op ca. 27 miljoen waarvan 4,5 mln. reeds beschikbaar is voor noodzakelijke en urgente ingrepen.

Naast dit masterplan hebben we de opdracht gegeven voor een 2e, soberder, masterplan die in 2022 wordt gepresenteerd. Hierin ligt de focus van de renovatie primair op de presentatiefunctie van de schouwburg en wordt geen koppeling gemaakt met de stad en de directe omgeving.

We blijven inzetten op de verbinding cultuur en andere domeinen

Verbinding met andere domeinen, zoals zorg, economie en onderwijs, heeft een impuls nodig. Deze verbinding gaat namelijk niet vanzelf. In 2022 verstrekken we voor de 2e keer subsidie via het Makersfonds. In deze regeling stimuleren we aanvragers om cultuur te verbinden met andere domeinen. Via project ‘Cultuur op school’ zetten we in op de verbinding met het onderwijs. We versterken hiermee in 2022 de kwaliteit van cultuureducatie voor scholen, zowel aan de kant van de aanbieders van cultuureducatie als aan de vraagkant in het onderwijs.

Versterking keten (jeugd)theater in Nijmegen en Gelderland
We hebben een rijke theatertraditie en deze willen we versterken en verbeteren. Ook de commissie Groei. riep hiertoe op. We zijn hier medio 2021 mee gestart en werken daar in 2022 aan verder. Dit doen we onder andere in de regio 025, met aandacht voor de aanwezige talenten in Nijmegen door met name (jonge) professionals op weg te helpen. Er komt meer ruimte voor innovatie en kwaliteit via talentontwikkeling en experiment door bijvoorbeeld theater aan vraagstukken of opgaven van andere domeinen te verbinden.

We investeren in huisvesting van culturele organisaties
Het onderzoek naar herhuisvesting en/of renovatie voor de hoofdlocatie van de Lindenberg loopt door in 2022. Voor de bibliotheek en de Lindenberg gaan we investeren in een gezamenlijke vestiging in Nijmegen-Noord. De locatie bevindt zich aan de entree van Hof van Holland. De voorbereiding hiervan vindt plaats in 2022. De bouw vindt in 2023 plaats.

Daarnaast is de jarenlange zoektocht naar een vervangende locatie voor het huidige Merleyn aan de Hertogstraat ten einde. Op de plek van het oude pompstation van Vitens aan de Nieuwe Marktstraat wordt een popzaal gebouwd voor 200 bezoekers. Na de verwachte bestemmingsplanwijziging, wordt in 2022 gestart met de nieuwbouw. De omwonenden aan de Nieuwe Marktstraat zijn hier bij betrokken.

De aanbesteding van de verbouwing van Museum het Valkhof staat gepland in het voorjaar van 2022. We verwachten eind 2022 te starten. Het museum sluit medio 2022 zijn deuren en organiseert vanaf dan op diverse locaties in de stad tentoonstellingen.

Het ontwerp van het gezamenlijk archeologisch depot, waarin de collectie van de provincie Gelderland en die van onszelf wordt bewaard, is naar verwachting het 4e kwartaal van 2021 gereed. Na de selectie van de aannemer start de uitbreiding en verbouwing in het 4e kwartaal van 2022. De oplevering staat gepland voor eind 2023.

We realiseren meer tijdelijke en permanente ateliers
Voor de uitvoering van ons atelierbeleid werken we samen met stichting SLAK. Op 4 locaties werken we aan uitbreiding van het aantal tijdelijke en permanente ateliers in 2022. In de Winkelsteeg onderzoeken we de mogelijkheden om atelierwoningen te realiseren. Er komen ateliers aan de Streekweg, in het Nymakwartier en de voormalige EKI fabriek in de Biezen (Nijmegen-West).

We gaan toekomstscenario's van De Bastei verkennen
Er is geconstateerd dat de subsidie aan De Bastei onvoldoende is om de huidige taken uit te voeren. Daarnaast kunnen andere ambities, bijvoorbeeld vanuit de erfgoedstrategie, niet zonder extra middelen opgepakt worden. Naast problemen met de exploitatie is ook het depot van de Bastei aan renovatie/vervanging toe. Om uit te zoeken wat er nodig is, is onafhankelijk onderzoek nodig. Hierin werken we diverse ambitieniveaus en scenario's uit. Voor 2022 geven we in afwachting van dat onderzoek eenmalig € 200.000 extra subsidie om een aantal basisfuncties professioneel te versterken. Het onderzoek levert input voor verhoging van de structurele subsidie vanaf 2023.

We wijzen 80 monumenten aan
Op basis van de Erfgoedstrategie 2020 zijn we begonnen met de inhaalslag voor het aanwijzen van monumenten. In 2022 wijzen we ongeveer 80 monumenten aan. Dit is de start van een meerjarig programma, zodat in 2026 zo’n

460 extra panden in de stad een extra bescherming genieten en de achterstand van de aandachtspandenlijst is weggewerkt.

We bereiken een nieuw publiek met aansprekende erfgoedverhalen
In 2022 maakt de erfgoedaanjager in samenwerking met instellingen en andere partijen in de stad aansprekende nieuwe presentaties en verhalen zichtbaar. We versterken de samenwerking tussen cultuurhistorische organisaties, werken aan een samenhangend programma en vinden nieuwe manieren om de verhalen van de stad te vertellen.

We versterken ons toeristisch profiel met de Limes als Unesco werelderfgoed
Ons Romeinse verleden is aangewezen Unesco werelderfgoed, als onderdeel van de Neder Germaanse Limes. In 2022 starten wij met de uitwerking van het Masterplan voor het behoud en de zichtbaarheid van het Romeinse Erfgoed in het kader van de Limes. Dit doen we in samenwerking met veel gemeenten, drie provincies, de Rijksoverheid en Duitse partners. Daarnaast presenteren wij als gaststad voor het 25ste Limescongres, Nijmegen als stad van de Romeinse Limes. Het internationale congres is in verband met Covid19 uitgesteld tot augustus 2022. Ook organiseren we activiteiten in de stad onder de titel Romeinse Zomer.

We leveren een bijdrage aan het 750 jarig bestaan van de Stevenskerk
In 2022 bestaat de Stevenkerk 750 jaar. We dragen bij aan de feestelijkheden vanuit het Actieplan Binnenstad en Verleden Verbeeld. Daarnaast ondersteunen wij de Stevenskerk bij Fase West van de grootscheepse restauratie.

Op weg naar 80 jaar vrijheid WO2
We zetten samen met de provincie en de regio een structureel programma neer gebaseerd op een nieuwe manier van herdenken. We borduren voort op de eerste editie van Free Future en overige activiteiten die in de stad ontstaan. Daarnaast hebben we ambities voor de viering/herdenking van 80 jaar vrijheid. Die werken we concreet uit met de partners in de stad. Hiermee realiseren we een cofinanciering van de provincie.

We benutten beschikbare publieksruimtes efficiënt
Bij de cultuurhistorische partners waar het Regionaal Archief Nijmegen mee samenwerkt is er extra aandacht voor samenwerking met de locatie Mariënburg van de Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid. In samenwerking met de buren (bibliotheek, Huis van de Nijmeegse Geschiedenis) richten we de nieuwe publieksruimte bij het RAN in voor presentatie en educatie van onze collecties. Deze komt in 2022 beschikbaar.

We voeren de 'Hotspotmethode' uit
In 2021 hebben we de hotspotmethode ingevoerd. Daardoor kunnen (periodiek) belangrijke brede maatschappelijke thema's als hotspot worden aangewezen. De overheidsinformatie binnen een dergelijk thema wordt daardoor permanent te bewaren informatie en kan worden aangevuld met (delen van) particuliere archieven. Na vaststelling van de procedure in 2021, wordt hier in 2022 uitvoering aan gegeven door een eerste lijst met hotspots vast te stellen.

Samenwerkingen en verbonden partijen

We werken samen met culturele en cultuurhistorische organisaties en instellingen in de stad, met de Radboud Universiteit, gemeente Arnhem, de provincie Gelderland, de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Nederlandse Limes Samenwerking, Erfgoed Gelderland, Landsdeel Oost, het welzijns- en het onderwijsveld, Omgevingsdienst Regio Nijmegen. Er zijn geen verbonden partijen.

Wat kost het?

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten						
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	15,5	21,3	18,3	16,7	16,7	16,1
5.4 Musea	5,1	5,8	6,2	6,0	6,0	6,5
5.5 Cultureel erfgoed	2,8	2,8	2,6	2,1	2,2	2,3
5.6 Media	6,0	6,0	6,1	6,1	6,1	6,5
	29,5	**35,8**	**33,1**	**30,9**	**30,9**	**31,4**
Baten						
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	3,3	3,4	3,2	3,2	3,2	3,2
5.4 Musea	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
5.5 Cultureel erfgoed	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
	4,6	**4,5**	**4,4**	**4,4**	**4,4**	**4,4**
Saldo van lasten en baten	**24,9 N**	**31,3 N**	**28,8 N**	**26,5 N**	**26,6 N**	**27,0 N**

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Ambities/doelen; bedragen * € 1 miljoen	baten	lasten	saldo
Aantrekkelijk cultureel aanbod en cultureel klimaat			
Kunst en cultuur voor iedereen	0,0	14,2	**14,2 n**
Vergroting aantrekkingskracht stad	3,2	12,4	**9,1 n**
Innovatie en creativiteit bevorderen	0,0	0,2	**0,2 n**
Uitvoeringskosten	0,0	0,4	**0,4 n**
Aantrekkelijke stad qua historie en eigen karakter			
Bescherming & instandhouding erfgoed	0,9	1,6	**0,7 n**
Verleden zichtbaar en beleefbaar	0,2	0,8	**0,6 n**
Uitvoeringskosten	0,0	3,5	**3,5 n**
Totaal	**4,4**	**33,1**	**28,8 n**

Veranderingen in de begroting

bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025
Bastei	-200			
Bibliotheek Noord		pm	pm	pm
Budget 75jaar vrijheid / WOII (co-financiering prov)	-200	-200	-200	-200
Uitvoering atelierbeleid	-50	-50		
Totaal	**-450**	**-250**	**-200**	**-200**

De Bastei

De Bastei is ontstaan vanuit het natuurmuseum, maar is nu een natuur- en cultuurhistorisch centrum van Nijmegen. Het zet zijn locatie in als verbinding tussen de stad en de omliggende natuur. De Bastei ontvangt van de gemeente Nijmegen circa €600.000 op jaarbasis (waarvan € 315.000 structureel) voor de huur (€ 100.000) en voor het uitvoeren van tentoonstellingen, educatieprogramma's en rondleidingen in en om het museum. Het museum heeft in korte tijd een goede naam opgebouwd, de bezoekers zijn enthousiast, over de tentoonstellingen, de rondleidingen naar de Stadswaard en de groene campagnes zoals Steenbreek zijn succesvol en breiden zich uit naar andere gemeenten. De huidige subsidiëring is gebaseerd op het oude natuurmuseum en is niet toereikend. De Bastei is een aanzienlijk groter museum met bijbehorende ambitie. Er is onvoldoende budget voor ICT, HR en bedrijfsvoering, zodat projecten als Operatie Steenbreek niet goed ondersteund kunnen worden. Met het realiseren van de Bastei hebben wij als gemeente de ambitie om de Bastei meer te laten zijn dan een

vrijwilligersorganisatie, die het natuurmuseum altijd was. In de erfgoedstrategie is aangegeven dat de Bastei de rol van ‘poort vanuit het landschap’ zou kunnen oppakken, maar daar zijn extra middelen voor nodig. Om uit te zoeken wat er precies nodig is, is onafhankelijk onderzoek noodzakelijk. De Bastei heeft zelf een aantal scenario’s beschreven. Deze geven aan dat er € 400.000 tot € 700.000 extra subsidie nodig is, afhankelijk van de ambitie. Daarnaast is er investeringsbudget nodig om het depot uit te breiden en te laten voldoen aan de klimaateisen. Een onafhankelijk onderzoek moet uitwijzen welke scenario’s er mogelijk zijn gekoppeld aan de ambities. Met name op het groene en duurzame vlak worden vanuit de gemeente steeds meer activiteiten bij de Bastei belegd. Voor 2022 is eenmalig € 200.000 nodig om het minimale aantal basisfuncties professioneel te versterken. Daarnaast reserveren we eenmalig € 25.000 in het programma Cultuur en cultureel erfgoed voor een onafhankelijk onderzoek naar toekomstscenario’s. Dit onderzoek levert input voor verhoging van de structurele subsidie vanaf 2023.

Bibliotheek Noord
Realisatie van een bibliotheek in Nijmegen Noord heeft effect op de exploitatie van de OBGZ. Op dit moment is nog niet bekend wanneer de vestiging in Noord operationeel is en hoeveel extra-exploitatiemiddelen nodig zijn. Vooralsnog nemen we hiervoor vanaf 2023 een PM -post op.

Budget 75jaar vrijheid /WOII (co-financiering prov)
In 2019-2020 werd stilgestaan bij 75 jaar vrijheid en de provincie Gelderland heeft aangegeven dat dit een vervolg gaat krijgen. Het idee is dat de successen uit deze herdenking structureel worden neergezet. Nijmegen is daarin een inspirerend voorbeeld omdat er op een nieuwe manier is stilgestaan bij de vrijheid: met veel burgerparticipatie en betrokkenheid van jongeren. Dat leverde prachtige evenementen op zoals de levende brandgrens, de Sunset March met duizenden deelnemers en jongerenfestival Free Future. Met deze claim matchen wij de middelen van de provincie, geven wij deze activiteiten een vervolg en spelen we een coördinerende rol in de regio voor de activiteiten in het kader van 80 jaar vrijheid.

Uitvoering atelierbeleid
In de cultuurvisie Groei. geven we aan dat we de creatieve stad een belangrijk speerpunt vinden. Hier hoort ook plek bij voor creatieven en cultureel ondernemers. In ons atelierbeleid hebben wij ons voorgenomen om meer permanente ateliers te realiseren. In de huidige vastgoedmarkt is het lastig om permanente ateliers te realiseren en hierdoor komt de uitvoering van onze ambities in de knel. Op het voormalige EKI-terrein en ontwikkellocatie Streekweg doen zich nu de komende 2 jaar kansen voor om grootschalig permanente ateliers te realiseren. Het gaat om het aanpassen van een gebouw op het EKI-terrein en om het realiseren van woonwerkpanden op de Streekweg. Onze atelierbeheerorganisatie SLAK gaat dat uitvoeren. De realisatie vraagt van deze kleine beheerorganisatie extra inzet in de vorm van een projectleider. Hiervoor zijn aanvullende middelen nodig van € 50.000 in 2022 en 2023.

Indicatoren

Hieronder zijn de indicatoren opgenomen van het programma Cultuur en Cultureel Erfgoed. Meer onderzoeksresultaten en statistieken over dit programma kunt u vinden in de Stads- en Wijkmonitor.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal bezoeken gesubsidieerde podia	466.405	488.054	562.342	607.228	601.206	667.095	681.560	248.997
Aantal bezoeken gesubsidieerde musea	107.854	106.995	94.182	106.705	80.129	147.553	122.725	62.661
Totaal aantal banen in kunsten, media en entertainment en creatieve zakelijke dienstverlening	3.443	3.301	3.486	3.621	3.583	3.699	3.905	3.967
CULTUURPARTICIPATIE VOLWASSENEN								
Percentage volwassenen dat culturele voorstellingen bezoekt			84%				87%	
Percentage volwassenen dat musea bezoekt			57%				59%	
Percentage volwassenen dat in de vrije tijd met kunstzinnige activiteiten bezig is			46%				47%	
CULTUURPARTICIPATIE JEUGD								
Aantal Nijmegenaren tot 18 jaar dat lessen en cursussen bij De Lindenberg volgt								1.896
Aantal scholen waarmee De Lindenberg samenwerkt				42	42	42	43	41
Aantal basisscholen met 'de bibliotheek op school'				27	28	30	30	31

Sport

Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle inwoners met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte
Doelen	

* We zorgen voor deugdelijke en goed bereikbare voorzieningen in alle delen van de stad.
* We zetten onze sportaccommodaties effectiever, efficiënter en breder in, maximaliseren gebruik en wel zodanig dat we bijdragen aan de behoeften en uitdagingen in wijk en stad.

Ambitie	We stimuleren en motiveren blijvend te bewegen en te sporten
Doelen	

* We willen dat inwoners lichamelijk actief zijn, waarmee we bijdragen aan een gezonde leefstijl.
* We stimuleren onze specifieke doelgroepen jeugd, senioren, kwetsbaren en deelnemers die aangepast sporten blijvend meer te bewegen, hun talenten te ontdekken en te benutten.
* We creëren een fijne, inspirerende sportomgeving voor alle Nijmegenaren.
* We versterken de vitaliteit van onze sportaanbieders.

Wat willen we komend jaar bereiken?

We zetten de huidige koers voort in 2022
In 2022 bouwen we verder op de fundamenten die reeds zijn uitgezet en zorgen met nieuwe ambities, focus en strategiebepaling voor de gewenste aanscherping. Dit geven we vorm aan de hand van de geactualiseerde sport- en beweegnota. We bouwen samen met onze partners aan Nijmegen als echte sport- en beweegstad. Met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte blijven we inwoners stimuleren en motiveren om een leven lang te sporten en bewegen.

We maken sport en bewegen toegankelijk
We vinden het van groot belang dat er in de stadsdelen kwalitatief goede en toegankelijke sportvoorzieningen zijn. En we blijven de komende jaren sport en bewegen toegankelijk maken. Om inwoners plezier, voldoening en beleving uit sport en bewegen te laten halen, ondersteunen we dat ieder op eigen niveau kan sporten, van de (jongste) jeugd, tot talentvolle sporters en mensen met een kwetsbare achtergrond. We zetten hierbij bewust in op huidige, goed werkende interventies en ondersteuningsmogelijkheden. Zoals op zwemmen, in het kader van zwemveiligheid, Uniek Sporten en talentontwikkeling. Hierbij focussen we op het Gelders model voor talenontwikkeling en het bijbehorende programma Sportief Groot Worden.

We zetten extra in op Nijmegenaren met beweeg- en sportarmoede
We constateren dat er binnen bepaalde groepen nog steeds hinder om te sporten en bewegen wordt ervaren door bijvoorbeeld leeftijd, lichamelijke of geestelijke gezondheid, etnische achtergrond, seksuele geaardheid of sociale positie. Verschillende belemmering spelen een rol waardoor de sport- en beweegdeelname achterblijft. Vanuit de inclusieve gedachte brengen we een focus aan op de meest kwetsbaren binnen de Nijmeegse samenleving met (de grootste) sport- en/of beweegachterstand. We blijven sporten en bewegen hiermee zowel stadsbreed als lokaal stimuleren. Samen met onze partners bepalen we welke kwetsbare doelgroepen (bv. senioren, migranten, inwoners met een lage ses, mensen met een beperking, LHBTI+) extra aandacht en ondersteuning nodig hebben om hier vervolgens succesvolle erkende sport- en beweeginterventies op te organiseren.

We investeren in binnen- en buitensportaccommodaties
We investeren in binnensportaccommodaties op het gebied van bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid. We stimuleren daarnaast multifunctioneel gebruik van deze accommodaties. Hier zijn innovaties voor nodig die passen bij de vragen en oplossingen van deze tijd op het gebied van maatschappelijke participatie, gezonde leefstijl en breed motorisch ontwikkelen.

Ook gaan we aan de slag met onze buitensportaccommodaties. Zo blijven we investeren in goede, bereikbare sportvoorzieningen in de buurt door een bijdrage te leveren in de ontwikkeling van ommetjes, beweegroutes, verkenning van de mogelijkheden rondom urban sports en de bouw van de Urban Fit Track in Nijmegen-Noord. Daarnaast:

- Zorgen we voor een uitbreiding qua tennisvelden bij LLTV (sportpark Vossenpels);
- Bouwen het natuurgrasveld om naar een kunstgrasveld bij DVOL;
- Leveren in Nijmegen-Noord de sporthal Plus op zodat deze in het seizoen 2022-2023 in gebruik is;
- Bereiden de aanleg van een multifunctioneel sportveld en de verhuizing van de korfbalvereniging Keizer Karel verder voor;
- Leveren in 2022 het Watersportcentrum Bastion bij de Spiegelwaal op.
- Zetten vervolgstappen in relatie tot het toekomstige zwembad.

Voetbalareaal op orde
In 2021 hebben we onderzoek gedaan naar de stand van zaken van ons voetbalareaal op het gebied van kwaliteit en capaciteit van de velden. Op basis van de resultaten maken we een meerjarenplan om te zorgen dat ons voetbalareaal in de stad op orde blijft en toekomstbestendig is. Dit meerjarenplan, inclusief de benodigde investeringen en onderhoudsmiddelen, wordt in 2022 aan de gemeenteraad voorgelegd.

We starten nieuwe beweeggroepen voor mensen die achterblijven op sportgebied
We continueren hiervoor onder andere de samenwerking met Fonds Gehandicaptensport in verband met de aanpak Uniek Sporten regio Nijmegen, het samenwerkingsverband rondom sportstimulering voor mensen met een beperking. Daarnaast bepalen we gezamenlijk met de partners, zowel stadsbreed als ook lokaal, welke kwetsbare doelgroepen extra aandacht en ondersteuning nodig hebben. Denk bijvoorbeeld aan senioren, migranten, inwoners met een lage ses, mensen met een beperking, LHBTI+. We organiseren hier vervolgens succesvolle erkende sport- en beweeginterventies op.

We zijn partner in het Nijmeegs Sportakkoord
Waarbij we met tientallen partners uit de stad inzetten op de thema's:

1. Optimaliseren en vernieuwen binnen sportverenigingen.
2. Creëren van een pedagogisch sportklimaat.
3. De Nijmeegse jeugd ontwikkelt zich breed motorisch.
4. Sport en bewegen is mogelijk voor iedereen
5. Een beweegvriendelijke en gezonde sport- en beweegomgeving.

We organiseren side-evenementen voor de EuroGames 2022
In juli 2022 vinden de EuroGames plaats in Nijmegen, die zich richten op de LHBTI-groep. In aanloop naar dit evenement worden in 2021 en 2022 onder de noemer van Gelderland Loves to Move het stimuleringsprogramma uitgevoerd om inclusie in de sport te vergroten.

We zijn betrokken bij het WK vrouwenvolleybal in 2022
In september 2022 vindt het WK vrouwenvolleybal in onder andere Gelderland plaats (Apeldoorn en Arnhem). Nijmegen sluit hierbij aan met een uitgebreid sportparticipatieprogramma rondom volleybal in 2021 én 2022. Waar mogelijk leggen we ook verbindingen met andere evenementen, zoals de EuroGames.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Sportverenigingen, scholen, GGD, Gezondsheidsmakelaars, sociale wijkteams, ROC, HAN, fysiotherapeuten en huisartsen

Taken worden niet door verbonden partijen uitgevoerd. Het gemeentelijk Sportbedrijf is de spil in de uitvoering van het sportbeleid en werkt daarbij intensief samen met een diverse partners, zowel stadsbreed als in de wijk, op het gebied van sport, bewegen en gezondheid. Dit varieert van onder andere sportverenigingen tot scholen, GGD, Gezondheidsmakelaars, buurtteams (opvolger sociale wijkteams), ROC, HAN, fysiotherapeuten en huisartsen.

Wat kost het?

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	4,7	4,8	4,7	4,7	4,7	4,7
5.2 Sportaccommodaties	12,8	14,4	16,1	16,1	16,5	16,1
	17,5	**19,1**	**20,9**	**20,8**	**21,2**	**20,8**
Baten						
5.1 Sportbeleid en activering	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
5.2 Sportaccommodaties	4,7	6,2	6,3	5,9	5,6	5,6
	5,0	**6,3**	**6,4**	**6,0**	**5,7**	**5,7**
Saldo van lasten en baten	**12,5 N**	**12,8 N**	**14,4 N**	**14,9 N**	**15,6 N**	**15,2 N**

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Ambities/doelen; bedragen * € 1 miljoen	baten	lasten	saldo
Sportacc en openbare ruimte			
Fysieke basis sportacc	4,7	13,3	**8,7 n**
Maximaliseren gebruik sportacc			
Uitvoeringskosten	0,0	2,1	**2,1 n**
Inwoners stimuleren te sporten			
Hoge sport- en beweegdeelname	0,0	0,0	**0,0 n**
Inclusief sporten en bewegen	0,1	0,5	**0,4 n**
Inspirerende veilige sportomgeving	0,0	0,4	**0,4 n**
Toekomstbestendige sportaanbieders	1,7	2,4	**0,8 n**
Uitvoeringskosten	0,0	2,2	**2,2 n**
Totaal	**6,4**	**20,9**	**14,4 n**

Veranderingen in de begroting

bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025
exploitatiebudget sporthal Hof van Holland		-150	-150	-150
Totaal		**-150**	**-150**	**-150**

Exploitatiebudget sporthal Hof van Holland

De middelen zijn pas nodig bij oplevering van de sporthal. Voor 2021 zijn er middelen beschikbaar. De ophoging van de jaarlijkse exploitatie is nodig met ingang van 2023. Redenen voor het tekort op de exploitatie zijn stijgende

kosten in verband met hogere WOZ en onderhoud. Daarnaast zijn de kosten van het beheer hoger geworden, onder andere door uitbreiding van de hal met een Stip en Sociaal Wijk Team (SWT).

Indicatoren

Hieronder zijn de indicatoren opgenomen van het programma Sport. Meer onderzoeksresultaten en statistieken over dit programma kunt u vinden in de Stads- en Wijkmonitor.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Percentage niet-sporters onder volwassenen				40%				
gemiddelde benchmark				45%				
Percentage volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm				66%				
gemiddelde benchmark				65%				
Percentage volwassenen lid van een sportvereniging	23%		23%		25%		24%	
Percentage volwassenen dat buiten verenigingen en sportscholen om aan sporten/bewegen doet	59%		59%		62%		61%	
Percentage kinderen (4-12 jaar) lid van een sportvereniging	70%				77%			
Percentage kinderen (4-12 jaar) dat minder dan 5 uur per week beweegt	13%				9%			
Percentage sportverenigingen dat over voldoende vrijwilligers beschikt	70%				51%	58%		69%
Percentage bewoners tevreden over sport- en beweegaanbod in de buurt					68%		67%	
Bezettingsgraad gemeentelijke binnensportaccommodaties (in %)				61%	61%	61%	62%	44%

Toelichting

- *Percentage niet-sporters onder volwassenen*
  'Niet-sporters' staat voor volwassenen die niet wekelijks sporten. De uitkomsten van de meting in 2020 zullen in de loop van 2021 verschijnen.
- *Percentage volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm*
  Ten tijde van de metingen in 2012 en 2016 was de beweegnorm voor volwassen: minstens vijf dagen per week minimaal een half uur matig intensief bewegen. Inmiddels zijn er nieuwe beweegrichtlijnen voor volwassenen. De uitkomsten van de meting in 2020 zullen in de loop van 2021 verschijnen.
- *Gemiddelde benchmark*
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Financiën

Wat zijn onze ambities en doelen?

Ambitie	Wij willen een financieel gezonde gemeente zijn nu en in de toekomst.
Doelen	

* We stellen een reële meerjarige raming op van de inkomsten uit het gemeentefonds voor onze beleidsambities. We stabiliseren en optimaliseren de inkomsten uit het gemeentefonds.
* We genereren aanvullende inkomsten ter dekking van lasten van (lokaal) beleid, waarbij zorg wordt gedragen voor een goede verhouding tussen de baten en lasten voor zowel burgers en bedrijven.
* We beheersen fiscale risico's.
* We hebben voortdurend genoeg liquide middelen om activiteiten van de gemeente te kunnen realiseren.
* We vangen algemene risico's en specifieke majeure risico's op die verstorend werken op het begrotingsevenwicht.
* We verwerken begrotingscorrecties die nog niet zijn toe te rekenen aan programma's.
* We beheren onroerend goed dat nog niet in exploitatie is of aan een beleidsveld toe te delen is.

Wat willen we komend jaar bereiken?

We continueren onze reguliere werkzaamheden zoals opgenomen in de doelenboom. Hieronder gaan we nader in op een aantal specifieke activiteiten die hiervoor zijn benoemd.

Het ligt in de lijn der verwachtingen dat we ook in 2022 vastgoed gaan verkopen dat geen gemeentelijk beleid meer dient en niet voor ontwikkeling in aanmerking komt en dat vrijkomt van verhuur.

In het kader van de landelijke herijking van het gemeentefonds volgen we de uitkomsten van het nieuwe verdeelstelsel nauwgezet; hiervoor gebruiken we onze contacten in het netwerk van 100.000-plus gemeenten en adviseren we via de commissie Financiën van de VNG. De uiteindelijke resultaten worden uiterlijk verwacht in de meicirculaire van 2022. Daarnaast onderschrijven wij de lobby van de VNG om de opschalingskorting in het gemeentefonds te stoppen. Deze korting is een inbreuk op de afspraken over de financiële verhouding tussen gemeenten en Rijk. In 2020 en 2021 is de oploop van de korting bevroren.

We moeten onze fiscale processen verbeteren, zodat handmatige slagen tot een minimum worden beperkt. De innovatie die we doorvoeren, is erop gericht de controle van fiscale processen te verbeteren door data-analysetools te gebruiken. We gaan dit in 2021 en 2022 doorvoeren. Als dit op orde is, kunnen we een nieuw convenant Horizontaal Toezicht met de Belastingdienst tekenen.

Samenwerkingen en verbonden partijen

Samen met andere overheden is de gemeente Nijmegen aandeelhouder van de verbonden partij Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Zo is de toegang tot een op onze taak toegesneden financiële instelling geborgd.

Wat kost het?

Bedragen * €1 mln	Rekening	Begroot				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten						
0.10 Mutaties reserves	31,5	15,1	24,6	17,7	16,4	14,6
0.5 Treasury	10,8	8,6	7,2	6,2	5,8	5,5
0.61 OZB woningen	2,8	2,8	2,7	2,8	3,2	3,4
0.62 OZB niet-woningen	1,1	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
0.64 Belastingen overig	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
0.8 Overige baten en lasten	5,3	-0,6	-0,1	9,3	17,8	25,8
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	0,6	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7
	52,1	**27,8**	**36,2**	**37,9**	**45,1**	**51,2**
Baten						
0.10 Mutaties reserves	37,9	21,6	12,2	9,7	7,7	7,2
0.5 Treasury	15,7	11,7	11,0	9,3	8,8	8,6
0.61 OZB woningen	46,6	48,3	50,0	51,0	52,1	53,6
0.62 OZB niet-woningen	40,4	41,3	42,3	42,5	43,3	44,0
0.64 Belastingen overig	1,3	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	433,2	423,3	425,5	432,6	439,0	447,0
0.8 Overige baten en lasten	4,0	0,0	15,0	9,1	8,3	7,4
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	0,0	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
	579,1	**548,6**	**558,6**	**556,7**	**561,7**	**570,3**
Saldo van lasten en baten	**527,0 V**	**520,8 V**	**522,3 V**	**518,8 V**	**516,6 V**	**519,1 V**

V=voordeel; N=nadeel

Financieel overzicht ambities

Ambities/doelen; bedragen * € 1 miljoen	baten	lasten	saldo
Financieel gezonde stad			
Raming en optimaliseren inkomsten GF	425,5	0,0	**425,5 v**
Innen lokale inkomsten	94,2	1,3	**92,9 v**
Beheersing fiscale risico's	0,0	0,1	**0,1 n**
Bewaken omvang liquide middelen	11,0	7,2	**3,9 v**
Opvangen risico's	12,2	24,6	**12,4 n**
Niet toegerekende begrotingsinstruct	15,0	-0,9	**15,9 v**
Onroerend goed niet in exploitatie	0,6	0,2	**0,4 v**
Uitvoeringskosten	0,0	3,8	**3,8 n**
Totaal	**558,6**	**36,2**	**522,3 v**

Veranderingen in de begroting

bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025
Gemeentefonds				
Meicirculaire 2021	-912	-2.608	-3.252	-1.882
Septembercirculaire 2020	542	248	495	488
Vrijval reservering volumegroei zorg in GF	1.500	1.500	1.500	1.500
aanvullende rijksuitkering	15.017	13.200	12.100	10.900
meerjarig 75% ramen (van aanvullend uitk. incl 330 mln)		-4.125	-3.850	-3.550
taakmutaties gemeentefonds (zie programma's)	6.950	7.368	7.403	7.405
Belastingen				
OZB inkomsten a.g.v. niet-woningen	0	0	0	733
OZB inkomsten a.g.v. woningbouw	-11	187	301	1.562
Treasury - bijstelling financiering	335	185	347	341

bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025
Vergroten investeringsruimte: extra kapitaallasten		-965	-1.475	-2.616
Aanpassing mengpercentage BTW	-370	-370	-370	-370
Taxateurs	-165	-165	-165	-165
Deels terugnemen taakstelling op wijkgericht werken	-150	-150	-150	-150
Overige begrotingsbijstellingen (onder meer indexeringen)	54	131	166	280
Evenwichtige verdeling 2022 – 2024	-3.000	2.100	900	
Areaalontwikkeling (standaard posten)				
Areaalontwikkeling openbare ruimte	180	-260	-160	-320
begrotingseffect toevoeging kapitaallasten Niet-Woningen				-275
begrotingseffect toevoeging kapitaallasten Woningen	45	-65	-40	-80
Totaal	**20.015**	**16.211**	**13.750**	**13.800**

Gemeentefonds
De raming van het gemeentefonds in de Stadsbegroting 2022-2025 baseren we op de stand volgens de meicirculaire van dit jaar. Dit houdt in dat we de financiële effecten uit de septembercirculaire van vorig jaar en de huidige meicirculaire verwerken in deze begroting.

In het gemeentefonds reserveren we jaarlijks een bedrag voor de volumestijging annex kostenontwikkeling van het sociaal domein. In deze begroting laten we de jaartranche 2022 vrijvallen. Ten opzichte van deze vrijval staat een budgetuitzetting in het programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg.

In de begroting nemen we de aanvullende uitkering voor jeugd op. We hebben een brief van de minister ontvangen dat de gemeente Nijmegen in 2022 hiervoor (indicatief) 15 miljoen euro via het gemeentefonds krijgt. Voor de jaren 2023 tot en met 2025 volgen we de aanwijzing van het InterProvinciaal Overleg (IPO) en het ministerie van Binnenlandse Zaken om 75% van de bedragen te ramen die de 'arbitragecommissie van Wijzen' heeft bepaald. Als laatste is hier de tegenpost opgenomen van de taakmutaties die opgenomen zijn bij de programma's. Taakmutaties worden gereserveerd binnen het programma financiën; wanneer deze door worden gezet leidt dit tot een mutatie bij het inhoudelijke programma en een mutatie bij het programma financiën. Per saldo is deze mutatie neutraal.

Belastingen
De belastingopbrengst stellen wij bij op basis van de areaalontwikkeling. Voor de jaren 2022 tot en met 2024 betreft het een bijstelling van de areaalontwikkeling zoals opgenomen in de vorige stadsbegroting. Omdat 2025 nu voor het eerst wordt begroot, is voor dat jaar de verandering relatief groot omdat niet alleen de bijstelling, maar ook de groei ten opzichte van 2024 is begroot.

Treasury – bijstelling financiering
Door de aanhoudende lage rente verwachten we de komende jaren een hoger voordeel dan nu is opgenomen in de begroting.

Vergroten investeringsruimte: extra kapitaallasten
Voor de jaren 2022 tot en met 2025 hebben we een investeringsbehoefte van 67,3 miljoen euro. Om in de dekking van de kosten van afschrijving en rente (kapitaallasten) te voorzien, stellen we voor dat budget op te hogen. Zie voor meer informatie de 'paragraaf investeringen'.

Aanpassing mengpercentage BTW
Voor zover algemene kosten toe zijn te rekenen aan compensabele overheidsactiviteiten of ondernemersactiviteiten, kan de BTW worden teruggevorderd. Voor het deel dat de algemene kosten toerekenbaar zijn, hanteren we het zogenaamde 'mengpercentage'. Zoals is overeengekomen met de

belastingdienst, hebben we het mengpercentage herberekend. Het deel van de algemene kosten dat niet verrekenbaar is, is gestegen van 3,79% naar 9,75%. Dit leidt tot een nadeel van € 370.000.

Taxateurs
De afgelopen jaren is hard gewerkt aan het beter gebruiken van de software, het optimaliseren van processen en werkzaamheden slimmer plannen. Daarnaast is het aantal woningen in de stad de afgelopen jaren flink gegroeid. Met de huidige capaciteit zijn we niet meer in staat om onze wettelijke taak 'de woningen en niet woningen tijdig te voorzien van een WOZ waarde' uit te voeren. Vanwege de groei van de stad is het daarom noodzakelijk dat we 2 fte's (taxateurs belastingen) toevoegen aan onze capaciteit. Dit leidt tot structureel extra kosten van € 165.000
Deels terugnemen taakstelling op wijkgericht werken

Deels terugnemen taakstelling op wijkgericht werken
Van de taakstelling op wijkgericht werken is € 150.000 niet in te vullen. We stellen voor dit af te boeken van de taakstelling.

Overige begrotingsbijstellingen (onder meer indexeringen)
Het betreft hier een optelling van allerlei financiële effecten en correcties vanuit het begrotingsproces.

Evenwichtige verdeling 2022 – 2024
Om te komen tot een meer evenwichtig financieel beeld stellen we voor de jaarsaldi van de jaren 2022 tot en met 2024 evenwichtig te verdelen. Het jaar 2025 doet niet mee in deze egalisatie; vanuit 2025 wordt een sluitende begroting opgeleverd.

Areaalontwikkeling (standaard posten)
Een deel van de extra inkomsten als gevolg van de groei van de stad gebruiken we om de budgetten voor het onderhoud openbare ruimte aan te vullen en de investeringsruimte te vergroten. De jaren 2022 tot en met 2024 betreft een bijstelling op basis van de woningbouwprognose. Dit is de reden waarom bedragen negatief kunnen zijn.

Indicatoren

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens in euro's		694	722	746	740	735	737	777
gemiddelde benchmark		687	701	708	713	716	745	777
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens in euro's		634	669	700	701	719	718	759
gemiddelde benchmark		621	634	641	645	651	679	707

Toelichting

- *Gemiddelde benchmark*
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Indicatoren Duurzaamheid

Inleiding

Duurzaamheid is een actueel, uitdagend en integraal thema, waarbij de lokale overheid een steeds grotere verantwoordelijkheid krijgt

Nijmegen is een duurzame stad en pakt uitdagingen met beide handen aan. We streven naar een volledig duurzame energievoorziening en aardgasvrije wijken, waarbij binnen de grenzen van de regio op termijn evenveel duurzame energie wordt opgewekt als we gebruiken. We zetten in op een circulaire stad met een economie waarin we energie, water en materialen zo lang mogelijk behouden en zo efficiënt mogelijk hergebruiken. We zorgen voor een verdergaande afvalscheiding en hergebruik van reststromen. Daarnaast willen we goed in staat zijn de gevolgen van klimaatverandering op te vangen door de stad te vergroenen en de waterberging ruimtelijk te verbeteren. Uitgangspunt hierbij is het borgen van een gezonde leefomgeving met een aantrekkelijke openbare ruimte die uitnodigt om te ontmoeten en spelen, een gezonde luchtkwaliteit, geluidsniveau en goede bodemkwaliteit. Om deze doelstellingen te bereiken geven we als duurzame overheid zelf het goede voorbeeld, onder andere bij inkoop en ruimtelijke planvorming. We werken samen met allerlei partners: van bewonersinitiatieven, tot bedrijven, kennisinstellingen en netwerken op verschillende schaalniveaus.

Link met programma's

Duurzaamheid is voornamelijk terug te vinden in de volgende programma’s:

- Openbare Ruimte
- Bereikbaarheid
- Wonen en Stedelijke Ontwikkeling
- Economie en Toerisme
- Vastgoed, Sport en Accommodaties

Indicatoren

Hieronder zijn de indicatoren opgenomen van Duurzaamheid. Meer onderzoeksresultaten en statistieken over Duurzaamheid kunt u vinden in de Stads- en Wijkmonitor.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Percentage hernieuwbare elektriciteit	0,2%	0,4%	0,8%	1,5%	3,8%	4,7%	5,4%	
gemiddelde benchmark	1,2%	1,3%	1,6%	2,2%	2,9%	3,9%	5,0%	
aantal zonne-energie installaties op woningen en bedrijven per 1.000 inwoners	8,3	12,3	16,9	22,3	29,0	39,6	57,1	
gemiddelde benchmark		10,2	14,4	19,5	26,1	35,4	47,3	
vermogen zonne-energie installaties woningen en bedrijven (kW per 1.000 inwoners)	19,0	35,2	54,8	75,8	101,4	139,8	221,0	
gemiddelde benchmark		36,3	53,6	75,8	111,5	172,5	247,9	
opgesteld windvermogen (op Land) (MW)				10	10	10	10	10
gemiddeld elektriciteitsverbruik voor woningen (kWh)	2.750	2.640	2.620	2.540	2.470	2.390	2.380	
gemiddelde benchmark	2.839	2.738	2.724	2.654	2.623	2.526	2.470	
gemiddeld standaardjaarverbruik gas voor woningen (temperatuurgecorrigeerd) (m3)	1.340	1.280	1.230	1.200	1.230	1.200	1.150	
gemiddelde benchmark	1.309	1.253	1.185	1.166	1.169	1.161	1.133	
Percentage woningen aangesloten op stadsverwarming				5,4%	7,0%	7,3%	7,8%	
Percentage woningen met energielabel B of beter	20%	22%	24%	27%	29%	31%	39%	46%
gemiddelde benchmark	19%	21%	23%	26%	26%	31%	37%	42%
Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter				62%	63%	63%	64%	65%
gemiddelde benchmark				59%	64%	63%	68%	70%
Aantal (semi)publieke laadpunten voor elektrische auto's	23	58	68	162	219	233	385	581
gemiddelde benchmark	29	104	155	240	300	369	539	706
Omvang fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	115	117	104	92	91	88	88	
gemiddelde benchmark	197	192	184	178	162	160	157	
Hergebruikpercentage afval	63%	67%	70%	73%	72%	72%	72%	73%

Toelichting

- *Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter*
  Onder een utiliteitsgebouw verstaan we gebouwen als kantoren, scholen, fabrieken, ziekenhuizen e.d. (gebouwen niet zijnde woningen). Het aantal Nijmeegse utiliteitsgebouwen waarvoor een label bekend is, is gestegen van 443 in 2016 naar 1.156 in 2020.
- *Hergebruikpercentage afval*
  Vanaf 2014 is de nascheiding van afval meegerekend (denk aan nascheiding van grof restafval en bouw- en sloopafval).
- *Gemiddelde benchmark*
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Indicatoren Wijkontwikkeling

Inleiding

Met wijkgericht werken geven we richting aan een positieve ontwikkeling van het leefklimaat in wijken en stadsdelen
Het wijkgericht werken in Nijmegen kent een lange traditie en richt zich op het organiseren van interne en externe samenwerking. We richten ons op het op peil houden van wat goed gaat in de wijken, aanpak van achterstanden in deelgebieden die achterblijven, stimuleren van participatie en samenwerking met wijknetwerken en zorgen voor een samenhangende aanpak op sociaal en economisch gebied, voor vitale en veerkrachtige wijken.

Dit doen we door in te zetten op de volgende 4 punten

- Duurzame relaties met wijknetwerken op te bouwen en te onderhouden (bewoners en professionals).
- Te sturen op samenwerking en waar nodig regie voeren.
- Het faciliteren en stimuleren van bewonerskracht, om participatie en eigen initiatief te bevorderen. Hierbij hoort onder andere het verstrekken van subsidies voor bewonersinitiatieven en activiteiten.
- Sturen op integrale benadering van vraagstukken die in de stadsdelen spelen aan de gebiedstafels.

De focus ligt op thema's die vergaande positieve of negatieve effecten hebben op de leefbaarheid en de ontwikkeling van de wijken.

Wijkgericht werken is voornamelijk terug te vinden in de volgende programma's

- Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg
- Wonen en Stedelijke Ontwikkeling
- Openbare Ruimte
- Veiligheid
- Sport
- Werk en Inkomen
- Onderwijs

Indicatoren

Hieronder zijn de indicatoren opgenomen van Wijkontwikkeling. Meer onderzoeksresultaten en statistieken over Wijkontwikkeling kunt u vinden in de Stads- en Wijkmonitor.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Percentage bewoners dat vindt dat de gemeente aandacht heeft voor de leefbaarheid en veiligheid in de buurt	54%	57%	55%	56%	59%		57%	
gemiddelde benchmark	48%	48%	47%	50%	50%		51%	
Rapportcijfer bewoners voor woonbuurt als plek om te wonen en te leven	7,5		7,4		7,5		7,6	
Percentage bewoners dat zich inzet voor de buurt	27%		27%		30%		29%	
Aantal door bewoners ingediende ideeën op 'mijn wijkplan'						150	130	86
Aantal uitgevoerde bewonersideeën						68	40	24
Schaalscore sociale kwaliteit woonbuurt	5,9		5,8		5,8		5,8	
Percentage bewoners dat de buurt schoon vindt	75%		71%		72%		73%	
Percentage bewoners met de indruk dat overlast van groepen jongeren in de buurt vaak voorkomt	12%		12%		14%		10%	
Percentage huishoudens dat vaak stankoverlast ervaart in de buurt	4%		4%		3%		4%	
Percentage huishoudens dat vaak geluidsoverlast ervaart in de buurt	15%		14%		15%		16%	

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Percentage bewoners tevreden over parkeergelegenheid in de buurt	58%		59%		59%		60%	
Percentage bewoners tevreden over OV in de buurt	74%		79%		78%		76%	
Percentage bewoners tevreden over groen in de buurt	67%		69%		71%		68%	
Percentage bewoners tevreden over mogelijkheden sporten en bewegen in de buurt					68%		67%	
Percentage lage sociaal economische status	6%		6%		6%		5%	
Woningen: percentage corporatiebezit	40%	40%	43%	43%	41%	40%	40%	39%

Toelichting

- *Percentage bewoners dat vindt dat de gemeente aandacht heeft voor de leefbaarheid en veiligheid in de buurt*
  De bron is de landelijke Veiligheidsmonitor, die vanaf 2017 met tweejaarlijkse in plaats van jaarlijkse metingen werkt.
- *Aantal door bewoners ingediende ideeën op 'mijn wijkplan' en aantal uitgevoerde bewonersideeën 'mijn wijkplan'*
  Niet meegerekend zijn ideeën die namens bewoners door een medewerker van de gemeente geplaatst zijn. Een deel van de uitgevoerde bewonersideeën is in het jaar ervoor ingediend. Naast de 24 uitgevoerde bewonersideeën in 2020 (afgeronde projecten), waren er eind 2020 ook nog 27 ideeën in uitvoering.
- *Schaalscore sociale kwaliteit woonbuurt*
  Het gaat om een schaalscore op basis van de reacties op de volgende stellingen in de Burgerpeiling: de mensen kennen elkaar in de buurt nauwelijks, de mensen gaan in de buurt op een prettige manier met elkaar om, ik woon in een buurt waar veel saamhorigheid is en ik voel me thuis bij de mensen die in de buurt wonen. Hoe hoger de score hoe gunstiger.
- *Percentage lage sociaal economische status*
  Op basis van enquêtegegevens rond inkomen, opleiding en eigen woningbezit (Burgerpeiling) is een verdeling naar vijf welstandsklassen, van hoog naar laag.
- *Gemiddelde benchmark*
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Paragrafen

Investeringen

Beleid

Investeringen worden gedaan om de stad te veranderen, te verbeteren en te vernieuwen. We maken onderscheid tussen specifieke investeringen, bulkinvesteringen en investeringen met eigen dekking. Bulkinvesteringen zijn jaarlijks terugkerende kredieten waarvoor elk jaar uitvoeringsplannen worden vastgesteld. Het betreft verschillende kleinere investeringen, zoals investeringen in gemeentelijke accommodaties, bedrijfsinvesteringen en woonomgevingsverbeteringen. Investeringen met eigen dekking krijgen dekking uit een reserve of worden gedekt door jaarlijkse opbrengsten, zoals de rioolheffing. De specifieke investeringen nemen we op in het Investeringsplan.

Investeringsplan
In het Investeringsplan nemen we ook de investeringen mee die worden uitgevoerd via de planexploitaties van het Ontwikkelingsbedrijf. Na gereedkomen van deze investeringen, worden zij opgenomen in de activa-administratie van de gemeente. De tussentijdse verantwoording over die investeringen nemen we op in de Voortgangsrapportage grote projecten (VGP).

Planexploitaties
Binnen planexploitaties worden ook andere investeringen gedaan, bedoeld om het gebied te ontsluiten en bewoonbaar te maken. Na afronding van de planexploitatie heeft de gemeente dan de beschikking over investeringen die betaald zijn binnen de planexploitatie. Dergelijke investeringen worden meegenomen en financieel gedekt in de plannen in het VGP en zijn dus niet meegenomen in het investeringsplan.

Kapitaallasten
Direct na het gereedkomen van de investering komen de afschrijvings- en rentelasten (kapitaallasten) jaarlijks ten laste van de begroting. Uitgangspunt van ons investeringsbeleid is dat het niveau van onze kapitaallasten stabiel blijft. De jaarlijks beschikbaar komende ruimte wordt weer als dekking ingezet voor nieuwe investeringen. Als de ruimte ontoereikend is voor nieuwe investeringen, stellen we voor hoe de ruimte kan worden vergroot.

Leeswijzer
De nieuwe investeringen zijn toegelicht in de paragraaf 'Nieuwe investeringen'. We geven bij dat onderdeel ook inzicht in de beschikbare investeringsruimte. Vervolgens geven we in de paragraaf 'Investeringsplan' een totaalbeeld van de specifieke investeringen die eerder al door uw raad zijn goedgekeurd en alle nieuwe specifieke investeringen. Daarna geven we een totaalbeeld van de Bulkinvesteringen en Investeringen met eigen dekking. Deze investeringen zijn niet meegenomen in het overzicht 'Investeringsplan'.

Nieuwe investeringen

In onderstaande tabel hebben we per programma aangegeven welke investeringen we willen gaan doen. Daarna volgt per investering een toelichting.

Nieuwe investeringen	bedragen * € 1.000	2022	2023	2024	2025	Totaal
Basisschool Hidaya	Onderwijs	1.800				1.800
Kristallis	Onderwijs			3.350		3.350
Busbaan HOV	Bereikbaarheid	150				150
Laadinfra	Bereikbaarheid	200				200
Verlengde Waalbrug fietspad oostzijde	Bereikbaarheid	450				450
Verkeersmanagementcentrale (VMC)	Bereikbaarheid	450				450
Vervanging VRI's (verkeersregelinstallaties)	Bereikbaarheid	1.137				4.548
Vrijval gedragsaanpassingen verkeer	Bereikbaarheid	-300				-300
Mercuriuspark Park en Bike	Wonen en SO	3.500				3.500
Winkelsteeg (*)	Wonen en SO			15.000	12.800	27.800
Archeologisch depot	Wonen en SO	450				450
Valkhofkwartier	Wonen en SO	1.700	1.800			3.500
Cultuurhistorie Waalkwartier	Wonen en SO	795				795
Verduurzamen vastgoedportefeuille	Wonen en SO	1.100	1.100	1.100	1.100	4.400
Aanplant bomen	Openbare Ruimte	1.000	1.000	1.000	1.000	4.000
Speelvoorzieningen stedelijke speeltuinen	Openbare Ruimte	75				75
Beweegvriendelijke omgeving	Openbare Ruimte	500	500			1.000
Bibliotheek Nijmegen-Noord	Cult. en Cult. Erfg.		2.200			2.200
Sporthal Hof van Holland	Sport	2.100				2.100
Sportpark Vossenpels (kunstgrasveld DVOL)	Sport	550				550
Sportzaal Marie Curiestraat	Sport	100	3.700	3.700		7.500
Multifunctionaliteit sportaccommodaties	Sport	240	240	240	240	960
Verbeteren akoestiek sportaccommodaties	Sport	150	150			300
Bulkkredieten						
Bedrijfsinvesteringen	Bestuur en Org	pm				pm
Ophog. verv. toplagen kunstgrasvelden	Sport	150	150	150	150	600
Eigen dekking (**)						
Vervangen parkeerapparatuur KKG	Bereikbaarheid	380				380
Totaal		**16.677**	**10.840**	**24.540**	**15.290**	**67.347**

Ad (*): totale investering is 75 miljoen euro, waarvan circa 47 miljoen euro na deze begrotingsperiode (2026 en later)
Ad (**): gedekt uit inkomsten, gaat niet ten laste van de benodigde investeringsruimte.

Toelichting nieuwe investeringen

Basisschool Hidaya
De investering Hidaya valt samen met de investering 'Sportzaal Marie Curiestraat', programma Sport. We kiezen voor een integrale benadering: voor onderwijshuisvesting een geschikte en passende, toekomstbestendige locatie voor BS Hidaya. Voor Sport een gewenste vervanging van twee oude gymzalen door één sportzaal (met behoud aantal zaaldelen) aangezien een sportzaal ruimte technisch meer mogelijkheden biedt voor de breedtesport. Zo kan de locatie aan de Heidebloemstraat 201 (oude gymzaal) en de Heiweg (oude locatie Hidaya) herontwikkeld worden. Besluitvorming hierover kan worden gezien als go /no go moment voor al deze ontwikkelingen.
Met deze investering voldoen we aan onze wettelijke zorgplicht onderwijshuisvesting. Uitbreiding op de huidige locatie van Hidaya lukt namelijk niet, omdat deze locatie te klein is.
Indien de investering in de sportzaal Marie Curiestraat niet doorgaat, hebben we nog altijd investeringen voor onderwijs nodig, maar zullen de plannen voor sport en stadsontwikkeling niet doorgaan en krijgen we voor 40 jaar een heel gekunstelde invulling van het gebied of wij moeten een andere locatie voor nieuwbouw vinden.
De investering is nodig voor het jaar 2022. Verschuiven is niet mogelijk, omdat er anders geen overeenstemming komt met Hidaya over doordecentralisatie en het ontwikkelproces dan stil komt te liggen.

Kristallis
Dit is een investering in onderwijshuisvesting en bewegingsonderwijs voor Kristallis. Het betreft een wettelijke zorgplicht voor de gemeente Nijmegen. We willen de voorbereiding starten in 2022. We verwachten oplevering in 2024.

Busbaan (HOV; Hoogwaardig Openbaar Vervoer)
Uit onze regionale analyses van het (H)OV-netwerk, blijkt een aantal pijnpunten (o.a. voor het Industrieplein). Een nieuw stukje busbaan tussen de halte Sluis Weurt en de huidige busbaan is daarom gewenst, en maakt de bus een aantrekkelijker alternatief. We verwachten voor een deel van deze investering (50%) subsidie van de provincie Gelderland. Gesprekken hiervoor zijn nog gaande. Ons eigen aandeel is € 150.000.

Laadinfra
Voor de implementatie van het programma voor laadpalen is voor de periode 2022 tot en met 2024 een investering van 0,2 miljoen euro noodzakelijk. Dit is bestemd voor de laadinfrastructuur in de publieke ruimte en bij semipublieke gemeentelijke parkeergarages en -terreinen.

Verlengde Waalbrug fietspad Oostzijde
Afgelopen jaar heeft Rijkswaterstaat (RWS) op verzoek van gemeente Nijmegen een tweerichtingsfietspad gerealiseerd op de voormalige busbaan op de westelijke parallelbaan van de Waalbrug. Ook is de oostelijke parallelbaan geschikt gemaakt als tweerichtingsfietspad. Aan de zuidwest-, zuidoost- en noordwestzijde heeft gemeente Nijmegen de aansluitende fietspaden aangepast. Deze aanpassingen zijn duurder uitgevallen dan vooraf begroot. Daardoor resteert te weinig budget voor de beoogde aanpassing aan het fietspad aan de noordoostzijde van de Waalbrug (Verlengde Waalbrug tot bunker bij hoek Turennesingel). Bovenop het restantbudget voor de aanpassingen rondom de Waalbrug van 0,2 miljoen euro is een aanvullend budget nodig van 0,25 miljoen euro .

Verkeersmanagementcentrale (VMC)
De huidige systemen zijn afgeschreven en toe aan vervanging. De leverancier van de systemen heeft vorig jaar reeds aangeven het onderhoudscontract in 2021 niet te willen verlengen, waardoor de bedrijfszekerheid en dienstverlening in het geding komt.
De functie van regionale toezicht ruimte (RTR) wordt in het nieuwe systeem geïntegreerd. De RTR-functie wordt momenteel uitgevoerd door de stichting RTR in opdracht van de Politie. De technieken, netwerken en software in de VMC kunnen dit binnen de middelen voor de vervangingsinvestering uitvoerbaar maken.

Vervanging VRI's (verkeersregelinstallaties)
Gemiddeld worden er tot op heden vier VRI's per jaar vervangen. De gemiddelde (technische) levensduur van een VRI is 15 jaar. Bij de aanschaf van een VRI wordt ook een 15-jarig onderhoudscontract met de leverancier afgesloten. Hierna stopt het onderhoud. Door de verouderde VRI's is de veiligheid in het geding. We willen de komende tijd ongeveer zestien VRI's per jaar vervangen. Hiervoor is een jaarlijks krediet van 1,1 miljoen euro noodzakelijk. We maken dit onderdeel van de nota kapitaalgoederen, en vragen nu alleen middelen voor 2022.

Vrijval gedragsaanpassingen verkeer
Binnen het krediet voor investeringen regionaal programma is gedurende 3 jaar 0,1 miljoen euro beschikbaar specifiek voor gedragsmaatregelen. Omdat dit geen investeringen betreffen, stellen we voor om deze bedragen vrij te laten vallen.

Mercuriuspark Park en Bike
We verwachten dat een Park & Bike voorziening de druk verlicht op de Hezelpoortgarage en geschikt zal zijn voor bezoekers aan NYMA en Honig. Door op deze goed ontsloten locatie parkeren aan te bieden met daarbij de beschikking tot een fiets, verlichten we de autodruk in de stad. Voor deze Park & Bike wordt ingezet op hergebruik

van fietsen en social return/leer-werkplekken met betrekking tot het onderhoud ervan. De kosten bestaan uit aanlegkosten parkeervoorziening en plankosten.

Winkelsteeg
Op basis van de (kaderstellende) omgevingsvisie Nijmegen 2020-2040 en reacties van betrokkenen zijn plannen gemaakt voor de herontwikkeling van de Kanaalzone Zuid en Winkelsteeg. Het doel is om te komen tot een aantrekkelijk gemengd woon-werkgebied, dat bijdraagt aan onze ambities op het gebied van nieuwe woningen en extra banen en dat ook de delen van de stad aan weerszijden van het Maaswaalkanaal beter met elkaar verbindt. Het ambitiedocument Kanaalzone-Zuid geeft de overkoepelende visie voor dit gebied en schetst de fysieke, programmatische samenhang. In de ontwikkelvisie Winkelsteeg worden de ambities, aandachtpunten en richtinggevende keuzes die van belang zijn voor dit nieuwe werk-woongebied uiteengezet, en worden de kansen geschetst om in de eindsituatie ca 3900 woningen en 3.000 nieuwe arbeidsplaatsen voor diverse opleidingsniveaus, te realiseren. De verdere versterking en uitbreiding van de Novio Tech Campus maakt nadrukkelijk onderdeel uit van de ontwikkelvisie.
Het financiële beeld voor Winkelsteeg moet nog afgerond worden. Duidelijk is wel dat de opbrengsten (met name grondverkoop) ruim onvoldoende zijn om de investeringen in infrastructuur en andere openbare ruimte te betalen. We gaan er nu vanuit dat deze investeringen niet ten laste komen van de GREX maar van het reguliere investeringsplan. Net als alle andere investeringen komt de investering daarna, gedurende de economisch gebruiksduur, in de vorm van kapitaallasten ten laste van de programmabegroting. Op dit moment wordt uitgegaan van een aanvullende investeringsbijdrage van 75 miljoen euro. Ruim 27 miljoen euro in deze begrotingsperiode en bijna 48 miljoen euro in de jaren daarna. In het deel financieel beeld - ontwikkeling weerstandsvermogen beschrijven we hoe dit een plek kan krijgen in de huidige financiële positie.
Overigens willen we helder zijn dat met de financiële ruimte en duiding in deze Stadsbegroting alleen aangetoond wordt dat de plannen voor Winkelsteeg financieel te dragen zijn. Het college moet zich nog buigen over de vertaling van de ontwikkelvisie naar de concrete GREX. Uw raad zal na de besluitvorming over de begroting besluiten over de ontwikkelvisie en grondexploitatie Winkelsteeg, en daarmee richting geven aan inhoudelijke en financiële kaders inzake de ontwikkeling van Winkelsteeg en de rol die de gemeente in de ontwikkeling inneemt.

Archeologisch depot
Het archeologisch depot wordt verbouwd en hiervoor is een krediet beschikbaar van 8,4 miljoen euro. In dit bedrag is geen rekening gehouden met de projectorganisatie. Daarnaast wordt bekeken of het gebouw een andere ontsluiting moet krijgen dan oorspronkelijk bedacht, omdat het depot midden in een woonwijk komt te liggen. Het kan zijn dat het onderdeel gaat vormen van het Limes kenniscentrum (Unesco werelderfgoed, onderdeel masterplan Limes).

Valkhofkwartier
Naast de reeds beschikbare middelen is een extra krediet van 3,5 miljoen euro nodig voor twee projecten die zijn opgenomen in de vastgestelde visie Valkhofkwartier. Voor het project Valkhofpark is 1,7 miljoen euro nodig en voor het project Kelfkensbos 1,8 miljoen euro. De aanvraag bij de provincie voor subsidie voor deze twee projecten is niet gehonoreerd.

Cultuurhistorie Waalkwartier
Vanuit de planexploitatie wordt reeds 1,6 miljoen euro meer besteed dan oorspronkelijk geraamd. Uw raad heeft bij wensen en bedenkingen van de planexploitatie in 2020 aangegeven kwaliteit zeer belangrijk te vinden.

Verduurzamen vastgoedportefeuille
Wij werken aan het steeds meer verduurzamen van onze vastgoedportefeuille. In dat kader zijn er het afgelopen jaar energiescans uitgevoerd voor 164 van onze eigen gebouwen. Hieruit blijkt dat voor verdere verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed maatregelen nodig zijn die niet vanuit het revolverend fonds bekostigd kunnen worden. Het plaatsen van zonnepanelen is daar een voorbeeld van. Deze kunnen niet binnen 11 jaar worden terugverdiend. In het coalitie akkoord is het streven opgenomen om alle geschikte bedrijfsdaken in Nijmegen te

voorzien van zonnepanelen. Bovendien hebben wij de ambitie dat de gemeentelijke organisatie van Nijmegen in 2030 energieneutraal is. Om de duurzaamheidsambities van de gemeente te realiseren, adviseren wij om voor de verduurzamingsmaatregelen die zich niet binnen 11 jaar terugverdienen jaarlijks 1,1 miljoen euro beschikbaar te stellen. Een (groot) deel van dat budget zal besteed worden aan het plaatsen van zonnepanelen. Voorlopig is de claim voor 4 jaren. Daarna mogelijk nog een afzonderlijke claim maar we bekijken dan of we voldoen aan de eis om in 2030 energie-neutraal zijn. Mocht dat het geval zijn, dan komt er geen claim meer.

Aanplant bomen
De vorige coalitie had als een van de kernpunten een 10.000 bomenplan. Echter zonder middelen erbij. Dit resulteerde uiteindelijk in duizenden stuks aangeplant bosplantsoen (hoogte 0,8 tot 1 meter), veel fruit- en plukstruiken, het weggeven van kleine boompjes en enkele grote bomen. Daarmee is uiteindelijk een aantal van 10.000 gerealiseerd. We werken op dit moment het door de raad aangenomen initiatiefvoorstel 'Niet bomen, maar planten' uit. Uitgangspunt van het initiatiefvoorstel is dat we jaarlijks – conform het klimaatakkoord - het areaal bomen met 1% uitbreiden.
Willen we (zoals de motie stelt) tegemoet komen aan het klimaatakkoord door 1% toename van areaal en dit met een reëel gebaar doen zodat het ook daadwerkelijk zichtbaar is, dan is daar veel meer voor nodig. We zetten daadwerkelijk in op meer zichtbare en beleefbare bomen die helpen bij klimaatadaptatie, biodiversiteit, stadsaanzicht, cultuurhistorie en voeding. Dit komt in Nijmegen in de praktijk neer op het jaarlijks planten van 625 bomen per jaar. Hiervan worden er in ieder geval 325 in de Waalsprong gerealiseerd. Dat betekent dat we nog 300 stuks in de bestaande stad gaan realiseren. Daarnaast vraagt de raad ons om aan grondverbetering te doen en er zo voor te zorgen dat de bomen langer meegaan en ouder worden. In 2025 zal een evaluatie plaatsvinden.

Speelvoorzieningen stedelijke speeltuinen
Wij hebben een tweetal zeer goed bezochte stedelijke speeltuinen, Leemkuil en Brakkefort. Om ervoor te zorgen dat deze speeltuinen hun aantrekkelijkheid behouden, moet het aanbod van speelvoorzieningen voortdurend uitdagend en gemoderniseerd worden. Hierbij denken we aan een klimtoestel, trampoline, uitbreiding scooterbaan. Hiervoor is € 75.000 nodig.

Beweegvriendelijke omgeving
Om het spelen, bewegen en ontmoeten te stimuleren, gaan we groene, sociale knooppunten inrichten. Daarnaast gaan we een aantal beweegroutes en -tuinen aanleggen. Op het NYMA-terrein richten we een pumptrack voor BMX en stept in waar jong en oud kan spelen en ontmoeten. En tot slot realiseren we een urban fittrack in Noord.

Bibliotheek in Nijmegen-Noord
De komende jaren groeit Nijmegen-Noord toe naar een volwaardig stadsdeel met circa 35.000 inwoners. De raad geeft aan een bibliotheekfunctie in Nijmegen-Noord wenselijk te vinden. Gelet op de ontwikkeling van dit stadsdeel is de tijdelijke invulling van de bibliotheekfunctie in wijkcentra de Klif en de Ster niet meer afdoende. Om de bibliotheekfunctie - en de functie van cultuureducatie in een multifunctioneel gebouw - voor een stadsdeel van deze omvang mogelijk te maken, richten wij ons op een vestiging op een centrale locatie in het stadsdeel. Bij voorkeur met de mogelijkheid om aansluiting met andere maatschappelijke functies te realiseren. Na inventarisatie lijkt er één locatie te zijn die aan onze wensen voor haalbaarheid, bereikbaarheid en zichtbaarheid voldoet. Deze locatie bevindt zich aan de entree van Hof van Holland. We verkennen de mogelijkheden van deze locatie.
De vestiging van een bibliotheekfunctie in Nijmegen-Noord is onderdeel van een stadsbrede bibliotheek-infrastructuur. Voor de zomer van 2022 zullen wij uw raad informeren over deze bibliotheek-infrastructuur, waarbij aansluiting wordt gezocht bij gebiedsgericht werken, de sterke sociale basis en de verschillende functies van de bibliotheek.
De geraamde investeringslasten voor gebouw en grond zijn circa 2,2 miljoen euro.

Sporthal Hof van Holland
De oplevering van de sporthal staat voor de zomer van 2022 gepland. Dit is bestaand beleid en hier heeft reeds (november 2018) besluitvorming over plaatsgevonden. Diverse factoren leiden tot een tekort voor de realisatie: aanpassingen regeling SPUK-subsidie (specifieke uitkering sport), lager uitkeringspercentage SPUK, indexatie, locatiekeuze leidt tot hogere kosten, aanvullende wensen raad en brandveiligheidseisen.

Sportpark Vossenpels (kunstgrasveld DVOL)
Gezien de demografische ontwikkelingen en de groei van DVOL wordt de druk op het sportpark Vossenpels groter en ontstaan capaciteitsproblemen. Met de vervanging van natuurgras van het hoofdveld door kunstgras volstaat de ruimte voor de vereniging en geven we verdere invulling aan de nota buitensport. Afwegingskader voetbal is hierbij in gebruik genomen.

Sportzaal Marie Curiestraat
De sportzaal wordt gerealiseerd in combinatie met nieuwbouw BS Hidaya. De nieuwbouwplannen voor BS Hidaya bieden een (natuurlijk) geschikt moment om nu de verouderde gymzalen aan de Marie Curiestraat en Heidebloemstraat 201 te vervangen door de nieuwbouw van een sportzaal (twee zaaldelen). Hiermee is concreet sprake van behoud van het aantal zaaldelen in dit gebied (conform toekomstige behoefte). Het betreft een integrale benadering: voor onderwijshuisvesting een geschikte en passende, toekomstbestendige locatie voor BS Hidaya. Voor Sport een gewenste vervanging van twee gymzalen door een sportzaal (met behoud aantal zaaldelen), aangezien een sportzaal ruimte technisch meer mogelijkheden biedt voor de breedtesport. Zo kan de locatie aan de Heidebloemstraat 201 herontwikkeld worden. Besluitvorming hierover kan worden gezien als go /no go moment. Geen middelen betekent dat de plannen voor sport en stadsontwikkeling niet doorgaan. Gezien de globale planning kan rond oktober, november 2021 gestart worden met ontwerp en aanbesteding bouw school en sportzaal. Start bouw is januari 2023 en oplevering januari 2024. Hiervoor is 0,1 miljoen euro aan voorbereidingsbudget nodig en twee maal 3,7 miljoen euro bouwbudget voor realisatie.

Multifunctionaliteit sportaccommodatie
Deze investering vloeit voort uit de nota binnensport. In de nota binnensportaccommodatiebeleid is als speerpunt opgenomen, dat we het multifunctioneel gebruik van onze binnensportaccommodaties maatschappelijk, voor onderwijs en voor sportdoelstellingen willen vergroten. Voor het bevorderen van de multifunctionaliteit zijn aanpassingen en innovatie van onze binnensportaccommodaties nodig. Hiervoor is jaarlijks structureel extra geld nodig, zodat we uitvoering kunnen geven aan dit speerpunt.

Verbeteren akoestiek sportaccommodaties
Deze investering vloeit voort uit de nota binnensport. In de nota binnensportaccommodatiebeleid geven we aan dat we blijven werken aan de kwaliteit van onze binnensportaccommodaties. Hierbij zijn we op orde, maar op het gebied van de kwaliteitsnormen die gelden voor de akoestiek geldt dit niet. Hiervoor moeten we onze gym- en sportzalen aanpassen.

Bedrijfsinvesteringen
We werken nu aan een lange termijn visie op hoe we het werken in de kantooromgeving na de coronacrisis vorm en inhoud willen geven. Er zijn al pilots, die worden bekostigd uit lopende budgetten. We kunnen nu niet overzien in hoeverre de wensen die voortkomen uit de lange termijnvisie passend zijn te maken binnen bestaande budgetten, zoals ook het budget voor bedrijfsinvesteringen.

Ophoging bulkkrediet vervanging toplagen kunstgrasvelden
Jaarlijks ontvangt programma Sport 1,06 miljoen euro voor de vervanging van de toplagen van de kunstgrasvelden van de gemeentelijke buitensportaccommodaties. In 2018 is het kunstgrasareaal van sportpark Nieuw Balveren (OSC) en in 2020 van sportpark Staddijk Noord (Oranje Blauw) uitgebreid. Ophoging bulkkrediet is noodzakelijk om toekomstige toplaagvervanging te kunnen realiseren. Rekening houdend met een geïndexeerde vervangingsprijs (over 10 jaar circa € 475.000 en over 20 jaar circa € 550.000) hebben we jaarlijks gemiddeld

€ 51.000 extra financiële middelen per veld nodig om dit te kunnen bekostigen. Kortom met uitbreiding OSC en Oranje Blauw zeker € 100.000. Inclusief de uitbreiding met een kunstgrasveld bij DVOL is een ophoging van het bulkkrediet noodzakelijk van € 150.000.-

Vervangen parkeerapparatuur Keizer Karel garage (KKG)
De parkeerapparatuur in de Keizerkarelgarage is geleverd in 2012, met een afschrijvingstermijn van 10 jaren gelijk aan de technische levensduur en maximale termijn voor het onderhoudscontract. De vervanging zal in 2022 worden voorafgaan door een Europese aanbesteding. In 2021 zullen de voorbereidingen en publicatie plaatsvinden voor de aanbesteding met een raamovereenkomst 'Vervanging van parkeerapparatuur'.

Beschikbare investeringsruimte
We hebben een meerjarige doorrekening gemaakt van de afschrijvings- en rentelasten (kapitaallasten) van eerder door uw raad beschikbaar gestelde kredieten, de tot en met 2020 gerealiseerde investeringen en de nieuwe investeringen. Rekening houdend met technische aanpassingen en areaaltoename geeft dat het volgende beeld.

Bedragen * € 1 mln.	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
kapitaallasten primitieve begroting	36,36	36,89	37,91	39,25	39,25	39,25	39,25	39,25	39,25
areaal aanpassingen Woningen		-0,05	0,07	0,04	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08
areaal aanpassingen Niet Woningen					0,28	0,28	0,28	0,28	0,28
effect BBV omzetting investeringen O.R.		0,03	0,02	0,06	0,54	0,92	1,30	1,67	2,04
beschikbaar budget kapitaallasten	**36,36**	**36,87**	**37,99**	**39,36**	**40,14**	**40,53**	**40,91**	**41,28**	**41,64**
kapitaallasten nieuwe investeringen			0,97	1,48	2,62	2,62	2,62	2,62	2,62
doorberekende kapitaallasten	35,08	38,33	39,41	39,7	40,53	39,92	39,83	39,7	37,98
benodigde kapitaallasten	**35,08**	**38,33**	**40,38**	**41,18**	**43,15**	**42,54**	**42,45**	**42,32**	**40,6**
Verschil	**1,28**	**-1,46**	**-2,39**	**-1,82**	**-3,01**	**-2,01**	**-1,54**	**-1,04**	**1,04**
Vergroten investeringsruimte; extra kapitaallasten			**0,97**	**1,48**	**2,62**	**2,62**	**2,62**	**2,62**	**2,62**

Een negatief verschil geeft aan dat er te weinig budget is om in de dekking van alle investeringen te voorzien. In de onderste regels van de tabel is onder 'Verklaring Verschil' aangegeven, waaruit dat verschil bestaat. Daaruit blijkt het volgende:

1. voor bestaande investeringen vallen de extra benodigde kapitaallasten in 2022 min of meer weg tegen het overschot van 2021. In 2023 is ten opzichte van het beschikbare budget 1,42 miljoen euro nodig; gezien de vertragingen die we vaak zien bij investeringen stellen we nu niet voor de begroting voor dat deel aan te passen.
2. vanaf 2023 is voor nieuwe investeringen 0,97 miljoen euro, oplopend tot 2,62 miljoen euro in 2025, nodig voor dekking van kapitaallasten voor nieuwe investeringen. We stellen voor om de begroting voor die bedragen aan te passen. Deze aanpassingen hebben we meegenomen bij het programma Financiën;
3. in 2026, 2027 en 2028 ontstaat geen ruimte op het budget voor kapitaallasten om nieuwe investeringen te kunnen doen. Die ruimte zal moeten worden gezocht in de volgende (meerjaren)begroting.

Investeringsplan

Hieronder geven we een overzicht van alle specifieke investeringen waartoe uw raad eerder heeft besloten. In onderstaand overzicht staan ook de nieuwe specifieke investeringen, waarover uw raad bij deze Stadsbegroting een besluit neemt (in het rood weergegeven). In de laatste kolom is aangegeven wanneer uw raad het eerste besluit heeft genomen over de investering.

Bedragen * € 1.000	Investering		Verwacht jaar van oplevering					Initieel besluit
			2021	2022	2023	2024	2025	
Bereikbaarheid								
Fietstunnels Waalsprong	8.243	Bestaand						SB 10 - 13
Aanleg Dorpensingel	6.400	Bestaand						PN 2012
Parkeren Hezelpoort	2.597	Bestaand						Dec 2013
Stationsplein	3.000	Bestaand						SB 15 -18
Waalbrug fiets- en busbaan	5.970	Bestaand						SB 15 -18
Fietsvriendelijke maatregelen	4.728	Bestaand						SB 15 -18
Park & Ride	1.200	Bestaand						SB 15 -18
Bereikbaarheid campus o.a. Heyendaal	2.000	Bestaand						ZN 2016
Station Heyendaal	2.000	Bestaand						ZN 2016
Weurtseweg	1.900	Bestaand						ZN 2016
Onderhoudstoestand woonstraten	8.831	Bestaand						ZN 2017
Reconstructie Graafseweg	2.300	Bestaand						SB 19 - 22
Fietsenstalling Kelfkensbos	600	Bestaand						SB 19 - 22
Bushaltes Traianusplein en singels	350	Bestaand						SB 19 - 22
Verkeersveilig kruispunten Energiewg	270	Bestaand						ZN 2019
Campus Heijendaal en Rotondes	500	Bestaand						ZN 2019
Omvormen 30km wegen binnenstad	700	Bestaand						SB 21 - 24
Herinrichten Voorstadslaan	150	Bestaand						SB 21 - 24
Snelfietsroutes	6.245	Bestaand						SB 21 - 24
Parkeerdek Kelfkensbos	2.450	Bestaand						SB 21 - 24
Busbaan HOV	**150**	**Nieuw**						
Laadinfra	**200**	**Nieuw**						
Verlengde Waalbrug fietspad oostzijde	**450**	**Nieuw**						
Verkeersmanagementcentrale (VMC)	**450**	**Nieuw**						
Vervanging VRI's (verkeersregelinstallaties)	**1.137**	**Nieuw**						
Vrijval gedragsaanpassingen verkeer	**-300**	**Nieuw**						
Cultuur en cultureel erfgoed								
Investeringsbudget oude stad	435	Bestaand						Raad 2004
Cultuurhistorische Panden	1.800	Bestaand						SB 15 - 18
Upgrading Villa Novastraat 2-6	1.200	Bestaand						ZN 2017
Archeologisch depot	4.050	Bestaand						ZN 2017
Vervangen trekkenwand Schouwburg	3.535	Bestaand						SB 21 - 24
Groot onderhoud en verbouwing Schouwburg	1.000	Bestaand						SB 21 - 24
Museum Valkhof verbouwing	2.700	Bestaand						ZN 2019
Museum Valkhof rendabel	5.800	Bestaand						Raad 2021
Bibliotheek Nijmegen-Noord	**2.200**	**Nieuw**						
Economie en toerisme								
Voorzieningen evenemententerreinen	800	Bestaand						ZN 2017
Extra investering binnenstad	4.000	Bestaand						SB 21 - 24
Financiën								
Nijmegen Noord	500	Bestaand						ZN 2017
Installaties dienstgebouwen	1.000	Bestaand						SB 2019
Onderwijs								
Bewegingsonderwijs Kristallis	1.150	Bestaand						SB 14 - 17

Bedragen * € 1.000	Investering		Verwacht jaar van oplevering	Initieel besluit
Basisscholen Nijmegen-Noord	7.074	Bestaand		ZN 2017
Kwaliteitsimpuls VSO	11.000	Bestaand		SB 19 - 22
Uitbreiding niet-doorgedec. school	1.750	Bestaand		ZN 2019
Aanpassing VZH de Klif	600	Bestaand		ZN 2019
Basisschool Hidaya	**1.800**	**Nieuw**		
Kristallis	**3.350**	**Nieuw**		
Veiligheid				
Vervanging Toezichtcamera's	75	Bestaand		SB 21 - 24
Openbare Ruimte				
Groenstruct. Oostz. Mauritssingel	500	Bestaand		ZN 2019
Groot Onderhoud park Brakkenstein	1.200	Bestaand		ZN 2019
LED verlichting Binnenstad	500	Bestaand		ZN 2019
Vergroening stedelijk gebied	0	Bestaand		Voor 2014
Maatregelen luchtkwaliteit	1.400	Bestaand		SB 21 - 24
Vervanging speelvoorzieningen	2.345	Bestaand		SB 16-19
Aanplant bomen	**4.000**	**Nieuw**		
Speelvoorzieningen stedelijke speeltuinen	**75**	**Nieuw**		
Beweegvriendelijke omgeving	**1.000**	**Nieuw**		
Sport				
Meerjarige Renovatie Zwembaden	2.900	Bestaand		SB 15 - 18
Kunstgras Hockeyvelden	2.278	Bestaand		SB 15 -18
Bestaande Sportaccommodaties	5.200	Bestaand		SB 17 - 20
Gymzaal De Stelt	1.872	Bestaand		ZN 2017
Sporthal Plus, Hof van Holland (voorheen gymzaal Woenderskamp)	11967	Bestaand		ZN 2017
Koudenhoek, MF Sportveld (voorheen Broodkorf/Koudenhoek MF Sportveld)	2000	Bestaand		SB 19 - 22
Herontwik.Staddijk tbv Oranje Blauw	300	Bestaand		ZN 2019
Verhuizing korfbal. Keizerstad	1.800	Bestaand		ZN 2019
Clubhuis en kleedkamers Noviomagnum	1.800	Bestaand		ZN 2019
Kunstgrasveld Noviomagnum en KDC	800	Bestaand		ZN 2019
Uitbreiding tennisvelden LLTV Nijm-N	200	Bestaand		ZN 2019
Verlichting buitensport	200	Bestaand		SB 21 - 24
Sporthal Hof van Holland	**2.100**	**Nieuw**		
Sportpark Vossenpels (kunstgrasveld DVOL)	**550**	**Nieuw**		
Sportzaal Marie Curiestraat	**7.500**	**Nieuw**		
Multifunctionaliteit sportaccommodaties	**960**	**Nieuw**		
Verbeteren akoestiek sportaccommodaties	**300**	**Nieuw**		
Welzijn wijkontwikkeling en zorg				
Skaeve Huse	950	Bestaand		SB 13 - 16
Jongerencentrum Nijmegen Noord	623	Bestaand		SB 14 - 17
NUNN Renovatie	100	Bestaand		SB 15 - 18
Toegankelijkheid wijkaccommodaties	760	Bestaand		ZN 2017
Stip, Sociaal Wijkteam en Hof v Holland	1.000	Bestaand		ZN 2019
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling				
Openbare ruimte NYMA	2.700	Bestaand		SB 14 - 17
Entree Westzijde Spoorzone	5.500	Bestaand		SB 15 - 18
Asbest invent. & sanering	2.072	Bestaand		SB 15 - 18
Watersportcentrum Spiegelwaal	3.150	Bestaand		ZN 2017
Museum Valkhof	2.500	Bestaand		SB 19 - 22
Spoorzone Oost	10.500	Bestaand		SB 19 - 22
Aansluiting Burchtstraat - Valkhof	150	Bestaand		SB 19 - 22
Aanpas openbare ruimte Vlaams Kwartier	400	Bestaand		ZN 2019
Uitvoeren Valkhofkwartier	4.200	Bestaand		ZN 2019

Bedragen * € 1.000	Investering		Verwacht jaar van oplevering					Initieel besluit
Bruisende Binnenstad cofinanciering	360	Bestaand						ZN 2019
Stationsgebied	3.500	Bestaand						SB 21 - 24
Winkelsteeg/Kanaalzone	7.000	Bestaand						SB 21 - 24
Plansoftware Omgevingswet	70	Bestaand						SB 21 - 24
Toepasbare regelsoftware Omgevingswet	30	Bestaand						SB 21 - 24
Renovatie rijksmonument Valkhofpark	3.075	Bestaand						SB 21 - 24
Mercuriuspark Park en Bike	**3.500**	**Nieuw**						
Kanaalzone Zuid en Winkelsteeg; totaal € 79,2 miljoen	**27.800**	**Nieuw**						
Archeologisch depot	**450**	**Nieuw**						
Valkhofkwartier	**3.500**	**Nieuw**						
Cultuurhistorie Waalkwartier	**795**	**Nieuw**						
Verduurzamen vastgoedportefeuille	**4.400**	**Nieuw**						

Bulkinvesteringen en investeringen met eigen dekking

In onderstaande tabel geven we het totaalbeeld van alle kredieten die eerder door uw raad beschikbaar zijn gesteld voor bulkinvesteringen (jaarlijks terugkerende kredieten) en investeringen met eigen dekking. Ook is het krediet voor vervanging parkeerapparatuur en de uitbreiding van het bulkkrediet voor kunstgrasvelden zoals toegelicht in de paragraaf 'Nieuwe investeringen' hierin verwerkt. In de paragraaf 'nieuwe investeringen' is ook toegelicht dat we voor bedrijfsinvesteringen nog niet weten wat er extra nodig zal zijn.

bedragen * € 1.000			2021	2022	2023	2024	2025
Investeringen met eigen dekking							
Nieuwbouw De Hulsen	Wonen en SO	Bestaand	21.530				
Vastgoed Rendabel	Wonen en SO	Bestaand	1.751	1.100	1.100	1.100	1.100
Duurzaamheid	Wonen en SO	Bestaand	6.778	2.000	2.000	2.000	2.000
Groot- en vervangingsonderhoud	Openbare Ruimte	Bestaand	10.640	4.500	4.500	4.532	4.633
Rioolinvesteringen Waalsprong	Openbare Ruimte	Bestaand	8.773	3.311	2.444	2.298	1.647
Museum Valkhof aankoop	Cultuur en cult. erfgoed	Bestaand	4.900				
Vervanging parkeerapparatuur	**Bereikbaarheid**	**Nieuw**		**380**			
Bulkinvesteringen							
Woonomgevingsverbeteringen	Openbare Ruimte	Bestaand	375	375	375	375	375
Bedrijfsinvesteringen	Bestuur en Org.	Bestaand	2.671	2.150	2.150	2.150	2.150
Gemeentelijke accommodaties	Wonen en SO	Bestaand	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Kunstgrasvelden	Sport	Bestaand	1.267	1.062	1.062	1.062	1.062
Ophoging bulkkrediet verv. toplagen kunstgrasveld.	Sport			150	150	150	150
Investeringen Openbare Ruimte	Bereikbaarheid	Bestaand	4.764	5.105	5.105	5.105	5.105
Totaal			**64.449**	**21.133**	**19.886**	**19.772**	**19.222**

Rioolinvesteringen Waalsprong: vanaf 2022 bijgesteld conform in 2021 vastgestelde VGP

Lokale heffingen

Beleid

Deze paragraaf geeft inzicht in belastingen en heffingen die we heffen (rechten, tarieven of leges). De inwoners en bedrijven in Nijmegen dragen via de lokale belastingen en heffingen bij aan het welzijn, de leefbaarheid en de voorzieningen in hun stad. De lokale belastingen en heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten.

We maken onderscheid tussen belastingen en heffingen
Belastingen zijn bijdragen aan de gemeente waar geen directe tegenprestatie tegenover staat. Voorbeelden zijn OZB, hondenbelasting en de toeristenbelasting. De opbrengsten uit deze belastingen gaan naar de algemene middelen van de gemeente. De gemeenteraad bepaalt zelf waaraan de gemeente dit geld besteedt.

Heffingen worden geheven als de gemeente een van haar bezittingen ter beschikking stelt of als de gemeente een dienst verleent aan een individuele inwoner of bedrijf. Voorbeelden zijn havengelden en leges. De opbrengsten uit deze heffingen worden direct gebruikt om de gemaakte kosten te dekken. De gemeente mag niet meer heffen (maximaal 100%) dan de begrote kosten die gedekt worden met de heffing.

Opbrengst belastingen en heffingen
De totale opbrengst aan belastingen en heffingen bedraagt circa € 142,7 miljoen. Dit bedrag komt overeen met circa 17% van de totale gemeentelijke baten. Het merendeel van de opbrengst wordt gegenereerd door de OZB, Parkeerbelasting en de Rioolheffing.

In onderstaande tabel ziet u de inkomsten uit de lokale belastingen en heffingen:

Bedragen * €1 mln	Opbrengst 2020 (Stadsrekening)	Begroot dynamisch 2021	Stadsbegroting 2022
Onroerende zaakbelasting	86.8	89,1	91,8
Parkeergelden	12.9	17,2	17,5
Rioolheffing	16.0	15,9	16,2
Leges bouwvergunningen	6,8	6,6	6,1
Opbrengst groene zakken	2,3	2,6	2,6
Clicks ondergrondse afvalcontainers	0,3	0,3	0,3
Leges burgerzaken	2,0	2,0	1,9
Hondenbelasting	1,2	1,2	1,2
Toeristenbelasting	0,6	0,8	0,8
Parkeerboetes	0.9	0,7	0,7
Reinigingsrecht	0,7	0,7	0,8
Scheepvaartrechten	0,5	0,6	0,6
Precariobelasting	0,0	0,5	0,5
Marktgelden	0,0	0,3	0,3
Reclamebelasting	0,2	0,2	0,2
Eenmalige rioolaansluiting	0,0	0,1	0,1
Overige leges	1,3	1,0	1,0
Totaal	**132,4**	**139,8**	**142,7**

Vaststelling tarieven
Alle verordeningen die betrekking hebben op de gemeentelijke belastingen en heffingen 2022 (met tarieven) worden in december 2021 tegelijkertijd aangeboden aan de gemeenteraad. De OZB-tarieven 2022 kunnen we nu nog niet berekenen. Voor de berekening van de OZB-tarieven 2022 zijn de nieuwe WOZ-waarden van alle objecten nodig. De uitkomst van de herwaardering van de WOZ-objecten is pas medio oktober 2021 bekend.

Tarievenbeleid algemeen
Alle tarieven zijn volgens het bestaand beleid met de inflatiecorrectie van 1,83% voor 2022 geïndexeerd. Daar waar sprake is van een ander percentage stijging of daling lichten we dat later in deze paragraaf per heffing toe. We voldoen aan het wettelijk kader dat heffingen maximaal 100% kostendekkend mogen zijn.

Kwijtschelding
Voor de inwoners met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Het verlenen van kwijtschelding is aan wettelijke regels gebonden. Hoofdregel is dat gemeenten het kwijtscheldingsbeleid van de rijksoverheid volgen zoals geregeld in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet. Strenger toepassen van deze regels is toegestaan, ruimhartiger toepassen niet. De gemeente Nijmegen volgt het beleid van de Rijksoverheid. De gemeente kan zelf bepalen welke belastingen al dan niet voor kwijtschelding in aanmerking komen. Kwijtschelding wordt sinds 1 januari 2019 alleen nog verleend voor de hondenbelasting voor de eerste hond en de leges voor een gehandicaptenparkeerplaats of - kaart. Voor de overige belastingen en heffingen verlenen we geen kwijtschelding meer.

Ontwikkelingen

Coalitieakkoord 2018-2022 'Samen vooruit'
In het coalitieakkoord 2018-2022 `Samen vooruit' is afgesproken de afvalstoffenheffing niet opnieuw in te voeren en de OZB niet-woningen (eigenaarsdeel) te verlagen oplopend tot 5% in 2023.

In onderstaande tabel is de afbouw opgenomen:

Programmamiddelen * € 1.000	2020	2021	2022	2023
Verlaging OZB niet woningen	-425	-900	-1.375	-1.850

Belastingopbrengsten

OZB
Op grond van de wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) bepalen we jaarlijks de marktwaarde van de onroerende zaken in Nijmegen en delen deze vervolgens mee aan de belanghebbenden.

OZB bestaat uit twee afzonderlijke belastingen:
- Een belasting voor de eigenaren van niet-woningen.
- Een belasting voor de eigenaren van woningen.

Berekening
Bij de berekening van de tarieven OZB gaan we uit van een in de begroting vastgestelde opbrengst. Dit betekent dat we de marktwaardestijging of marktwaardedaling van de stad budgetneutraal in de tarieven verwerken. Bij het schrijven van deze paragraaf zijn onze woningen en niet-woningen nog niet geheel getaxeerd. Voor 1 december van dit jaar moet 90% van de objecten getaxeerd zijn. Op basis daarvan stelt de gemeenteraad de tarieven vast. Afhankelijk van de begrote opbrengst en een eventuele waardestijging of waardedaling verlagen of verhogen we de tarieven. De totale OZB-opbrengst voor de gemeente neemt dus alleen toe als het aantal objecten waarvoor betaald wordt toeneemt.

Tarieven
De tarieven voor de OZB berekenen we in het najaar zodat we kunnen uitgaan van de meest actuele cijfers over de verwachte waardeontwikkeling. In de laatste raadsvergadering van december wordt de verordening OZB (samen met de overige belastingverordeningen en de legesverordening) inclusief tarieven aangeboden aan de gemeenteraad.

Afvalstoffenheffing
De afvalstoffenheffing is voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Hier is sprake van een wettelijke verplichting.

In de vorige raadsperiode is het vaste deel van de afvalstoffenheffing ondergebracht in de OZB. De gebruikers zijn verplicht om te betalen voor rode of groene afvalzakken, voor het afvoeren van afval in de ondergrondse afvalcontainer of om het afval aan te bieden aan de afvalverwerker. Op deze manier wordt het principe 'de vervuiler betaalt' gerealiseerd.

Bedragen * € 1 mln	Dynamische begroting 2021	Stadsbegroting 2022
Opbrengst huisvuilzakken	€ 2,6	€ 2,6
Opbrengst clics (ondergrondse containers)	€ 0,3	€ 0,3
Totaal	**€ 2,9**	**€ 2,9**

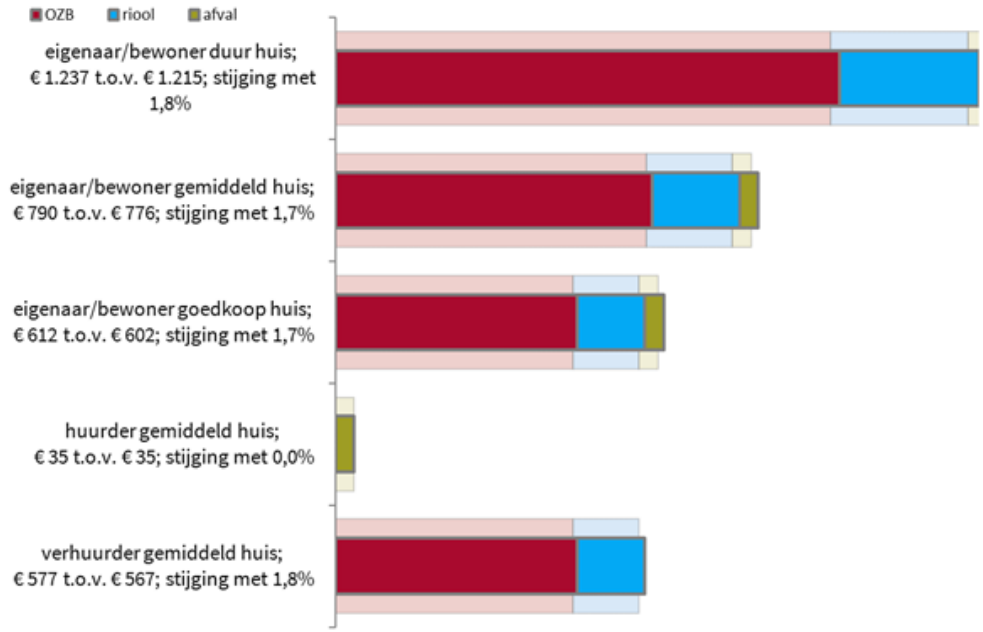
Rioolheffing
De belasting wordt geheven bij de eigenaar van een pand dat is aangesloten op de gemeentelijke riolering of openbaar gemeentewater. Het tarief is afhankelijk van de WOZ-waarde van het aangesloten pand. Aangezien bij het schrijven van deze paragraaf onze woningen en niet-woningen nog niet geheel zijn getaxeerd, berekenen we de tarieven in het najaar. Zo gaan we uit van de meest actuele cijfers over de verwachte waardeontwikkeling. In de laatste raadsvergadering van december worden alle belastingverordeningen en de legesverordening (met tarieven) aangeboden aan de gemeenteraad.

Uitgangspunten die gehanteerd worden bij de kostentoerekening van de rioolheffingen:
- tarief is afhankelijk van WOZ-waarde van het aangesloten pand
- tarief is 100 % kostendekkend

Bedragen * € 1 mln	Dynamische begroting 2021	Stadsbegroting 2022
Opbrengst	€ 15,9	€ 16,2
Totaal	**€ 15,9**	**€ 16,2**

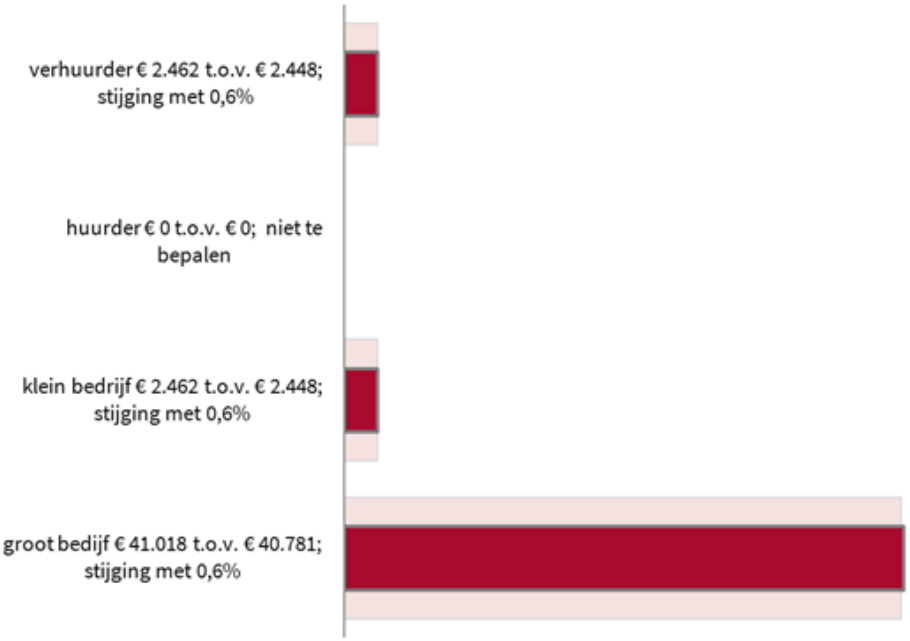
Ontwikkeling lastendruk
Hieronder ziet u wat de verwachte effecten van de geschetst woonlastenontwikkelingen zijn op de lastendruk, vanuit het perspectief van inwoners en bedrijven. Dit is op basis van de huidige inzichten. Onder woonlasten verstaan we: onroerende-zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden en bedrijf in een gemeente jaarlijks te maken krijgt. Zoals hierboven al beschreven zijn de definitieve OZB-tarieven bij de behandeling van de belastingverordeningen bekend.

Woningen 2022 ten opzichte van 2021

Uit bovenstaande figuur blijkt dat de woonlasten voor de eigenaar- bewoner naar verwachting licht stijgen. De stijging staat gelijk aan de indexering zoals vastgesteld in de Stadsbegroting 2022-2025. De uiteindelijke woonlasten bepalen we aan de hand van de definitieve tarieven.

Niet-woningen 2022 ten opzichte van 2021

Uit bovenstaande figuur blijkt dat de lasten voor de bedrijven naar verwachting licht stijgen. Deze stijging is het saldo van de indexering uit de Stadsrekening 2022-2025 en de afspraak uit het coalitieakkoord 2018-2022 'Samen vooruit' om de OZB-opbrengst niet-woningen (eigenaarsdeel) vanaf 2020 te verlagen (2022: € 1.375.000). De uiteindelijke lasten bepalen we aan de hand van de definitieve tarieven.

Toelichting per belastingsoort

Hondenbelasting
De belasting wordt geheven bij de eigenaar van een hond op basis van het aantal honden dat hij heeft. Het is een algemene belasting. Dat houdt in dat er geen relatie is tussen enerzijds de kosten van bijvoorbeeld hondenuitlaatplaatsen en anderzijds de opbrengsten. In Nijmegen zijn momenteel ruim 9500 honden geregistreerd. Jaarlijks voert een externe partij voor ons steekproefsgewijs een controle uit om het bestand actueel te houden.

Parkeren
De Parkeerverordening stelt de kaders vast voor het verlenen van parkeervergunningen en de eisen die aan die vergunningen zijn verbonden. In het Aanwijzings- en Uitwerkingsbesluit Parkeren bij deze verordening zijn de verschillende parkeerproducten vastgelegd met de daarbij behorende uitgifte- en gebruikscriteria. Voor al deze producten wordt een belastingtarief in rekening gebracht. Dit is geregeld in de verordening Parkeerbelastingen. Naast de tarieven voor vergunningen worden via deze verordening ook de belastingtarieven voor het parkeren op straat geheven. De tarieven voor parkeergarages en afgesloten parkeerterreinen zijn privaatrechtelijk en worden separaat vastgesteld door ons college en vastgelegd in het besluit Tarieven parkeergarages en afgesloten parkeerterreinen. De parkeerder die niet of te weinig betaalt, krijgt een naheffingsaanslag (gemeentelijke belastingaanslag). Het parkeerbeleid is vastgelegd in de Parkeernota ‘Parkeren in Nijmegen 2020 -2030 “, die op 25 november 2020 door de Raad is vastgesteld.

De opbrengst parkeerbelastingen gebruiken we enerzijds ter dekking van de kosten van onder andere parkeervoorzieningen, het selectief toegangssysteem voor de binnenstad en het fietsparkeren (gratis bewaakte stallingen). Ook betalen we handhaving op parkeren uit de opbrengst.

De parkeerbegroting wordt in 2022 conform de gemeentelijke richtlijnen opgehoogd met de prijsindexering van 1,83% (€ 328.905). Deze stijging dekken we met de huidige parkeertarieven.

Toeristenbelasting
De toeristenbelasting wordt geheven bij personen die geen inwoners zijn van de gemeente Nijmegen en die binnen de gemeente verblijven in een hotel, pension, B&B, Airbnb of bijvoorbeeld een vakantiehuisje. Nijmegen kent een tweetal tarieven: voor campings en voor hotels/pensions/B&B/Airbnb.

Precariobelasting
Precariobelasting wordt geheven bij degene die voorwerpen of materialen stalt op de openbare gemeentegrond (containers, terrassen, borden). Precariobelasting is een ongebonden belasting, zodat de gemeente de volledige vrijheid heeft in de vaststelling van de hoogte van de tarieven.

Reclamebelasting
Om de binnenstad nog aantrekkelijker te maken, heeft het Huis van de Binnenstad (HvdB) met ingang van 2019 een binnenstadfonds ingevoerd. Met dit fonds kunnen de binnenstadondernemers zelf initiatieven bekostigen die goed zijn voor de binnenstadeconomie, en daarmee de binnenstad vermarkten, promoten en de werkgelegenheid aan jagen.

Naast een bijdrage vanuit het Ondernemersfonds kan het HvdB voor realisatie van deze doelstellingen niet langer afhankelijk zijn van vrijblijvende bijdragen van individuele ondernemers. Het fenomeen free riders draagt er aan bij dat velen de lusten ervaren van hetgeen enkelen bijdragen. Daarom heeft het HvdB de gemeente gevraagd om een reclamebelasting te heffen. Hiermee dragen alle binnenstadondernemers bij. Als basis wordt de WOZ-waarde van de binnenstadspanden aangehouden. De gemeente wordt gezien als fondsbeheerder. De gemeente zorgt voor de inning van de belasting en stelt de middelen, onder aftrek van de kosten die zijn gemoeid met de heffing en de

invordering (perceptiekosten), ter beschikking aan HvdB. Dit overigens op basis van een subsidieaanvraag door het HvdB met daarin een uitvoeringsagenda voor het betreffende jaar.

Leges en rechten

De leges en tarieven van de diverse rechten worden in rekening gebracht voor het door de gemeente verrichten van taken en diensten. Gemeentelijke producten en diensten mogen kostendekkend zijn. De baten mogen de lasten echter niet overstijgen. Ieder tarief wordt getoetst aan de gemeentelijke richtlijn Kostentoerekening Leges en Tarieven, die is gebaseerd op de landelijke handreiking.
Voor een aantal tarieven stelt het Rijk een maximum vast, bijvoorbeeld de leges reisdocumenten. Op dit moment is nog niet bekend of deze legestarieven met meer dan de indexatie stijgen. Hierop komen we bij het vaststellen van de legesverordening terug.

Kostenonderbouwing

Voor bepaalde gemeentelijke heffingen geldt de wettelijke eis van maximaal kostendekkende tarieven. In onderstaande tabellen ziet u de kostendekking van de belangrijkste gemeentelijke heffingen voor 2022.

Legesverordening

Titel 1 algemene dienstverlening

Titel 1 Algemene dienstverlening; bedragen * € 1			Taakveld	Overhead	Kosten	Opbrengsten	Kosten-dekking
hfd.	1	Burgerlijke stand	229.868	119.328	349.196	256.128	73,35%
hfd.	2	Reisdocumenten	569.294	216.676	785.970	555.400	70.66%
hfd.	3	Rijbewijzen	483.649	223.092	706.741	607.915	86.02%
hfd.	4	Verstrekkingen uit de Gemeentelijke Basisregistratie personen	144.650	99.979	244.629	152.991	62.54%
hfd.	5	Overige publiekszaken	281.400	87.024	368.424	232.598	63.13%
hfd.	6	Vervallen	0	0	0	0	0.00%
hfd.	7	Bestuursstukken	0	0	0	0	0,00%
hfd.	8	Regionaal Archief Nijmegen	14.098	9.593	23.691	6.975	29.44%
hfd.	9	Verkeer en vervoer	131.471	91.045	222.516	75.115	33.76%
hfd.	10	Huisvestingswet	87.442	57.871	145.313	145.313	100,00%
hfd.	11	Leegstandswet	4.567	3.194	7.761	7.048	90.81%
hfd.	12	Kansspelen	13.361	9.342	22.703	22.616	99.62%
hfd.	13	Winkeltijdenwet	461	323	784	762	97.19%
hfd.	14	Standplaatsen	16.298	11.395	27.693	21.941	79.23%
hfd.	15	Algemene verordening ondergrondse infrastructuur	355.493	224.747	580.240	563.043	97.04%
hfd.	16	Diversen	15.671	10.957	26.628	20.945	78.66%
Kostendekking Titel 1			**2.347.723**	**1.164.566**	**3.512.289**	**2.668.790**	**75,98%**

Titel 2 dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning; bedragen * €1			Taakveld	Overhead	Kosten	Opbrengsten	Kosten-dekking
hfd.	1	Vooroverleg /conceptaanvraag / stedenbouwkundige beoordeling	52.388	0	52.388	52.388	100,00%
hfd.	2	Omgevingsvergunning	5.438.504	880.588	6.319.092	5.973.217	94.53%
hfd.	3	Vermindering	0	0	0	0	0,00%
hfd.	4	Teruggaaf	0	0	0	0	0,00%
hfd.	5	Intrekking omgevingsvergunning	0	0	0	0	0,00%
hfd.	6	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	0	0	0	0	0,00%
hfd.	7	Bestemmingsplanherziening	0	0	0	0	0,00%
Kostendekking Titel 2			**5.490.892**	**880.588**	**6.371.480**	**6.025.605**	**94.57%**

Titel 3 dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn; bedragen * €1			Taakveld	Overhead	Kosten	Opbrengsten	Kosten-dekking
hfd.	1	Horeca	75.054	52.477	127.531	122.133	95.77%
hfd.	2	Organiseren van evenementen	205.410	143.621	349.031	92.239	26,43%
hfd.	3	Prostitutiebedrijven	1.107	774	1.881	1.406	74.75%
hfd.	4	Routeringsverordening	0	0	0	0	0,00%
hfd.	5	Teruggaaf en andere activiteiten	0	0	0	0	0,00%
Kostendekking Titel 3			**281.571**	**196.872**	**478.443**	**215.778**	**45.10%**

Samenvatting titel 1,2 en 3

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3; bedragen * €1	Taakveld	Overhead	Kosten	Opbrengsten	Kosten-dekking
Kostendekking Titel 1	2.347.723	1.164.566	3.512.289	2.668.790	75.98%
Kostendekking Titel 2	5.490.892	880.588	6.371.480	6.025.605	94.57%
Kostendekking Titel 3	281.571	196.872	478.443	215.778	45.10%
Kostendekking totale tarieventabel	**8.120.186**	**2.389.679**	**10.362.2123**	**8.910.173**	**85.99%**

Rioolheffing

Kostendekkendheid rioolheffing; bedragen * € 1	
Kosten riool	14.577.329
Personeelskosten	977.994
Overhead	684.596
Totale kosten	**16.239.920**
Opbrengst heffingen	16.239.920
Dekkingspercentage	**100%**

De rioolheffing is 100% kostendekkend. In dit dekkingspercentage is niet inbegrepen de kostendekkendheid van het eenmalig rioolaansluitrecht.

Eenmalig rioolaansluitingsrecht

Kostendekkendheid eenmalig rioolaansluitingsrecht; bedragen * € 1	
Kosten rioolaansluiting	80.350
Personeelskosten	0
Overhead	0
Totale kosten	**80.350**
Opbrengst heffingen	80.350
Dekkingspercentage	**100%**

Afvalstoffenheffing

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing; bedragen * € 1	
Kosten afval	11.392.467
Personeelskosten	163.427
Overhead	114.399
Totale kosten	**11.670.293**
Opbrengst heffingen	2.937.776
Dekkingspercentage	**25%**

Marktgelden

Kostendekkendheid marktgelden; bedragen * € 1	
Kosten markten	138.955
Personeelskosten	112.860
Overhead	79.002
Totale kosten	**330.818**
Opbrengst heffingen	259.696
Dekkingspercentage	**79%**

Scheepvaartrechten

Kostendekkendheid scheepvaartrechten;bedragen * € 1	
Kosten havens	719.031
Personeelskosten	131.940
Overhead	92.358
Totale kosten	**943.329**
Opbrengst heffingen	606.540
Dekkingspercentage	**64%**

Bedrijfsvoering

Inleiding

De organisatie heeft grote opgaven op het gebied van duurzaamheid, het blijven van een aantrekkelijke stad, het werken aan een meer veerkrachtige economie en tegelijkertijd een sociale stad blijven.

Dat vraagt om een moderne overheid die flexibel en wendbaar is en die ook voor de langere termijn de goede stappen kan zetten. De belangrijkste beweging om te maken is dat de opgaven en de belevingswereld van de mensen in de stad steeds het vertrekpunt zijn. Daarom wordt de beweging naar een wendbare netwerkorganisatie gemaakt die handelt als één organisatie.

Organisatieontwikkeling

Op allerlei plaatsen binnen de organisatie wordt gewerkt aan het verbeteren van de organisatie en aan de ontwikkeling van de medewerkers: met het uitvoeringsprogramma dienstverlening, door het verbeteren van de samenwerking met de stad, door acties om een lerende organisatie te zijn en via diverse trajecten binnen de afdelingen. Vanuit het programma organisatieontwikkeling wordt gefocust op drie hoofdthema's: opgavegericht werken, digitale transformatie en leiderschap. Het hoofdthema 'opgavegericht werken' richt zich op kortcyclisch met sterke teams samenwerken aan de opgaven van de stad. Het tweede hoofdthema is 'digitale transformatie'. Dit is breder dan alleen digitalisering, het gaat ook over de digitale vaardigheden en het creëren van waarde door middel van technologie. De ontwikkeling van de organisatie naar een wendbare netwerkorganisatie die handelt als één organisatie vraagt daarbij passend leiderschapsgedrag naar elkaar én naar de medewerkers toe. Dit wordt opgepakt in het laatste hoofdthema 'leiderschap'. De visie op leiderschap is door het GMT vastgesteld. Daarna hebben meerdere interventies plaatsgevonden (spiegelgesprekken, intervisie, leiderschapsdagen). Nu breekt een nieuwe minder vrijblijvende fase aan waarbij helder is waar elke leidinggevende aan moet voldoen qua leiderschapsgedrag.

Opgavegericht werken
De belangrijkste opgaven en de belevingswereld van de mensen in de stad zijn het vertrekpunt van de organisatie. De focus ligt daarom in 2022 op het nog meer opgavegericht en wendbaar werken met elkaar en binnen onze netwerken. Op een aantal onderdelen is hier specifiek aandacht voor.

De producten in de planning en control-cyclus komen tot stand door een intensieve samenwerking in onze gemeentelijke organisatie. Er wordt continu gewerkt aan de verbetering van deze producten, zodat ze het bestuur maximaal ondersteunen in de besluitvorming. Tijdige informatievoorziening is cruciaal.

Goede interne communicatie is ook een belangrijk onderdeel. Dit helpt medewerkers open te staan voor verschillende belangen en eventuele weerstand van extern. Het geeft medewerkers weerbaarheid, vertrouwen en de volledige informatie die nodig is om vragen te beantwoorden of op kritiek te reageren.

De gemeente hecht er waarde aan dat onder alle plannen en uitvoering een stevig juridisch fundament ligt. Als we onze plannen voor en met de stad ook echt willen waarmaken, wat is er dan nodig om dit met recht te doen? De specialist komt tijdig aan tafel bij juridische adviseringsvraagstukken, ter ondersteuning van bestuur en organisatie bij beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering. Daarnaast wordt regie gevoerd op de inzet van de stadsadvocaat. Ook wordt de juridische kwaliteit van alle college- en raadsvoorstellen op een aantal algemene criteria getoetst.

Digitale transformatie
De coronacrisis heeft ervoor gezorgd dat digitaal werken de norm is geworden, het is het laatste zetje in de digitale transformatie die we als overheid aan het doormaken zijn. Hierin staat de vraag centraal: hoe krijgen we grip op de kansen en bedreigingen die deze digitale transformatie met zich meebrengt en bestendigen we de goede zaken?

In 2022 gaat de organisatie aan de slag om producten en diensten verder te digitaliseren en overheidsinformatie verder toegankelijk te maken, maar zullen er ook een aantal belangrijke wetten vastgesteld worden die dit de komende jaren gaan stimuleren, zoals de Wet open overheid en de Omgevingswet. Vanuit het manifest 'Open en weerbaar' zijn dit gunstige prikkels naar een meer toegankelijke en vertrouwenwekkende overheid. Nieuwe technologieën die bij deze digitale transformatie beschikbaar worden, zullen nadrukkelijker onderzocht worden voordat ze ingezet worden.

De wijze waarop ICT ingezet wordt binnen de bedrijfsvoering zal meer vanuit de opgaven gericht worden. Het accent zal in 2022 liggen op het beheer en de ontwikkeling van dashboards voor het opgavegericht sturen rondom thema's als de openbare ruimte en in de keten zorg - werk en inkomen. Er zal daarbij steeds meer samenwerking plaatsvinden met andere gemeentes, vooral op terrein van zorg en dienstverlening.

Steeds meer digitaal werken noopt ook tot het verbeteren van ons informatiebeheer en het verbeteren van privacybescherming rond informatiebeheer.

Leiderschap
De bedrijfsvoering helpt de gemeente als organisatie te presteren, leren en verbeteren. Zowel gevraagd als ongevraagd. Voor een effectieve, betrouwbare en toekomstbestendige overheid. Voor de organisatie en de stad. Voor nu en in de toekomst.

Het is namelijk belangrijk om als organisatie nieuwsgierig te blijven; onszelf blijven afvragen of we de juiste dingen op de beste manier doen. Wat vinden we goed gaan en wat kan juist nog beter? Niet om af te rekenen, maar vooral met elkaar een 'lerende houding' te realiseren. Jezelf en elkaar iedere keer durven uitdagen om de slagkracht, integriteit en democratisch handelen te versterken. In 2022 komt de focus te liggen op het leerklimaat van de organisatie en leren in het werk.

Personeel

Om bij te dragen aan de organisatiedoelstellingen heeft kwalitatief goed toegerust personeel, een goede werkomgeving en een prettige werksfeer de focus. Zo wordt optimaal ingespeeld op de ontwikkelingen en veranderingen die op de gemeente afkomen. Er is blijvend aandacht voor diversiteit van ons personeelsbestand en talentgericht werken. Dit draagt bij aan de kwaliteit van de producten en dienstverlening aan de burger.

Opgavegericht werken
De opgaven in de stad bepalen het werk in onze organisatie. Wijkgericht werken is hier een goed voorbeeld van. Dit zorgt voor een betere aansluiting bij wat er leeft in de wijken en dat hier nog integraler en slagvaardiger op ingespeeld kan worden. Samen met de bewoners en partners in de wijken.
Het werk wordt intern op een resultaatgerichte manier uitgevraagd en de organisatie richt zich op een goede match tussen werk en talenten/competenties die hiervoor nodig zijn. Dit is Oversteek. In 2022 heeft Oversteek nog meer de focus op het opgavegericht werken. Strategische personeelsplanning is een belangrijk aandachtsgebied. Hiermee ontstaat inzicht in de opgaven waar de organisatie voor komt te staan en kan er gestuurd worden op de juiste persoon, op het juiste moment op de juiste plek. Daarnaast vergroot het de ontwikkelmogelijkheden van medewerkers.

Digitale transformatie

- Hybride werken

De corona crisis heeft gezorgd voor een verandering in de manier van samenwerken. Hybride werken is de toekomst. Daarom staat in 2022 het ontwikkelen van een visie op hybride werken op de agenda, en tevens ook het maken van kaders rondom thuiswerken en op afstand werken. Ook projecten waarbij de kantooromgeving wordt aangepast op de wensen en voorwaarden om hybride te kunnen werken hebben de aandacht.

De corona crisis heeft ons ook andere inzichten gebracht. Prettig en efficiënt werken vraagt om een werkomgeving die je daarbij ondersteunt. Wendbaar werken met elkaar en binnen onze netwerken, aansluitend bij wat het werk van ons vraagt. Alle dienstgebouwen worden zo ingericht dat de medewerkers op een verantwoorde en veilige manier kunnen werken, vergaderen en ontmoeten en bezoekers op een verantwoorde en veilige manier de dienstpanden van de gemeente kunnen betreden.

- Leren en ontwikkelen

De organisatie blijft zich ontwikkelen ten behoeve van de opgaven waar het voor staat. Daarbij is er zorg voor kennisdeling dwars door de organisatie heen, zodat duidelijk is waar iedereen mee bezig is en hoe de samenwerking met de stad verloopt. De digitale transformatie zorgt er voor dat leren en ontwikkelen plaats- en tijdonafhankelijk moet kunnen plaatsvinden. Van alle medewerkers en leidinggevenden wordt persoonlijk leiderschap gevraagd. Er is een online leerplatform ingericht, waarbij medewerkers meer eigen regie hebben over hun ontwikkeling en het versterken van talenten. In 2022 wordt dit leerplatform geëvalueerd.

Leiderschap

Leidinggevenden hebben een cruciale rol in het realiseren van de opgaven van de stad. De ontwikkeling van de organisatie vraagt wat van het leiderschapsgedrag naar elkaar en naar de medewerkers toe. Vanuit de Nijmeegse visie op leiderschap ligt de focus in 2022 op het aanscherpen van de verwachtingen op leiderschap en de benodigdheden voor werknemers in een wendbare organisatie.

Personeelskosten

Begrote loonsom

Afdeling	Fte's 2022	2022	2023	2024	2025
Bestuur en Management	83,78	2,3	2,3	2,3	2,3
Bestuursondersteuning en -advies	57,90	5,0	5,0	5,0	5,0
Financiën	137,65	11,0	11,0	11,0	11,0
Juridische Zaken	38,27	3,3	3,3	3,3	3,3
Maatschappelijke Ontwikkeling	57,69	5,3	5,3	5,2	5,2
Personeel, Informatie en Facilitair	167,08	12,4	12,4	12,4	12,4
Publiekszaken	65,90	4,1	4,1	4,1	4,1
Stadsbeheer	154,73	10,4	10,4	10,4	10,4
Stadsrealisatie	110,76	9,2	9,2	9,2	9,2
Stadsontwikkeling	121,77	11,2	11,2	11,2	11,2
Vastgoed, Sport en Accommodaties	185,66	11,9	11,9	11,9	11,9
Veiligheid	35,28	3,0	3,0	3,0	3,0
Wijkmanagement	22,54	2,1	2,1	2,1	2,1
Zorg en Inkomen	256,86	18,4	18,4	18,4	18,4
Bestuurlijk		3,0	3,0	3,0	3,0
Totaal	**1.495,87**	**112,48**	**112,48**	**112,35**	**112,35**

Onder ‘Bestuurlijk’ zijn de vergoedingen aan College- en Raadsleden opgenomen.

Budgetten voor inhuur derden

bedragen x € miljoen	2022	2023	2024	2025
Programma's	2,9	2,9	2,8	2,7
Totaal inhuur budgetten	**2,9**	**2,9**	**2,8**	**2,7**

Apparaatskosten naar programma's

Apparaatskosten per programma * € 1 miljoen	2022	2023	2024	2025
Bereikbaarheid	8,3	8,3	8,3	8,3
Bestuur en organisatie	51,2	51,5	52,0	51,1
Cultuur en cultureel erfgoed	3,7	3,7	3,7	3,7
Economie en toerisme	1,8	1,8	1,8	1,8
Financiën	3,8	3,8	3,8	3,8
Onderwijs	2,5	2,5	2,5	2,5
Openbare ruimte	3,0	3,0	3,0	3,0
Sport	4,3	4,3	4,3	4,3
Veiligheid	4,8	4,8	4,8	5,0
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	13,7	13,7	13,5	13,5
Werk en Inkomen	14,3	14,3	13,9	13,9
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	0,9	0,9	0,9	0,9
Investeringen en grondexploitaties	16,6	16,6	16,6	16,3
Totaal	**128,8**	**129,1**	**129,0**	**128,2**

Verbonden partijen

Beleid

In deze paragraaf gaan we in op de sturing en control van verbonden partijen, de definitie die wij hanteren voor verbonden partijen en onze visie op en beleid ten aanzien van verbonden partijen. Daarna volgt een toelichting per verbonden partij

Sturing en control
De afgelopen jaren hebben we flink geïnvesteerd in de verbetering van sturing en control op verbonden partijen. Over de bereikte resultaten hebben wij uw raad periodiek geïnformeerd. We houden continu aandacht voor de periodieke actualisatie van specifieke kaders betreffende de verbonden partijen. De actuele specifieke kaders zijn beschikbaar via pcportal.nijmegen.nl. Per verbonden partij nemen we naast de financiële risico's ook zoveel mogelijk de potentiële beleidsrisico's of afbreukrisico's op. Daarnaast nemen we de risico's op bij het programma waar de verbonden partij onder valt.

Definitie
Wij spreken van een verbonden partij als het een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie betreft waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft. Met deze definitie sluiten wij aan bij de definitie die in et Besluit begroting en verantwoording van het ministerie van Binnenlandse Zaken is opgenomen. Van een *financieel belang* is sprake als een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat en als de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een bestuurlijk belang als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Visie en beleid
Visie en beleid zijn vastgelegd in de ‘Kadernota Verbonden Partijen gemeente Nijmegen’, door uw raad vastgesteld in 2019. De kadernota is de basis voor de sturing en control van verbonden partijen in het algemeen en helpt bij het verhelderen van de afwegingen die wij in Nijmegen maken bij het aangaan, volgen en beëindigen van deelnemingen in het bijzonder. De kadernota is een richtinggevend document met algemene uitgangspunten en beleidsregels die bestaan uit drie hoofdgroepen:

- Beleidsmatige afwegingen bij het oprichten van en deelname aan een verbonden partij
- Sturing en control op verbonden partijen
- Beëindiging van de deelname aan, opheffing van of vervreemding van een verbonden partij

Ontwikkelingen

Er zijn geen voornemens voor deelname aan of oprichting van een verbonden partij. We verwachten in de loop van dit jaar de Gemeenschappelijke regeling Bijsterhuizen op te kunnen heffen. Hiervoor wordt besluitvorming voorbereid.

Overzicht verbonden partijen

Bedragen *€1.000		Vreemd vermogen		Eigen vermogen		Resultaat	Financiële bijdrage Nijmegen
Naam verbonden partij + plaats	Vorm	1-1-2021	31-12-2021	1-1-2021	31-12-2021	2020	2022
GR Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen	GR	0	0	0	0	0	1.235
Euregio Rijn Waal, Kleve	GR	3.614	3.395	1.651	1.763	0	25
Gezondheidszorg regio Nijmegen, Nijmegen	GR	5.481	24.929	1.290	1.992	760	14.011
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, Nijmegen	GR	64.335	68.824	3.285	7.007	3.722	14.711
Marn, Nijmegen	GR	1.874	1.788	10.300	9.900	136	0
Bijsterhuizen, Wijchen	GR	620	2.263	9.752	8.662	4.021	0
ODRN, Nijmegen	GR	5.202	6.929	74	494	484	7.546
MGR, Nijmegen	GR	21.781	25.104	0	0	0	53.817
Park Lingezegen, Elst	GR	645	236	5.176	4.409	-767	255
Doelgroepvervoer regio Arnhem-Nijmegen te Arnhem	GR	0	0	0	0		3.065
DAR , Nijmegen	NV	12.425	11.493	14.202	13.951	613	0
RvN@	sti	41	51	113	-10	-10	80
Indigo, Arnhem	BV	14..076	13.811	3.375	2.975	-400	0
Leisurelands, Arnhem	BV	15.487	15.288	68.893	73.105	4.212	0
Land over de Waal BV, Nijmegen	BV	0	0	7	7	0	0
Waalfront, Nijmegen	BV/CV	88	88	-20.400	-20.400	0	0
Waalfront BV, Nijmegen	BV	3.920	3.920	17	17	0	0
Bank Nederlandse Gemeenten, Den Haag	NV	144.802.000	155.262.000	4.887.000	5.097.000	221.000	0

BV Land over de Waal

Openbaar en gemeentelijk belang

Deze BV houden wij aan om snel in te kunnen spelen op toekomstige planontwikkelingen.

Actualiteiten en risico's

DAR NV

Openbaar en gemeentelijk belang

Openbaar belang

De DAR is een overheidsgedomineerde N.V. die voor de deelnemende regiogemeenten de afvalinzameling en afvalverwerking verzorgt. Voor Nijmegen voert de DAR daarnaast ook de stadsreiniging en gladheidsbestrijding uit. Om de kansen op regulier betaalde arbeid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te vergroten heeft de DAR 'De Werkgroep' opgericht. Binnen 'De Werkgroep' verzorgt deze groep medewerkers het beheer openbaar groen.

Gemeentelijk belang

Als gemeente zijn we aandeelhouder van DAR. Het aandeel van Nijmegen bedraagt 73,8%. Daarnaast zijn we klant van DAR. Jaarlijks sluiten DAR en gemeente Nijmegen (en andere gemeenten in de regio) een dienst-verleningsovereenkomst (DVO) voor de invulling van de uitvoerende taken. Het gegeven dat alle regiogemeenten

zowel aandeelhouder als klant van DAR zijn bevordert een efficiënte regionale inzameling en verwerking van alle huishoudelijke afvalstromen.

Actualiteiten en risico's

DAR stelt zich tot doel met alle gemeenten minimaal de landelijk wettelijke doelstellingen te realiseren op het gebied van afvalscheiding en recycling. In 2019 hebben we 72% hergebruik gerealiseerd. Een volgende stap naar de doelstelling van 75% hergebruik is de gescheiden inzameling en verwerking van luiers en incontinentie-materiaal. In 2021 zijn we hiermee gestart.
Om de voor 2025 ambitieuze doelstellingen van 90% en nog slechts 30 kilo restafval per inwoner per jaar te gaan realiseren, ontwikkelen we samen met Dar een nieuw afvalbeleidsplan. Naast het principe van “de vervuiler betaalt” zetten we daarbij in op een verbetering van het serviceniveau voor bewoners om herbruikbare afvalstromen te kunnen scheiden én een verlaging van het serviceniveau op restafval. Met name bij bestaande en nieuw te ontwikkelen hoogbouw is er nog de nodige milieuwinst te behalen.
Naast de afval- en reinigingstaken verricht Dar ook de integrale uitvoering van een groot deel van het beheer van de openbare ruimte. Dus ook van het groen en het onderhoud aan de wegen. We stimuleren DAR om steeds verder te groeien in de integrale dienstverlening.

Euregio Rijn en Waal

Openbaar en gemeentelijk belang

De Euregio Rijn-Waal streeft naar versterking van de grensoverschrijdende samenwerking en ontwikkeling en het verkleinen van (politieke) verschillen. Aandachtsgebieden zijn belastingen, onderwijs, efficiënte inzet van reddingsdiensten en natuurbescherming, het stimuleren van sociale contacten tussen Duitsers en Nederlanders in de grensregio, het geven van advies aan burgers en organisaties in Nederlands-Duitse aangelegenheden en het vertegenwoordigen van de belangen van de grensregio’s en hun bewoners op nationaal en Europees niveau (zie ook art. 3 van de Statuten Euregio Rijn-Waal).

De Euregio speelt samen met betrokken partners zoals het Comité van Toezicht van Interreg Deutschland Nederland een met name beleidsadviserende rol bij de intake en afhandeling van Europese subsidie-aanvragen en projectsubsidies. Ten behoeve van het Nijmeegse belang bevordert de Euregio:

- de grensoverschrijdende samenwerking en de Europese integratie in brede zin
- de toegang tot subsidieregelingen waarmee ook in het belang van Nijmeegse burgers, bedrijven en organisaties is gediend
- het innovatief vermogen in de grensregio

Dat doet men o.a. door het faciliteren van een (bestuurlijk) netwerk in het grensgebied, een lobby richting Duitse en Nederlandse ministeries, de Europese Commissie en andere Europese stakeholders met als doel gezamenlijk te werken aan de belemmeringen in het grensgebied.

Actualiteiten en risico's

Op 26 november 2020 is de nieuwe strategische agenda vastgesteld. Daarin staan vier thema’s centraal:

1. Economie en klimaat
2. Arbeidsmarkt en onderwijs
3. Leefbaarheid
4. Euregionale identiteit

In december 2020 is het nieuwe meerjarig financieel kader (MFK) van de Europese commissie vastgesteld. In deze meerjarenbegroting is opgenomen welk bedrag er per Europees financieringsinstrument beschikbaar is. Voor de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duitse grensgebied is met name het INTERREG-programma van belang. In de loop van 2022 zullen de eerste financieringsprogramma’s worden opgesteld kunnen

maatschappelijke organisaties, bedrijven, kennisinstellingen en lokale overheden aanvragen doen voor de (co)financiering van projecten.

Gemeenschappelijke Regeling Gezondheidszorg regio Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

De GGD Gelderland-Zuid draagt zorg voor het uitvoeren van alle wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid, Wmo en Jeugdwet. Deze taken bekostigen we via een gemeentelijke bijdrage per inwoner. Naast de wettelijke taken voert de GGD Gelderland-Zuid ook andere taken op het gebied van maatschappelijke opvang en jeugd uit.

Actualiteiten en risico's

Veilig Thuis (VT)

In 2021 is met externe ondersteuning van het bureau TOC Resultants door Veilig Thuis gewerkt aan de optimalisering van de (interne) logistieke processen. Een verbeterde inrichting moet ook leiden tot het behalen van de wettelijke afhandelingstermijnen. In 2022 zullen we daarvan de effecten zien.
Eind 2019 constateerde de Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) dat er knelpunten zijn in de gehele keten van Veilig Thuis – Raad voor de Kinderbescherming – Gecertificeerde Instellingen. Het onlangs gepresenteerde toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming zal op de langere termijn (5-10 jaar) grote consequenties hebben voor Veilig Thuis organisaties zoals wij deze nu kennen. Op kortere termijn, waarschijnlijk in 2022, is de verwachting dat op kleine schaal in toekomsttuinen geëxperimenteerd gaat worden met deze nieuwe werkwijze.

Wmo Toezicht

De GGD voert vanaf 2015 het toezicht uit op Wmo voorzieningen. Door signalen of calamiteiten komen meer zaken aan het licht. Deze zaken zijn vaak langduriger, zwaarder en complexer. Voor 2022 geeft de GGD een signaal af dat de beschikbare middelen mogelijk niet voldoende zijn deze taak uit te voeren (€ 118.000 op regio niveau).

Bijzonder Zorg

Het aantal trajecten bij het Meldpunt Bijzondere Zorg (MBZ) is in de afgelopen jaren sterk toegenomen. Politie, zorgaanbieders en burgers weten het meldpunt steeds beter te vinden. De GGD monitort het aantal meldingen en de aard/rubricering van de stijging van de meldingen in 2021. Voor 2022 geeft de GGD een signaal af dat de beschikbare middelen mogelijk niet voldoende zijn deze taak uit te voeren (€ 500.000 op regio niveau).

Omgevingswet

De invoeringsdatum van de Omgevingswet is (vooralsnog) 1 juli 2022. De expertise van de GGD bij de uitvoering van de Omgevingswet betreft gezondheidsbevordering en medische milieukunde. In de loop van 2022 zullen keuzes gemaakt worden op welke wijze en in welke mate de GGD gemeenten zal faciliteren bij de lokale uitvoering van de Omgevingswet. In de programmabegroting 2022 van de GGD zijn hiervoor, na besluit van het AB GGD juli 2021, vooralsnog geen middelen opgenomen.

Wvggz

In 2021 is de uitvoering van de Wvggz geëvalueerd. De taken die bij de start van de invoering bij de GGD belegd zijn, blijven ook in 2022 bij de GGD belegd :
In behandeling nemen van meldingen in het kader van de Wvggz door inwoners en professionals en de triage van deze meldingen
Het horen bij het voornemen om een crisismaatregel te nemen;
Het uitvoeren van verkennend onderzoek naar aanleiding van een melding in het kader van de Wvggz.
In 2022 kunnen de kosten voor de uitvoering van de Wvggz gefinancierd worden binnen de daarvoor ontvangen rijksmiddelen. Vanaf 2023 zal, indien zich verder geen wijzigingen voordoen, de uitvoering en de daarmee gepaard gaande kosten van de Wvggz, opgenomen worden in de uniforme begroting van de GGD Gelderland Zuid.

Covid-19
De verwachte financiële gevolgen door Covid-19 zullen mogelijk ook van invloed zijn op de begroting 2022. Dit betreft naast extra lasten (voor inzet extra capaciteit vaccinaties en BCO's) ook de derving van inkomsten. Het Rijk maakt afspraken met de GGD's over de compensatie die overheden kunnen verwachten. De verwachting is dat deze extra kosten grotendeels door het rijk gecompenseerd worden.
In 2021 is de JGZ van de GGD gestart met een inhaalplan voor de opgelopen achterstanden dat ook in 2022 zal doorlopen. Kosten van dit plan worden eveneens vergoed door het Rijk.

Nieuwbouw GGD
Door de Covid-19 crisis is de nieuwbouw aan de Prof. Bellefroidstraat later gestart dan gepland. De uitzetting van de lasten, gepaard gaande met de nieuwbouw, zullen meegenomen worden in de programmabegroting 2023 i.p.v. in 2022.

Krapte arbeidsmarkt
Door de krapte op de arbeidsmarkt zal het aantrekken van nieuwe medewerkers in de komende jaren lastiger worden. Het risico bestaat dat de formatie van de GGD niet op orde is en de afgesproken prestaties niet kunnen worden geleverd. Daarnaast nemen de kosten om leemtes in de planning te ondervangen met tijdelijke inhuur van medewerkers toe en is de inspanning die geleverd wordt om het verloop van medewerkers op te vangen groot.

Stijgende pensioenpremies
De ontwikkeling van de dekkingsgraad van het ABP en het vooruitzicht dat de rekenrentes laag blijven brengt het risico mee dat de pensioenpremies stijgen. Dit is een risico dat zich ook in 2022 voordoet.

Bezuinigingstaakstelling
De GGD heeft op haar programmabegroting 2022 een bezuiniging doorgevoerd van 2%. Met de besparingen komt de GGD tegemoet aan de (regionale) gemeentelijke opdracht structureel op de budgetten van de gemeenschappelijke regelingen een generieke korting toe te passen van 2% in 2022 en 3% vanaf 2023 ev.

Algemene reserve
Uit de GGD begroting 2022 blijkt dat de algemene reserve onvoldoende wordt geacht om de risico's van de GGD af te dekken. Wij zullen bij de bepaling van onze risico's rekening houden met ons aandeel in de risico's van de GGD, voor zover deze de algemene reserve overstijgen.

Gemeenschappelijke Regeling Hulpverlening en Veiligheid Gelderland Zuid
Openbaar en gemeentelijk belang
Door voorbereiding en bestrijden van incidenten, rampen en zware ongevallen bevordert de VRGZ de fysieke, regionale veiligheid. De wettelijke grondslag van bovengenoemde taken ligt in de Wet op de veiligheidsregio's, de Wet publieke gezondheid en de Wet ambulancezorg. Voor de ambulancezorg geldt dat de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de organisatie en het waarborgen van een adequaat niveau van ambulancezorg een verantwoordelijkheid van de gemeenten is, maar de bekostiging een taak van de Nederlandse Zorgautoriteit.

Actualiteiten en risico's
De VRGZ houdt in haar programmabegroting 2022 en meerjarenraming 2023-2025 zoveel mogelijk rekening met de nu al voorzienbare ontwikkelingen die op haar afkomen. Voor een aantal ontwikkelingen geldt dat deze reeds bekend zijn. Echter, de beleidsmatige en financiële consequenties zijn voor de VRGZ op dit moment nog onduidelijk. Deze worden nader onderzocht. Het gaat om ontwikkelingen zoals de energietransitie, extreem weer, cyberrisico's en de gevolgen van criminaliteit voor de fysieke leefomgeving. Daarnaast is het nog lastig te voorzien in welke mate de inzet van de VRGZ gevraagd zal blijven in de bestrijding van COVID-19 in 2022 en welke effecten dat heeft op de mogelijkheid om voorgenomen plannen uit te voeren.

GR Bijsterhuizen

Openbaar en gemeentelijk belang

Het samenwerkingsverband Bijsterhuizen heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de regio Nijmegen door het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk bedrijventerrein.

Actualiteiten en risico's

De exploitatie van de GR Bijsterhuizen heeft onverkort een batig saldo. Winstuitkeringen zijn afhankelijk gemaakt van verkoopresultaten en saldo.
In 2020 is een tussentijdse winstuitkering aan de deelnemers uitbetaald.
Voor 2021 zijn technisch gezien geen grote koerswijzigingen in gronduitgifte en exploitatie voorzien. De verwachting is dat eind 2021 alle gronden zullen zijn verkocht en geleverd, dat is een verdere versnelling ten opzichte van eerdere prognoses.
Daarmee is op een afronding qua infrastructuur na de opgave van de GR volbracht.
De eerdere discussie met het Waterschap met betrekking tot aanpassing van stuwen en watergangen heeft zich inmiddels opgelost in overeenstemming met het Waterschap. Opdracht tot enkele aanpassingen van watervoorzieningen is gegeven en is of wordt op korte termijn uitgevoerd.
Door het dagelijks bestuur is inmiddels opdracht gegeven de opheffing van de GR voor te bereiden.
De eerdere opdracht tot advisering omtrent reductie van plankosten heeft resultaat gehad en heeft inmiddels geleid tot een opzet waarbij een forse reductie van plankosten is bereikt, met name door verminderde inzet van personeel passend bij de huidige opgave.

De GR valt vanaf 2016 onder de werking van de vennootschapsbelasting (Vpb). De berekende Vpb-last is inmiddels in deze planexploitatie verwerkt. Financiële risico's die niet op te vangen zijn binnen de planexploitatie hebben zich niet voorgedaan en worden ook niet meer verwacht.

Naar huidig inzicht is opheffing voorzien in de loop van 2022. Voorstellen daartoe kunt u binnen afzienbare termijn tegemoet zien.

GR Lingezegen

Openbaar en gemeentelijk belang

Openbaar belang

Park Lingezegen is voor de bewoners van Nijmegen, en in het bijzonder Nijmegen Noord, nu al van groot belang gezien de toenemende verstedelijkingsdruk op het gebied tussen Arnhem en Nijmegen. Vanuit de nieuwe GR Park Lingezegen blijven wij de belangen waarborgen (recreatie, natuur en stadslandbouw). In 2020 is de zogenaamde basisuitrusting van het park gereed gekomen; dat wil zeggen de inrichting (wandel- en fietsinfrastructuur en parkjes) is klaar en wordt door de parkorganisatie beheerd. Staatsbosbeheer onderhoudt het natuurgebied Waterrijk. Vanaf nu zal de parkorganisatie zich gaan richten op doorontwikkeling van het parkgebied.

Gemeentelijk belang

Het bevorderen van leefbaarheid, leefmilieu en vestigingsklimaat van Nijmegen, en in de Waalsprong in het bijzonder, waarbij Park Lingezegen voorziet in een uitloopgebied voor de bewoners van Nijmegen Noord, samen met De Waaijer, het Rivierpark en de natuur in de overige uiterwaarden langs de Waal.
Het zorgen dat de verstedelijking tussen Rijn en Waal een groene contramal en buffer heeft en behoudt.
Het zorgen voor een doorontwikkeling van het parkgebied voor recreatie, natuur en stadslandbouw.

Actualiteiten en risico's

We verwachten de komende jaren geen grote risico's.
De organisatie Park Lingezegen heeft een stabiele financieringsstructuur opgezet. Elk jaar betaalt Nijmegen ca €250.000 aan beheergeld net als de andere drie gemeenten.

Indigo B.V.

Openbaar en gemeentelijk belang

De doelstelling van Indigo BV is het realiseren, in stand houden en exploiteren van een warmte-infrabedrijf, waarmee warmtevoorziening mogelijk wordt gemaakt. Daarbij wordt het gebruik van fossiele brandstoffen tegengegaan en de uitstoot van CO 2 gereduceerd. Het warmtenet draagt bij aan de in het coalitieakkoord geformuleerde ambitie om in 2045 een energieneutrale stad te zijn. In 2012 is daartoe Indigo B.V. , dochter van Alliander N.V., opgericht, waarin de gemeente een minderheidsdeelneming van 5 % heeft. De gemeente heeft in de besluitvorming op strategische onderdelen van Indigo B.V. een stemverhouding van 50% - 50% met Alliander, zodat de invloed groot is met een klein risico. Dit samenwerkingsverband voorziet in woonaansluitingen bij de belangrijke stedelijke ontwikkelingen Waalsprong en Waalfront.

Actualiteiten en risico's

Het Hoofdaansluitpunt (HAP) ter hoogte van de Oosterhoutsedijk in de Waalsprong is in 2020 verplaatst. Indigo is niet belast met het betalen van een verleg vergoeding, waarmee dit risico is geweken.

De gesprekken of Indigo ook een rol kan spelen bij de verdere doorkoppeling van het warmtenet in andere delen van Nijmegen zijn in 2021 concreter geworden. In de aandeelhoudersvergadering Indigo is het principebesluit genomen om het nieuwe warmtetransportnet Dukenburg in Indigo onder te brengen. Deze uitbreiding kan worden geïntegreerd in de bestaande entiteit Indigo B.V. o.b.v. onderhandse gunning, waarbij gebruik wordt gemaakt van de vrijstelling voor quasi inbesteden, óf de joint venture vrijstelling, en met minimale of geen aanpassingen in de bestaande statuten van Indigo B.V..
Het betreft alleen een principe besluit en geen definitief besluit. Een definitief investeringsbesluit over de aanleg van een warmtetransportleiding ARN-Dukenburg kan worden genomen pas nadat in een aanbesteding de concessie voor warmtekavel Dukenburg succesvol aan een warmtebedrijf is gegund en dit warmtebedrijf het voornemen heeft om daadwerkelijk het warmtedistributie in Dukenburg te realiseren. Als voorbereiding op deze aanbesteding is in 2021 een voorstel “Inkoopstrategie warmtenet Dukenburg” aan de Raad voorgelegd. Echter, dit voorstel is met de Raadsbrief van 22 juni 2021 met kenmerk D210969656 ingetrokken. Dit is gedaan omdat de Nederlandse gemeenten via de VNG het Rijk hebben laten weten dat op dit moment wetgeving en financiering op landelijk niveau nog niet voldoende op orde zijn om gemeenten in staat te stellen hun warmteplannen uit te voeren. De gezamenlijke gemeenten zijn onder meer niet tevreden over het instrumentarium dat de consultatieversie van de Wet collectieve warmtevoorziening biedt. Dat heeft ook consequenties voor het genoemde raadsvoorstel omdat onze inkoopstrategie deels afhankelijk is van die wetgeving. Zodra het wetgevend kader en de benodigde financiering helder is, zal de gemeente een nieuw voorstel ter besluitvorming aan de Raad aanbieden. Op dit moment is nog niet bekend hoe lang dit zal duren.

MGR Werkbedrijf/IRVN

Openbaar en gemeentelijk belang

De MGR heeft twee modules, te weten WerkBedrijf en de iRvN. De gemeente Nijmegen participeert in beide modules.

WerkBedrijf

Binnen de module Werkbedrijf worden de op re-integratie gerichte taken uit de Participatiewet en de taken op grond van de Wet sociale werkvoorziening uitgevoerd.

iRvN

De module iRvN voert ICT-taken uit voor gemeenten in de regio. De ondersteuning door iRvN richt zich deels op de geautomatiseerde systemen voor de interne bedrijfsvoering. Het gedeelte dat betrekking heeft op de bedrijfsapplicaties ondersteunt daarmee de publieke dienstverlening van bijvoorbeeld de verstrekking van producten zoals bijvoorbeeld paspoort, rijbewijs of uitkeringen. De IT-beheer activiteiten zijn regionaal en Nijmegen heeft daarin een aandeelhouder met een aanzienlijk aandeel van 50 tot 60%. Voor het applicatiebeheer

geldt op dit moment dat de iRvN die rol voor Nijmegen vervult en voor een klein aandeel (circa 10%) voor het Werkbedrijf.

Actualiteiten en risico's

WerkBedrijf
De Dienstverleningsovereenkomst (DVO) 2021-2022 is vastgesteld. De coronacrisis heeft in ieder geval effect op de in- en uitstroom stroom van cliënten gehad en op het verkrijgen van opdrachten in de markt. De gemeente heeft via de decembercirculaire middelen ontvangen om de crisisdienstverlening vorm te geven. MGR WerkBedrijf heeft een beroep gedaan op (aanvullende) re-integratiemiddelen voor 2020 en 2021. Gemeente Nijmegen en MGR WerkBedrijf zijn op dit moment in gesprek over de invulling van deze middelen.

IRvN
Het budget voor de dienstverlening door de IRvN kent vanaf 2021 een korting van € 130.000 (oplopend naar € 390.000 in 2023). We zijn in dit verband in gesprek met onze gemeenschappelijke regeling over mogelijke taakreducties of efficiency-maatregelen.

Het streven is om na afloop van de huidige dienstverleningsovereenkomst (DVO 2016) in samenwerking met de IRvN de dienstverleningsovereenkomst Informatie & Applicatiebeheer tussen MGR en gemeente Nijmegen te actualiseren.

RVN@
Openbaar en gemeentelijk belang
De Rabobank en de zeven gemeenten in de regio zijn eind 2015 de community Rijk van Nijmegen (RvN@) gestart om in onderlinge samenwerking de vele kwaliteiten van het Rijk van Nijmegen aan elkaar te verbinden en te versterken.
De stichting RvN@ is een dynamische beweging van ondernemers, overheden, instellingen, investeerders en inwoners van het Rijk van Nijmegen. RvN@ heeft tot doel om innovatie en economische groei te stimuleren, mensen aan het werk te krijgen, meer studenten toegang te geven tot het bedrijfsleven en laat tegelijkertijd de sociale samenleving in het Rijk van Nijmegen meeprofiteren. De ambitie van RvN@ voor de periode 2020-2025 is: *Het versterken van de innovatiekracht van het MKB in de regio Rijk van Nijmegen om een top regio van Nederland te worden.*

Actualiteiten en risico's

Milieusamenwerking en afvalverwerking (MARN)
Openbaar en gemeentelijk belang
De gemeente Nijmegen maakt samen met zeven regiogemeenten deel uit van de gemeenschappelijke regeling MARN. De MARN is aandeelhouder van Afvalenergiecentrale ARN B.V. te Weurt en behartigt de belangen van de regiogemeenten in afvalverbrander ARN. Het huishoudelijk restafval uit de regio wordt hier verbrand met energieterugwinning en het organisch afval (GFT) verwerkt tot compost en biogas.
Daarmee geven gemeenten uit de regio Nijmegen invulling aan het publieke belang om zorg te dragen voor continuïteit en een milieu-hygiënische verwerking van huishoudelijk afval. Daarnaast vormt MARN een platform voor regionale projecten op het gebied van afval en milieu.
Door de regionalisering van de DAR en de komst van de ODRN is de rol van de MARN op het gebied van afval- en milieuprojecten afgenomen. MARN behartigt nog wel in belangrijke mate samen met de regiogemeenten onze belangen in de ARN.

Actualiteiten en risico's

energietransitie

De MARN bezit 51% van de aandelen van ARN en het bedrijf Remondis 49%. MARN onderkent het belang van ARN BV als strategische partner in de ontwikkeling van de energietransitie in de regio Nijmegen. Dit moet de komende jaren in samenwerking met Remondis en ARN vorm en inhoud gaan krijgen.

Afval-aanleveringsovereenkomst

Naast aandeelhouder is de MARN ook klant van ARN bv en heeft een afval-aanleveringsovereenkomst met ARN. In het licht van bovenstaande keuze is besloten deze overeenkomst onder dezelfde condities voort te zetten voor de periode 2021-2025. In 2025 komt het opzeggen of verlengen van de aanleveringskomst wederom aan de orde.

Luierinzameling

De milieuvriendelijke verwerkingsinstallatie van luiers en incontinentiemateriaal is in 2021 in gebruik genomen. De regiogemeenten laten de gescheiden inzameling van deze afvalstroom met behulp van Dar bij ARN verwerken.

GR Doelgroepvervoer regio Arnhem Nijmegen

Openbaar en gemeentelijk belang

Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel de belangen van deelnemende gemeenten met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in standhouden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer gemeenschappelijk te behartigen. De beleidstaak blijft bij de individuele gemeenten. In 2016 is de Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN) opgericht en belast met de inrichting van (onder andere) haar financiële (administratieve) organisatie, het financieel beleid en het financieel beheer

Actualiteiten en risico's

NV Bank Nederlandse Gemeenten

Openbaar en gemeentelijk belang

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Actualiteiten en risico's

BNG Bank kijkt tevreden terug naar de financiële resultaten die in het eerste halfjaar zijn behaald. De nettowinst van BNG Bank over het eerste halfjaar van 2021 bedraagt EUR 187 miljoen. De stijging van EUR 87 miljoen ten opzichte van het eerste halfjaar in 2020 is het gevolg van afnemende effecten van de COVID-19-pandemie op de economie van de westerse landen. De verbeterde economische vooruitzichten hebben met name een positief effect op de ontwikkeling van het resultaat financiële transacties en de modelmatige kredietvoorzieningen van de bank.

BNG heeft besloten de dividendrestricties te laten vallen en vanaf 1 oktober 2021 het dividend over 2019 en 2020 uit te keren. dit betreft in totaal €147 miljoen.

ODRN

Openbaar en gemeentelijk belang

Openbaar belang

Het doel van de vorming van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is het bereiken van een hogere uitvoeringskwaliteit en meer efficiency van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) door de bundeling van deze taken in de regio.

Gemeentelijk belang

Alle deelnemende gemeenten hebben hun milieutaken ingebracht (verplichting vanuit het rijk). De gemeente Nijmegen heeft daarnaast, net als de provincie Gelderland en de gemeenten Berg en Dal, Beuningen en Heumen ook de uitvoering van de bouwtaken (Wabo-breed) ingebracht. De ODRN geeft bovendien invulling aan de

regionale crisisorganisatie omgevingszorg (milieubeheer en bouwbeheer). In landsdeel Oost zorgt de ODRN voor vergunningverlening, handhaving en toezicht voor de BRZO-bedrijven. Voor de zogenaamde complexe bedrijven in Gelderland stelt de ODRN het milieudeel van de omgevingsvergunning op.

Actualiteiten en risico's

- Overschrijding van de begroting; De ODRN werkt outputgericht; als er meer aanvragen voor vergunningen komen dan begroot worden de kosten in advisering, toezicht en handhaving ook hoger. Daar staan vaak wel extra legesinkomsten tegenover.
- Extra opdrachten die via circulaires van het ministerie naar gemeenten komen met de opdracht om mee te werken aan bijvoorbeeld constructieve of brandveiligheids onderzoeken zoals bijvoorbeeld breedplaatvloeren, brandveiligheid gevels etc. Dit zijn extra opdrachten met een verplichting om mee te werken, hetgeen veelal tot extra kosten leidt.
- Het werkplan 2022, waarin de ODRN de risico's concretiseert, is nog niet definitief. Nu wederom is besloten de Omgevingswet uit te stelen tot (zover nu bekend) 1 juli 2022 en daarmee ook de invoering van de wet op de Kwaliteitsborging WKB, is de productie en uitvoering ervan erg ongewis. Ook zaken als stikstof en PFAS kunnen van invloed zijn op bijvoorbeeld de woningbouwproductie en daarmee direct op de productie van de ODRN.
- We blijven aandacht vragen voor de bedrijfsvoering. Door de krapte op de arbeidsmarkt is het lastig vacatures in te vullen hetgeen leidt tot hoge inhuurkosten. Met een groeiende productie is dit een risico. Om verdere verbetering aan te brengen in de bedrijfsvoering is de Ontwikkelagenda ODRN 2020-2021 vastgesteld waarin binnen drie thema's 7 opgaven zijn benoemd waar de komende tijd aandacht aan wordt besteed. Adviesbureau Twynstra Gudde werkt in opdracht van de ODRN aan een verbetering van de bedrijfsvoering, P&C-cyclus en financiële inrichting.

Ontwikkelingsbedrijf Waalfront Beheer BV

Openbaar en gemeentelijk belang

Realisatie van het stadsdeel Waalfront door deelname in het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied door middel van verwerven, bouw- en woonrijp maken van gronden en panden, het realiseren van binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen en bijbehorende voorzieningen.

De vennootschap OBW Beheer BV is opgericht om als beherend vennoot deel te nemen in de commanditaire vennootschap Ontwikkelingsbedrijf Waalfront CV (OBW CV). De vennootschap neemt voor 2% deel in de CV. De overige deelnemers in de CV zijn Waalfront BV (100% eigendom Gemeente Nijmegen) en Rabo Vastgoed, ieder voor 49%.

De beherend vennoot stuurt de ontwikkelingen en activiteiten binnen OBW CV aan. De BV blijft contractueel in stand gedurende de hele realisatieperiode van het Waalfront en de levensduur van Ontwikkelingsbedrijf Waalsprong CV. Vooralsnog is de looptijd van de gebiedsontwikkeling tot en met 2028.

Actualiteiten en risico's

De GREX 2021 prognosticeert een tekort van circa € 28,6 miljoen op netto contante waarde. Het totale gemeentelijke risicobedrag (GREX risico + gemeentelijke risico's) bedraagt € 3,6 miljoen (€ 2,0 + € 1.6 miljoen). De grex 2021 is in de aandeelhoudersvergadering vastgesteld en is aangeboden aan de gemeenteraad voor wensen en bedenkingen.

De Handelskade is afgerond. Tot en met 2022 wordt gewerkt aan de afronding van de vlekken in Batavia (Koningsdaal Noord) inclusief het park Fort Krayenhoff.

In 2021 is gestart met de bouw van het deelproject Dijkkwartier-Oost. Daarna zullen het Waalkwartier (met het Honigcomplex, Dijkkwartier-West en de inrichting van de Waalhaven) aan bod komen.

De grex 2022 Waalfront wordt in de tweede helft van 2021 aan de gemeenteraad voorgelegd voor wensen en bedenkingen.

Leisurelands

Openbaar en gemeentelijk belang

Openbaar belang

Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.

Gemeentelijk belang

Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.
De gemeente Nijmegen is voor 16,74% aandeelhouder van Leisurelands. De gemeente Nijmegen verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij en er is geen sprake van dividenduitkering.

Actualiteiten en risico's

in 2021 is besloten om de aandeelhoudersovereenkomst te verlengen met 5 jaar. De verwachting is dat de onderneming daardoor op de ingeslagen weg verder kan gaan. Ook is in 2021 een actualisatie van het strategisch plan vastgesteld. Uitgangspunt hierbij is nog steeds laagdrempelige recreatie bieden voor inwoners uit de omgeving. Daarnaast wordt ingezet op modernisering en verdere ontwikkeling van het areaal. Sinds enkele jaren lukt het Leisurelands om een positief operationeel resultaat te behalen. Dit werd de afgelopen jaren verder aangevuld met een positief beleggingsresultaat.

Economic Board

Openbaar en gemeentelijk belang

The Economic Board is een triplehelix-samenwerking tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, met Wageningen. The Economic Board zet zich op diverse manieren in voor de economische groei van de regio en de profilering van de regionale sterkten in onder andere Den Haag, Düsseldorf en Brussel. De focus ligt daarbij op de speersectoren Food, Health, High Tech en Energy en de cross-overs daartussen. Binnen deze sectoren liggen de beste kansen voor innovatie, meer bedrijvigheid en werkgelegenheid. Daarnaast werkt The Economic Board ook aan een aantal randvoorwaardelijke clusters die essentieel zijn voor het versterken en laten bloeien van de speerpuntsectoren. Op dit moment gaat het hier om de randvoorwaardelijke clusters Slimme Duurzaamheid en Arbeidsmarkt.

Actualiteiten en risico's

Op 1 januari 2021 is de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen van start gegaan. Een samenwerking tussen 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen op basis van een vastgestelde visie en aan de hand van 5 grote opgaven. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is de opvolger van de regio Arnhem-Nijmegen.

In de afgelopen jaren is The Economic Board met een bijdrage vanuit de regio Arnhem-Nijmegen ondersteund. Binnen de nieuwe regionale samenwerking van de Groene Metropoolregio wordt dit voorgezet. The Economic Board zal dan met haar activiteiten een belangrijke bijdrage leveren aan de opgave ‘Productieve Regio’.

GR Groene Metropoolregio

Openbaar en gemeentelijk belang

Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is de opvolger van het GO Arnhem-Nijmegen en is op 1 januari 2021 van start gegaan. Onze regio staat voor de uitdaging hoe om te gaan met groei van wonen, werken en mobiliteit, zodat wij een balans kunnen vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit: groene groei!

Naast meer slagkracht is transparantie en een democratische legitimering van de samenwerking een belangrijke doelstelling van de versterkte regionale samenwerking. De versterkte regio heeft geresulteerd in het openbaar lichaam de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (verder Groene Metropoolregio). De Gemeenschappelijke

regeling Regio Arnhem-Nijmegen vormt de basis van de samenwerking tussen de 18 colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten.

gemeentelijk belang
Als gemeente streven we naar een goede en opgavegerichte samenwerking tussen de deelnemende gemeenten en partners in de regio om zo een wezenlijke bijdrage aan het realiseren van de ambities van de Groene Metropool Regio. De opgaven en ambities zijn vastgelegd in de Regionale Agenda Arnhem Nijmegen en worden jaarlijks uitgewerkt in een programma. Hierbij wordt intensief samengewerkt met de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen, een zogenaamde triple helix-organisatie, waarbinnen regionaal wordt samengewerkt tussen ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen en overheid.

Actualiteiten en risico's
Per september 2021 is de nieuwe directeur aangetreden. Onder haar leiding zal verder worden gebouwd aan de inrichting van de organisatie en de invulling van de verschillende opgaven.

Waalfront BV
Openbaar en gemeentelijk belang
Realisatie van het stadsdeel Waalfront door deelname in het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied door middel van verwerven, bouw- en woonrijp maken van gronden en panden, het realiseren van binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen en bijbehorende voorzieningen.

De vennootschap OBW Beheer BV is opgericht om als beherend vennoot deel te nemen in de commanditaire vennootschap Ontwikkelingsbedrijf Waalfront CV (OBW CV). De vennootschap neemt voor 2% deel in de CV. De overige deelnemers in de CV zijn Waalfront BV (100% eigendom Gemeente Nijmegen) en Rabo Vastgoed, ieder voor 49%.

De beherend vennoot stuurt de ontwikkelingen en activiteiten binnen OBW CV aan. De BV blijft contractueel in stand gedurende de hele realisatieperiode van het Waalfront en de levensduur van Ontwikkelingsbedrijf Waalsprong CV. Vooralsnog is de looptijd van de gebiedsontwikkeling tot en met 2028.

Actualiteiten en risico's
De GREX 2021 prognosticeert een tekort van circa € 28,6 miljoen op netto contante waarde. Het totale gemeentelijke risicobedrag (GREX risico + gemeentelijke risico's) bedraagt € 3,6 miljoen (€ 2,0 + € 1.6 miljoen). De grex 2021 is in de aandeelhoudersvergadering vastgesteld en is aangeboden aan de gemeenteraad voor wensen en bedenkingen.
De Handelskade is afgerond. Tot en met 2022 wordt gewerkt aan de afronding van de vlekken in Batavia (Koningsdaal Noord) inclusief het park Fort Krayenhoff.
In 2021 is gestart met de bouw van het deelproject Dijkkwartier-Oost. Daarna zullen het Waalkwartier (met het Honigcomplex, Dijkkwartier-West en de inrichting van de Waalhaven) aan bod komen.
De grex 2022 Waalfront wordt in de tweede helft van 2021 aan de gemeenteraad voorgelegd voor wensen en bedenkingen.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Voor het onderhoud van kapitaalgoederen begroten wij jaarlijks een substantieel bedrag. Deze paragraaf geeft meer inzicht in de omvang en besteding daarvan. We onderscheiden drie categorieën kapitaalgoederen van de gemeente, te weten openbare ruimte, gebouwen en onderwijshuisvesting. In deze paragraaf gaan we in op het beleidskader en de financiële vertaling voor de begroting.

Openbare ruimte

Tot de kapitaalgoederen in de openbare ruimte rekenen we de wegen, de civiele kunstwerken (bruggen, tunnels en viaducten), de openbare verlichting, de verkeersregelinstallaties, de riolering, het water en het groen en spelen. Voor het onderhoud van deze kapitaalgoederen begroten we in Nijmegen bij de programma's Openbare ruimte en Bereikbaarheid in totaal circa € 35 miljoen per jaar. Onderhoud bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud, technische vervanging en renovatie. De budgetten voor het onderhoud in de openbare ruimte zijn gedeeltelijk exploitatiebudgetten en gedeeltelijk investeringen.

Nota kapitaalgoederen
Gemeenten moeten ten minste één keer in de vier jaar een integrale nota over het onderhoud van de kapitaalgoederen door de gemeenteraad laten vaststellen. Dit staat in de BBV-regels.
Het doel van deze nota is grip en sturing te bieden op de vervangingsinvesteringen van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Het gaat hierbij om het ambitieniveau van de kwaliteit van de buitenruimte, de actuele onderhoudstoestand, wat een acceptabele onderhoudsachterstand is en welke middelen nodig zijn voor het onderhoud.
Per onderdeel maken we een beheerplan waarbij we klein onderhoud, groot onderhoud en vervangingen onderscheiden. De nota kapitaalgoederen maakt het mogelijk om de werkzaamheden in de wijken beter op elkaar af te stemmen en daarmee meer ambitie-gestuurd dan op basis van technisch beheer te werken.
Op dit moment worden de verschillende technische parameters, maar ook andere afwegingen in beeld gebracht die invloed hebben op het kwaliteits- en kostenniveau. Dit leidt tot een voorstel waarin verschillende opties zijn opgenomen voor het kwaliteitsniveau en de extra kosten die dit met zich meebrengt. De nota kapitaalgoederen stellen we op in 2022 en leggen we voor aan de raad.

Onderhoudsplannen
Onder de programma's Openbare ruimte en Bereikbaarheid zijn verwijzingen opgenomen naar actuele documenten over onderhoud openbare ruimte.

Beleidskader
Begin 2013 heeft de gemeenteraad de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' vastgesteld. Deze beleidsnota bevat de kaders waarin we een antwoord geven op de maatschappelijke en economische ontwikkelingen: actief burgerschap, kostenbewustzijn, duurzaamheid en een terugtredende overheid. Aan dit kader geven we in 2022 verder invulling. Voor de kapitaalgoederen zijn vooral de ontwikkelingen kostenbewustzijn en duurzaamheid van toepassing. Met gedifferentieerd en risico-gestuurd beheer sturen we op het niveau waaraan de kapitaalgoederen minimaal moeten voldoen. Om meer differentiatie mogelijk te maken werken we met 'wijkbudgetten'. Op die manier krijgen bewoners meer inspraak in het beheer en de inrichting van hun eigen woonomgeving. Risico-gestuurd beheer is gericht op optimale inzet van onze middelen. Daarvoor moeten we keuzes maken. Dat doen we door bij de te nemen onderhoudsmaatregelen steeds een afweging te maken tussen kosten, mogelijke risico's en gewenste prestaties.

Integraal uitvoeringsprogramma openbare ruimte
Voor 2022 en verder hebben we in samenwerking tussen de programma's Openbare Ruimte, Bereikbaarheid en Wonen en stedelijke ontwikkeling een integraal uitvoeringsprogramma voor de openbare ruimte (UPOR) opgesteld. De prioriteit ligt bij het aanpakken van beheeronderdelen met onderhoudsachterstanden. Daarnaast vinden we het heel belangrijk om in onderlinge afstemming tussen de programma's de stad goed bereikbaar te houden en waar mogelijk kostenbesparingen te realiseren.

UPOR 2022

Locatie	Project
Weurtseweg	Aanleg fietsstraat Weurtseweg
Waterstraat	Verbetering mobiliteit
Neerbosch	Kinderdorp Neerbosch-Scherpenkampweg
Wijchenseweg en Energieweg	Vervanging asfalt
Jerusalem	Aanpak woonstraten (klinkers voor asfalt)
Edisonstraat en Gauss-Daltonstraat	Vervanging riolering
diverse straten	asfalt-programma

Financieel
De woningdichtheid van Nijmegen groeit de komende jaren en hierdoor verandert ook de openbare ruimte. Dit leidt tot een toename van de beheerkosten. Voor iedere opgeleverde woning nemen we daarvoor € 400 op in de begroting. Voor 2022 leidt de areaaluitbreiding tot een structurele stijging van het onderhoudsbudget met € 320.000.

Wegen en civiele kunstwerken
Beleidskader
De beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' is het kader voor het onderhoud van onze wegen en kunstwerken. Op dit moment maken we een inhaalslag op het onderhoud van een aantal asfaltwegen. We richten ons verder op rioleringswerkzaamheden, kostenbesparingen en de mogelijkheden om de bereikbaarheid van de stad te vergroten en stemmen deze onderdelen daarbij zo goed mogelijk op elkaar af.

Financieel
Het onderhoud van wegen en civiele kunstwerken begroten we in het programma Bereikbaarheid. In 2022 geven wij circa € 4,3 miljoen aan wegonderhoud en € 1,5 miljoen aan civiele kunstwerken uit. Daarnaast besteden we € 1,5 miljoen aan verkeersregelinstallaties en -voorzieningen. In het UPOR is opgenomen welke grote wegen we het komend jaar gaan aanpakken.

Openbare verlichting
Beleidskader
Voor openbare verlichting hanteren we als beleidskader 'Zicht op Nijmeegs licht'. We gaan door met de structurele vervanging per gebied van het oude kabelnet, armaturen en bijbehorende masten. In totaal vervangen we per jaar 8-10 kilometer kabelnet. In nieuwbouw- en reconstructieprojecten vervangen we zoveel mogelijk gelijktijdig het kabelnet. Bij het vervangen van armaturen plaatsen we LED-verlichting. De gemeente Nijmegen heeft in 2018 een tienjarig onderhoudscontract voor de OVL afgesloten met een marktpartij. Deze heeft daarmee de opdracht gekregen om voor een vast bedrag van in totaal € 15 mln. het OVL-areaal zo maximaal mogelijk te verduurzamen, in een zo goed mogelijke conditie te brengen en tien jaar te onderhouden. Het onderhoud richt zich met name op (on)veiligheid, onderhoudbaarheid en functionaliteit van de installatie.

Financieel
In 2022 geven we circa € 3,5 miljoen uit aan openbare verlichting. We begroten structureel € 2 ton per jaar voor storingen in het ondergronds kabelnet. Voor het onderhoud is € 0,6 ton extra beschikbaar gesteld.

Infrastructuur voor de gemeentelijke watertaken

Beleidskader

Het Gemeentelijk Rioleringsplan Nijmegen (GRP) 2017-2023 is het beleidskader voor onze taken op het gebied van afvalwater, hemelwater, oppervlaktewater en grondwater. Vanuit dit GRP werken we verder aan ons integraal beleid voor de uitvoering en duurzame ontwikkeling van onze gemeentelijke watertaken. De hoofddoelen van onze wettelijke gemeentelijke watertaken zijn het beschermen van de volksgezondheid, bijdragen aan een leefbare woonomgeving en beschermen van het milieu. We streven naar doelmatig beheer en duurzame ontwikkeling van de infrastructuur voor onze watertaken.

Financieel

De exploitatiebegroting voor de watertaken is onderdeel van het programma Openbare Ruimte. In 2022 besteden wij € 10,5 miljoen aan aanleg, onderhoud, vernieuwing en planvorming van infrastructuur en voorzieningen voor de uitvoering van onze watertaken. De lasten worden gedekt uit de rioolheffing. Sinds 2015 bekostigen we ook de kosten voor rente en afschrijving voor de uitbreidingsinvesteringen in de Waalsprong uit de rioolheffing. In 2022 begroten we de rente- en afschrijvingslasten hiervan op € 1,1 miljoen.

Groen

Beleidskader

'De groene draad, kansen voor het Nijmeegse groen' (2007), 'Bosbeheervisie' (2000), de 'Groenaanpakplannen' voor Lindenholt en Dukenburg en het nieuwe bomenbeleid vormen ons uitgangspunt. Met deze plannen hebben we kaders voor de ruimtelijke en ecologische kwaliteit van groen, natuur en landschap en letten we op de onderlinge samenhang binnen de hoofdgroenstructuur van de stad. De beleidsnota ‘Geef ze de (openbare) ruimte’ is ons kader voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen. De klimaatverandering heeft een groot nadelig effect op het huidige bomenbestand. De lange droge periodes zorgen er voor dat er veel bomen per jaar doodgaan en verwijderd en herplant moeten worden.

Financieel

Voor de planning van de werkzaamheden hanteren we het groenstructuurplan. Daarin hebben we de werkzaamheden om de groenstructuur in stand te houden en waar mogelijk te versterken opgenomen.
Voor het groenstructuurplan zetten we in 2022 de reguliere budgetten in. We besteden dit jaar circa € 8,9 miljoen aan groenonderhoud. Er is een beperkt budget beschikbaar voor vervangingsonderhoud. Voor 2022 is er extra krediet voor de aanplant van bomen beschikbaar. Daarnaast is er extra onderhoudsbudget beschikbaar gesteld van € 350.000. Hiermee kunnen de bomen in stand worden gehouden.

Spelen

Beleidskader

De belangrijkste uitgangspunten voor spelen in de stad zijn:

- Natuurlijk spelen, dat betekent meer (speel)groen en minder toestellen. Bij nieuwe plekken of bij herinrichting onderzoeken we of de locatie als een natuurlijke (speel)plek kan worden aangelegd.
- Speelplekken integreren we in de openbare ruimte. De uitdaging is om op een slimme manier gebruik te maken van de openbare ruimte waarin kinderen worden gestimuleerd om samen te spelen en ouderen elkaar kunnen ontmoeten.
- Bewoners worden betrokken bij de in te richten speelruimtes. We laten bewoners zelf zoveel mogelijk verantwoordelijk zijn voor de inrichting en het onderhoud van speelruimtes.

Om het spelen, bewegen en ontmoeten te stimuleren, gaan we groene, sociale knooppunten inrichten. Daarnaast gaan we een aantal beweegroutes en -tuinen aanleggen. Op het NYMA-terrein richten we een pumptrack voor BMX en step in waar jong en oud kan spelen en ontmoeten. En tot slot realiseren we een urban fittrack in Nijmegen-Noord.

Financieel

In overleg met bewoners maken we de speelplekken groener om natuurlijk te spelen. Bij de herinrichting houden we zoveel mogelijk rekening met kinderen met een beperking. We streven er ook naar dat de speelplekken goede ontmoetingsplekken zijn voor oudere bewoners zodat jong en oud elkaar kunnen ontmoeten. Hiervoor zetten we de reguliere budgetten in. Voor het onderhoud aan recreatieve sportvoorzieningen, speeltuinen en speelplekken is in totaal € 1,3 miljoen beschikbaar.

Gebouwen

Beleidskader

Het planmatig en storingsonderhoud aan de gemeentelijke gebouwen wordt sinds 1 januari 2016 uitgevoerd door onze regie-partner Heyday. Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen wordt uitgevoerd op basis van meerjaren onderhoudsplannen. Bij alle panden wordt daarbij het wettelijk -, periodiek-, storings- en gebrekenonderhoud uitgevoerd om de functionaliteit en veiligheid te borgen.
De plannen worden aan de hand van herinspecties jaarlijks geactualiseerd. Wij toetsen de performance van onze regie-partner op klanttevredenheid en onderhoudsstaat van de gebouwen. De opdracht aan de onderhoudspartij is om panden te onderhouden op conditieniveau 3 van de NEN 2767 (Nederlands Normalisatie-instituut) voor gebouwen. Dat wil zeggen op een “sober- en doelmatig niveau.”
Uw Raad heeft middelen beschikbaar gesteld om de gebouwen structureel in goede staat te onderhouden. Het jaarlijkse onderhoud vertoont in absolute zin, als gevolg van werkelijk uit te voeren onderhoud, grote fluctuaties. Middels de Reserve Onderhoud kent de feitelijke belasting van de begroting toch een stabiel beeld; wij egaliseren de lasten van het onderhoud naar een gemiddelde over een periode van 20 jaren. We kunnen met het nu toegekende budget de gemeentelijke gebouwen in stand houden.

Voor de komende 4 jaren ziet het budget er als volgt uit:

Financieel

bedragen * € 1 miljoen	2022	2023	2024	2025
Gebouwen	7,9	7,9	7,9	7,9
Sportaccommodaties	0,7	0,5	0,9	0,9
Totaal	**8,6**	**8,4**	**8,8**	**8,8**

We storten het in de begroting beschikbare onderhoudsbudget in de Reserve Onderhoud gebouwen. De storting in de Reserve Onderhoud bedraagt de komende jaren € 7,9 miljoen per jaar.
Het grootste deel van het onderhoud wordt uitgevoerd door Heyday. Daarnaast hebben we nog een aantal externe partijen die o.a. het onderhoud doen van parkeergarages.
Voor het komende jaar zullen er onder andere werkzaamheden door Heyday worden verricht aan daken, schilderwerk en klimaat- en brandmeldinstallaties.

Onderwijshuisvesting

Beleidskader

Op 19 december 2007 heeft de Raad een besluit genomen over de doordecentralisatie (DDC) van onderwijshuisvestingsmiddelen. Met dit besluit is de zorg voor onderwijshuisvesting met alle bijbehorende middelen en verantwoordelijkheden, onder voorwaarden, voor onbepaalde tijd overgedragen aan de schoolbesturen. De gemeente en schoolbesturen hebben de ambitie vastgesteld om alle doorgedecentraliseerde schoollocaties te vernieuwen binnen een periode van 40 jaar. Vernieuwing vindt plaats door nieuwbouw op een nieuwe of bestaande locatie of door renovatie. De ambitie wordt gemeten door een indicator die de jaarlijkse vernieuwing weergeeft en dit wordt bijgehouden in de monitor doordecentralisatie onderwijshuisvesting.

Per eind 2020 was in totaal 55% van het totaal aan actueel m^2 bruto vloeroppervlakte van DDC-scholen vernieuwd. Met de afronding van de nieuwbouw van basisschool De Verbinding in de Stelt-Zuid is per eind 2021 in totaal 56%

van het totaal aan actueel m2 bruto vloeroppervlak van DDC scholen vernieuwd. In 2022 volgt nieuwbouw voor de basisschool Prins Claus en wordt bij Kentalis de TaalSter – locatie Nijmegen renovatie en uitbreiding gerealiseerd. Bij basisschool De Muze en het Kandinsky College locatie Malderburchtstraat vindt (gedeeltelijke) renovatie plaats. In het kader van de Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS) worden op 7 scholen maatregelen genomen met betrekking tot het binnenklimaat.

Met name in de bestaande stad zijn vrijwel alle voorzieningen doorgedecentraliseerd. In 2021 is de onderwijshuisvesting van 92,9% van alle leerlingen doorgedecentraliseerd. Het algemene streven is om voor alle leerlingen uiteindelijk uit te komen op 100%. Uitzondering hierop zijn basisschool Kleurrijk en basisschool Petrus Canisius, locatie St. Stevenskerkhof. Hier zijn alleen de leerlingen doorgedecentraliseerd en zijn de gebouwen in eigendom van de gemeente. Deze scholen zijn gevestigd in respectievelijk het voorzieningenhart 't Hert in het Willemskwartier en het City-complex in het stadscentrum. Het bevoegd gezag van deze scholen huurt het schooldeel van het gebouw.
Drie schoolbesturen in de bestaande stad, de Stichting Simonscholen, Kristallis en de Stichting Speciaal Onderwijs Tarcisius, zijn niet doorgedecentraliseerd. In Nijmegen Noord geldt dit voor de basisscholen De Oversteek en Het Talent. We streven ernaar om in principe alle voorzieningen voor onderwijshuisvesting door te decentraliseren, ook de nieuw te bouwen scholen in Nijmegen Noord.

Financieel
De totale begroting van het taakveld Onderwijshuisvesting bedraagt in 2022 € 17,0 miljoen. Hiervan is € 15,4 miljoen voor doorgedecentraliseerde scholen en € 1,6 miljoen voor niet doorgedecentraliseerde scholen. De uitvoeringskosten voor het taakveld Onderwijshuisvesting bedragen € 0,14 miljoen per jaar.

Grondbeleid

Beleid

Het grondbeleid neemt fysiek ruimtelijke projecten in ontwikkeling en voert deze uit. Hierbij is een relatie met andere taakvelden binnen de gemeentelijke begroting.

De beoogde maatschappelijke effecten van dit grondbeleid zijn:

- Een groter aanbod van woningen voor de doelgroepen die daar het meeste behoefte aan hebben. Dit doen we door de productie van bouwrijpe grond en de ontwikkeling van stedenbouwkundige plannen. Dit is conform van Uitvoeringsagenda wonen.
- Fysieke ruimte maken voor de realisatie van culturele en maatschappelijke voorzieningen, scholen, kantoren, bedrijfshuisvesting en andere werkgelegenheidslocaties;
- De realisatie van structuurbepalende, stedelijke ontwikkelingsprojecten zoals de Waalsprong, transformatie Stationsgebied, Kanaalzone-Zuid, Vlaams kwartier, Valkhofkwartier en Waalfront; deze zijn initiërend voor de langetermijnontwikkeling van de stad.

De manier waarop we ons grondbeleid uitvoeren is uitgebreid omschreven in de Nota Grondbeleid 2018
Deze is in maart 2018 door uw raad vastgesteld. In deze kadernota gaan we niet alleen uit van faciliterend grondbeleid, waarbij we gebruik maken van 'publieke' instrumenten, maar kiezen we ook voor een actieve, ontwikkelende en daarmee risicodragende rol van de gemeente. Dit kan zelfstandig of via samenwerking met marktpartijen en deelnemingen in publiek-private samenwerkingen (PPS) zoals Waalfront, of via een gemeenschappelijke regeling met andere overheden, zoals Bijsterhuizen. In de actieve rol verwerven we gronden, ontwikkelen we plannen en maken we terreinen bouwrijp en verkopen deze.

Projecten worden door de afdeling Stadsontwikkeling voorbereid, uitgevoerd en financieel afgewikkeld
De planexploitaties van deze projecten die altijd een doorlooptijd van meerdere jaren kennen, leggen we als document ter vaststelling aan uw raad voor. Bij veel van deze projecten speelt grondbeleid een belangrijke rol.

Tussentijds grotere afwijkingen in de planexploitaties worden gemeld bij de stadsbegroting.
Dan wordt ook gerapporteerd over de ontwikkeling van de risico's bij de planexploitaties en het benodigde weerstandsvermogen.

Ontwikkelingen

De huizenprijzen zijn in 2021 verder gestegen en de krapte op de woningmarkt is nog groter geworden. De bouwkosten zijn in 2021 verder gestegen. Hoe de economie en vastgoedmarkt zich de komende periode gaan ontwikkelen is onduidelijk.

We herijken de parameters voor de planexloitaties op basis van recente onderzoeken
Door een extern bureau is een analyse gemaakt van de huidige economische situatie en beschrijft wat de verwachtingen zijn voor de komende periode, zowel voor de economie als voor de grond- en vastgoedmarkt. Op basis hiervan worden de rekenparameters voor de planexploitaties herijkt. De nieuwe parameters zijn gebaseerd op een verkenning van de economische ontwikkelingen en afgestemd met onze accountant. Belangrijke bronnen zijn het CPB (centraal economisch planbureau) DNB, CBS & Kadaster, Rabobank en andere specifiek markt gerelateerde bronnen. De nu voorgestelde parameters zijn opgesteld met de kennis van vandaag en zijn een zo goed mogelijke inschatting.

Reserves en risicobeoordeling

We analyseren de risico's van planexploitaties
Medio 2021 waren er ruim 30 planexploitaties in uitvoering. Daarnaast zijn er planexploitaties in ontwikkeling (de PIO's). Als deze haalbaar en uitvoerbaar blijken, leggen we deze voor aan uw raad of leiden tot overeenkomsten die het college afsluit. Om de risico's van deze exploitaties af te dekken, analyseren we deze. Hierbij schatten we de kans dat een risico optreedt en wat het effect kan zijn. Per project bekijken we de risico's zoals kostenstijgingen, hogere verwervingsprijzen, opbrengstverlaging (markt) en bijsturingsmogelijkheden. Dit leggen we naast een beoordeling van de totale projectenportefeuille. Wat vervolgens aan gekwantificeerde financiële risico's overblijft, moet kunnen worden afgedekt in het weerstandsvermogen van de gemeente Nijmegen in de vorm van de Saldireserve.

De risico's binnen de lopende planexploitaties worden periodiek tegen het licht gehouden
Hierbij zijn aanvullende maatregelen en beheersmaatregelen opgenomen, die er voor moeten zorgen dat de lopende planexploitaties de komende jaren adequaat en onder beheersbare condities kunnen worden uitgevoerd. Dit heeft ook consequenties voor het weerstandsvermogen.

We zetten deze risico's in de tijd
Bij de behandeling van de Kadernota Risicomanagement, Weerstandsvermogen en financiële kengetallen is een belangrijke verandering ten opzichte van de vorige kadernota vermeld: het weergeven van risico's verbonden aan grondexploitaties in de tijd, rekening houdend met het tijdstip waarop een risico zich kan voordoen.
De spelregels voor dit in de tijd zetten van risico's van de grondexploitaties is in de kadernota risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen van maart 2016 vastgelegd. Voor een verdere toelichting van de risico's van de grondexploitaties zie de paragraaf Weerstandsvermogen.

Voor winst- en verliesneming binnen de afdeling Stadsontwikkeling hanteren we het voorzichtigheidsbeginsel
Dat wil zeggen: bij te verwachten verliezen treffen we direct een voorziening. Een verwachte winst nemen we pas aan het eind van een project, wanneer de winst is gerealiseerd. Over tussentijdse winstneming heeft de commissie BBV in december 2017 een uitspraak gedaan over de wijze van berekening. De door hen voorgeschreven berekening kan leiden tot een eerdere winstneming dan onze eigen, op het voorzichtigheidsprincipe gebaseerde, methodiek. Op basis van deze voorgeschreven berekeningsmethode en rekening houdend met een risicobeoordeling wordt bepaald of tussentijdse winstneming mogelijk is.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Beleid

Deze paragraaf is een uitwerking van de op 11 mei 2016 door de gemeenteraad vastgestelde kadernota Risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen. De kadernota schrijft voor hoe we ons risicomanagement vormgeven en geeft aan welk weerstandsvermogen wij als comfortabel beschouwen.
2021 was een onzeker jaar, vanwege de pandemie , maar ook omdat een kabinetsformatie op zich laat wachten. In ieder geval is duidelijk geworden dat je veel kunt doen aan risicoschattingen, maar dat de effecten van een crisis niet zijn te voorspellen; die overkomen je. Toch proberen we, mede met de nieuw opgedane kennis, een zo reëel mogelijke inschatting te doen van risico's en het beleid van "voorzichtig, maar niet te benauwd" vorm te geven bij het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen.

Risico's

Coronacrisis
De coronacrisis heeft de wereld op zijn kop gezet en ook in Nijmegen uiteraard het nodige teweeg gebracht. In de Voortgangsmonitor 2021 en een raadsbrief over de coronacrisis, hebben we uiteengezet welke extra kosten we in 2021 hebben gemaakt als gevolg van de corona-uitbraak, welke vergoedingen we hiervoor van rijkswege hebben gekregen en welke kosten voor rekening van onze eigen gemeente blijven. Naast deze berekeningen is er ook een aantal risico's benoemd die we in 2021 nog lopen. Dat de crisis in 2022 en waarschijnlijk volgende jaren nog effecten heeft, kunnen we wel aannemen. Welke financiële gevolgen dat met zich meebrengt, is hoogst onzeker. Eerlijk gezegd kunnen we hier geen enkele onderbouwde risico-uitspraak over doen. Maar géén risico opnemen, achten wij ook niet terecht. Om die reden hebben we de voor rekening van de gemeente blijvende kosten en de risico's over 2021 inzake corona, een risico becijferd op afgerond € 10 miljoen voor de komende jaren. Nu is de inschatting dat dit bedrag te hoog is. Dit schatten we in met de kennis van nu, de compensatie die we hebben ontvangen van het Rijk voor gederfde inkomsten en inzicht in de gemaakte kosten.

Planexploitatierisico's
De coronacrisis blijft binnen de planexploitaties voor veel onzekerheid zorgen. Hoe de economie en vastgoedmarkt zich de komende periode gaan ontwikkelen is onduidelijk. Daarnaast zien we dat belangrijke factoren zoals vertragingen en stijgende bouwkosten ook (financiële) risico’s met zich meebrengen.
De parameters waarmee we de planexploitaties doorrekenen zijn opgesteld met de kennis van vandaag en zijn een zo goed mogelijke inschatting. Deze parameters zijn herijkt en worden gebruikt bij het opstellen van de VGP 2022. De risico’s voor de bestaande exploitaties zijn herzien en verwerkt.

Nieuwe planexploitatie in voorbereiding Winkelsteeg Kanaalzone
Voor het gebied Winkelsteeg bereiden we een ontwikkelvisie voor waarin de hoofdlijnen voor de gebiedsontwikkeling worden geschetst, en een grondexploitatie gebaseerd op de ontwikkelvisie. Zo krijgen de ambities uit de ontwikkelvisie ook een financiële vertaling. De ontwikkelvisie is nog onderwerp van gesprek met belanghebbenden. Ook de planexploitatie is nog in hoge mate in beweging en in bewerking. Er moet nog richting gegeven worden aan veel belangrijke keuzes als begrenzing, programma en ambities, en tempo.
Een nieuwe planexploitatie brengt risico’s met zich mee. Een eerste inschatting is dat het risicoprofiel van de grex Winkelsteeg tussen de € 50 en € 60 miljoen zal zijn. Deze risico’s zetten we uit in de tijd waarbij we uitgaan van een looptijd van 20 jaar voor Winkelsteeg Kanaalzone.

Voor een inschatting van het risicoprofiel gaan we uit van het midden van de aangegeven bandbreedte. Dit betekent voor de Winkelsteeg Kanaalzone een risicoprofiel van € 55 miljoen. Voor de uitzetting in tijd hanteren we een lineaire verdeling van de risico’s in de tijd. Bij de stadrekening 2020 was de inschatting nog € 30 miljoen.
Voor Winkelsteeg Kanaalzone wordt gewerkt aan een Monte Carlo risico analyse waarmee de verwachtte risico’s

beter in beeld gebracht en beheerst kunnen worden. De uitkomsten van deze Monte Carlo risico analyse nemen we mee bij het voorstel voor de nieuw vast te stellen planexploitatie Winkelsteeg Kanaalzone.

Nieuwe planexploitatie in voorbereiding Stationsgebied
Ook voor het Stationsgebied bereiden we een planexploitatie voor. Hierin nemen we de ingrepen aan de centrumzijde (openbare ruimte: verdiepte snelfietsroute, stationsplein, 2 buspleinen en vastgoedontwikkeling met nieuwe ontsluitingsweg) en de westzijde (openbare ruimte: nieuwe westentree met stationsgebouw, gebouwde verdiepte fietsenstalling, bordes, kiss and ride, nieuwe snelfietsroute, nieuwe infra, vastgoedontwikkeling) mee. Deze planexploitatie is ook nog in beweging en bewerking.
Het risico dat de planexploitatie Stationsgebied met zich meebrengt wordt momenteel op 30 miljoen geschat met een looptijd van 10 jaar.
Momenteel wordt het risicoprofiel van de al lopende planexploitatie Hezelpoort separaat vermeld. Er wordt gewerkt aan een integrale Monte Carlo risico analyse voor het Stationsgebied waar Hezelpoort onderdeel van gaat uitmaken. De uitkomsten van deze Monte Carlo risico analyse worden meegenomen bij het voorstel voor de nieuw vast te stellen planexploitatie Stationsgebied. Het risicoprofiel van de Hezelpoort wordt in de VGP 2022 niet meer separaat vermeld.

Tabel planexploitatierisico's totaal Stadsrekening 2020 en VGP 2021 versus Begroting 2022

Project	Stadsrekening 2020 en VGP 2021	Begroting 2022
Waalsprong	28.900	28.900
Waalfront	3.600	3.600
Hezelpoort	1.500	3.000
Onderwijshuisvesting	2.800	2.400
Stationsomgeving	15.000	30.000
Winkelsteeg/kanaalzone (gemiddeld)	30.000	55.000
Overige projecten	1.300	1.300
Subtotaal	**83.100**	**124.200**
dempingsfactor	10%	10%
Totaal	**74.790**	**111.780**

Ten opzichte van de Stadsrekening 2020 is het risicoprofiel gestegen. Dit komt met name door de planexploitaties in voorbereiding Winkelsteeg Kanaalzone en Stationsgebied.

Tabel planexploitatierisico's uitgezet in tijd
Hieronder ziet u de risico's voor 2021 tot en met 2025 in afzonderlijke kolommen. De risico's vanaf 2026 tot en met het einde van de looptijd staan in de laatste kolom. Bij het uitzetten van risicobedragen in tijd wordt de dempingsfactor van 10% achterwege gelaten, conform afspraken kadernota 2016.
De laatste risicobedragen worden voor Stationsgebied in 2030, Waalfront in 2030 en Waalsprong in 2033 verwacht. Voor Winkelsteeg Kanaalzone is de verwachting dat de risicobedragen tot 2040 gaan lopen.

Project	totaal risico	2021	2022	2023	2024	2025	latere jaren
Waalsprong	28.900	7.600	7.800	4.300	4.100	2.700	2.400
Waalfront	3.600	900	600	700	700	200	500
Hezelpoort	3.000	500	2.500	0	0	0	0
Onderwijshuisvesting	2.400	700	1.400	100	200	0	0
Stationsomgeving	30.000	1.600	3.000	6.600	5.700	5.600	7.500
Winkelsteeg/kanaalzone (gemiddeld)	55.000	2.750	2.750	2.750	2.750	2.750	41.250
Overige projecten	1.300	450	450	200	130	70	0
Totaal	**124.200**	**14.500**	**18.500**	**14.650**	**13.580**	**11.320**	**51.650**

Programmarisico's

Wij hebben de risico-inventarisatie in ons risicomanagementsysteem geactualiseerd. Deze inventarisatie heeft 103 geïdentificeerde risico's opgeleverd die voldoen aan de afgesproken criteria:

- risico's met grote financiële gevolgen,
- waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed, of waarvoor de gemeente nog niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen om de kans of het gevolg van het risico terug te dringen.

Risico's die al zijn afgedekt door maatregelen laten we buiten beschouwing. Het deel van financiële risico's dat is afgedekt door verzekeringen laten we ook buiten beschouwing.

Hieronder staat de top 10 met de belangrijkste risico's, met in de eerste kolom een korte omschrijving van het risico en daarnaast het maximale bedrag dat het risico als nadeel in de begroting tot gevolg kan hebben en een inschatting van de kans dat het risico optreedt.

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief planexploitatierisico's	Max. netto gevolg x €1 miljoen	Netto Kans %
COVID-19. We nemen een overkoepelend totaalrisico op i.v.m. de effecten van het zogenaamde Corona-virus voor de gehele organisatie. Dit betreft de risicobenadering zoals hierboven is uiteengezet onder het kopje "coronacrisis"	5,0	30%
Gemeentefonds. De ruimte onder het plafond van het Btw-compensatiefonds valt lager uit dan wij geraamd hebben	1,9	50%
Financiering loonkostensubsidie. De overheid wil het budget van de loonkostensubsidie o.b.v. historie gaan verdelen. Nijmegen is in het verleden achter gebleven met de inzet van de loonkostensubsidie. De kans is reëel aanwezig dat de gemeente Nijmegen minder budget hiervoor gaat ontvangen vanuit het Rijk.	0,8	80%
Jeugdzorg Woonplaatsbeginsel. Met ingang van 1 januari 2022 is het nieuwe woonplaatsbeginsel van kracht. Het huidige woonplaatsbeginsel in de jeugdwet is gebaseerd op de woonplaats van de gezagsdrager van een jeugdige. Het nieuwe woonplaatsbeginsel kent als woonplaats de gemeente waar de jeugdige stond ingeschreven direct voorafgaand aan de zorg met verblijf. Dit betekent dat onze gemeente verantwoordelijk wordt voor een nieuwe populatie jeugdigen en dat tegelijkertijd andere gemeenten verantwoordelijk worden voor een aantal van onze huidige jeugdigen.	1,5	30%
BUIG. Door Covid-19 is er een grote onzekerheid omtrent de bijstandsontwikkeling vanaf 2022 en verder. Momenteel worden bedrijven ondersteund vanuit de overheid met coronacompensatiemaatregelen. Als deze wegvallen, is het onduidelijk hoeveel bedrijven zichzelf kunnen redden. Het CPB voorspelt een stijging van de werkloosheid in 2022 naar 4,1% (in 2021 3,6%).	0,8	50%
Wmo: volumetoename Huishoudelijke Hulp (HH).	0,5	90%
De afgifte van bouwvergunningen, of de hoogte van de bouwsommen, loopt terug door veranderende wetgeving (bijv. meer vergunning vrij) en daarnaast neemt de kans op bezwaar- en beroepschriften toe. De afgifte van bouwvergunningen is afhankelijk van conjuncturele ontwikkelingen.	1,0	50%
Databeveiliging. De verdergaande digitale vastlegging van gegevens vraagt er om alert te zijn op de risico's die automatisering met zich meebrengt. Op basis van het vastgestelde Informatieveiligheidsbeleid werken we in 2021 verder aan de realisatie van alle te nemen maatregelen die gesteld worden vanuit de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten (BIG). Daarnaast streven we er naar te voldoen aan de AVG Hiertoe is er een Functionaris Gegevensbescherming benoemd en wordt Privacybeleid vastgesteld en uitgevoerd. We zoeken steeds een goede balans tussen de kerntaken van de gemeente en de privacy van de burger. Hierbij streven we naar transparantie over ons handelen en de achtergronden daar van. Welke risicovolle gebeurtenissen worden zoal onderkend: • Het ontstaan van schade aan of verstoring van het terrein en de data van de organisatie, bedrijfsmiddelen en onderbreking van de bedrijfsactiviteiten als gevolg van het feit dat onbevoegden toegang krijgen tot de fysieke of logische omgeving;	1,0	50%

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief planexploitatierisico's	Max. netto gevolg x €1 miljoen	Netto Kans %
• Verlies, schade of diefstal van apparatuur en/of data; • Het ontstaan van fysieke bedreigingen en gevaren van buitenaf; • Verlies, schade of diefstal door nalatigheid of opzettelijk misbruik van panden, apparatuur en data in het bezit van de gemeente; • Externe leverancier voldoet niet aan de contractueel vastgestelde kwaliteits- en veiligheidseisen. Uitbreiding onderwijshuisvesting van een aantal specifieke scholen nodig door groei aantal leerlingen tegen de landelijke ontwikkeling in.		
Jeugdzorg. Financieel risico i.v.m. open einde regeling. Het aantal jongeren dat gebruik maakt van intensievere trajecten stijgt.	1,0	50%
Wmo hulpmiddelen: Fors hogere tarieven nieuwe leverancier en snellere uitfasering oude leverancier. Sinds juni 2020 is er een nieuwe leverancier voor hulpmiddelen. De oude leverancier die een veel goedkoper tarief had, faseert zijn bestand uit in 4 jaar. De kans bestaat dat deze uitfasering sneller gaat, waardoor de kosten niet geleidelijk, maar sneller zullen toenemen (nieuwe leverancier plaatst nieuw hulpmiddel tegen een veel hoger tarief).	0,3	90%

Onder 'kans' schatten we hoe groot de kans is dat het risico zich voordoet. De cijfers in deze twee kolommen kunnen niet zomaar vermenigvuldigd worden. Op basis van de geschatte kans en het financiële risico na toepassen van beheersmaatregelen, voert het risicomanagementsysteem Naris een statistische analyse uit. Op grond daarvan kunnen wij met een redelijke mate van zekerheid beoordelen of ons weerstandsvermogen toereikend is om deze risico's op te kunnen vangen.

Als een risico zich daadwerkelijk voordoet, proberen we eerst de directe effecten in de lopende begroting op te vangen, voordat we een beroep doen op de saldireserve. Bij een zekerheidspercentage van 80% komt uit de Monte Carlo-simulaties, uitgevoerd in het risicomanagementsysteem, een risicoprofiel van € 10,1 miljoen. Hierbij houden we rekening met beheersmaatregelen. Dat is lager dan bij de Stadsrekening 2020, toen we bij 80% op € 14,9 miljoen uitkwamen. De verlaging van het risicoprofiel is vooral gelegen in het risico rondom corona. Bij de Stadsrekening 2021 voeren we weer een actualisatie uit van alle risico's.

Gemeentefonds

Een belangrijke inkomstenpost voor de gemeente is de gemeentefondsuitkering vanuit het rijk. Deze uitkering is gebaseerd op een aantal parameters, zoals bijvoorbeeld de inwoneraantallen en oppervlakte van gemeenten, maar ook op de rijksuitgaven (de "trap op-trap af systematiek") en de ruimte onder het BCF (Btw CompensatieFonds).
Ieder jaar blijkt dat de definitieve vaststelling van de gemeentefondsuitkering afwijkt van de verwachting. Deze afwijking kan zowel positief als negatief zijn. Bij ieder Planning en Control (P&C) document herijken we het bedrag van de uitkering en passen we de begroting aan.

Herverdeeleffect gemeentefonds

Vanaf 2023 wordt het gemeentefonds herverdeeld. Daarbij wijzigt de totale omvang van het gemeentefonds niet, maar komt er een andere verdeling over gemeenten. In februari van dit jaar zijn de eerste, voorlopige resultaten van het nieuwe verdeelstelsel bekendgemaakt en deze zijn in augustus herzien. Uit deze eerste berekeningen blijkt het effect voor Nijmegen positief te zijn. Volgens de huidige planning ontvangen de gemeenten in de meicirculaire 2022 informatie over de gemeentefondsuitkering op basis van de nieuwe verdeelmodellen. In aanloop naar die circulaire is er ruimte voor inspraak en advies. Pas dan weten we het werkelijk financieel effect voor Nijmegen.

Extra middelen voor gemeenten voor jeugdhulp 2021
Voor Jeugd zijn in de meicirculaire 2019 extra middelen toegekend voor de jaren 2019 tot en met 2021. Daarnaast heeft het kabinet met de VNG afgesproken een onderzoek uit te (laten) voeren naar of, en zo ja in welke mate, gemeenten vanaf 2022 structureel extra middelen nodig hebben.
In de voorjaarsnota heeft het rijk, incidenteel voor 2021, €613 miljoen beschikbaar gesteld voor acute problematiek in de jeugdzorg. Een deel van € 120 miljoen wordt verstrekt in de vorm van specifieke uitkeringen, bijvoorbeeld voor de jeugd GGZ. De overige compensatie van €493 miljoen is aan gemeenten verstrekt via het gemeentefonds om bijvoorbeeld wachtlijsten tegen te gaan. In de meicirculaire 2021 betrof dat €438 miljoen, het restant van € 55 miljoen volgt in komende septembercirculaire. Deze compensatie komt bovenop de eerder toegekende compensatie.

Extra middelen voor gemeenten voor jeugdhulp 2022
Na het verschijnen van de meicirculaire 2021 vond er een overleg plaats tussen het kabinet en de VNG over de uitspraak van de arbitragecommissie over de extra compensatie voor de jeugdzorg. De uitkomst van het overleg is dat het huidige kabinet in komende miljoenennota, boven de eerder toegekende middelen, landelijk nog ongeveer €1,3 miljard extra beschikbaar stelt aan gemeenten voor 2022. Afspraken over in welke vorm deze middelen worden verstrekt, hoe ze verdeeld worden en over de toekomstige jaren worden overgelaten aan het nieuwe kabinet.

Ruimte onder het BCF-plafond
Het BCF (Btw Compensatie Fonds) en het gemeentefonds zijn communicerende vaten. Dat wil zeggen dat het bedrag dat in het BCF overblijft nadat alle aanspraken zijn verrekend, wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Tot 2019 werd dit bedrag opgenomen in de meicirculaire en toegevoegd aan de begrote uitkering gemeentefonds van het rijk. Vanaf 2019 wordt dit bedrag niet meer geraamd, maar alleen nog uitgekeerd op realisatiebasis. In de begroting hebben wij in de verwachte uitkering in de ruimte onder het BCF-plafond geraamd overeenkomstig het standpunt van de provincie, het ministerie van Binnenlandse zaken en de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Het risico bestaat dat die ruimte niet geheel tot uitkering komt, evenals dat wij een risico lopen op afwijkingen tussen realiteit en aannames van de overige parameters.

Vennootschapsbelasting (landelijk verschil van mening tussen de Belastingdienst en de gemeenten)
Met ingang van 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig. Wij hebben onderzoek gedaan naar de verplichtingen die hiermee samenhangen. Op de eerste plaats moesten we beoordelen of de gemeente door de 'ondernemerspoort' komt. Daarvoor is bepalend of gemeentelijke activiteiten mogelijkerwijs winst met zich meebrengen. De conclusie is dat de parkeervoorzieningen, de vastgoedtak en de activiteiten van het Ontwikkelbedrijf niet winstgevend zijn. Eind 2019 heeft de belastingdienst een vragenlijst gestuurd over de reclame-activiteiten van de gemeente Nijmegen. Het standpunt van de Belastingdienst daarover is dat met de reclameactiviteiten een onderneming wordt gedreven.
De gemeente Nijmegen en andere gemeenten delen dit standpunt niet. De gemeente Nijmegen heeft om die reden advies ingewonnen bij een deskundige uit Den Haag. Deze deskundige vertegenwoordigt de gemeente Nijmegen in dit dossier. De gemeente Nijmegen heeft uitstel van aangifte over het jaar 2016 aangevraagd omdat in het najaar verschillende proefprocedures over dit dossier volgen. Uit de uitspraken moet duidelijk worden of de gemeente Nijmegen (en andere gemeenten) voor dit bedrijfsonderdeel vennootschapsbelasting moet afdragen.

Saldireserve

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de saldireserve opgenomen.

bedragen * € 1 miljoen		2021	2022	2023	2024	2025
beginstand		109,3	86,0	98,0	105,3	113,8
Structurele mutaties						
Structurele toevoegingen saldireserve		2,9	4,9	4,9	4,9	4,9
Exploitatie KKG		-0.1	-0,1	-0,1		
Bespaarde rente reserve		1,2	1,1	1,2	1,2	1,3
Incidentele mutaties						
Planexploitaties		0,5	3,5	1,0	1,2	-0,6
Levensduur verlengd onderhoud activeren		3,2	3,8	2,4	2,1	1,7
vestigingsklimaat health & high tech	SB 2020	-0,5	-0,5	-0,3		
Inzet reservering transitiefonds tbv begr.	SB 2020	-2,0				
Transformatie sociaal domein	coalitieakk.	-0,1				
Minder sparen saldireserve in 2023	SB 2020			-2.5		
Reparatie minder sparen in saldireserve	SB 2021			2,5		
Vrijval taakmutatie 2019 (Amendement)	SB 2020	-0,3	-0,1			
Inzet deel beschermd wonen tbv domeinen	SB 2021	-2.0				
Toevoeging jaarsaldi 2021 - 2024	SB 2021	-0,6	1,5	0,4	0,1	
Raadsvoorstel beschermd wonen	BW-01747		-4,0			
Crisisdienstverlening	BW-01786	-0.2				
Evenwichtige verdeling SB 2022 -2025			3,0	-2,1	-0,9	
Budgetoverhevelingen						
Regionale Energie Strategie	NS '19	-0,2				
Verschuiving taakmutaties werk inkomen	ZN'19	-0,3				
Wet inburgering invoeringsbudget	BW-01749	-0,3				
Wet inburgering "en ondertussengroep"	BW-01749	-0,3				
Budgetoverh Arbeidsmarktregio v 2020	2eVM '20	-0,1				
Budgetoverh POW-gelden v 2020 n 2021	2eVM '20	-1,0				
Budgetoverh rijksmiddelen Bijz Proj	2eVM '20	-0,2				
Budgetoverh VIA-gelden v 2020 n 2021	2eVM '20	-0,1				
CITC - Overh.rest.subs.2020 n. 2021	2eVM '20	-0,1				
Co-financ. Slim & Schoon Onderweg	2eVM '20	-0,1				
Delta programma	2eVM '20	-0,1				
Extra kosten verkiezingen	2eVM '20	-0,3				
Overheveling Cluster Health en High	2eVM '20	-0,1				
Rockstart- Overh. Subsidie naar 2021	2eVM '20	-0,1				
SW20: budgetoverh.RES.	2eVM '20	-0,4				
Transformatiefonds Jeugd	2eVM '20	-0,6				
Waterschapsverkiezing	2eVM '20	0,0				
Claims en verwachtingen						
Warmtenet 2.0		-1,0				
Beschikbaar sociale huur en middeldure huur	coalitieakk.	-1,5				
Claim op voorheen reserve beschermd wonen	BW-01747	-3,0				
Tozo middelen beschikbaar voor inhuur werkzaamheden	SR20	-2,1				
Cultuurmiddelen tbv evt tekort Lindenberg	SR20	-0,5				
Verwacht resultaat 1e Voortgangsmonitor 2021		-2,9				
Stationsomgeving (gemeentelijke bijdrage BO MIRT)		-10,0				
Stand ultimo		**86,0**	**98,0**	**105,3**	**113,8**	**121,0**

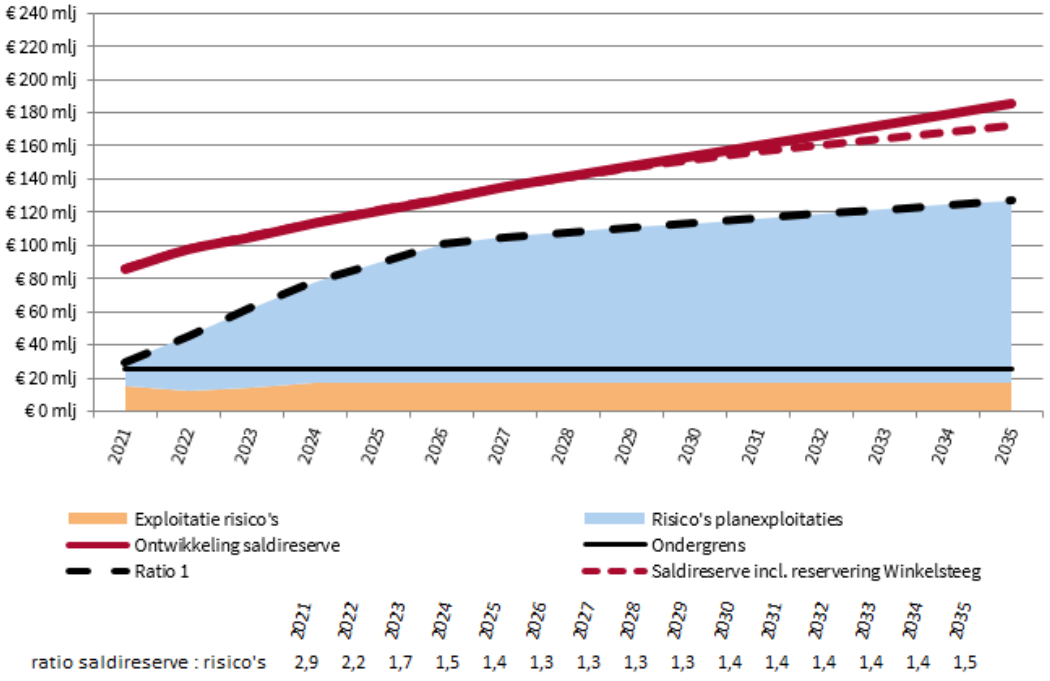
Het verloop van de saldireserve zetten we af tegen de ontwikkeling van het risicoprofiel. U leest hier meer over in het volgende deel.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen maakt het mogelijk incidentele financiële tegenvallers op te vangen zonder direct ingrepen in de begroting te hoeven doen. Bij structurele financiële tegenvallers moet het weerstandsvermogen het mogelijk maken om de eerste klap op te vangen. Zo krijgen we de tijd om een zorgvuldige afweging te maken hoe we de financiële gevolgen een plek kunnen geven. Het weerstandsvermogen moet ons beschermen tegen het doen van ongewenste ingrepen op ons beleid.

Het gewenste niveau van het weerstandsvermogen is een vrije weerstandscapaciteit die gelijk is aan het risicoprofiel. Dus de gewenste verhouding tussen beschikbare vrije weerstandscapaciteit en risicoprofiel = 1. Bij deze verhouding betrekken we het element tijd. Voor de weerstandscapaciteit hanteren we een absolute ondergrens van € 25 miljoen. Dit komt ongeveer overeen met € 150 per inwoner. Wanneer onze weerstandscapaciteit onder dit niveau komt krijgt herstel hiervan absolute prioriteit.
Wanneer de vrije weerstandscapaciteit boven het risicoprofiel uitkomt, zowel op korte als op lange termijn, kan uw raad beslissen om deze middelen in te zetten. In Nijmegen beschouwen we de saldireserve als het weerstandsvermogen.

In de onderstaande grafiek ziet u de ontwikkeling van de saldireserve ten opzichte van het risicoprofiel. In de grafiek is de lijn opgenomen 'Saldireserve incl. reservering Winkelsteeg'. Deze lijn wordt toegelicht in 'Financieel beeld - Ontwikkeling weerstandsvermogen'

Uit de grafiek blijkt dat de ontwikkeling van de saldireserve boven het risicoprofiel ligt.

Kengetallen

In de kadernota Weerstandsvermogen en risicobeheersing benoemen we de in de Stadsrekening en Stadsbegroting op te nemen kengetallen. Om goed inzicht te bieden, clusteren we de financiële kengetallen naar zes (financiële) gebieden. Deze financiële gebieden kennen een nauwe samenhang met de voorgeschreven paragrafen en de algemene financiële toelichting op de begroting c.q. rekening.
Hierna volgen de financiële gebieden en kengetallen. Bij de (financiële) gebieden geven we ook aan in welk onderdeel van begroting en jaarverslag we dieper ingaan op het onderwerp. Bij de waardering van de kengetallen hebben wij ons over het algemeen gebaseerd op de beoordelingsmatrix van de provincie en bij het weerstandsvermogen hebben we de Nijmeegse 1-op-1 norm aangehouden. Bij een eventuele visualisering hanteren we de kleuren groen (voor goed), oranje (voor neutraal) en rood (voor risicovol).
In de oorspronkelijke gedachte van de vernieuwing van de BBV normeren de raad en het college intern de kengetallen.

Structurele exploitatieruimte

	rekening 2020	begroting 2021	2022	2023	2024	2025
Meerjarig sluitend		ja				
Structurele exploitatieruimte	1,3%	0.3%	1,9%	0,2%	0,3%	0,3%
Struc. exploitatieruimte laatste jaar MJB						0,3%

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Op het moment dat tegenover structurele lasten incidentele baten staan, ontstaat er op enig moment een probleem in de begroting. Dit kengetal laat zien of dit het geval is. Wanneer de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten dan is het kengetal groter dan 0. Een kengetal dat kleiner is dan 0 kan duiden op een potentieel probleem.
Het wettelijk voorgeschreven kengetal heeft betrekking op het eerste jaar van de meerjarenbegroting. Het eerste jaar is echter vaak niet erg representatief, het laatste jaar geeft dit inzicht veel beter. Dit is ook de reden dat de provincie een extra kengetal heeft opgenomen waarin het kengetal wordt berekend vanuit de laatste jaarschijf van de meerjarenbegroting: structurele exploitatieruimte laatste jaar in begroting.
Uit het bovenstaande blijkt in Nijmegen een positief meerjarig structurele exploitatieruimte.

Weerstandsvermogen

	rekening 2020	begroting 2021	2022	2023	2024	2025
Weerstandsvermogen versus risicoprofiel	4,0	2,8	2,1	1,7	1,5	1,4

Er zijn geen wettelijk voorgeschreven kengetallen voor risico's en weerstandsvermogen. Achterliggende reden hiervoor is dat gemeenten verschillend met deze begrippen omgaan.
Binnen de gemeente Nijmegen hebben juist het weerstandsvermogen en de risico's een prominente plek in de financiële sturing. Dit is ook de reden dat het kengetal 'weerstandsvermogen versus risicoprofiel' is opgenomen; onder het weerstandsvermogen verstaan wij alleen de saldireserve. De vastgestelde norm is een 1-op-1 verhouding tussen weerstandsvermogen en risicoprofiel. Wanneer de verhouding groter dan 1 wordt, is het kengetal groen. Dit is in alle begrotingsjaren het geval.

Grondexploitaties

	rekening 2020	begroting 2021	2022	2023	2024	2025
Kengetal grondexploitatie BBV	0,31	0,20	0,13	0,09	0,06	0,02

Voor de grondexploitatie is één kengetal voorgeschreven: Kengetal grondexploitaties BBV. Dit kengetal laat zien hoe groot de grondpositie (= boekwaarde van alle gronden) is ten opzichte van de baten in de programmabegroting. Hiermee ontstaat vooral een vergelijkingsgetal met andere gemeenten. Een hoge boekwaarde betekent dat er nog veel gronden bouwrijp gemaakt en verkocht moeten worden. De afgelopen crisis heeft ons geleerd dat daar grote risico's aan verbonden zijn. Wanneer de boekwaarde van de grondexploitaties hoger dan 35% van onze omzet wordt, achten wij dit risicovol. Hierin volgen we de normering van de provincie.
Op basis van de huidige verwachtingen laat dit kengetal een substantiële verbetering zien. Door de (verwachte) verkopen daalt de voorraad grond. Tegelijkertijd zorgt dit ook voor een aanzienlijke verbetering van de schuldpositie. Dit is te lezen in de volgende alinea.
Overigens wordt in deze cijfers niet vooruitgelopen op het starten van eventuele nieuwe grondexploitaties (bijvoorbeeld Winkelsteeg).

Schulden

	rekening	begroting				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Netto schuldquote	72	67	62	55	50	42
Netto schuldquote exclusief uitgeleend geld	65	62	58	52	47	40
Solvabiliteit	14%	11%	14%	16%	18%	21%

Voor de schuldpositie bestaan drie voorgeschreven kengetallen. Twee daarvan relateren de schulden aan de omvang van de begroting: de netto schuldquote. De derde geeft een verhoudingsgetal tussen het eigen en vreemd vermogen: de solvabiliteit.
De achtergrond van de netto schuldquote is dat de schuld de exploitatie belast met rente. Hoe hoger de schuld, hoe meer rentelasten. Wanneer de rente gaat stijgen, drukken de rentelasten zwaarder op de exploitatie. Als signaalwaarde voor de netto schuldquote wordt voor overheden in het algemeen 130% aangehouden. Komt de schuld daarboven dan is de kans reëel dat bij rentestijging de betreffende overheid in een schuldenspiraal terecht komt: er moet geleend worden om de rentelasten te kunnen betalen.
Voor een goede interpretatie van deze kengetallen is het nodig om te weten waarvoor geleend is. Het voorgeschreven kengetal netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen doet dit door rekening te houden met leningen die verstrekt zijn aan derden.
Het derde kengetal voor de schuldpositie is de solvabiliteit. Dit getal geeft de verhouding tussen het eigen en vreemd vermogen aan.
Met de verwachte grondverkopen lossen we de daarvoor aangetrokken leningen af. In de meerjarenbegroting verbetert daardoor de schuldpositie.

Lokale lasten

	rekening	begroting				
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lokale lasten (inwoners)	107	97	97			
OZB tarief bedrijven	185	183	183			
huurders	11	9	9			

Voor de lokale lasten is er één kengetal voorgeschreven: 'Lokale lasten inwoners'. Het betreft hier de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing die een eigenaar/gebruiker van een woning in Nijmegen gemiddeld betaalt ten opzichte van het landelijk gemiddelde van het voorgaande jaar.
De financiële achtergrond van dit kengetal is dat wanneer er laag wordt gescoord ten opzichte van het gemiddelde er ruimte is om de lokale lasten te verhogen: er is ruimte in de lokale lasten om eventuele financieel 'onheil' op te vangen.
Om een volledig beeld van de lokale lastendruk te schetsen zijn er twee andere kengetallen opgenomen: een kengetal OZB-tarief bedrijven en de 'lokale lasten huurders'. Het kengetal OZB-tarief bedrijven geeft de hoogte van het gecombineerde OZB-tarief aan, dit is de optelling van het eigenaren- en gebruikersdeel, ten opzichte van het

gemiddelde in Nederland van vorig jaar. Het kengetal ‘lokale lasten huurders’ geeft aan hoeveel een inwoner/huurder in Nijmegen betaalt ten opzichte van het gemiddelde van vorig jaar in Nederland.

Onderhoudsbudgetten

	rekening 2020	begroting 2021	2022	2023	2024	2025
toereikendheid onderhoudsbudgetten	v	v	v	v	v	v

Het niet op orde zijn van het onderhoud kan leiden tot achterstallig onderhoud. Achterstallig onderhoud is een situatie waarbij er extra schade is ontstaan vanwege onvoldoende onderhoud en er in enig jaar een fors beroep moet worden gedaan op financiële middelen om de schade te herstellen. Het kengetal toereikende onderhoudsbudgetten geeft aan in hoeverre de begrote middelen voor onderhoud toereikend zijn voor het regulier onderhoud en daarmee achterstallig onderhoud kan worden voorkomen. Het kengetal is voldoende wanneer in de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen geen sprake is van achterstallige onderhoud.

Financiering

Beleid

De gemeente Nijmegen betaalt haar activiteiten, naast de inzet van eigen middelen, grotendeels met geleend geld. De rente die we hierover betalen, brengen we zowel intern als extern in rekening. He saldo dat hierbij ontstaat is het financieringsresultaat.

Financieringsbeleid
De belangrijkste doelen van ons beleid zijn:

- voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente Nijmegen op korte en lange termijn;
- vanuit onze publieke taak, waar nodig, instellingen helpen bij hun financiering;
- risico's beheersen en beperken bij het aangaan of het verstrekken van een lening;
- leningen aantrekken tegen zo laag mogelijke (rente)kosten;
- voldoen aan wet- en regelgeving, waaronder de Wet Fido (Wet Financiering decentrale overheden).

Deze doelen streven we na door:

Voor de langere termijn leningen af te sluiten met een looptijd van 1 tot 20 jaar
Het overgrote deel sluiten wij af bij – of via- de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten). Deze sectorbank kan door een hoge kredietwaardigheid goedkoop lenen en geeft dit voordeel door aan gemeenten. Daarnaast trekken we via tussenpersonen geld aan op de Europese kapitaalmarkt.

Te variëren met looptijden van de leningen om risico's te beperken
Leningen lossen we meestal pas aan het einde van de looptijd af. Vaak hebben we dan een nieuwe lening nodig. De rente kan op dat moment hoog zijn. Dit is onwenselijk als er veel leningen tegelijkertijd vervallen. Daarom kiezen we de looptijden zodanig dat elk jaar een vergelijkbaar bedrag vervalt. Hiermee voldoen we ruimschoots aan de wettelijke renterisiconorm die dit maximeert (zie tabel Renterisiconorm aan het slot van deze paragraaf).

Goedkope leningen aan te gaan met een looptijd van enkele weken
We houden dagelijks bij wat onze geldbehoefte is. Afhankelijk van ons banksaldo gaan we één keer per week leningen aan die we binnen enkele weken weer terugbetalen. Om rentekosten te besparen zetten we hier maximaal op in. De wettelijke kasgeldlimiet maximeert de omvang van deze korte geldleningen. Dit om problemen te voorkomen als de rente snel toeneemt. Met onze begrotingsomvang bedraagt de kasgeldlimiet in 2022 €70 miljoen (8,5% van 816 miljoen).

Bij het verstrekken van een lening of garantie zoveel mogelijk zekerheden te stellen
De gemeente is geen bank. Een instelling is zelf verantwoordelijk voor de dagelijkse bedrijfsvoering, inclusief financiering. Wij geven er de voorkeur aan dat instellingen zelf lenen zonder onze tussenkomst. Alleen als een instelling geen lening kan krijgen overwegen wij onder voorwaarden een rol te spelen. Ook dan willen we zo min mogelijk financieel risico lopen. Hierbij maken we een afweging tussen het financieel risico en het maatschappelijk belang.

Voor leningen die we verstrekken geld te lenen met dezelfde omvang en looptijd
Als we een lening verstrekken van meer dan vijf miljoen euro lenen we hier zelf ook voor. Om renterisico te voorkomen wordt dan voor hetzelfde bedrag en dezelfde looptijd geleend. De rente die we vragen leiden we af van de rente die we zelf moeten betalen. Voor provisiekosten en het risico dat we lopen hanteren we een opslag.

Geen risicovolle financiële producten af te sluiten
De gemeente Nijmegen is zeer terughoudend op het gebied van derivaten, omdat hier doorgaans grote risico's mee gemoeid zijn. We maken al geruime tijd geen gebruik van derivaten (zoals renteopties).

Hoeveel lenen we waarvoor?

Financieringsbehoefte

De behoefte aan financiering ontstaat hoofdzakelijk door:

- investeringen in materiële vaste activa;
- grondexploitaties in eigen beheer;
- leningen aan derden.

Investeren in materiële vaste activa kost geld; dit betreft bijvoorbeeld onze gebouwen die een belangrijke waarde vertegenwoordigen. Bij grondexploitaties gaan de kosten voor de baten uit. Zolang dit betekent dat gemaakte kosten nog niet zijn terugverdiend door verkopen, moeten we deze voorfinancieren. Als we aan derden leningen verstrekken, lenen we dit geld doorgaans eerst zelf. Naast de langlopende leningen (opgenomen gelden) hebben we continu kasgeldleningen lopen die door de korte looptijd goedkoper zijn. Deze leningen leveren ons zelfs rente op. Hierna volgt een overzicht met een raming van enkele belangrijke balansposten per jaareinde 2022.

Financieringsbehoefte (activa) bedragen x € 1 miljoen	31-12-2022	Financieringsmiddelen (passiva)	31-12-2022
Materiële vaste activa	522	Eigen vermogen en voorzieningen	120
Grondexploitaties	275	Langlopende leningen	
		- bestaand	400
		- nieuw	210
Verstrekte geldleningen	33	Kortlopende leningen	100

Uit deze cijfers blijkt dat we in 2022 een behoorlijk contingent nieuwe langlopende leningen denken aan te trekken. Dit heeft een tweetal redenen. Allereerst verwachten we een behoorlijke stijging van investeringen in 2022. Als deze ook daadwerkelijk volgens planning worden uitgevoerd, moeten we hiervoor extra geld aantrekken. Ten tweede moeten we een aantal bestaande leningen die aflopen, opnieuw afsluiten. Daar staat tegenover dat we verwachten door goedlopende grondexploitaties eerder gemaakte kosten terug te verdienen. De benodigde voorfinanciering van grondexploitaties gaat daarom dalen. Wij verwachten dat de schuldpositie van Nijmegen hierdoor uiteindelijk afneemt.

Rente

Renteontwikkeling

De rente is nog steeds historisch laag. De ECB heeft de interbancaire rente inmiddels zover verlaagd dat deze negatief is. In Amerika is de situatie inmiddels wat anders, maar ook daar wordt nog niet aan rentestijgingen gedacht. De geopolitieke omstandigheden en de coronacrisis blijven gespannen situaties opleveren en leiden mogelijk tot een verslechterende economie en mogelijk ook een euro die onder druk komt te staan. De steunmaatregelen blijven grotendeels nog gelden, ondanks een licht stijgende inflatie. Hierdoor gaan wij ervan uit dat we de komende jaren rekening mogen houden met een negatieve rente voor het aantrekken van leningen met een looptijd tot 10 jaar.

Omslagrente

De rente en financieringskosten voor het aantrekken van leningen en het gebruik van ons eigen vermogen berekenen wij door naar de taakvelden. Dit doen we met een verdeelsleutel die we de omslagrente noemen. Afgelopen begrotingsjaren hebben we de omslagrente stapsgewijs verlaagd naar 0,8%. Dit werd ingegeven door onze rentevisie voor lang geld, waarbij we zien dat de tendens van lagere rentes zich voortzet. We verwachten hiermee ook in 2022 binnen de wettelijke marges te blijven om zo de rekenrente meerjarig constant te kunnen houden. Aflopende leningen worden - afhankelijk van de financieringsbehoefte- vervangen door goedkopere nieuwe leningen. Volgens de nieuwe BBV-regels mag de begrote omslagrente slechts in geringe mate afwijken van de daadwerkelijk door de gemeente Nijmegen betaalde rente.

Voor zowel lang als kort geld hanteren we een oplopende rentestaffel, die in het laatste begrotingsjaar eindigt op de omslagrente van 0,8%. Dit huidige percentage is vastgesteld in de laatste Zomernota. Het is reëel dat we de omslagrente de komende jaren nog verder moeten verlagen richting 0%. Dit komt door de verdere ontwikkeling van de rente en de te verwachten herfinancieringen in de komende jaren tegen negatieve rentepercentages.

	2022	2023	2024	2025
Omslagrente:				
- Inzet van reserves en voorzieningen		<- - - - - - - - - 0,80 % - - - - - - - - - >		
- Doorberekening aan investeringen		<- - - - - - - - - 0,80 % - - - - - - - - - >		
- Rekenrente voor planexploitaties		<- - - - - - - - - 0,80 % - - - - - - - - - >		
Langlopende leningen	0,9%	0,9%	1,0%	1,1%
Kortlopende leningen	-0,4%	-0,4%	-0,3%	-0,3%

Financieringsresultaat

In het ´Overzicht algemene dekkingsmiddelen´ is het onderstaande resultaat gepresenteerd vanuit de financieringsfunctie.

Bedragen x € 1 miljoen	2022	2023	2024	2025
Stadsbegroting 2022	3,0	2,1	2,1	2,1

Het (positieve) financieringsresultaat van Nijmegen ontstaat omdat we per saldo meer doorbelasten aan programma's dan dat we aan werkelijke rentelasten hebben.

Renteschema 2022
Met ingang van de begroting 2018 is de navolgende tabel door het BBV voorgeschreven (Notitie rente 2017).
De voorgeschreven tabel laat voor 2022 zien waaruit het begrote renteresultaat bestaat op het taakveld Treasury. Dit voordelige treasury-resultaat van afgerond € 1,7 mln. wordt berekend uit het verschil tussen de saldi van de werkelijk aan de taakvelden toegerekende rente (renteomslag) en de geraamde toe te rekenen rente aan taakvelden.

Renteschema rentetoerekening begroting 2022				bedragen in € 1.000
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering			5.800
b.	De externe rentebaten		-/-	959
	Totaal door te rekenen externe rente			4.841
c.	Rente doorberekend aan de grondexploitatie	-/-	3.542	
	Rente projectfinanciering doorberekend aan de taakvelden	-/-	0	
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		+	1.299
d1.	Rente over het eigen vermogen		1.266	
d2.	Rente over voorzieningen		0	
	Saldo door te rekenen overig		+	1.266
	De geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente			2.565
e	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		**-/-**	4.392
f	Renteresultaat op taakveld treasury		**Voordeel**	1.828

Het gepresenteerde financieringsresultaat van €3 miljoen omvat het treasury-resultaat van afgerond € 1,8 miljoen, zoals aangegeven in het renteschema. Daarnaast bestaat het financieringsresultaat uit de bespaarde rente en worden de bankkosten hierop in mindering gebracht.

Tabel renterisiconorm

Stap; bedragen x €1.000	Variabelen Renterisico(norm)	2022	2023	2024	2025
[1]	Renteherzieningen	-4.171		2.082	-3
[2]	Aflossingen	38.474	24.749	32.901	19.673
[3]	Renterisico [1+2]	34.304	24.749	34.984	19.670
[4]	Renterisiconorm	175.968	175.968	175.968	175.968
[5a]=[4>3]	Ruimte onder renterisiconorm	141.664	151.219	140.985	156.298
Berekening	Begrotingstotaal jaar 2022				
[4a]	Begrotingstotaal	879.841	879.841	879.841	879.841
[4b]	Percentage regeling	20	20	20	20
[4]=[4a]x[4b]/100	**Renterisiconorm**	**175.968**	**175.968**	**175.968**	**175.968**

Bij ons financieringsbeleid hebben we aangegeven dat we aflossingen meerjarig spreiden om het risico van een hogere rente bij een nieuwe lening te beperken. Uit bovenstaande voorgeschreven tabel blijkt dat we maximaal € 35 miljoen renterisico *[3]* lopen, terwijl de norm *[4]* ruimte geeft tot € 176 miljoen. Deze renterisiconorm is afgeleid van het begrotingstotaal.

Financiële begroting

Baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

Bedragen * € 1mln	Rekening 2020			Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
Programma	**Baat**	**Last**	**Saldo**	**Baat**	**Last**	**Saldo**	**Baat**	**Last**	**Saldo**	**Baat**	**Last**	**Saldo**	**Baat**	**Last**	**Saldo**	**Baat**	**Last**	**Saldo**
Bestuur en organisatie	9,6	66,2	**-56,7**	8,8	66,9	**-58,1**	8,8	67,0	**-58,2**	8,8	67,4	**-58,6**	8,8	67,8	**-59,0**	8,8	67,0	**-58,2**
Veiligheid	0,6	18,7	**-18,1**	0,6	19,7	**-19,1**	0,7	20,7	**-20,1**	0,7	20,7	**-20,0**	0,7	20,6	**-20,0**	0,5	20,4	**-19,9**
Economie en toerisme	1,4	5,4	**-4,0**	1,6	7,2	**-5,6**	1,7	7,3	**-5,7**	1,7	6,5	**-4,9**	1,7	6,3	**-4,6**	1,7	6,3	**-4,6**
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	12,6	239,0	**-226,4**	13,0	237,2	**-224,2**	10,1	238,2	**-228,2**	9,6	241,1	**-231,5**	9,6	239,6	**-229,9**	9,6	238,7	**-229,1**
Werk en Inkomen	135,4	201,0	**-65,7**	106,3	189,9	**-83,5**	108,3	184,8	**-76,6**	108,3	184,0	**-75,8**	108,3	183,5	**-75,2**	108,3	183,5	**-75,2**
Onderwijs	9,8	32,5	**-22,8**	9,2	35,7	**-26,5**	7,4	32,5	**-25,1**	7,4	32,9	**-25,5**	7,4	32,6	**-25,2**	7,0	32,2	**-25,2**
Bereikbaarheid	20,8	48,4	**-27,6**	27,2	51,4	**-24,2**	23,5	52,3	**-28,7**	22,1	53,1	**-30,9**	22,1	53,3	**-31,1**	22,1	53,8	**-31,6**
Wonen en stedelijke ontwikkeling	109,2	120,7	**-11,5**	115,8	126,2	**-10,4**	84,0	98,1	**-14,0**	83,5	91,3	**-7,9**	74,3	81,9	**-7,5**	73,3	84,2	**-10,9**
Openbare ruimte	23,7	46,8	**-23,1**	23,3	45,5	**-22,2**	23,4	45,2	**-21,7**	23,6	45,2	**-21,6**	23,7	44,8	**-21,1**	23,9	45,0	**-21,2**
Cultuur en Cultureel Erfgoed	4,6	29,5	**-24,9**	4,5	35,8	**-31,3**	4,4	33,1	**-28,8**	4,4	30,9	**-26,5**	4,4	30,9	**-26,6**	4,4	31,4	**-27,0**
Sport	5,0	17,5	**-12,5**	6,3	19,1	**-12,8**	6,4	20,9	**-14,4**	6,0	20,8	**-14,9**	5,7	21,2	**-15,6**	5,7	20,8	**-15,2**
Financiën	579,1	52,1	**527,0**	548,6	27,8	**520,8**	558,6	36,2	**522,3**	556,7	37,9	**518,8**	561,7	45,1	**516,6**	570,3	51,2	**519,1**
Beginsaldo	**911,7**	**878,0**	**33,8**	**865,4**	**862,5**	**2,9**	**837,2**	**836,4**	**0,9**	**832,8**	**831,9**	**0,9**	**828,4**	**827,6**	**0,8**	**835,7**	**834,5**	**1,1**

Taakvelden

Onderstaand overzicht laat de begroting zien volgens de voorgeschreven taakvelden. Deze taakvelden worden gebruikt als samenstellende delen van de programma's.

Omschrijving taakveld; bedragen * €1 miljoen	2021		2022		2023		2024		2025	
0.1 Bestuur	-5,5	N	-5,9	N	-5,9	N	-5,9	N	-5,9	N
0.2 Burgerzaken	-3,9	N	-3,6	N	-3,6	N	-3,5	N	-3,5	N
0.4 Overhead	-48,7	N	-48,7	N	-49,1	N	-49,6	N	-48,8	N
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-14,6	N	-15,6	N	-15,5	N	-15,5	N	-15,4	N
1.2 Openbare orde en veiligheid	-4,5	N	-4,5	N	-4,5	N	-4,5	N	-4,5	N
3.1 Economische ontwikkeling	-4,2	N	-4,4	N	-3,6	N	-3,3	N	-3,3	N
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-0,4	N	-0,4	N	-0,4	N	-0,4	N	-0,4	N
3.3 Bedrijfsloket	0,1	V	0,2	V	0,2	V	0,2	V	0,2	V
3.4 Economische promotie	-1,1	N	-1,0	N	-1,0	N	-1,0	N	-1,0	N
6.1 Samenkracht en burgerparticipati	-34,9	N	-34,6	N	-33,9	N	-33,2	N	-33,4	N
6.2 Wijkteams	-10,3	N	-15,8	N	-19,2	N	-22,2	N	-22,2	N
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-6,2	N	-6,6	N	-6,9	N	-7,0	N	-6,9	N
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-39,7	N	-37,5	N	-34,1	N	-30,6	N	-30,9	N
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-27,7	N	-34,4	N	-30,3	N	-29,0	N	-27,8	N
6.81 Geëscaleerde zorg18+	-76,6	N	-66,2	N	-74,1	N	-74,9	N	-74,9	N
6.82 Geëscaleerde zorg18-	-20,1	N	-24,3	N	-24,4	N	-24,3	N	-24,3	N
7.1 Volksgezondheid	-8,6	N	-8,7	N	-8,6	N	-8,6	N	-8,6	N
6.3 Inkomens regelingen	-37,9	N	-35,9	N	-36,0	N	-35,9	N	-35,9	N
6.4 Begeleide participatie	-24,5	N	-24,8	N	-23,5	N	-22,8	N	-22,7	N
6.5 Arbeidsparticipatie	-21,1	N	-15,9	N	-16,3	N	-16,6	N	-16,6	N
4.1 Openbaar basisonderwijs	0,0	V	0,0	V	0,0	V	0,0	V	0,0	V
4.2 Onderwijshuisvesting	-18,4	N	-17,0	N	-17,5	N	-17,2	N	-17,1	N
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.	-8,2	N	-8,1	N	-8,0	N	-8,0	N	-8,0	N
0.63 Parkeerbelasting	18,0	V	18,3	V	18,3	V	18,3	V	18,3	V
2.1 Verkeer en vervoer	-32,2	N	-34,8	N	-35,6	N	-36,1	N	-36,5	N
2.2 Parkeren	-9,2	N	-11,5	N	-12,9	N	-12,7	N	-12,7	N
2.4 Economische Havens en waterwegen	-0,4	N	-0,3	N	-0,3	N	-0,2	N	-0,2	N
2.5 Openbaar vervoer	-0,4	N	-0,4	N	-0,4	N	-0,4	N	-0,4	N
8.1 Ruimtelijke ordening	-2,3	N	-3,1	N	-2,3	N	-2,3	N	-2,3	N
8.2 Grondexploitatie	-3,2	N	-6,7	N	-2,8	N	-2,9	N	-5,0	N
8.3 Wonen en bouwen	-4,9	N	-4,3	N	-2,8	N	-2,4	N	-3,6	N
5.7 Openbaar groen en recreatie	-13,5	N	-13,9	N	-14,0	N	-13,7	N	-13,7	N
7.2 Riolering	4,6	V	4,7	V	4,8	V	4,8	V	4,8	V
7.3 Afval	-5,8	N	-6,5	N	-6,5	N	-6,3	N	-6,3	N
7.4 Milieubeheer	-7,5	N	-6,0	N	-5,8	N	-5,7	N	-5,8	N
7.5 Begraafplaatsen	0,0	N	-0,1	N	-0,1	N	0,0	N	-0,1	N
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	-17,9	N	-15,0	N	-13,4	N	-13,4	N	-12,9	N
5.4 Musea	-5,0	N	-5,4	N	-5,2	N	-5,2	N	-5,8	N
5.5 Cultureel erfgoed	-2,4	N	-2,2	N	-1,7	N	-1,8	N	-1,9	N
5.6 Media	-6,0	N	-6,1	N	-6,1	N	-6,1	N	-6,5	N
5.1 Sportbeleid en activering	-4,7	N	-4,6	N	-4,6	N	-4,6	N	-4,6	N
5.2 Sportaccommodaties	-8,1	N	-9,8	N	-10,3	N	-11,0	N	-10,6	N
0.10 Mutaties reserves	6,5	V	-12,4	N	-8,0	N	-8,7	N	-7,5	N
0.5 Treasury	3,2	V	3,9	V	3,0	V	3,0	V	3,1	V
0.61 OZB woningen	45,4	V	47,4	V	48,2	V	48,9	V	50,2	V
0.62 OZB niet-woningen	40,3	V	41,3	V	41,5	V	42,3	V	43,0	V
0.64 Belastingen overig	1,8	V	1,8	V	1,8	V	1,8	V	1,8	V
0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	423,3	V	425,5	V	432,6	V	439,0	V	447,0	V
0.8 Overige baten en lasten	0,6	V	15,2	V	-0,2	N	-9,6	N	-18,5	N
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-0,1	N	-0,1	N	-0,1	N	-0,1	N	-0,1	N
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	-0,2	N	-0,2	N	-0,2	N	-0,1	N	-0,1	N
Totaal	**2,9**	**V**	**0,9**	**N**	**0,9**	**V**	**0,8**	**V**	**1,1**	**V**

Resultaat voor en na bestemming

V = Voordeel / N = Nadeel	2022				2023				2024				2025			
Bedragen x € 1 mln	Lasten	Baten	Saldo		Lasten	Baten	Saldo		Lasten	Baten	Saldo		Lasten	Baten	Saldo	
Saldo voor bestemming	811,7	825,0	13,3	V	814,2	823,1	8,9	V	811,2	820,7	9,5	V	819,9	828,5	8,6	V
Storting reserves	24,6	0	24,6	N	17,7	0	17,7	N	16,4	0	16,4	N	14,6	0	14,6	N
Onttrekking reserves	0	12,2	12,2	V	0	9,7	9,7	V	0	7,7	7,7	V	0	7,2	7,2	V
Totaal	**836,4**	**837,2**	**0,8**	**V**	**831,9**	**832,8**	**0,9**	**V**	**827,6**	**828,4**	**0,8**	**V**	**834,5**	**835,7**	**1,2**	**V**

Stelposten

Stelposten nemen we op om het begrotingsbeeld te corrigeren voor allerlei effecten. De stelposten zijn opgenomen in het taakveld 0.8 Overige baten en lasten. In onderstaande tabel zijn de verschillende stelposten opgenomen. Onder de tabel worden de regels toegelicht.

Bedragen * € 1.000	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Gemeentefonds				
Anti-discriminatie voorz.	-48	-50	-52	-53
Jeugd 2015	209	209	211	218
Aanvullende middelen jeugd	15.017	9.075	8.250	7.350
Reservering volumegroei zorg		-1.500	-3.000	-4.500
Reservering prijscomp.	0	-5.922	-11.033	-16.281
WMO beschermd wonen	1.018	1.014	1.016	1.016
Andere stelposten				
Kapitaallasten	1.409	401	-1.173	-2.269
Areaal uitbreiding	0	-850	-1.220	-1.380
Stelpost loonsomraming	-658	-658	-657	-657
Onderzoeksopdrachten	350	350	350	350
Correctie gemeentefonds mutatie uitkeringsgerechtigden	-511	-612	-612	-612
Kosten bovenformatief en voormalig personeel (deelprod 67013)	-748	-748	-748	-748
Te betalen BTW op uitvoeringskosten (deelprod 60779)	-707	-707	-707	-707
Bijdrage GGU aan de VNG (deelprod. 60799)	-181	-181	-181	-181
Totaal	**15.150**	**-179**	**-9.556**	**-18.454**

Toelichting onderdelen gemeentefonds op stelpost

Anti-discriminatie voorzieningen

Het kabinet heeft aangekondigd structurele middelen vrij te maken voor de aanpak van discriminatie, waaronder de versterking van de anti discriminatievoorzieningen (ADV). De gemeente is verplicht te voorzien in een ADV. In de meicirculaire 2021 zijn hiervoor voor 2021 tot en met 2025 middelen toegekend

Jeugd 2015 en WMO beschermd wonen

Een deel van de middelen voor Jeugd (voogdij/18+) en WMO beschermd wonen wordt in het gemeentefonds uitgekeerd via een integratie uitkering. In geval van een integratie uitkering wordt de prijscompensatie 2022 niet nu toegekend maar pas in 2022. De kosten die samenhangen met deze onderdelen worden al wel geïndexeerd in de begroting, conform de gemeentelijke uitgangspunten. Omdat de lasten in prijzen 2022 opgenomen zijn en de inkomsten in prijzen 2021 ontstaat er nu een onterecht verschil. Dit verschil verdwijnt volgend jaar met de meicirculaire, dan wordt namelijk de prijscompensatie toegekend. Vooruitlopend op de toekenning van de prijscompensatie in 2022 corrigeren we dit verschil met een stelpost.

Reservering prijscompensatie
Een deel van het gemeentefonds in de latere jaren is bedoeld om prijsstijgingen op te vangen. Dat deel wordt gereserveerd op stelpost.

Aanvullende middelen jeugd
Begin juni heeft het huidige kabinet een aanvullende uitkering voor 2022 ter compensatie van de tekorten op Jeugdzorg toegezegd. Het Rijk heeft daarbij het bedrag overgenomen dat uit eerdere onderzoek bleek. Voor de jaren 2023 en later hebben de financiële toezichthouders(het ministerie van binnenlandse zaken en de provincies) een richtlijn gepubliceerd. Deze richtlijn staat gemeenten toe om 75% van het becijferd tekort op jeugdzorg, verminderd met de door het Rijk en VNG overeengekomen besparingen, op te nemen in de begroting. In afwachting van het opnemen van deze bedragen in het gemeentefonds nemen we deze bedragen op stelpost op.

Reservering volumegroei
In 2019 is afgesproken om in de begroting middelen te reserveren om toekomstige volumestijgingen in het zorgdomein op te vangen. Volumestijgingen moeten vanaf 2020 worden opvangen uit het accres van de algemene uitkering. Voor elke jaartranche houden we rekening met een volumestijging van € 1,5 miljoen.

Daarnaast is onder deze stelpost compensatie van tekorten in jeugdzorg opgenomen. Dit betreft in 2022 € 15 miljoen, in 2023 € 9 miljoen, in 2024 € 8,25 miljoen en in 2025 €7,35 miljoen.

Toelichting andere stelposten
Kapitaallasten
In onze begroting gaan we uit van een vast niveau van kapitaallasten. Dit niveau wordt vergeleken met de kapitaallasten die we verwachten vanuit de reeds gerealiseerde investeringen en de toekomstige investeringen die opgenomen zijn in het investeringsplan. Het verschil tussen deze twee zetten we op stelpost. Daarnaast zijn de kapitaallasten van de nieuwe investeringen die in deze begroting worden voorgesteld hieronder geboekt.
In het voorjaar weten we definitief wat het verschil is tussen de begrote kapitaallasten en de werkelijke kapitaallasten voor dat jaar. Dit wordt dan gemeld in de Voortgangsmonitor.

Areaaluitbreiding
In de Stadsbegroting 2013 is afgesproken dat voor elke woning die erbij komt het budget voor onderhoud Openbare Ruimte met € 400 stijgt. De toename voor het volgend begrotingsjaar is structureel verwerkt. De toename in de begrotingsjaren daarna worden op stelpost gehouden tot het betreffende begrotingsjaar is aangebroken.

Stelpost loonsom raming
Tijdens het begrotingsproces wordt de totale loonsom van de gemeente Nijmegen geïndexeerd met de door uw raad vastgestelde indexeringspercentages. Tegelijkertijd wordt er vanuit de toegestane formatie een berekening gemaakt op basis van fte's * inschatting loonsom. Het verschil tussen deze ramingen boeken we op stelpost en wordt in 2022 gebruikt om de werkelijke loonsomontwikkeling op te vangen.

Onderzoeksopdrachten
In deze begroting wordt vanuit onderzoeksopdrachten een besparing van € 350.000 vanaf 2022 ingeboekt. De exacte invulling van deze taakstelling is nog niet bekend vandaar dat deze als stelpost opgenomen.

Correctie gemeentefonds mutatie uitkeringsgerechtigden
Vanaf 2010 neutraliseren we de verwachte gemeentefondsuitkering met dat deel dat wordt veroorzaakt door de verwachte veranderingen van de uitkeringsgerechtigden. Dit omdat in opvolgende gemeentefondscirculaires de verwachtingen van de aantallen uitkeringsgerechtigden fors uiteen liepen. Deze verschillen leiden tot forse

schommelingen in de gemeentefondsuitkering.
Om dit effect te neutraliseren wordt de verwachte gemeentefondsuitkering gecorrigeerd met dat deel dat wordt veroorzaakt door de verwachte toename van de uitkeringsgerechtigden.

Kosten bovenformatief en voormalig personeel (deelprod 67013)
Het betreft kosten voor voormalig en bovenformatief personeel. Het gaat bijvoorbeeld om de kosten die gemoeid zijn met het dragen van het eigen risico WGA.

Te betalen BTW op uitvoeringskosten (deelprod 60779)
Een deel van de BTW op de uitvoeringskosten kan niet gedeclareerd, maar wordt als kosten genomen. In de begroting houden we hiermee rekening door dit op stelpost te ramen.

Bijdrage GGU van de VNG (deelprod 60779)
Dit betreft de bijdrage van de gemeente Nijmegen voor het fonds Gezamenlijke Gemeentelijk Uitvoering van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

Incidentele baten en lasten

Bedragen * € 1.000		2022	2023	2024	2025
Lasten	**Programma**				
AVG proof	Bestuur en organisatie	-214	-45		
Impuls lokale economie	Economie en toerisme	-300			
Impuls binnenstad	Economie en toerisme	-250			
Openbare verlichting	Bereikbaarheid	-575			
Woningmarktonderzoek	Wonen en Stedelijke Ontw.	-60			
Gebiedsvisie Vlaams kwartier	Wonen en Stedelijke Ontw.	-200			
Vergunningsverlening omzettingsvergunningen	Wonen en Stedelijke Ontw.	-22			
Winkelcentrum en station Dukenburg	Wonen en Stedelijke Ontw.	-75			
Aanpak illegale kamerverhuur	Wonen en Stedelijke Ontw.	-300	-300		
Bijdrage aan Stationsomgeving	Wonen en Stedelijke Ontw.	-6.200			
Inpandige afvalinzameling Waalkwartier	Openbare ruimte	-185	-120		
Onderhoudsbudget bomen	Openbare ruimte	-350			
Besparing middelen cultuur	Cultuur en Cult. Erfgoed	132			
Overbrugging het herstelfonds culturele infra.	Cultuur en Cult. Erfgoed	-1.300			
Culturele academie	Cultuur en Cult. Erfgoed	-120			
Opdrachtenregeling producenten en makers	Cultuur en Cult. Erfgoed	-180			
Bastei	Cultuur en Cult. Erfgoed	-200			
Uitvoering ateliersbeleid	Cultuur en Cult. Erfgoed	-50	-50		
Incidentele lasten		**-10.449**	**-515**	**0**	**0**
Baten	**Programma**				
Aanbestedingsvoordeel abri's	Bereikbaarheid	300			
Verkoop panden	Wonen en Stedelijke Ontw.	1.000	1.000	1.000	
Incidentele baten		**1.300**	**1.000**	**1.000**	
Totaal		**-9.149**	**485**	**1.000**	**0**

Structureel begrotingssaldo

Het begrotingssaldo bestaat uit structurele en incidentele budgetten en inkomsten. Om te kunnen beoordelen of de begroting meerjarig sluitend is, wordt bepaald of de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken. Uit dit overzicht blijkt dat in de jaren 2022, 2023 en 2025 sluiten met een positief structureel saldo, in 2024 is dit saldo nadelig. Overigens moet wel in beschouwing worden genomen dat het begrotingssaldo voor bestemming in alle jaren voordelig is. Alle jaren wordt dus een groei van de reserves geraamd.
In de paragraaf weerstandsvermogen is het kengetal structurele exploitatieruimte opgenomen. Dit kengetal is gebaseerd op dit structurele begrotingssaldo.

bedragen * € 1 miljoen	2022	2023	2024	2025
Saldo van baten en lasten voor bestemming	13,3 v	8,9 v	9,5 v	8,6 v
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (per saldo toevoeging)	12,5 n	8,0nv	8,7 n	7,5 n
Begrotingssaldo na bestemming	**0,9 v**	**0,9 v**	**0,8 v**	**1,1 v**
Incidentele mutaties				
- Incidentele baten en lasten (saldo)	9,1 n	0,5 v	1,0 v	0,0 v
- incidentele reserve mutaties	6,0 n	1,4 n	2,4 n	1,1 n
Structureel begrotingssaldo	**16,1 v**	**1,7 v**	**2,2 v**	**2,2 v**

Onvoorzien

De post onvoorzien is bepaald op € 0.

Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

bedragen * 1 miljoen	Realisatie 2020	Begroot 2021	2022	2023	2024	2025
Dividenden	2,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Financieringsfunctie	2,9	2,3	3,0	2,2	2,1	2,2
Gemeentefonds	433,2	423,3	425,5	432,6	439,0	447,0
Hondenbelasting	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
OZB	86,8	89,1	91,8	93,0	95,0	97,2
Precario	0,0	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Toeristenbelasting	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Totaal	**526,6**	**518,0**	**523,8**	**531,3**	**539,5**	**549,9**

Gemeentefonds

Ontwikkelingen

Accressen (ontwikkeling rijksuitgaven)

De accressen van 2020 en 2021 zijn, als onderdeel van het compensatiepakket corona maatregelen, “vastgeklikt” op de stand van de meicirculaire 2020. Vastklikken van de accressen betekent dat de totale, landelijke omvang van het gemeentefonds vast staat voor twee jaar. Dit in het kader van rust en stabiliteit.

Compensatiepakket corona

In de maartbrief 2021 van het rijk kondigde het rijk het vierde corona compensatiepakket aan. De definitieve vertaling heeft plaatsgevonden in de meicirculaire 2021.
De huidige afspraken met betrekking tot compensatie van extra uitgaven en inkomstenderving door corona gelden voor het eerste half jaar van 2021. Het kabinet heeft aangekondigd voor bijvoorbeeld lokale cultuur en buurt- en dorpshuizen nog extra compensatie te verstrekken. In de komende septembercirculaire 2021 zal de definitieve verdeling hiervan bekend gemaakt worden. Ook heeft het kabinet besloten dat de reële compensatie voor inkomstenderving over 2021 nog bezien wordt.

Compensatie van gemeenten in 2022 voor de extra kosten in de jeugdzorg

Na het verschijnen van de meicirculaire 2021 vond er een overleg plaats tussen het kabinet en de VNG over de uitspraak van de arbitrage commissie over de extra compensatie voor de jeugdzorg. De uitkomst van het overleg is dat het huidige kabinet in komende miljoenennota, boven de eerder toegekende middelen, landelijk nog ongeveer €1,3 miljard extra beschikbaar stelt aan gemeenten voor 2022. Afspraken over in welke vorm deze middelen worden verstrekt, hoe ze verdeeld worden en over de toekomstige jaren worden overgelaten aan het nieuwe kabinet.

Herverdeling

Er is in 2020 medegedeeld dat de invoering van de nieuwe verdeelmodellen van het gemeentefonds is uitgesteld naar 2023. In februari 2021 zijn de eerste, voorlopige resultaten van het nieuwe verdeelstelsel bekend gemaakt. De beheerders van het gemeentefonds stuurden 9 juli een aangepast voorstel voor de nieuwe verdeling van het gemeentefonds naar de Tweede Kamer. Het aangepaste voorstel gaat in op de kritische reacties en vragen die gemeenten en de ROB (raad openbaar bestuur) de afgelopen tijd stelden over het in februari gepubliceerde verdeelmodel. De fondsbeheerders hebben de VNG en de ROB nu gevraagd om gelijktijdig te adviseren over dit aangepaste voorstel. Dit advies wordt na verwachting rond eind oktober afgerond. Het nieuwe kabinet zal

beslissen over het wel of niet invoeren van de herziene voorstellen. In de meicirculaire 2022 zullen de resultaten gepubliceerd worden.

Normeringssystematiek (trap op trap af)
De schommelingen in de gemeentefondsuitkering van de afgelopen jaren zijn onderwerp van gesprek tussen het rijk en de medeoverheden. Het is gebruikelijk dat aan het einde van een kabinetsperiode er een evaluatie plaats vindt van deze systematiek. Aan de ROB is advies gevraagd. In hun rapport doen zij een aantal suggesties. Het is aan het nieuwe kabinet hierin een definitieve keuze te maken.

Begrippen
Gemeentefonds
Het rijk stelt via het Gemeentefonds middelen beschikbaar om de gemeentelijke taken uit te voeren. Via circulaires verschaft het rijk ons informatie over de actualiteiten binnen het fonds. In deze begroting is het gemeentefonds bijgewerkt tot en met de meicirculaire 2021. Gebruikelijk is dat wij het meerjarige effect van de septembercirculaire bij de Eerste voortgangsmonitor verwerken.

Het gemeentefonds bestaat uit drie soorten uitkeringen: de Algemene uitkering, de Decentralisatie-uitkeringen en de Integratie-uitkeringen. De uitkeringen hebben met elkaar gemeen dat gemeenten zich voor de besteding van de middelen niet hoeven te verantwoorden bij het Rijk.

Algemene uitkering
Deze uitkering is via de Financiële verhoudingswet gekoppeld aan bepaalde uitgaven in de Rijksbegroting. Stijgen die uitgaven dan stijgt de uitkering en dalen de uitgaven dan daalt de uitkering. Deze systematiek wordt de trap-op-trap-af methode genoemd. Het Rijk verdeelt vervolgens de uitkering over alle Nederlandse gemeenten via een aantal maatstaven. Dit zijn statistische gegevens zoals aantal inwoners, bijstandsontvangers en oppervlakte land. Door vermenigvuldiging van de aantallen(q) met een bedrag per eenheid (p) wordt voor iedere gemeente de bijdrage berekend. Het surplus of het tekort aan middelen wordt via de uitkeringsfactor over alle gemeenten verdeeld. Onze uitkering wordt dus niet alleen beïnvloed door lokale veranderingen maar ook door ontwikkelingen in andere gemeenten. In onze meerjarenbegroting volgen wij de belangrijkste landelijke volume ontwikkelingen zoals die jaarlijks in de meicirculaire zijn opgenomen. Wijzigingen in bijvoorbeeld wettelijke taken of regeringsbeleid kunnen tot verhoging of verlaging van de uitkering leiden. Deze wijzigingen worden taakmutaties genoemd. Deze taakmutaties worden door het Rijk gekoppeld aan specifieke taken.

Accres
Vanaf 2018 is de basis voor het accres (toe-of afname) van het gemeentefonds gewijzigd. Tot dan toe werd het gemeentefonds gebaseerd op de NGRU (Netto Gecorrigeerde Rijks Uitgaven). De basis voor het gemeentefonds is sinds 2018 breder omdat de rijks uitgaven in de sociale zekerheid en zorg meetellen. De normeringssystematiek blijft aldus gelden maar het accres heeft voortaan de ARU (Accres Relevante Uitgaven) als basis. De gedachte hierachter is dat de accresontwikkeling zo stabieler wordt. Zoals gezegd is de huidige normering systematiek onderwerp van gesprek.

Decentralisatie-uitkeringen (DU's)
Dit zijn uitkeringen voor specifieke onderwerpen zoals maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Soms zijn de uitkeringen eenmalig of beperkt in duur. Ook kan het zijn dat niet elke gemeente ervoor in aanmerking komt, denk hierbij bijvoorbeeld aan versterking aanpak jihadisme of LHBT-emancipatiebeleid. Elke DU heeft zijn eigen verdeelsystematiek. Hierboven hebben wij al gemeld dat wij voor de besteding van deze uitkeringen geen verantwoording aan het Rijk hoeven af te leggen. Wel zien wij geregeld dat er tussen de gemeenten en het Rijk outcome-doelen worden afgesproken.

Integratie-uitkeringen (IU's)
Een integratie-uitkering is vergelijkbaar met een decentralisatie-uitkering. Wel zijn er verschillen. Een integratie-uitkering wordt uitgekeerd aan alle gemeenten. Daarnaast staat het vast dat de integratie-uitkering op termijn wordt overgeheveld naar de algemene uitkering. Een integratie-uitkering wordt vooral gebruikt om grote herverdeeleffecten op te vangen.

Sociaal domein
De volgende onderdelen van het sociaal domein zijn in de meicirculaire 2018 overgeheveld naar de algemene uitkering:

- IUSD Wmo 2015, met uitzondering van beschermd wonen;
- IUSD Jeugdhulp, met uitzondering van voogdij/18+;
- IUSD Participatie, onderdeel re-integratie klassiek;
- IU Wmo 2007, met name huishoudelijk hulp.

Hiermee maken deze middelen deel uit van de trap-op-trap-af systematiek. Deze overheveling van bepaalde delen van het sociaal domein is geëffectueerd via aanpassing/toevoeging van (nieuwe) maatstaven.
De delen van de IUSD die (nog) niet overgaan naar de algemene uitkering zijn vanaf 2019 blijven bestaan onder de namen:

- IU beschermd wonen;
- IU voogdij/18+;
- IU participatie.

De overheveling van deze middelen is voorzien per 2023.

Omvang

bedragen * € 1	aantal	2022	aantal	2023	aantal	2024	aantal	2025
Inwoners	178.000	28.756.000	179.500	29.014.000	181.000	29.266.000	182.000	29.437.000
Eenouderhuishoudens	6.358	5.197.000	6.394	4.920.000	6.425	4.945.000	6.448	4.962.000
Eenpersoonshuishoudens (miv 2016)	52.871	2.729.000	53.500	2.757.000	54.119	2.784.000	54.727	2.811.000
eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	5.567	91.000	5.616	92.000	5.713	93.000	5.842	96.000
Eenpersoonshuishoudens tussen 75 en 84 jaar	3.824	250.000	4.039	264.000	4.208	275.000	4.363	285.000
Eenpersoonshuishoudens boven 85 jaar	1.704	195.000	1.741	199.000	1.794	205.000	1.848	211.000
Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	2.268	2.811.000	2.274	2.596.000	2.281	2.604.000	2.286	2.610.000
Ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	1.540	5.393.000	1.543	4.976.000	1.552	5.005.000	1.561	5.037.000
Medicijngebruik met drempel	22.104	8.367.000	22.399	8.462.000	22.488	8.476.000	22.509	8.468.000
Bedden	148.521	126.000	148.521	126.000	148.521	126.000	148.521	126.000
jongeren < 20 jaar	29.331	21.087.000	29.578	20.243.000	29.825	20.413.000	29.990	20.526.000
inwoners onder 65 jaar	149.324	629.000	150.583	634.000	151.841	639.000	152.680	643.000
ouderen 65+	28.676	2.891.000	28.917	2.913.000	29.159	2.936.000	29.320	2.950.000
ouderen 75-85 jaar	8.588	227.000	8.661	229.000	8.733	231.000	8.781	232.000
ouderen 65 t/m 74 jaar	16.984	3.000	17.127	3.000	17.270	3.000	17.365	3.000
ouderen 85 jaar en ouder	3.104	1.000	3.130	1.000	3.156	1.000	3.174	1.000
huishouden met laag inkomen	30.216	926.000	30.410	932.000	30.599	938.000	30.781	943.000
huishouden met laag inkomen (drempel)	21.402	14.792.000	21.441	14.806.000	21.405	14.765.000	21.391	14.742.000
huishoudens	99.969	9.058.000	100.593	9.115.000	101.203	9.170.000	101.789	9.223.000
huishoudens met laag inkomen tusen 65 en 74 jaar	2.727	350.000	2.683	344.000	2.630	337.000	2.606	334.000
huishoudens met laag inkomen tussen 75 en 84 jaar	1.603	822.000	1.676	859.000	1.706	874.000	1.730	887.000
huishoudens met laag inkomen boven 85 jaar	540	484.000	545	488.000	550	493.000	558	500.000
Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	5.016	1.194.000	5.058	1.109.000	5.100	1.118.000	5.128	1.124.000
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	47.663	-5.781.000	47.969	-5.360.000	48.267	-5.393.000	48.555	-5.425.000
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinderen)	9.980	-4.737.000	9.991	-4.368.000	10.003	-4.373.000	10.012	-4.377.000
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar	5.796	679.000	5.791	678.000	5.829	683.000	5.902	691.000
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar	3.406	1.597.000	3.617	1.695.000	3.781	1.771.000	3.918	1.836.000
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 en ouder	1.147	941.000	1.177	965.000	1.220	1.000.000	1.264	1.036.000
Bijstandsontvangers	7.404	15.907.000	7.799	16.757.000	7.922	17.019.000	7.955	17.090.000
Loonkostensubsidie (miv 2016)	200	391.000	234	457.000	268	524.000	302	590.000
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	1.636	1.045.000	1.688	993.000	1.714	1.009.000	1.720	1.012.000
Bijstandsontvangers eenoudershuishoudens (3-jaars gemiddelde)	1.579	2.671.000	1.638	2.552.000	1.671	2.605.000	1.683	2.623.000
re-integratie klassiek	21	6.940.000	21	6.937.000	21	6.934.000	21	6.934.000
Uitkeringsontvangers	16.796	1.448.000	17.192	1.482.000	17.316	1.493.000	17.302	1.492.000
uitkeringsontvangers minus bijstandontvangers (3-jaars gemiddelde)	9.392	9.887.000	9.393	9.249.000	9.394	9.246.000	9.347	9.196.000
Wajong	3.319	2.885.000	3.326	2.884.000	3.334	2.881.000	3.342	2.880.000
Minderheden	15.193	4.913.000	15.391	4.977.000	15.611	5.048.000	15.820	5.116.000
Klanten potentieel lokaal	211.821	9.759.000	213.097	9.815.000	214.419	9.872.000	215.703	9.927.000

bedragen * € 1	aantal	2022	aantal	2023	aantal	2024	aantal	2025
Klanten potentieel regionaal	374.877	8.877.000	377.134	8.931.000	379.474	8.986.000	381.748	9.040.000
Leerlingen VO	10.856	4.022.000	10.783	3.995.000	10.668	3.952.000	10.669	3.953.000
Leerlingen (V)SO	5.357	1.236.000	5.351	1.235.000	5.335	1.231.000	5.321	1.228.000
Extra groei leerlingen VO	-1830	0	-2379	0	-2523	0	-2522	0
basisonderwijsleerlingen met gewicht 0,3	509	-806.000	509	-742.000	509	-742.000	509	-742.000
basisonderwijsleerlingen met gewicht 1,2	484	-1.202.000	484	-1.108.000	484	-1.108.000	484	-1.108.000
oppervlakte land	5.252	216.000	5.252	216.000	5.252	216.000	5.252	216.000
oppervlakte land * bodemfactor gemeente	5.252	141.000	5.252	141.000	5.252	141.000	5.252	141.000
oppervlakte binnenwater	511	19.000	511	19.000	511	19.000	511	19.000
Oppervlakte bebouwing	768	452.000	773	455.000	779	458.000	784	461.000
oppervlakte bebouwing kern	727	1.661.000	733	1.675.000	739	1.689.000	744	1.700.000
oppervlakte bebouwing buitengebied	41	80.000	40	76.000	40	76.000	40	77.000
Opp bebouwing woonkernen* bodemfactor woonkernen	727	2.246.000	733	2.265.000	739	2.283.000	744	2.299.000
Opp bebouwing buitengebied* bodemfactor buitengebied	41	63.000	40	60.000	40	61.000	40	61.000
Woonruimten	88.141	5.028.000	89.691	5.116.000	91.941	5.244.000	93.897	5.356.000
Woonruimten * bodemfactor woonkernen	88.141	4.477.000	89.691	4.555.000	91.941	4.670.000	93.897	4.769.000
Historische kern	20	64.000	20	64.000	20	64.000	20	64.000
Bewoonde oorden	16.196	508.000	16.196	508.000	16.196	508.000	16.196	508.000
Bewoonde oorden met historische kernen	14.335	1.229.000	14.335	1.229.000	14.335	1.229.000	14.335	1.229.000
ISV (a) stadsvernieuwing	1,13%	69.000	1,13%	69.000	1,13%	69.000	1,13%	69.000
ISV (b) herstructurering	1,41%	53.000	1,41%	53.000	1,41%	53.000	1,41%	53.000
Omgevingsadressendichtheid	212.419	12.418.000	216.334	12.653.000	221.761	12.977.000	226.198	13.244.000
Oeverlengte * Bodemfactor gemeente	1.740	20.000	1.740	20.000	1.740	20.000	1.740	20.000
Oeverlengte * Bodemf. Gem.*dichtheidsfactor	53.743	313.000	54.196	315.000	54.649	318.000	54.951	320.000
Meerkernigheid	3	27.000	3	27.000	3	27.000	3	27.000
kernen met minstens 500 adressen	1	60.000	1	60.000	1	60.000	1	60.000
Meerkernigheid *Bodemfactor buitengebied	3	45.000	3	45.000	3	45.000	3	45.000
Bedrijfsvestigingen	20.529	1.545.000	21.518	1.620.000	22.554	1.698.000	23.619	1.778.000
OZB niet woningen	3.073	1.168.000	3.129	1.189.000	3.185	1.211.000	3.241	1.232.000
Vast bedrag	296.565	297.000	301.748	302.000	306.881	307.000	311.919	312.000
Punten uitkeringsfactor	1,704	140.272.000	1,721	144.083.000	1,741	149.517.000	1,774	157.279.000
OZB waarde woning eigenaar	19.979.661	-16.743.000	20.339.661	-17.045.000	20.699.661	-17.346.000	21.059.661	-17.648.000
OZB niet-woningen eigenaar	3.089.524	-5.039.000	3.145.524	-5.130.000	3.201.524	-5.222.000	3.257.524	-5.313.000
OZB niet woningen gebruiker incl. De Pater	3.073.209	-4.041.000	3.129.209	-4.115.000	3.185.209	-4.189.000	3.241.209	-4.262.000
Beeldende kunst en vormgeving		150.000		150.000		150.000		150.000
maatschappelijke opvang		10.234.705		10.234.705		10.234.705		10.234.705
preventieve lokale jeugdbeleid (2010 >)		605.273		605.273		605.273		605.273
vrouwenopvang		5.447.276		5.447.276		5.447.276		5.447.276
voorschoolse voorziening peuters		311.853		311.853		311.853		311.853
vergunningverlening, toezicht en handhaving 2014		410.545		410.545		410.545		410.545

bedragen * € 1	aantal	2022	aantal	2023	aantal	2024	aantal	2025
LHBT-emancipatiebeleid		70.000						
veiligheidshuizen		218.680		218.680		218.680		218.680
Impuls brede school sport en cultuur (comb. functie)		764.681		764.681		764.681		764.681
armoedebestrijding kinderen		996.236		996.236		996.236		996.236
Versterking arbeidsmarktregio's		398.593		398.593		398.593		398.593
Inburgering		728.497		740.153		719.058		695.564
Versterking omgevingsveiligheidsdiensten		34.000		34.000		34.000		
Uitstapprogramma prostituees		88.678		88.678		88.678		88.678
Jeugdhulp kinderen in een AZC		67.323		67.323		67.323		67.323
Verwachte extra middelen jeugd				3.300.000		3.300.000		3.300.000
Verwachte onderuitputting BCF		1.926.000		1.926.000		1.926.000		1.926.000
stelpost accres		-10.001		-17.000		-27.982		0
jeugd / voogdij / 18+		10.306.130		10.306.130		10.306.130		10.306.130
WMO beschermd wonen centrumgemeenten		55.293.756		55.676.701		55.706.513		55.704.898
participatie		23.798.816		23.334.720		22.772.818		22.134.568
Totaal gemeentefonds		**425.540.041**		**432.625.547**		**438.968.380**		**447.020.003**
Onderdelen gemeentefonds gecorrigeerd op stelpost:								
Stelpost volumegroei sociaal domein				-1.500.000		-3.000.000		-4.500.000
Stelpost extra middelen jeugdzorg		15.017.000		9.075.000		8.250.000		7.350.000
Stelpost prijscompensatie				-5.922.000		-11.033.000		-16.281.000

Taakmutaties

bedragen * € 1.000		2022	2023	2024	2025
Nieuwe taakmutaties IU en DU's	**Programma**				
Wet open Overheid structureel	Bestuur en organisatie	121	154	188	225
Wet open overheid incidenteel	Bestuur en organisatie	142	146	147	153
Versterking gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen	Veiligheid	25	25	25	25
7.1 Rijksvaccinatieprogramma meningokokken	WWZ	34	34	35	37
7.1 Prenataal huisbezoek door JGZ	WWZ	54	58	64	58
6.1 Perspectief Jeugd en Jongeren	WWZ	2	-2	-5	9
6.72 Aanpak problematiek jeugdzorg: POH jeugd GGZ	WWZ	-2	-3	1	
6.82 Ketensysteem jeugd	WWZ	-3	-4		
Bestaande taakmutaties IU en DU's					
6.81 IU WMO beschermd wonen centrumgemeenten	WWZ	1.779	2.161	2.191	2.189
6.82 IU Voogdij/18+	WWZ	3.826	3.826	3.826	3.826
DU Maatschappelijke opvang	WWZ	150	150	150	150
DU Vrouwenopvang	WWZ	55	55	55	55
IU participatie	Werk en inkomen	636	633	592	541
Gemeentefonds	Financiën	-6.819	-7.233	-7.269	-7.268
Effect financieel beeld		**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Wet open Overheid structureel en incidenteel

Op 26 januari 2021 heeft de Tweede Kamer de Wet open overheid (WOO) aangenomen. Deze initiatiefwet beoogt de gehele overheid transparanter en toegankelijker te maken. Vooruitlopend op de besluitvorming in de Eerste Kamer heeft het kabinet bij de kabinetsreactie op het rapport ´Ongekend onrecht´ van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag middelen vrijgemaakt. Met de beschikbaarstelling van deze financiële middelen voor 2022 tot en met 2026, in de meicirculaire 2021, ondersteunt het rijk gemeenten bij de implementatie en uitvoering van de WOO. De financiële middelen bestaan uit zowel incidentele als structurele middelen. Deze middelen moeten terecht komen in het programma Bestuur & Organisatie, zodat deze nieuwe wetgeving geïmplementeerd kan worden (o.a. aanschaf applicatie en werkzaamheden voor openbaarmaking van informatie).

Versterking gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen

Het kabinet heeft aangekondigd structurele middelen vrij te maken voor de aanpak van discriminatie, waaronder de versterking van de anti discriminatievoorzieningen (ADV). De gemeente is verplicht te voorzien in een ADV. In de meicirculaire 2021 zijn hiervoor voor 2021 tot en met 2025 middelen toegekend

7.1. Rijksvaccinatieprogramma meningokokken

Met ingang van 1 januari 2021 is de uitvoering van de vaccinatie tegen meningokokken (MenACWY) overgedragen aan de gemeenten. De daarmee gemoeide middelen worden toegevoegd aan de reeds eerder overgehevelde middelen voor de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma (RVP). De uitvoering gebeurt door de GGD en deze kosten maken onderdeel uit van de begroting van de GGD 2022 die in juli 2021 vastgesteld wordt.

7.1. Prenataal huisbezoek door JGZ

Vanaf 2022 zijn middelen aan de algemene uitkering toegevoegd voor de uitvoering van het wetsvoorstel 'Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB JGZ). Naar verwachting treedt het wetsvoorstel op 1 januari 2022 in werking. Met dit wetsvoorstel krijgen gemeenten de taak een prenataal huisbezoek aan te bieden aan zwangere vrouwen en/of hun gezinnen in een kwetsbare situatie. De gemeente moet deze taak op grond van de wet opdragen aan dezelfde organisatie die voor de gemeente de JGZ uitvoert. In ons geval is dat de GGD. Deze taak maakt op dit moment nog geen onderdeel uit van de begroting 2022, maar de GGD zal hiervoor met een begrotingswijziging komen.

6.1 Perspectief jeugd en jongeren
In 2021 ontvangt de gemeente middelen om samen met jongeren en lokale organisaties kleinschalige activiteiten te programmeren op het gebied van cultuur, sport en andere zinvolle tijdsbesteding. Over de jaren 2022-204 vindt echter een minimale correctie in het cluster jeugd plaats.

6.72 Aanpak problematiek jeugdzorg: POH jeugd GGZ
In 2021 ontvangt de gemeente eenmalig extra middelen voor problematiek in de jeugdzorg. Over de jaren 2022-202 4vindt echter een minimale correctie in het cluster jeugd plaats.

6.82 Ketensysteem jeugd
De verdeelsleutel voor de kosten van het operationeel, tactisch en strategisch beheer van de ketensystemen (jeugd, justitie en veiligheid) is herijkt en leidt tot een extra bijdrage van gemeenten vanaf 2021 voor drie jaar (2021-2022-2023).

Reserves en voorzieningen

Inleiding

In dit deel wordt inzicht gegeven in de stand van de reserves en voorzieningen zoals die nu in de (begrotings-) administratie is opgenomen. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing laten we zien hoe de risico's zich verhouden tot het weerstandsvermogen: de saldireserve. Daarbij houden we, naast de administratie, ook rekening met verwachtingen en claims.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

In onderstaande tabel zijn de structurele stortingen en onttrekkingen aan reserves opgenomen.

Structurele mutaties; bedragen * € 1 miljoen	reserve	2022	2023	2024	2025
Stortingen					
Structurele toevoeging	F022 Saldireserve	4,9	4,9	4,9	4,9
Bespaarde rente (opgenomen in begroting)	F022 Saldireserve	1,3	1,3	1,4	1,5
Duurzaamheid vastgoed	F057 Res. Duurzaamheid	0,6	0,6	0,6	0,6
Onderhoud vastgoed	F059 Res. onderhoud	5,4	5,4	5,4	5,4
Onderhoud buitensport	F060 Res. POG buitensp	0,6	0,6	0,6	0,6
Totaal stortingen		**12,8**	**12,9**	**12,9**	**13,0**
Onttrekkingen					
Reserve afschrijving	F046 Res. afschrijving	0,1	0,1	0,1	0,1
Duurzaamheid vastgoed	F057 Res. Duurzaamheid	0,3	0,3	0,3	0,3
Onderhoud vastgoed	F059 Reserve onderhoud	5,4	5,4	5,4	5,4
Onderhoud buitensport	F060 Res. POG buitensp	0,6	0,4	0,8	0,8
Totaal onttrekkingen		**6,4**	**6,2**	**6,6**	**6,6**
Totaal structurele mutaties		**6,4**	**6,6**	**6,3**	**6,4**

Incidentele reservemutaties

In onderstaande tabel zijn de incidentele stortingen en onttrekkingen aan reserves opgenomen.

Incidentele mutaties; bedragen * € 1 miljoen	reserve	2022	2023	2024	2025
Stortingen					
Grondexploitaties	F022 Saldireserve	4,5	2,1	1,3	
Levensduur verlengd onderhoud activeren	F022 Saldireserve	2,8	2,4	2,1	1,7
Toevoeging jaarsaldi 2021 - 2023, SB 2021-2024	F022 Saldireserve	1,5	0,4	0,1	
Evenwichtig verdelen SB 2022 - 2025	F022 Saldireserve	3,0			
Totaal stortingen		**11,8**	**4,8**	**3,5**	**1,7**
Onttrekkingen					
Grondexploitaties	F022 Saldireserve	1,0	1,1	0,1	0,6
Exploitatie KKG	F022 Saldireserve	0,1	0,1	0,0	
vestigingsklimaat health & high tech	F022 Saldireserve	0,5	0,3		
Vrijval taakmutatie 2019 (Amendement SB '20)	F022 Saldireserve	0,1			
Inzet reserve beschermd wonen	F022 Saldireserve	4,0			
Evenwichtig verdelen SB 2022 - 2025	F022 Saldireserve		2,1	0,9	
Totaal onttrekkingen		**5,8**	**3,5**	**1,1**	**0,6**
Totaal incidentele mutaties		**6,0**	**1,4**	**2,4**	**1,1**

Overzicht reserves en voorzieningen

Overzicht reserves

Bedragen * € 1 miljoen		2020 Stand	Stort.	Onttr.	2021 Stand	Stort.	Onttr.	2022 Stand	Stort.	Onttr.	2023 Stand	Stort.	Onttr.	2024 Stand	Stort.	Onttr.	2025 Stand
Saldireserve	F022	109,3	8,4	11,1	106,6	18,0	5,8	118,8	11,1	3,5	126,4	9,8	1,1	135,1	8,0	0,6	142,6
1%-regeling Beeldende Kunst	F004	0,5			0,5			0,5			0,5			0,5			0,5
Reserve onderwijshuisvesting	F029	1,9		1,9													
Reserve ISV	F040	0,2		0,2	0,0			0,0			0,0			0,0			0,0
Reserve Afschrijvingen	F046	0,8		0,1	0,7		0,1	0,6		0,1	0,6		0,1	0,5		0,1	0,4
Reserve parkeerbijdrage	F047	0,4		0,5	-0,1			-0,1			-0,1			-0,1			-0,1
Reserve focus Citymarketing	F051	0,1		0,1													
Reserve Duurzaamheid	F057	0,9	0,6	0,4	1,1	0,6	0,3	1,3	0,6	0,3	1,6	0,6	0,3	1,8	0,6	0,3	2,1
Reserve onderhoud	F059	0,4	5,4	5,4	0,4	5,4	5,4	0,4	5,4	5,4	0,4	5,4	5,4	0,4	5,4	5,4	0,4
Reserve POG buitensp	F060	1,6	0,6	0,5	1,8	0,6	0,6	1,8	0,6	0,4	2,0	0,6	0,8	1,9	0,6	0,8	1,7
Bodemsanering	F061	1,6		1,5	0,2			0,2			0,2			0,2			0,2
Reserve WMO-beschermd wonen	F062																
reserve Masterplan BUIG	F064	0,1			0,1			0,1			0,1			0,1			0,1
Res onderh Stadsbrug	F065	1,3			1,3			1,3			1,3			1,3			1,3
Res. Rivierenpark	F066	3,4			3,4			3,4			3,4			3,4			3,4
Res. Dec. Circulaire	F067	3,8		0,1	3,7			3,7			3,7			3,7			3,7
Totaal		**126,3**	**15,1**	**21,6**	**119,8**	**24,6**	**12,2**	**132,2**	**17,7**	**9,7**	**140,2**	**16,4**	**7,7**	**149,0**	**14,6**	**7,2**	**156,4**

Overzicht voorzieningen

Bedragen * € 1 miljoen		Rek. 2020	2021			2022			2023			2024			2025
			Stort.	Onttr.	Stand	Stort.	Onttr.	Stand	Stort.	Onttr.	Stand	Stort.	Onttr.	Stand	Stort.	Onttr.	Stand
Voorzieningen voor verplichtingen verliezen en risico's																	
Vrz. bezwaar en beroep heffingen	V002	0,3			0,3			0,3			0,3			0,3			0,3
Pensioeninhouding wethouders	V036	6,5			6,5			6,5			6,5			6,5			6,5
Voorziening Waalfront	V094	14,8	0,4	1,2	14,0	0,4	1,2	13,2	0,4	1,2	12,3	0,3	1,2	11,5	0,3	1,3	10,6
subtotaal		**21,6**	**0,4**	**1,2**	**20,8**	**0,4**	**1,2**	**20,0**	**0,4**	**1,2**	**19,2**	**0,3**	**1,2**	**18,3**	**0,3**	**1,3**	**17,4**
Egalisatievoorzieningen																	
Vrz Triavium	V085		0,1	0,1		0,1	0,1		0,1	0,1		0,1	0,1		0,1	0,1	
subtotaal			**0,1**	**0,1**		**0,1**	**0,1**		**0,1**	**0,1**		**0,1**	**0,1**		**0,1**	**0,1**	
Voorziening GRP-nieuw	V050	5,6	9,5	10,0	5,0	9,6	10,3	4,4	9,6	10,3	3,7	9,7	10,3	3,1	9,7	10,3	2,4
pensioen verplichtingen Stadsregio	V109	0,2			0,2			0,2			0,2			0,2			0,2
Totaal excl. vrz. grondexploitaties		**27,4**	**10,1**	**11,4**	**26,1**	**10,1**	**11,6**	**24,6**	**10,1**	**11,6**	**23,1**	**10,1**	**11,6**	**21,6**	**10,2**	**11,7**	**20,1**
Voorzieningen in mindering gebracht op voorraden (grondexploitaties)																	
Voorziening tekort Waalsprong	V020	8,6	0,2		8,8	0,2	0,0	8,9	0,2	0,0	9,1	0,2	0,0	9,3	0,2	0,0	9,5
Voorziening tekort part planexpl.	V023	0,1			0,1			0,1			0,1			0,1			0,1
Voorziening Compaq terrein	V084	0,9	0,0		0,9	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	1,0
Vrz Onderwijshuisv	V088	18,7	0,4		19,1	0,4	0,0	19,5	0,4	0,0	19,8			19,8			19,8
Hezelpoort	V099	1,9	0,0		1,9	0,0	0,0	2,0		0,0	2,0		2,0	0,0			0,0
Dukenburg	V107	0,5	0,0		0,6	0,0	0,6	0,0			0,0			0,0			0,0
Vrz Vossenlaan 40	V110	0,3			0,3			0,3			0,3			0,3			0,3
Totaal vrz grondexploitaties		**31,0**	**0,7**		**31,6**	**0,7**	**0,6**	**31,7**	**0,6**	**0,0**	**32,3**	**0,2**	**2,0**	**30,5**	**0,2**	**0,0**	**30,7**
Totaal voorzieningen		**58,4**	**10,7**	**11,4**	**57,7**	**10,8**	**12,2**	**56,3**	**10,8**	**11,6**	**55,4**	**10,4**	**13,7**	**52,1**	**10,4**	**11,8**	**50,8**

Subsidies

Subsidieplafonds

In de Nijmeegse Kaderverordening Subsidieverstrekking heeft uw Raad vastgelegd dat u op bepaalde beleidsterreinen of onderdelen van beleidsterreinen subsidieplafonds kunt instellen. Deze plafonds geven uw Raad een instrument in handen om kaders te bepalen voor de uitvoering van subsidiebesluiten door ons College. Daarnaast kunnen ze op een aantal terreinen bijdragen aan een zorgvuldiger subsidiebeheer.
Hieronder hebben we op een rij gezet voor welke programma's en/of subsidieregelingen we een subsidieplafond instellen.

Programma	Product / subsidieregeling	Bedragen x € 1
Cultuur en Cultureel Erfgoed	Programmaplafond	20.845.000
	Meerjarige culturele programma's	1.200.000
	Eenjarige culturele subsidies	203.000
	Makersfonds	180.000
	Amateurs	150.000
Economie en toerisme	Ondernemersfonds	509.650
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	Programma plafond	47.300.000
	Beleidsregels vrijwillig jeugdwerk	220.000
	Beleidsregels subsidies migrantenorganisaties	80.000
	Wijkontwikkeling	545.000
	Schuldhulpverlening	1.375.000
Sport	Programma plafond	2.025.632

Subsidieoverzicht

In het volgend overzicht zijn alle subsidies opgenomen die de gemeente Nijmegen in haar meerjarenbegroting heeft opgenomen. De subsidiebudgetten zijn gerangschikt naar programma en taakveld.
In dit overzicht zijn de volgende aspecten verwerkt/opgenomen:

- subsidies die de gemeente ontvangt van rijk en/of provincie die de gemeente op haar beurt aan derden verstrekt zijn in het overzicht opgenomen
- subsidies die voldoen aan de definities uit de NKS en de Awb
- het is een organisatiebreed overzicht met alle beschikbare subsidiebudgetten, die meerjarig zijn opgenomen en ingedeeld zijn per programma/taakveld.

Deze subsidiebudgetten zijn begroot op specifieke subsidiekostensoorten Over de besteding van de budgetten wordt besloten middels individuele of collectieve collegebesluiten.
Onder het overzicht volgt een toelichting.

programma / taakveld ; bedragen * € 1.000	2021	noot	2022	2023	2024	2025
Bereikbaarheid	**10**		**10**	**10**	**10**	**0**
Verkeer en vervoer	10		10	10	10	10
Bestuur en organisatie	**1**		**0**	**0**	**0**	**0**
Overhead	1		0	0	0	0
Cultuur en cultureel erfgoed	**25.533**		**20.846**	**20.644**	**20.594**	**20.594**
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	16.692	[1]	11.762	11.762	11.712	11.365
Musea	2.802	[2]	3.054	2.854	2.854	2.854
Cultureel erfgoed	140	[3]	17	15	15	15
Media	5.899	[4]	6.013	6.013	6.013	6.359
Economie en toerisme	**2.403**		**2.166**	**1.552**	**1.298**	**1.298**
Economische ontwikkeling	1.420	[5]	1.277	672	418	418
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	400		407	407	407	407

programma / taakveld ; bedragen * € 1.000	2021	noot	2022	2023	2024	2025
Bedrijfsloket	150	6	41	31	31	31
Economische promotie	433		441	441	441	441
Onderwijs	**10.258**		**8.567**	**8.466**	**8.466**	**8.466**
Onderwijshuisvesting	1.674	7				
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	8.583		8.567	8.466	8.466	8.466
Openbare ruimte	**841**		**734**	**580**	**580**	**580**
Openbaar groen en recreatie	172		117	117	117	117
Riolering	27		0	0	0	0
Milieubeheer	642		617	464	464	464
Sport	**2.084**		**2.132**	**2.126**	**2.113**	**2.112**
Sportbeleid en activering	2.051		2.083	2.079	2.079	2.079
Sportaccommodaties	33		48	47	34	33
Veiligheid	**26**		**0**	**0**	**0**	**0**
Openbare orde en veiligheid	26		0	0	0	0
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	**59.125**		**47.281**	**45.183**	**44.934**	**44.911**
Samenkracht en burgerparticipatie	23.626	8	21.541	21.270	21.250	21.226
Wijkteams	6.285	9	78	78	78	78
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.496	10	73	73	73	73
Maatwerkdienstverlening 18+	2.377	11	2.888	1.677	1.677	1.677
Maatwerkdienstverlening 18-	1.035	12	471	174	174	174
Geëscaleerde zorg18+	22.388	13	20.662	20.343	20.114	20.114
Geëscaleerde zorg18-	227		231	230	230	230
Volksgezondheid	1.692	14	1.337	1.337	1.337	1.337
Werk en Inkomen	**1.589**		**1.544**	**1.544**	**1.417**	**1.417**
Inkomens regelingen	1.404		1.356	1.356	1.356	1.356
Begeleide participatie	24		24	24	24	24
Arbeidsparticipatie	161		164	164	37	37
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	**208**		**108**	**108**	**108**	**108**
Ruimtelijke ordening	21		22	22	22	22
Wonen en bouwen	186	15	86	86	86	86
Eindtotaal	**102.078**		**83.388**	**80.215**	**79.520**	**79.486**

Toelichting bij het Overzicht subsidies in de begroting 2022 – 2025

Verschil begrotingsjaar 2022 t.o.v. begrotingsjaar 2021

Het totale subsidiebudget 2022 bedraagt € 83.388.000. Het totale subsidiebudget 2021 bedraagt € 102.078.000. Het subsidiebudget 2022 is daarmee € 18.690.000 lager dan in 2021. De begrotingswijzigingen die hebben geleid tot de belangrijkste verschillen (groter dan € 100.000) zijn hieronder weergegeven.

Toelichting verschillen begrotingsjaar 2022 t.o.v. 2021 per programma

Het overzicht biedt inzicht in de begrote subsidiebudgetten per programma voor de jaren 2022 t/m 2025. Tussen de begrotingsjaren 2022 en 2021 zijn substantiële verschillen zichtbaar. Over het algemeen is er sprake van incidentele begrotingswijzigingen vanuit College- of Raadsbesluiten met ofwel een éénmalig ofwel een meerjarig variabel karakter.

De meest substantiële verschillen in het overzicht zijn in de kolom “noot” voorzien van een nummer; deze corresponderen met de nummers in de toelichting onder het overzicht.

1. Programma Cultuur en Cultureel erfgoed
   Taakveld Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
   Ten opzichte van 2021 is er in 2022 een afname van € 4.930.000.
   Oorzaak hiervoor zijn:

- in 2021 is € 4,792 mln geraamd aan ‘corona-subsidies’ op deelproduct Ondersteuning&innovatie. In 2022 is er voor € 1,6 mln aan corona-middelen geraamd. Echter, dit budget is nog niet als subsidie gelabeld.
- Daarnaast is er in 2021 eenmalig een subsidiebudget geraamd van € 217.000 voor 75 jaar Vrijheid.

2. Programma Cultuur en Cultureel erfgoed
   Taakveld musea
   Ten opzichte van 2021 is er in 2022 een toename van € 252.000.
   Oorzaak hiervoor is met name de eenmalige subsidie van € 200.000 die toegevoegd is aan het subsidiebudget van de Bastei om het minimale aantal basisfuncties professioneel te versterken.
3. Programma Cultuur en Cultureel erfgoed
   Taakveld cultureel erfgoed
   Ten opzichte van 2021 is er in 2022 een afname van €123.000.
   Oorzaak hiervoor zijn de eenmalige subsidies in 2021 van € 58.000 voor cultureel vastgoed en voor € 65.000 aan het Huis Nijmeegse geschiedenis.
4. Programma Cultuur en Cultureel erfgoed
   Taakveld media
   Ten opzichte van 2021 is er in 2022 een toename van €114.000.
   Oorzaak hiervoor is met name de indexering van de subsidie aan de OBGZ.
5. Programma Economie en Toerisme
   Taakveld Economische ontwikkeling
   Ten opzichte van 2021 is er in 2022 een afname van €143.000.
   Oorzaak hiervoor is dat er in 2021 vanuit 2020 budget overgeheveld is waardoor er in 2021 eenmalig meer budget beschikbaar was.
6. Programma Economie en Toerisme
   Taakveld bedrijfsloket
   Ten opzichte van 2021 is er in 2022 is een afname van € 109.000.
   Oorzaak hiervoor is dat het ondernemersfonds via amendement in 2021 (en ook in 2020) tijdelijk met 100.000 verhoogd is.
7. Programma Onderwijs
   Taakveld onderwijshuisvesting
   Ten opzichte van 2021 is er in 2022 een afname van € 1.674.000.
   Oorzaak hiervoor is dat er in 2021 een eenmalige subsidie is verstrekt aan scholen van € 1.674.000 voor verbetering van de ventilatie in schoolgebouwen. Het betreft hier de rijkssubsidieregeling.
8. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg
   Taakveld Samenkracht en burgerparticipatie
   Ten opzichte van 2021 is er in 2022 een afname van €2.085.000.
   Oorzaken hiervoor zijn:
   - wijzigingen in de begroting door o.a. de inrichting van de Brede Basisteams Jeugd en Gezin, die vanaf 2022 volledig geprogrammeerd worden binnen het taakveld Sociale Wijkteams. Daarnaast zijn er in 2021 a-structureel middelen toegevoegd vanuit het rijk voor het jongerenpakket in het kader van corona;
   - De oorzaak voor ongeveer € 0,5 miljoen is, dat er in 2021 a-structureel subsidie verstrekt is voor aanvullende dagbestedingsprojecten (extra groepen) in het kader van Corona (1,5 meter afstand, en andere coronamaatregelen). En deze is niet meer geraamd in 2022.
9. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg
   Taakveld wijkteams
   Ten opzichte van 2021 is er in 2022 een afname van € 6.207.000.
   Oorzaak hiervoor is dat er tot 2021 ruim 6 miljoen als subsidie aan Sterker verstrekt werd voor de Wijkteams. Met ingang van 2022 gaat het BBT (Brede Basis Team volwassenen) van start, en wordt dit niet meer als subsidie aan Sterker betaald, maar wordt dit betaald aan degene die de aanbesteding ‘gewonnen’ heeft, en niet meer in de vorm van een subsidie.

10. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg
    Taakveld maatwerkvoorzieningen (WMO)
    Ten opzichte van 2021 is er in 2022 een afname van € 1.423.000.
    Oorzaak hiervoor is dat de detachering van de Wmo-medewerkers bij Sterker per 2022 wordt beëindigd.
11. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg
    Taakveld maatwerkdienstverlening 18+
    Ten opzichte van 2021 is er in 2022 een toename van €511.000.
    Oorzaak hiervoor zijn: een eenmalige subsidie voor “pilot indicatievrije ontwikkelingsgerichte dagbesteding WMO 2021-20222”. Dit is een meerjarensubsidie die loopt van 1 juli 2021 tot 31 december 2022.
12. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg
    Taakveld maatwerkdienstverlening 18-
    Ten opzichte van 2021 is er in 2022 een afname van € 564.000.
    Oorzaak hiervoor is een a-structurele subsidiebeschikking in 2021 voor persoonlijke verzorging/begeleiding op de St. Maartenschool.
13. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg
    Taakveld geëscaleerde zorg 18+
    Ten opzichte van 2021 is er in 2022 een afname van € 1.766.000.
    Oorzaak hiervoor is een a-structurele Rijksuitkering in 2021 voor de brede aanpak dak- en thuisloosheid.
14. Programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg
    Taakveld volksgezondheid
    Ten opzichte van 2021 is er in 2022 een afname van € 355.000.
    Oorzaak hiervoor is de afloop van de GIDS-middelen en Kansrijke Start. We zijn nog in afwachting van het definitieve besluit dat deze middelen verlengd worden.
15. Programma Wonen en Stedelijke ontwikkeling
    Taakveld wonen en bouwen
    Ten opzichte van 2021 is er in 2022 een afname van €100.000.
    Oorzaak hiervoor is dat voor de realisatie van 160 nieuwe studentenwoningen Nijmegen (project Transitorium van de SSHN) van de Provincie Gelderland (SteenGoed Benutten regeling) totaal € 500.000 ontvangen heeft en dat de laatste termijn betaling in begrotingsjaar 2021 viel.

Balans en EMU saldo

Geprognosticeerde balans

In de jaarrekening staat de balans centraal: het overzicht van bezittingen en vermogen/schulden. In de begroting ligt meer de nadruk op de verwachte kosten en opbrengsten, de programmabegroting. Met de vernieuwing van de verslagregels is ook een geprognosticeerde balans voor de begroting voorgeschreven. Oftewel, wat is de verwachte ontwikkeling van de bezittingen en schulden van de gemeente Nijmegen?

De balans hoeft in de begroting niet hetzelfde detailniveau te kennen als in de jaarrekening. Daarbij is alleen het eerstvolgende jaar voorgeschreven. Om een goed beeld te krijgen kiezen wij ervoor om wél een meerjarig beeld te geven. De nadruk ligt op balansposten die een grote omvang hebben en/of meerjarig fluctueren. De belangrijkste bronnen zijn de geplande investeringen in materiële vaste activa (gebouwen, infrastructuur en riolering) en ruimtelijke ontwikkelingsplannen (zoals de Waalsprong en het Waalfront). Dit geeft het volgende beeld.

bedragen * € 1 miljoen	ult '20	begr ult '21	ult '22	ult '23	ult '24	ult '25
Activa						
Investeringen (vaste activa)	428	468	493	486	481	465
Leningen (financiele vaste activa)	62	39	33	24	21	17
Overige vaste activa	23	22	21	21	20	20
Grondexploitaties (voorraden)	268	173	109	79	49	18
overige voorraden	0	0	0	0	0	0
Kortlopende vorderingen	104	69	69	69	69	69
Liquide middelen	4	4	4	4	4	4
Overlopende activa	9	9	9	9	9	9
Totaal activa	**898**	**784**	**739**	**692**	**654**	**601**
Passiva						
Eigen vermogen						
- algemene reserve (saldireserve)	112	86	98	105	114	121
- bestemmingsreserves	15	13	13	14	14	14
Voorzieningen	27	33	32	31	29	28
Schulden (langlopend en kortlopend)	692	600	542	489	441	383
Overlopende passiva	51	52	53	53	56	56
Totaal passiva	**898**	**784**	**739**	**692**	**654**	**601**

De twee regels met de grootste verandering is de regel Grondexploitaties aan de activa kant van de balans en de Schulden aan de passiva kant. Door de verwachte verkopen van gronden in de komende jaren worden de schulden die zijn aangegaan voor de aankoop en bouwrijp maken van gronden afgelost. Deze veranderingen hebben een positief effect op de financiële kengetallen. Deze kengetallen zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Overigens wordt in de cijfers nog niet vooruitgelopen op een eventuele GREX Winkelsteeg.

EMU-saldo

Uit de balans kan ook het EMU-saldo worden afgeleid. Dit is het verschil tussen inkomsten en uitgaven op *kasbasis;* gemeenten zijn verplicht het *baten- en lastenstelsel* hanteren. Het verschil tussen deze stelsels is het toerekenen van kosten aan boekjaren. Zo wordt in het baten- lastenstelsel de kosten van investeringen niet in één keer genomen, maar uitgesmeerd over de totale gebruiksduur. Ook gebruiken wij reserves waarin we ‘geld’ tijdelijk ‘parkeren’ en later alsnog benutten.
Omdat het overschrijden van het EMU-saldo als totale overheid, meer uitgeven dan dat er binnenkomt,

consequenties heeft vindt men het belangrijk dat ook decentrale overheden sturen op het EMU-saldo. De landen van de Europese Unie hebben afgesproken dat de totale overheid jaarlijks een tekort mag hebben van maximaal 3% van het bruto nationaal product. Dit EMU-saldo is het saldo van de gehele overheid in een land. Gemeenten tellen dus ook mee.

In onderstaande tabel is het EMU-saldo bepaald op basis van de ontwikkeling van de financiële balansposten, zijnde de financiële activa en passiva (vast of vlottend).

bedragen * € 1 miljoen	ult '20	begr ult '21	ult '22	ult '23	ult '24	ult '25
1. Financiële vaste activa	-13	-22	-6	-9	-2	-4
2. Financiële vlottende activa	-16	35	0	0	0	-1
3. Financiële passiva	-105	-90	-56	-53	-45	-31
Emu saldo	-133	-77	-63	-62	-47	-36
Totale lasten programma's	878	863	836	832	828	835
Emu saldo als % van de lasten	**-15,2%**	**-9,0%**	**-7,5%**	**-7,5%**	**-5,7%**	**-4,3%**

Het EMU-saldo van de gemeente Nijmegen is de komende jaren overwegend negatief. Dit betekent dat er meer geld binnenkomt dan er uitgegeven wordt. Reden hiervan is dat we verwachten dat de grondexploitaties een positieve kasstroom gaan opleveren. Deze positieve kasstroom zorgt ervoor dat we minder extern hoeven te lenen: de schuldpositie daalt.

Per saldo betekent dit dat de gemeente Nijmegen bijdraagt aan een verlaging van het Nederlands EMU-saldo.

Benchmark taakvelden

Uw raad heeft gevraagd om vergelijkingscijfers met andere gemeenten. Bij elk taakveld is een overzicht opgenomen hoeveel Nijmegen per inwoner uitgeeft/ontvangt en hoeveel dit bij vergelijkbare gemeenten is. We hebben hierbij de door de raad vastgestelde lijst van benchmarksteden gehanteerd: Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht en Tilburg. De cijfers zijn afkomstig van het CBS en betreft de begroting 2021. Het is van belang te realiseren dat de vergelijking 'slechts' een jaarschijf betreft, waarin sprake kan zijn van aanzienlijke incidentele lasten en of baten.

Deze vergelijking met de andere benchmarksteden geeft een eerste beeld van verschillen en overeenkomsten tussen gemeenten. Er kunnen niet zonder meer conclusies aan verbonden worden, iedere gemeente heeft immers een eigen profiel. De benchmarkvergelijking geeft indicaties van mogelijk interessante zoekrichtingen, maar geen absolute graadmeter.

In het samenvattend overzicht hieronder zijn de taakvelden gegroepeerd naar de programma-indeling van Nijmegen en is een totaaltelling per programma opgenomen.
In de kolom "NIJ" zijn de cijfers voor Nijmegen opgenomen, in de kolommen ARN t/m TIL de cijfers van de benchmark gemeenten. Dit zijn respectievelijk Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden en Tilburg. In de één na laatste kolom (gem.) is het gemiddelde opgenomen. De laatste kolom "verschil" geeft aan hoeveel Nijmegen meer of minder uitgeeft/ontvangt per inwoner dan het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten.
Voor uitgaven zijn zwarte letters gebruikt, voor inkomsten zijn rode letters gebruikt.
Wanneer Nijmegen minder uitgeeft of meer ontvangt dan is een "V" toegevoegd; wanneer Nijmegen meer uitgeeft of minder ontvangt dan is een "N" toegevoegd.

Uitgaven (in zwart) en inkomsten (in rood) € per inwoner	NIJ	ARN	EIN	ENS	GRO	LEI	MAA	TIL	Gem.	Verschil
Bestuur en Organisatie	**323**	**452**	**425**	**418**	**517**	**588**	**474**	**409**	**469**	**146 V**
0.1 Bestuur	29	34	53	42	38	47	48	37	43	14 V
0.2 Burgerzaken	20	25	21	23	27	35	17	17	24	4 V
0.4 Ondersteuning organisatie	274	393	351	353	452	506	409	355	403	129 V
Veiligheid	**107**	**101**	**134**	**100**	**104**	**106**	**124**	**131**	**114**	**7 V**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	82	73	64	84	88	84	79	75	78	4 N
1.2 Openbare orde en veiligheid	25	28	70	16	16	22	45	56	36	11 V
Economie en Toerisme	**25**	**35**	**19**	**50**	**63**	**55**	**13**	**35**	**29**	**4 V**
2.3 Recreatieve havens	3	0	0	2	0	1	0	1	1	4 V
3.1 Economische ontwikkeling	21	24	13	26	21	25	33	31	25	4 V
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2	0	3	4	40	0	1	72	3	5 N
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	0	1	8	7	12	3	4	5	6 V
3.4 Economische promotie	6	11	2	10	5	17	24	1	2	4 N
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	**1.209**	**1.275**	**979**	**1.274**	**1.147**	**1.014**	**1.275**	**1.025**	**1.141**	**68 N**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	181	112	123	123	90	114	129	212	129	52 N
6.2 Wijkteams	58	129	131	72	148	86	96	8	96	38 V
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	200	33	34	43	27	30	20	47	33	167 N
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	175	285	197	276	188	193	419	124	240	65 V
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	310	310	210	236	261	181	198	244	234	76 N
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	209	335	200	384	369	315	214	321	305	96 V
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	27	33	37	89	28	20	144	30	54	27 V
7.1 Volksgezondheid	49	38	47	51	36	75	55	39	49	0
Werk en Inkomen	**462**	**525**	**303**	**438**	**410**	**312**	**252**	**384**	**375**	**87 N**

Uitgaven (in zwart) en inkomsten (in rood) € per inwoner	NIJ	ARN	EIN	ENS	GRO	LEI	MAA	TIL	Gem.	Verschil
6.3 Inkomensregelingen	205	181	96	155	173	80	27	202	131	74 N
6.4 Begeleide participatie	138	239	147	177	131	214	183	126	174	36 V
6.5 Arbeidsparticipatie	119	105	60	106	106	18	42	56	70	49 N
Onderwijs	**151**	**142**	**126**	**104**	**109**	**148**	**59**	**92**	**111**	**40 N**
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	0	5	1	1 V
4.2 Onderwijshuisvesting	105	94	73	68	61	76	38	45	65	40 N
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	46	48	53	36	48	72	21	42	46	0
Bereikbaarheid	**155**	**113**	**117**	**117**	**136**	**259**	**137**	**138**	**145**	**10 N**
0.63 Parkeerbelasting	101	0	63	29	35	103	78	36	49	52 V
2.1 Verkeer en vervoer	186	142	149	119	154	250	184	156	165	21 N
2.2 Parkeren	62	27	24	25	18	83	31	18	25	37 N
2.4 Economische havens en waterw.	6	1	1	2	4	19	0	0	4	2 N
2.5 Openbaar vervoer	2	3	6	0	5	10	0	0	1	1 N
Wonen en Stedelijke ontwikkeling	**47**	**5**	**62**	**76**	**81**	**1**	**66**	**184**	**66**	**19 V**
8.1 Ruimtelijke Ordening	14	9	40	27	50	33	48	1	30	16 V
8.2 Grondexploitatie	11	22	11	3	10	48	0	137	13	2 V
8.3 Wonen en bouwen	22	8	11	46	21	16	18	46	24	2 V
Cultuur en Cultureel Erfgoed	**227**	**236**	**217**	**198**	**282**	**256**	**219**	**201**	**230**	**3 V**
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	83	76	127	88	74	65	86	64	83	0
5.4 Musea	32	29	21	14	80	58	1	33	34	2 V
5.5 Cultureel erfgoed	11	5	4	0	5	12	11	1	5	6 N
5.6 Media	36	56	2	18	0	34	48	31	27	9 N
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recr.	65	70	63	78	123	87	73	72	81	16 V
Openbare ruimte	**48**	**0**	**18**	**25**	**38**	**26**	**75**	**41**	**27**	**75 N**
7.2 Riolering	26	24	6	20	13	19	48	19	21	5 V
7.3 Afval	28	17	6	14	48	35	68	63	36	64 N
7.4 Milieubeheer	46	41	29	8	19	28	40	41	29	17 N
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	0	0	1	1	4	0	1	0	1	1 V
Sport	**70**	**100**	**71**	**60**	**75**	**70**	**64**	**62**	**72**	**2 V**
5.1 Sportbeleid en activering	26	106	13	9	7	8	21	11	25	1 N
5.2 Sportaccommodaties	44	6	58	51	68	62	43	51	47	3 V
Financiën	**2.824**	**2.977**	**2.467**	**2.809**	**2.888**	**2.780**	**2.607**	**2.550**	**2.725**	**99 V**
0.10 Mutaties reserves	1	63	34	77	100	58	201	228	109	108 N
0.11 Resultaat van de rekening van b/l	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3	3	7	10	0	1	10	23	7	4 V
0.5 Treasury	16	26	9	6	12	34	15	37	20	4 N
0.61 OZB woningen	256	147	150	128	194	183	140	96	148	108 V
0.62 OZB niet-woningen	227	178	170	182	183	254	152	107	175	52 V
0.64 Belastingen overig	10	2	7	8	5	70	20	19	19	9 N
0.7 Algemene uitkering en overige uitker.	2.293	2.574	2.086	2.433	2.394	2.179	2.128	2.146	2.277	16 V
0.8 Overige baten en lasten	24	6	18	13	0	2	38	60	14	38 V
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	4	0	2	0	1	1	0	1	1 V

Financiële spelregels

Aan het begin van deze bestuursperiode zijn onderstaande financiële spelregels vastgesteld.

Structureel sluitende begroting
De meerjarenbegroting moet structureel sluitend zijn.

Behoedzame en reële ramingen
Bij het begroten gaan we uit van behoedzame en reële ramingen. De raming van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor een begrotingsjaar baseren wij op de Meicirculaire van het voorafgaande jaar.
Bij de begrotingsbehandeling informeren wij de raad over de effecten uit de Septembercirculaire, zodat de raad hier rekening mee kan houden.

Indexering
We hanteren het uitgangspunt dat de prijspeilaanpassing budgettair neutraal verloopt. De lastenuitzetting wordt betaald uit de prijspeilaanpassing van het Gemeentefonds en het verhogen van gemeentelijke tarieven. Ieder jaar verwerken we de prijsstijgingen in de begroting, door de bedragen in de begroting te indexeren. We gebruiken daarvoor de volgende indicatoren uit het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Planbureau (CPB):

- de gemiddelde prijsmutatie van door de overheid aangekochte goederen en diensten;
- de gemiddelde salarisontwikkeling binnen de overheid;
- de ontwikkeling van sociale premies en pensioenbijdrage voor de werkgever en
- de Consumentenprijsindex (CPI) als maat voor de geldontwaarding, die wordt bepaald door kostenstijgingen en kostendalingen over alle sectoren van de economie.

Op basis van deze cijfers uit het CEP bepalen we indexeringspercentages voor de loonsom, voor de materiële lasten, voor de subsidies en voor de gemeentelijke tarieven.
De indexeringspercentages van de loonsom en de materiële lasten bepalen we op basis van bovenstaande objectieve indicatoren van het CEP. We houden daarbij rekening met de verwachte kostenontwikkeling van het begrotingsjaar (t) en een eventuele nacalculatie over het voorafgaande jaar (t-1) van het CEP.
Voor het bepalen van het indexeringspercentage voor subsidies hanteren we standaard een mengpercentage. Dit mengpercentage is gebaseerd op de index van materiële kosten en de index voor de loonsom in de verhouding een derde – twee derde.

De gemeentelijke OZB-inkomsten waarop de tarieven zijn gebaseerd, laten we jaarlijks toenemen op basis van de gemeentelijke kostenstijging. Ook hiervoor hanteren we het mengpercentage een derde index materiële kosten en twee derde index loonsom. De uitwerking van deze uitgangspunten vindt jaarlijks plaats bij de vaststelling door de gemeenteraad van het financieel begrotingskader bij de Zomernota.

Structurele uitgaven worden structureel gedekt
Tegenover structurele uitgaven kunnen geen incidentele inkomsten of incidentele meevallers staan. Uit de post ‘Onvoorzien’ worden géén structurele uitgaven gedaan. Deze post is bedoeld voor incidentele en uitsluitend eenmalige (a-structurele) zaken die geen uitstel dulden en waarin de reguliere begrotingsposten niet voorzien. De raad heeft het budgetrecht en beschikt derhalve over deze post, op voorstel van het college.

Tegenvallers binnen programma’s opvangen
Tegenvallers door hogere lasten of lagere baten moeten door verlaging van lasten binnen programma’s worden opgevangen. De inzet van hogere baten wordt integraal afgewogen. Als principe hanteren we dat leges kostendekkend moeten zijn.

Integrale afweging

De Zomernota gaat in op de afwijkingen van het lopend boekjaar. Hierin is in beginsel geen ruimte voor voorstellen voor nieuwe beleid in het lopend boekjaar, tenzij zonder dat beleid de risico's voor de stad te groot zijn of omdat er op dat moment aan externe verplichtingen voldaan moet worden die geen uitstel kunnen dulden.
De Zomernota gaat ook in op de ontwikkeling van de financiële beleidsruimte en de wensen voor nieuw beleid voor de komende begrotingsperiode. De raad inventariseert de wensen en maakt vervolgens hierop een integrale afweging. Bij de Stadsbegroting in het najaar vindt besluitvorming en inpassing in de begroting plaats; er is dan slechts ruimte voor kleine bijstellingen.
Via Slotwijziging en Jaarrekening worden geen besluiten genomen over het uitvoeren van nieuw beleid.

Oud voor nieuw
In geval het college of de raad een voorstel doet om extra geld uit te geven op een ander moment dan bij de integrale afweging, moet solide dekking worden aangewezen. Tenzij er sprake is van externe dekking, moet in het voorstel aangegeven worden welk bestaand beleid moet worden geschrapt of verminderd. Een beroep op de saldireserve, een verwacht positief rekeningsaldo of een waarschijnlijk begrotingsoverschot is geen acceptabele dekking.
De raad kan richtinggevende opdrachten geven aan het college om bij de voorbereiding van de begroting rekening te houden met belangrijke wensen ten aanzien van beleidsprioriteiten en de financiële inpassing daarvan.

Investeringen
Bij de investeringen maken we onderscheid in specifieke investeringen, investeringen met eigen dekking en bulkinvesteringen. Bij de planning van specifieke investeringen houden we rekening met een onderzoeksfase, voorbereidingsfase en een realisatiefase. Bulkinvesteringen zijn jaarlijks terugkerende budgetten voor bedrijfsinvesteringen, aanpassingen in gemeentelijke accommodaties en woonomgevingsverbeteringen. Uitgangspunt voor het investeringsvolume is een constant kapitaallastenniveau in de exploitatie (programma's) en de jaarlijkse toevoegingen uit de areaalontwikkeling.

Reservepositie
De saldireserve is de algemene risicobuffer van de gemeente.
Twee keer per jaar - bij jaarrekening en begroting - wordt de noodzakelijke omvang van de saldireserve op basis van een actuele risico-inventarisatie en risicoweging beoordeeld en zo nodig aangepast. Er is geen bovengrens van de saldireserve afgesproken.

Wijzigingen binnen financiële kaders
We hebben oog voor financiële risico's en gaan behoedzaam om met financiële mee- en tegenvallers. Daarom blijven wij ons inspannen om ons bestaande financiële beleid zorgvuldig na te leven. Dat houdt een kostenbewuste houding en bijbehorend gedrag in. Daarmee ontstaat ook de mogelijkheid voor het college om alle niet-geprognotiseerde voordelen expliciet te beoordelen, zodat wij de bewuste en integrale afweging kunnen maken om deze voordelen ofwel in te zetten ter compensatie voor niet-voorziene nadelen, ofwel om ze in te zetten voor (onvoorziene) knelpunten.
Om de Saldireserve voldoende op niveau te houden, gaan we aan het einde van het jaar zeer behoedzaam om met voorstellen voor een tweede winstbestemming.
Als de financiële kaders door belangrijke gebeurtenissen of omstandigheden substantieel wijzigen (in acute omvang of in zijn structurele doorwerking), maakt het college een afweging - of - en - zo ja, hoe - de uitvoering van het coalitieakkoord zijn vervolg kan krijgen en consulteert daarover de raad.

Rijksmiddelen sociaal domein beschouwen we als algemene middelen
Rijksmiddelen sociaal domein beschouwen we als algemene middelen. Als het gaat om veranderingen van de inkomsten dan komt dit ten laste of ten gunste van de algemene middelen. Bij de integrale afwegingsmomenten wordt vervolgens gewogen hoe met deze financiële mutatie om te gaan waarbij natuurlijk ook kan worden besloten om deze alsnog (deels) door te vertalen naar het programma. Dit geldt voor de middelen die nu nog onder de Integratie Uitkering Sociaal Domein vallen en de uitkering BUIG die we van het Rijk krijgen.

Grondslagen en uitgangspunten

Areaalontwikkeling woningen en inwoners

In de begroting wordt gerekend met de ontwikkeling van de woningbouw en het aantal inwoners. Hiervoor gebruiken we cijfers van Onderzoek en Statistiek en het programma Wonen. Deze aantallen worden onder meer gebruikt in de ramingen van het gemeentefonds en de belastingopbrengsten.

Aantal woningen per 1-1	2021	2022	2023	2024	2025*
Bestaande stad	650	900	700	700	700
Waalfront	50	150	550	250	225
Waalsprong	750	500	1.000	1.000	1.000
Totaal	**1.450**	**1.550**	**2.250**	**1.950**	**1.925**
Verschil t.o.v. stadsbegroting vorig jaar	270	550	400	400	

* In de stadsbegroting van vorig jaar was nog geen raming voor 2025 opgenomen

Aantal inwoners per 1-1	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal inwoners per 1-1	177.374	178.000	179.500	181.000	182.000
Verandering t.o.v. vorig jaar	-1.626	-2.000	-2.000	-2.000	

Rente

Voor de komende jaren verwachten we dat de rente laag blijft. Het Besluit Begroting en Verantwoording verplicht ons om een rekenrente te hanteren die in lijn ligt met de werkelijk door ons te betalen rente. De rente voor deze meerjarenperiode ligt in lijn met de werkelijke rentes van de afgelopen jaren.

	2022	2023	2024	2025
Rekenrente:				
- Inzet van reserves en voorzieningen		0,8% voor gehele meerjarenperiode		
- Doorberekening aan investeringen		0,8% voor gehele meerjarenperiode		
- Rekenrente voor planexploitaties		0,8% voor gehele meerjarenperiode		
Langlopende leningen	0,9%	0,9%	1,0%	1,1%
Kortlopende leningen	-0,4%	-0,4%	-0,3%	-0,3%

Indexeringspercentages

Op grond van de cijfers uit het centraal economische plan (cep) van het Centraal Plan Bureau (CPB) d.d. 31 maart 2021 stellen we de volgende indexeringspercentages voor:

Indexeringspercentages	loonsom	materiële lasten	Inflatie (CPI)	Gemeentelijke tarieven	T.b.v. subsidies
Indexering 2022	1,50%	1,70%	1,50%		
Nacalculatie (zie toelichting hieronder)	0,40%	-	0,30%		
Totaal	**1,90%**	**1,70%**	**1,80%**	**1,83%**	**1,83%**

In de regel corrigeren we de indexeringspercentages alleen voor bijstellingen over het voorgaand jaar, cijfers van de jaren daarvoor wijzigen vrijwel niet. De indexeringspercentages voor 2022 worden dus in de regel bijgesteld met een nacalculatie van de cijfers van 2021.

Vorig jaar waren de indexcijfers voor de loonsom en de materiële lasten voor zowel 2020 als 2021 op zijn minst uitzonderlijk. Het gemiddelde over deze twee jaren was redelijk ‘normaal’. Dit had te maken met de onzekerheden die de pandemie met zich meebracht. Uit de cijfers van het CPB dit jaar blijken de afwijkende cijfers in zowel 2020 als 2021 meer naar ‘normaal’ te gaan. Gelet op de uitzonderlijke ramingen vorig jaar en de forse bijstelling die het CPB nu doet voor 2020 ligt het voor de hand om de percentages voor 2022 niet alleen met een nacalculatie over 2021, maar ook met een nacalculatie over 2020 bij te stellen.

Parameters grondexploitatie
De rekenparameters voor de planexploitaties worden jaarlijks vastgesteld. Voor het bepalen van de parameters wordt extern advies ingewonnen. Deze voorgestelde parameters worden vervolgens door de accountant getoetst op plausibiliteit.

De parameters zijn gebaseerd op een verkenning van de economische ontwikkelingen en afgestemd met onze accountant Deloitte. Belangrijke bronnen zijn het CPB (centraal economisch planbureau) DNB, CBS & Kadaster, NVM (Nederlandse Coöperatieve Vereniging van Makelaars en Taxateurs), ABN AMRO en andere specifiek markt gerelateerde bronnen.

De coronacrisis blijft voor veel onzekerheid zorgen. Het blijft erg onduidelijk hoe de economie en vastgoedmarkt zich de komende periode gaan ontwikkelen. De nu voorgestelde parameters zijn opgesteld met de kennis van vandaag en zijn een zo goed mogelijke inschatting.

Bij het opstellen van de parameters wordt een onderscheid gemaakt in planexploitatie met een lange looptijd en planexploitaties met een korte looptijd (tot 5 jaar). Op dit moment is het project Waalsprong de enige planexploitatie met een resterende looptijd langer dan 5 jaar. Binnenkort verwachten wij de langlopende projecten Stationsgebied en Winkelsteeg hieraan toe te voegen. Voor nu worden alleen bij het project Waalsprong de parameters voor langlopende planexploitaties gebruikt. Binnen de verbonden partij Waalfront wordt zoveel mogelijk aangesloten bij deze parameters, maar kan het bijvoorbeeld door specifieke financiering noodzakelijk zijn om eigen afzonderlijke parameters te hanteren.

Ten opzichte van de parameters die vorig jaar zijn gebruikt voor de doorrekening van de grondexploitaties stijgen de parameters voor de grondopbrengsten. Per saldo levert dit een verbetering op van het resultaat van de grondexploitaties. Aangezien de parameters niet de enige factor zijn die het totaal resultaat bepalen is het totaal effect op het resultaat bij de herziening nog niet bekend. Bij de herzieningen worden alle effecten en wijzigingen meegenomen. De voorgestelde parameters luiden als volgt:

planexploitatie langlopend	2022	2023	2024	2025	2026	2027 e.v.
grondopbrengsten koopwoningen	3,00%	3,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
grondopbrengsten huurwoningen	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
grondopbrengsten kantoorruimtes	0,00%	1,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
grondopbrengsten bedrijfsruimten	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
grondopbrengsten winkelruimten	0,00%	1,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
grondkosten GWW	3,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Rente	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

planexploitatie kortlopend	2022	2023	2024	2025	2026	2027 e.v.
grondopbrengsten koopwoningen	3,00%	3,00%	2,00%	2,00%	2,00%	
grondopbrengsten huurwoningen	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	
grondopbrengsten kantoorruimtes	0,00%	1,00%	2,00%	2,00%	2,00%	
grondopbrengsten bedrijfsruimten	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	
grondopbrengsten winkelruimten	0,00%	1,00%	2,00%	2,00%	2,00%	
grondkosten GWW	3,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	
Rente	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	

Zoals gebruikelijk rekent de gemeente Nijmegen aan kortlopende planexploitaties geen opbrengstenstijgingen toe.
De disconteringsvoet is gebaseerd op de richtlijnen van de Commissie BBV en is ongewijzigd, 2%.

